JULIANA·BIBLIOTHEEK

ANNEKE VAN DEN DOKTER

DOOR NANNIE VAN WEHL

H·TEN·BRINK·MEPPEL

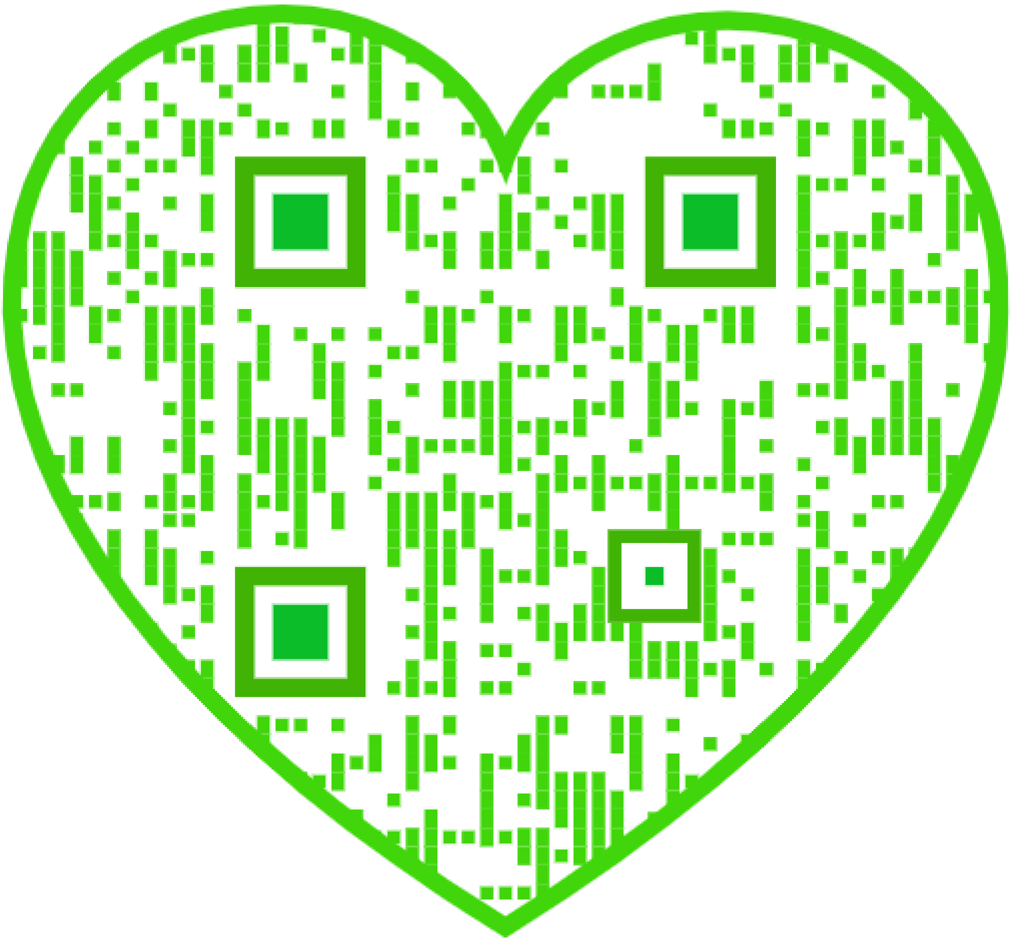

IC-O
wehl
k

JONGENS- EN MEISJESBIBLIOTHEEK
ONDER REDACTIE VAN
NANNIE VAN WEHL (S. LUGTEN—REYS)

ANNEKE VAN DEN DOKTER

DOOR
NANNIE VAN WEHL
MET PLATEN VAN
MEVROUW N. ROVERS—MEILINK

VOOR KINDEREN VAN 10—14 JAAR

H. TEN BRINK
MEPPEL

GEMEENTEBIBLIOTHEEK
ROTTERDAM

P 039 990788
B 1001 - 3034866

Informatiecentrum Jeugdlectuur

HOOFDSTUK I.

Ze zaten op de trap: Groote Zus tusschen Albert en Dirk in, en zeiden zoo nu en dan wat, om de stilte, die hen bedrukt maakte, te verbreken. Maar veel vroolijks kwam er niet van hun lippen; ook zuchtten ze telkens, en dat stond hun raar. 't Waren zulke echte bolleboozen, die Groote Zus, die Albert, die Dirk! Kinderen, om als jonge honden de trappen op en af te draven en 't huis te doen weerklinken van hun vreugdekreten.

Doch voor de deur stond het dokterskoetsje, al zóó lang, dat de koetsier op den bok ingeslapen was, en het paard het voorbeeld zijns meesters scheen te gaan volgen. En uit de boven-achterkamer klonken zachte, bezorgde stemmen, die telkens weer zwegen, lange poozen. Dan hielden de kinderen hun adem in, om het oogenblik niet verloren te laten gaan, waarop de stemmen weer zouden gaan praten. En ze hoopten telkens, dat ze dan nù toch eindelijk eens verstaan zouden, wat vader en moeder daar met dokter bespraken. Maar ofschoon ze hun ooren inspanden, dat het erin begon te suizen, ze vingen geen enkel woord op, en konden dus ook niet narekenen, of het gesprek nu eindelijk en eindelijk „op zijn laatste beenen liep", zooals Zus het noemde.

„Dat kind is ook altijd ziek!" sprak de vijfjarige Dirk wrevelig.

Albert zuchtte. Groote Zus kwam: „We beleven niet veel plezier van haar, dat staat vast."

Nu zuchtte Dirk, en Albert klaagde: „Als die dokter nou toch maar eens wegging — ik wou aan moeder vragen, of ik nog een beetje in het Park mag gaan spelen.”

„Kind! ’t is zóó etenstijd!” verweet Zus hem minachtend. Wat dom toch ook van hem, om nu nog over in het Park spelen te denken!

Groote Zus, die zeven jaren telde, voelde zich altijd ver verheven boven den zesjarigen Albert en den vijfjarigen Dirk. Wie van de twee iets doms zei, kreeg ’t dadelijk met Groote Zus aan den stok. Groote Zus was bijzonder wijs en handig voor haar leeftijd, weleens *te* wijs. De menschen om haar heen hadden haar een beetje bedorven door erom te lachen, als ze zoo iets heel wijs en heel vinnigs zei, en zoo praatte ze met opzet weleens nog wijzer en vinniger, zóó, dat haar moeder extra op al die wijsneuzigheid ging letten en er Groote Zus menige terechtwijzing over toediende. In de buurt van moeder paste Groote Zus dan ook wel een beetje op haar woorden, doch menigmaal ontsnapte haar een neuswijzigheid, in moeders bijzijn, eer ze er erg in had. En dan — o wee!

Haar vinnigheden en neuswijzigheden golden maar al te vaak het kind „waar ze zoo weinig plezier van beleefde,” het arme, zieke Anneke, dat op dit oogenblik alweer — ja, voor den hoeveelsten keer toch wel? — de oorzaak was, dat het in huis zoo akelig stil was, en dat de stemmen zoo bezorgd klonken, boven in de achterkamer. Als moeder een zóó’n soort vinnigheid van Groote Zus hoorde, schoten haar oogen vaak vol tranen, en Groote Zus was zóó niet, of dat vond ze nog veel erger dan het ergste standje of de zwaarste straf. Telkens nam ze zich voor, beter op te passen — en telkens overviel haar weer een bui van ongeduld op dat arme, kleine, ziekelijke zusje, dat zoo vaak de pret van haar en de jongens verstoorde.

Ja, moeder huilde vaak om die vinnigheden, en om de weinige hartelijkheid, die Anneke van Dirk en Albert ondervond. Dat achtte ze een der ellendigste kanten van Anneke’s getob! En toch kon ze ’t zich weer zoo goed begrijpen, zóó goed, dat haar vaak de standjes tegen Dirk en Albert op de lippen bleven. Nietwaar? De jongens en Groote Zus — ze waren alle drie zoo

overvloeiend van gezondheid en levenslust — ze kònden niet begrijpen, hoe ’t voelde om zwak en ziek te zijn — soms wekte moeder voor één oogenblikje hun meedoogen, en praatten ze over „die arme Anneke”, maar ’t volgend oogenblik waren ze ’t alweer vergeten, stoeiden luidruchtig, gilden ’t uit van plezier, en konden een beweging van ongeduld niet onderdrukken, als moeder moest manen: „Stil een beetje, denk om Anneke!”

Zoo ziek als Anneke nu echter scheen, was ze nog nooit geweest, in de vier jaren van haar tobberig leventje.

Al dagen lang moesten de kinderen „compleet als muizen” zijn, zooals Groote Zus aan ieder vertelde, die ’t hooren wilde. Al dagen lang mochten ze met hun drieën met ieder mee, die hen maar kwam vragen. Dat was wel leuk — doch ’t avonds moest je toch weer naar huis, naar huis, waar ’t zoo stil en saai was. Van vader of moeder kreeg je niets dan een vluchtig kusje of een waarschuwing: „Stil en gauw gaan slapen, hoor!” ’s Ochtends mocht je niet in de badkamer rondpoedelen; die lag naast Annekes slaapkamer; tusschen den middag moest je op school en op Fröbelschool overblijven. „Neen hoor — veel plezier beleefde je niet van Anneke,” bedacht Groote Zus alweer, en ze wist niet, wat haar toch bezield had, toen ze zoo blij was geweest, dat ze nu toch ook eindelijk eens een zusje had.

Dien middag, dat het drietal zoo mistroostig op de trap zat, was het Zaterdag, en niemand was hen komen halen. Zaterdag is ook zoo’n lastige dag! Dan wordt er overal geschrobd en geboend, en dan kan niemand drie drukke peuters velen.

Ze hadden eerst eens een beetje met een legkaart gespeeld; toen eindelooze spoorlijnen neergelegd van blokken. Doch daarbij was verschil van meening ontstaan over de wijze, waarop men de verschillende lijnen elkaar zou laten kruisen, en toen was vader bovengekomen en had „standjes gemaakt.” Daarna waren de jongens bij Groote Zus op theevisite gegaan en ’t was een poosje goed gebleven tusschen het drietal. Maar alras bleek het, dat Groote Zus zichzelf veel royaler uit de suikerpot bediende dan haar gasten; een kleine twist was het gevolg geweest; moeder wasboven gekomen en ze had ook alweer „standjes gemaakt.” De standjes van moeder hielpen altijd veel beter en langer dan die van vader, want ze kon er zoo innig bedroefd bij kijken. Thans, op de trap, werkte hetzelfde standje nog na; heel zoetjes zaten ze daar, praatten wat, en zuchtten.

Nu was er weer zoo'n lange tusschenpoos van zwijgen, in Anneke's kamer.

De kinderen spitsten de ooren. En daar klonk een stem wat luider, zoodat ze konden verstaan. Het was Dokter — ze hoorden hem opstaan en zijn stoel over het vloerzeil verschuiven. En hij zei: „Nu mevrouw — dat blijft dus afgesproken, Maandag vind ik u hier niet meer, en de kleine meid ook niet. 't Beste ermee verder — ik hoor dan wel van u."

De kamerdeur ging open. Werktuigelijk stonden de kinderen op om plaats voor den Dokter te maken. Ze hadden geen tijd om met elkaar te gaan praten over wat ze daar gehoord hadden. Dokter kwam de trap al af en nu hij midden tusschen hen door ging, trok hij Zus eens aan de krullen, en tikte Albert en Dirk onder de vleezige kinnetjes.

„Zoo, kleine rakkers!" zei hij, wat luider nu, daar de deur van Anneke's slaapkamer weer dicht was gegaan: „jullie zijn heel zoet geweest, hoor! Maar eerstdaags mogen jullie weer zooveel leven maken als je wilt — ik heb Anneke en je moedertje de wei eens ingestuurd!"

Weg was hij, en de deur uit, nog vóór de meid uit de keuken was gekomen om Dokter uit te laten. Het portier hoorden ze dichtklappen — voort ratelde 't rijtuig.

Ze kropen weer naast elkaar op de trap, en Zus begon het gesprek, nu minder fluisterend dan daareven: „De wei in gestuurd! Ze gaan dus uit logeeren — dat staat vast!"

„Ik wou, dat ik meemocht!" zei Dirk.

„Vraag 't, jô," ried Zus aan. „Jij kan best mee, jij heb geen school."

Dat was niet heelemaal waar — Dirk was op de Fröbelschool, maar een Fröbelschool telde niet mee bij Zus, die al in de tweede klas van de groote school zat.

„Dan vraag ik ook, of ik mee mag!" zei Albert nukkig.

„Rare! jij ken niet."

„Ik zou niet weten, waarom niet."

„Jij ben toch op school?"

„Nou?" vroeg Albert onwillig. „Als Dirk meegaat, mag ik ook best mee."

„Moeder zal je an zien komen!" snibde Zus.

Daar kwam net moeder de trap af. Fluks stonden de kinderen op, en toen moeder tusschen hen in was, overvielen ze haar opeens:

„Moeder, mag ik ook mee de wei in? Ik ben nog op de Fröbelschool!"

„Hè, dan mag *ik* ook, *ik* ook, hoor!" zeurde Albert.

„Moeder, wanneer gaat u de wei in?" informeerde Groote Zus zakelijk.

„Kinderen! Kinderen!" vermaande mevrouw Blommestein. „Wees toch alsjeblief een beetje stil — Anneke gaat misschien wat slapen. En ga eens even mee naar beneden — dan ben ik meteen bij zusjes linnenkast, en dan kunnen jullie vragen, wat je wil."

Zij mee naar beneden, naar de huiskamer, waar naast de linnenkast het buffet stond, met alle heerlijkheden die een buffet voor kinderen pleegt te bevatten.

Zus wandelde er al dadelijk heen.

„Moeder, mogen we een klontje?"

Tot haar groote verbazing zei moeder klakkeloos, „ja!" en Zus wierp zich met een juichkreet op de knieën, opende wijd de beide deurtjes van het buffet en haalde fluks uit de klontjestrommel drie klontjes, waar ze Albert en Dirk eerlijk hun deel van gaf.

Moeder stond al voor de linnenkast, greep hier wat van een stapeltje, daar wat van een stapeltje, en legde alles neer op de tafel.

Toen het drietal nu ieder rustig op zijn klontje zoog, begon moeder:

„De dokter heeft gezegd, dat 't zóó niet langer met Anneke gaan kon."

„Hoe niet?" vroeg Albert.

„Wel, zóó hier in huis!" verklaarde Zus met een elleboogstoot aan haar onbegrijpelijk broertje.

„Wat zou der dan gebeuren, als ze hier bleef, moeder?" vroeg Zus nu op haar beurt en keek moeder met groote oogen aan.

„Dan zou ze dood gaan!" zei moeder met een zucht.

„Dood?" Nu schrok Groote Zus toch even, en ze beleefde één harer oogenblikken van medelijden met haar zieke zusje. Wel, was 't dan toch zóó erg met

Anneke? Maar dadelijk daarop overwon nieuwsgierigheid naar moeders verdere plannen haar medelijden en ze drong aan: „En wat doet u nu, moeder? O, dat is allemaal goed van Anneke — en dat is een nachtpon van mij — O — ga *ik* misschien mee de wei in?”

„Ja — jij hebt ’t nog al noodig, jij bolleboosje!” sprak moeder. „Welneen, ik heb geen ponnetjes genoeg voor Anneke om mee te nemen en daarom moet jij er maar een paar leenen.”

Op dat oogenblik viel de voordeur in ’t slot.

„Wie gaat er nog uit?” vroeg de hongerige Dirk. „We moeten zóo eten!”

„Dat zal vanavond wel een beetje later worden, Dieti!” sprak moeder.

„Vader gaat daar weg — hij brengt een telegram naar de post, een telegram naar Grootvader, om te zeggen, dat Anneke en ik vanavond nog bij hem komen.”

„O!”

Een gerekte kreet van verbazing, gemengd met wat afgunst, kwam uit drie mondjes, die er open van bleven staan.

O — naar Grootvader!

Van alle heerlijke dingen, die er voor het drietal op de wereld bestonden, bevond zich het meerendeel te Leersum om en bij Grootvader, die daar dokter was. Niet — dat ze er zóo dikwijls kwamen. Ze woonden zelf in Rotterdam — en, dan naar Leersum, dat ’s een heel eind, en een duur eind. En ze waren met der drieën. En ze waren wilde robbedoezen, en Grootvader en de tantes en ooms kwamen al aardig op jaren, zoodat ze de drie robbedoezen van Grootvaders eenig kind niet te vaak en te lang konden velen. De tantes en ooms waren namelijk, wel te verstaan, oud-tantes en oud-ooms, eigen zusters en broers van Grootvader.

„Dan mogen *wij* er wel eens Zondags heen!” troostte Zus opeens, zonder bedenken, zichzelf en haar broertjes. Ze vond ’t wel een beetje verdacht, dat moeder daar heelemaal niets op zei. Och heden, zou dàt er niet eens voor hen op overschieten, zoo nu en dan eens een Zondagje?

Moeder was met uitzoeken uit de linnenkast klaar. Een paar stukken goed van zichzelf, een mand vol van Anneke.

„Moeder, neem u maar zoo’n beetje mee?” vorschte Zus.

„Ja kind, ik blijf maar een paar dagen, en dan laat ik Anneke bij Grootvader en de tantes.”

„Voor hoelang?”

„Ja — voor hoelang?” — Moeder zuchtte, Dat wist zij niet, want de dokter had ’t ook niet geweten.

„Voor een heele, heele poos” — zei ze.

Hoe naar ’t ook klinken moge, de drie kinderen hoorden dat laatste bericht aan als een goed nieuwtje. „Zóó! Nu raakten ze eens ontslagen van dat kind, dat altijd zoo lastig was!” dachten ze alle drie in stilte. Nu was vader en moeder weer voor hèn, en hoefden ze eens een tijdlang niet zoo akelig stil te zijn.

Vol van gedachten over de goede tijden, die nu komen gingen, liepen ze als hondjes moeder achterna, naar de telefoon. Moeder nam een stoel, en ging erbij zitten; ze had heel wat af te doen.

Allereerst belde ze een mandemakerswinkel op en bestelde „een manden-zitwagentje voor een kindje van vier jaar.”

Toen de telefoon weer op den haak hing, zei Albert, paf van verbazing:

„Maar ze kan toch wel loopen!”

Een droevig lachje plooide moeders lippen.

„Och, ventje” antwoordde ze: „Hoe lang ligt ze nu al niet op bed? Haar beentjes zullen wel te slap geworden zijn voor een wandeling, en ze moet heel veel buiten zijn, heeft de dokter gezegd.”

Toen vroeg moeder door de telefoon om een rijtuig, zeven uur voorkomen.

„Mogen we meerijden?” riep Dirk.

„Moeder zal je blazen!” zei Zus.

Moeder kon alleen maar het hoofd schudden over Zus’ bazigen uitval, want reeds had ze een manufactuurwinkel opgebeld en bestelde een paar jurken en schorten voor Anneke, half zeven te bezorgen.

Nu was de slager aan de beurt voor het vleesch van den Zondag. Deze slagersboodschap herinnerde Dirk en Albert opeens aan hun hongerige magen en ze klaagden: „Wanneer gaan we nou eten?”

„Kom dan maar, stakkers!” sprak moeder en stond op. Toen riep ze Mina de meid en vroeg, of die wou gaan dekken, want het eten was toch zeker allang klaar. En of Mina dan aan tafel wou komen eten, en de kinderen helpen, want moeder had geen tijd.

„Moet u dan zelf niet eten, mevrouw?” vroeg Mina meelijdend.

„Klop maar een paar eieren, kind, en pak een boteram voor me in,” zei moeder gejaagd. „Ikzelf heb geen tijd om te eten, en ook geen trek. Ha, gelukkig, daar is vader — die kan me dan helpen den grooten koffer van zolder te halen. Neen kinderen, nu jullie hier blijven, en eten.”

Weg was ze, en even later hoorden ze haar met vader op zolder den grooten koffer uit zijn schuilhoek halen, den koffer, die anders rust had tot de groote vacantie, als ze met der allen een weekje, soms twee weekjes uitgingen.

De koffer werd naar beneden in de huiskamer gedragen en moeder begon er handig en vlug het ondergoed in te pakken, dat ze daarnet bij mekaar had gezocht. Vader zette zich aan tafel en sneed ’t vleesch. Toen bracht hij een bijzonder lekker, geurig stukje bij moeder en stopte haar dat tusschen de lippen, maar, ofschoon ze dat stukje opat, bedankte ze vader toch voor een volgend. Ze was veel te gejaagd om te eten. Nu moest ze Anneke wel in haar slaapje gaan storen. Op Anneke’s kamer toch was de kast, waar ze haar japonnen en de jurken van de meisjes bergde. En bovendien — zoo heel veel tijd schoot er vóór zeven niet meer over.

Ze liep toch nog zachtjes de trap op, om Anneke niet onnoodig te doen schrikken. Voorzichtig opende ze de deur en keek om het hoekje. Daar riep een fijn stemmetje haar tegemoet: „Ik ben wakker!”

„Zoo, kleine schat! ben jij wakker?” zei ze verheugd en knielde naast het bedje van haar zorgenkindje neer.

’t Was o zoo’n klein en teer ding, dat daar overeind in bed zat en de blonde zijachtige krullen uit haar bleek gezichtje wegstreek. Groote, blauwe oogen keken moeder vriendelijk aan, en een paar veel te magere armpjes sloegen zich om moeders hals heen.

„Wat heb u toch daarnet lang met den dokter gepraat!” begon Anneke. „En zoo zachtjes! Ik kon er niets van verstaan!”

„Zal ik je eens vertellen, wat wij met den dokter

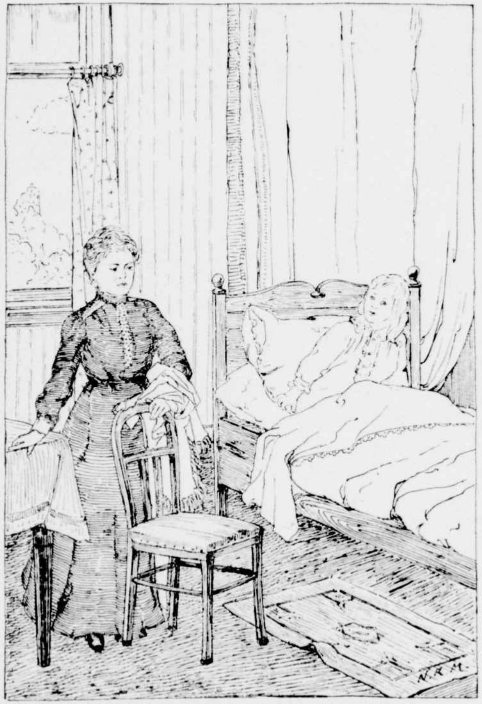

Nou dan — we vinden 't zoo heel vervelend, dat ons Anneke telkens maar zoo ziek is . . . . Blz. 13.

hebben bepraat?” vroeg moeder.

„Ja?”

„Nou dan — we vinden 't zoo heel vervelend, dat ons Anneke telkens maar zoo ziek is en zoo'n koorts heeft. En we wilden zoo graag van Anneke net zoo'n flinke meid hebben als Groote Zus is — zoo'n meid, die met de jongens kan stoeien en ravotten.”

„Kan dat?” vroeg Anneke en zette in ongeloovige verbazing haar oogen wijd open.

„We dachten lang, dat het niet kon, maar nu vanmiddag heeft de dokter er raad op gevonden. Ja, 't kàn; dit kleine Anneke kan een flinke meid worden, maar dan moet ze weg uit Rotterdam, want hier zal ze zoo ziek blijven. Ze kan nu eenmaal niet tegen de Rotterdamsche lucht.”

„Is dat ondeugend?” vroeg Anneke.

Moeder knuffelde haar jongste eens even. „Welneen,” ging ze voort — dat kan niemand helpen en Anneke wel 't minst. En nu heeft de dokter gezegd, dat Anneke ergens heen moet gaan, waar de lucht gezonder voor haar is — waar ze veel buiten kan zijn.”

„Gaat u dan mee?” vroeg Anneke gretig.

„Ja — ja zeker!” antwoordde moeder, en Anneke was nog te klein, om aan moeders haperende stem te hooren, met hoeveel moeite ze deze halve leugen uitsprak. Ja zeker — ze ging mee met Anneke, vanavond gingen ze samen — maar ze zou voor geen duizend gulden aan Anneke vertellen, dat ze maar een weekje *blijven* zou; en haar hart beefde bij de gedachte, hoe ze van Anneke zou wegkomen.

„O, dan is 't goed!” murmelde Anneke vermoeid en zonk uit moeders armen weg, achterover, op het kussen.

Moeder ging nu naar de kasten toe en zocht snel eenige japonnen uit voor zich, wat jurkjes voor Anneke. Zomerjurkjes waren het meest. Want buiten lachte de lente. En even kwam er een licht gevoel van vreugde in moeder, omdat ze vanavond nog „buiten” zou zijn, in het lieve, oude huis, waarin ze geboren was; dat ze morgen de voorjaarsbloemen zou zien, en de boomen met hun jonge blaadjes.

Eenig gestommel in de huiskamer verried, dat de maaltijd afgeloopen was. Vader kwam de trap op, gevolgd door zijn nobel drietal, en nu ze zoo stilletjes en in gedachten achter hem aan gingen, had vader er geen bezwaar tegen, ze mee te laten loopen tot in Anneke's kamer. Maar alras daalde de processie weer de trappen af, want moeder ging beneden het goed inpakken.

Ze hielpen allemaal mee dragen, vader de lange japonnen, die hij hoog hield, om er niet over te struikelen op de trap, moeder de jurkjes en wat mantels en doeken, en de drie de benoodigdheden van Anneke's waschtafel. Albert stak zelfs Anneke's kam op kappersmanier in zijn dikke kuif, waarvoor hij van Groote Zus een terechtwijzing ontving.

„Viezert!" riep ze.

„Hè!" deed hij heel verontwaardigd. „Zeg eens — ik heb geen —"

Maar nu schrok hij toch van zichzelf en gaf zich met de hand een gevoeligen klap op den mond.

„Nou, stil maar!" zei Zus. „Maar 't hoort niet."

Moeder moest even glimlachen om de machtspreuk van Zus. Ze wist zoo goed uit haar eigen jeugd, dat haar Grootmoeder haar altijd zoo kriebelig maakte, door haar allerlei dingen te verbieden en kwalijk te nemen, met geen andere uitlegging er bij dan: „Maar 't hoort niet." En zonder dat moeder wist, hoe Groote Zus er aan kwam, hoorde ze haar telkens haar broertjes terechtwijzen met diezelfde woorden, die moeder zooveel verdrietig ongeduld hadden veroorzaakt. „Maar 't hoort niet!"

„Weet je, wàt niet hoort?" vroeg Albert. „Dat jij zoo'n praats hebt — dàt hoort niet!"

„Kinderen, kinderen!" verbood moeder, en lag alweer te pakken en te schikken voor den koffer. Doch nu kwam er afleiding voor de oproerige geestjes: het pak van den manufacturier werd gebracht en onder aller belangstellende blikken uitgepakt. Daarop verscheen de mandenwagen. 't Was net een leuningstoeltje, maar dan stond 't op twee groote en twee kleine wielen. Natuurlijk vochten Albert en Dirk al dadelijk om er in te mogen zitten.

„Kinderen! kinderen!" zei moeder weer, maar vuurrood van 't jachten pakte ze door. Vader moest er aan te pas komen. Toen mochten ze ieder even in den wagen zitten, ook Groote Zus, die zóó niet was, of ze wou nog wel. Maar rijden erin mochten ze niet, want toen vader eventjes Dirk wou voortduwen, piepte de wagen zóó, dat moeder in wanhoop de handen aan haar ooren sloeg.

„*Ik* weet het spuitje van de naaimachine," riep Zus en was al weg om 't bij Mina te halen. En vader moest aan 't oliën gaan, maar in de gang — anders kwamen er olievlekken op 't kleed. En door al die beslommeringen heen vergaten de kinderen hun plannen, om te vragen, of ze meemochten. Ze zagen aan de pakkerij en aan de bestelde boodschappen wel, dat er voor hèn weinig kans bestond en pas, toen 't rijtuig met moeder en Anneke weg was gereden, zei Dirk nog eens droevig: „Ik had best meegemaggen!"

„Lauw kans, hoor!" bekoelde Zus hem. „Van *ons* moeten ze in Leersum maar weinig hebben — te druk, weet je!"

Eindelijk was de koffer gepakt, gesloten en van een adres voorzien. Groote Zus spelde het na: dat kon ze al: „Den WelEdelZeerGeleerden Heer, Dr. de Waal, te Leersum." Toen repte moeder zich de trappen op, en drie paar kleine beenen wilden weer meereppen. Doch moeder verzocht vader dringend, of hij het stel wat bij zich wou houden, ze moest nu Anneke en zichzelf kleeden, en kon daarbij de hulp der nobelen best ontberen. Als een haas naar boven rennend, riep ze nog tegen vader:

„Eigenlijk is 't al bedtijd — maar laat ze maar opblijven, tot ik weg ben."

Zus trok een groos gezicht tegen Albert en Dirk. „Eigenlijk is 't al bedtijd" had moeder geroepen. Ze had zich den tijd niet gegund erbij te zeggen: „voor Dirk en Albert." Groote Zus mocht al een half uur later.

„Maar als die jongens later naar bed mogen, mag *ik* ook langer opblijven," besloot ze zelf alvast. En toen: „vadertje, blijft u dan bij ons? Moet u niet mee?"

„Ik blijf hier — is dat goed?" zei vader en nam Zus op den schoot.

„He, ja!" vleide Zus. „Bij u mogen we altijd een heeleboel meer!"

„Wacht, jou stoutert! Daar zal ik wel heilig op passen!" glimlachte vader en schudde zijn ondeugende oudste door mekaar, ofschoon hij wist, dat Zus groot gelijk had. Bij hem mochten ze werkelijk veel meer dan bij hun moeder. Want hij was zoo weinig thuis, en wilde dan niets liever, dan zijn kinderen vroolijk en blij te zien, en allicht zei hij dan wel eens „ja!” om hen in een goede bui te houden, waar eigenlijk „neen!” op zijn plaats was geweest.

Er werd gebeld — het rijtuig stond voor. Vader riep Mina, en met hulp van den koetsier werd de mandenwagen en de groote koffer op het imperiaal geladen. Natuurlijk kwam er weer uit de drie monden: „Mogen we meerijden!” maar vader sloeg opeens al hun schoone verwachtingen den bodem in met zijn: „Ik ga zelf mee, en met de taschjes van moeder is het rijtuig heelemaal vol.”

„Mogen we opblijven, tot u terug bent?” vroeg Groote Zus, heel handig van het meerdere afstappende om het mindere te verkrijgen.

„Dat ’s goed!” zei vader. En toen, o, vreugd, bestelde hij zelf nog gauw even bolussen, hun Zaterdagavondtraktatie, àls ze getrakteerd werden.

De bolussen, tenminste het vooruitzicht daarvan, fleurden de bedrukte gezichten van Albert en Dirk weer wat op. Zus had geen opfleuring noodig; die schikte zich altijd met een opgewekt gezicht in het onvermijdelijke.

„Ziezoo, kinderen, tot straks dan!” sprak vader, toen de electrische schel van Annekes kamer overging. „Anneke is dus klaar. Blijf nu rustig hier — moeder komt jullie hier goedendag kussen, en ik zal Anneke ook even hier brengen.”

Terwijl schoot hij zijn jas aan, zette zijn hoed op en kwam een oogenblik later terug met Anneke op den arm.

Ach, hoe bleek was haar snoetje in het kersroode kapje! Wat een veertje was ze toch op vaders arm!

„Geef nu allen je zusje een zoentje en zeg: „Beterschap, Anneke!” sprak vader.

Ze deden zoo, ieder op de beurt en Anneke gaf ze ieder een zoentje terug, met haar dunne, kleurlooze lipjes. Ze zei niets — ze hàd zoo weinig te zeggen tegen de drie bollezoozen, die ze nooit langer dan een oogenblikje om zich heen had mogen hebben, omdat ze te veel leven maakten voor zoo’n zwakke pop als Anneke was. En de drie bolleboozen wisten ook niets meer uit te brengen dan vader hun voorgezegd had. Zwijgend staarden ze naar het fijne, bleeke popje, dat zóo weinig een zusje van hen leek, en waar ze altijd een soort lastig respect voor hadden, zooals je hebt voor een kostbare, eierschaaldunne chineesche kom, of voor een veel te mooie en fijne jurk.

Een droeve trek kwam op vaders gezicht, toen hij opstond en zijn lichte last de gang doordroeg, naar het rijtuig. Ach, die klove tusschen de drie oudsten en Anneke — hoe verdrietig! En dat zou nog wel erger worden, nu de dokter niet veel meer of minder had gezegd, dan dat Anneke, wilde ze in het leven blijven en gezond worden, tot haar twaalfde of dertiende jaar minstens zou moeten buitenblijven. Men kon het weleens probeeren, als ze een poosje koortsvrij was geweest, of ze thuis weer aarden wou, maar heel veel kans was daar niet op. Bij het portier stond Mina, en kuste met tranen in de oogen het kind, dat altijd zoo lief en geduldig was, en zulke „wijze gezegdes kon doen.”

„God zegen je, en dat je gauw weer heelemaal beter mag worden!” sprak ze hartelijk.

„Dank je wel, Mina!” klonk het hooge piepstemmetje. „Als ik terug kom, rij je me dan eens in het Park in dien mooien wagen, dien ik gekregen heb?”

„Dan zal ’t niet meer noodig zijn, liefje!” zei Mina. „Dan zal je dikke kuiten hebben, en wangen als appelen, en dan wil je niets liever dan draven met de anderen!”

Nu stapte moeder in en nam afscheid van Mina met een hartelijken handdruk.

„Ze zijn je nu allen toevertrouwd, hoor!” fluisterde ze nog eens.

„O, mevrouw!” sprak de oude getrouwe. „Ga toch zonder zorg! Ik zal op ze passen, of het de mijnen zijn, en ik zal ze laten eten en drinken, dat ze nog dikker zijn, als u terug komt.”

De achtergeblevenen verschenen nu voor het raam. Vader stapte in; Mina deed het portier dicht — nog even wuifden de vertrekkenden tegen de drie appelengezichtjes aan het venster — en daar ging het naar het station toe.

HOOFDSTUK II.

Op het perron van het station Driebergen stond, in den stervenden lente-avond, een oude man en keek uit langs de rails, of de trein uit Utrecht nog niet kwam. De chef liep langs hem, herkende hem met verwondering en sprak: „Wel, dokter, nog zoo laat op 't pad? En krijgt u bezoek?"

„Ja, chef," antwoordde de oude dokter vriendelijk. „Mijn dochter komt uit Rotterdam."

„Dat 's nog eens plezierig!" sprak de chef. „Mevrouw Blommestein is immers uw eenig kind?"

„Ja, en ik ben altijd heel blij haar te zien — doch ditmaal komt ze om een treurige reden — haar jongste, die nooit goed heeft willen tieren, is zóo ziek, dat de dokter haar geen nacht langer in de stad wilde houden. Nu brengt mijn dochter het kind bij ons."

„Beter kon het allicht niet terecht komen!" hernam de chef. „Bij den dokter van Leersum zelf, in zoo'n mooie, gezonde streek, en dan zulke goede verzorgsters thuis om op de kleine te passen! Maar daar komt de trein. — Tot ziens, dokter! het beste ermee!"

De lichten van den naderenden trein waren als de oogen van een lang, zwart monster, dat pijlsnel aanschoot over de rails, die nog blonken in den laatsten avondschijn.

Knarsend en rammelend hield de trein stil, en een groote drukte en levendigheid ontstond op het stille station. Het was een internationale trein, die nog reuzenafstanden had af te leggen in den komenden nacht.

Allerlei vreemde plaatsnamen waren op de portiersborden geschilderd. Zoo'n trein houdt maar heel eventjes op, aan een enkel buitenstation, en daarom is 't zaak fluks, fluks uit te stappen, of te maken, dat je erin komt.

Zenuwachtige handen tikten tegen de coupé-ruiten, om opengedaan te worden, en om een witkiel, en 't was een gehoi en gedraaf langs den trein van belang.

Dokter de Waal bleef stilletjes op zijn plaats staan. Hollen en draven konden zijn zeventigjarige beenen niet meer, en ook zijn oogen wisten geen raad meer in dat halfduister, waar de menschen in krioelden. Zijn dochter moest maar naar hèm uitkijken — met uitstappen zou ze zich wel redden, dacht hij, ze was handig en wist voor alle dingen raad.

En daar kwam ze ook al aanstappen, zoekend rondkijkend, Anneke op den arm, en een witkiel, die een paar handkoffers en tasschen droeg, met allerlei dingen erin, die ze niet meer in den grooten koffer had kunnen bergen, achter zich. De ontmoeting was hartelijk, maar gehaast. „Dag vadertje, wilt u Anneke even dragen — ik moet nog naar de bagagewagen, kijken, of mijn koffer er uit komt. —"

Weg was ze weer, en de oude man voelde met hartzeer, hoe licht het vrachtje op zijn arm was, en hoe moede het kleine kopje in het kersroode kapje op zijn schouder zonk.

„Dag, mijn lieve, kleine pop!" zei grootvader innig, en zijn lippen zochten het bleeke wangetje.

„We zullen je hier wel eens opknappen, hoor!"

„Dag opa!" fluisterde Anneke, doch meer kon ze niet zeggen, zoo moe en slaperig was ze. Grootvader stoorde haar toen maar niet meer en keek uit, hoe 't zijn dochter met haar bagage verging.

De trein zette zich weer in beweging, en was spoedig in den vallenden nacht verdwenen. De oude heer ontdekte nu op het perron aan de overzijde zijn dochter, die den witkiel, welke geduldig met zijn vrachtje bij Dokter de Waal had staan wachten, tot zich wenkte. Fluks wierp deze met een handigen zwaai al de koffertjes en taschjes, die hij aan een langen riem had gedragen, voor Grootvaders voeten neer. Toen sprong hij van het perron af, wipte over de rails, klauterde gezwind tegen het andere perron op en verscheen tegelijk met nog een kameraad, voor mevrouw Blommestein, die op haar koffer zat.

„Breng dezen koffer naar het stationsplein toe,” beval ze. „En vraag naar het rijtuig van Dokter de Waal. Ga daarna terug om de kleine bagage te halen.”

Zonder verder om te zien, haastte ze zich nu over de passagiersbrug, die de twee perrons verbond, naar haar vader toe, en keek eventjes bezorgd naar het doodsbleeke snoetje van Anneke.

„Wilt u haar houden, vader?” vroeg ze. „We sjouwen anders zoo met haar. —”

„Zeker, kind!” antwoordde de oude dokter. „Kunnen we nu naar het rijtuig gaan?”

„Ik ben klaar — de witkielen zorgen voor de rest.”

„Je ziet er niet goed uit, kind!” sprak de oude heer, terwijl ze door de wachtkamers heen naar het stationsplein gingen.

„Dat blijft iemand ook niet in de koude kleeren zitten!” zei mevrouw Blommestein vaag. Verdere uitlegging behoefde ze niet te geven; Grootvader begreep maar al te goed, *wat* zijn dochter niet in de koude kleeren was blijven zitten.

„Hoe maakt Henri ’t, en de drie bolleboozen?”

„O die!” — Moeders gelaat look weer op. O die! daar had ze geen oogenblik zorg over — die heerlijke, sterke knurken! En een blij lachje verscheen op haar gezicht, toen ze aan het thuis gelaten drietal dacht, hoe ze haar overal hadden nageloopen in de laatste uren, met gewichtige gezichtjes om al de gewichtigheid om hen heen.

„Groote Anneke!” sprak de dokter, op ’t oogenblik dat ze uit de deur traden op het stationsplein: „Je moet hier een heele poos blijven. *Jij ook*, om tot jezelf te komen.”

Mevrouw Blommestein antwoordde niet. Ze hief het hoofd op om de voorjaarsgeuren in te ademen, die haar tegemoet woeien uit de parken en tuinen van Driebergen. O, daar was ze weer in haar eigen, lieve landje! Daar was ze weer *buiten*! Sedert Kerstmis had ze niet weggekund uit Rotterdam, van haar bovenhuis weg. — Ternauwernood waren er enkele kwartiertjes overgeschoten, die ze in het Park had kunnen doorbrengen, het Park, dat haar klein èn nauw voorkwam, als de volière aan de vrije vogels moet voorkomen.

Het was begin April. De sterke, kruidige geur der bloeiende ribus onderscheidde ze in het lauwe lentewindje. En de geur van versch gras, en van paarse viooltjes. — O, slapen te gaan, zoo straks, in het oude huis, en morgen wakker te worden in de lente- en Zondagsweelde van haar eigen, lief dorp! Over de heuvelen zou het klokgeklep aan komen klinken — de deuren van de tuinkamer zouden openstaan, en in den tuin zouden de pruimen en abrikozen bloeien! Wat Anneke genieten zou!

En plotseling voelde ze ’t als iets heerlijks, dat ze haar kind *laten* zou in al die heerlijkheid, die met den dag nog heerlijker zou worden! Dat ze haar kind laten zou in dat paradijs, waar ze zelf opgegroeid was, en zoo genoten had. Dat ze haar zwak, teer kind laten zou in dit schoone, liefelijke land, waar de zomer komen zou, en het niet mee terug zou nemen naar Rotterdam, de hooge, steile trappen van het bovenhuis op — naar Rotterdam, waar het roet neerregent, en de kinderen in één middag hun eenige wandelplaats, het Park, wel tien en twaalfmaal rond moeten draven, om den middag vol te draven. En hier zou Anneke genezen! o zeker! ze zou genezen! En als een flinke meid bij hen terugkomen, en niet meer zoo afsteken bij de anderen, en — in *waarheid* hun zusje zijn!

De stem van Grootvader wekte moeder uit haar gelukkig en hoopvol gepeins. „Hier Anna, stap in,” sprak hij uitnoodigend.

Mevrouw Blommestein keek verwonderd op. Ze had gemeend, grootvaders eigen dokterskoetsje te zien staan, en stapte nu in een groote vigelante, met mooie zachte kussens, en, zooals ze zoo dadelijk voelen zou, op gutta-percha banden!

„Maar vader!” informeerde ze onder het instappen: „waar hebt u *die* prachtkoets vandaan? Is de stalhouderij op Leersum zoo vooruit gegaan, of hoe zit dat?”

„Neem nu eerst Anneke maar eens van me over — zoo poesje, jij mag heelemaal alleen achteruit rijden — leg haar maar languit neer, An — neem die kussens — zoo — ja ja, kind, die heb ik ter eere van het hooge bezoek uit Zeist laten komen. —”

„Maar vadertje!" berispte mevrouw Blommestein zachtjes. „Heelemaal uit Zeist — en dan moet dat nog in den laten avond terug — wat een verkwisting!"

Het gesprek moest even staken, daar de koffertjes en tasschjes geborgen moesten worden en de witkielen betaald.

Het portier werd gesloten — en daar reden ze heen, den wonderschoonen weg op, die van Driebergen naar Leersum voert, en dan maar aldoor verder, aldoor verder, altijd mooi — tot Arnhem toe.

„Nu kind — is het nu zoo'n verkwisting?" vroeg de oude dokter, toen de vigelant zoo heerlijk geruischloos daarheen reed, achter de dravende paarden, en de schokken zoo mooi gebroken werden door het gummi en de betere veeren, die aan zoo'n mooi soort koets zitten.

Mevrouw Blommestein keek dankbaar naar Anneke, die zoo makkelijk op de ruime achterbank lag, en met een glimlachje om de lippen in slaap gevallen was, gesteund door den stapel kussens, die Grootvader in de koets besteld had.

„Neen, 't *is* heerlijk!" zei ze. Toen keek ze het raampje uit, naar de villatuinen, die flauw verlicht daarlagen in het licht van de maan.

„O, wat zijn de boomen al ver!" juichte ze, toch haar stem dempend om Anneke.

„En — heeft de Wildbaan andere bewoners? Het huis ziet er heel anders uit — Hè, van Huize Caluna hebben ze de serre weggebroken — was dat nu noodig? Zoo zoo — heeft de notaris zijn huis in tweeën verdeeld, en komt er nu een nieuwe villa op dat andere deel! Hoe zuinig! die man verdient toch genoeg. — Wel een aardige stijl anders, die nieuwe villa." —

Vaak had haar vader niet eens den tijd om haar vragen te beantwoorden. Dan had ze alweer wat anders te pakken. Totdat ze Rijzenburg en het dorp Driebergen zelf voorbij waren, en er een stil eind kwam tot Doorn toe, met zulke uitgestrekte buitengoederen langs den weg, dat er slechts zelden een huis te zien was.

Toen leunde ze achterover in de kussens, en ging naar iedereen in Leersum vragen, te beginnen natuurlijk bij haar ooms en tantes, en te eindigen — ja, waar? Naar alles werd gevraagd, tot naar het jongste knechtje

van den wagenmaker, en de winterlogeergasten van de wijkverpleegster.

Het was wel een uur rijden, van het station tot Leersum. Toen ze het dorpje naderden, werd mevrouw Blommestein als een paardje, dat den stal gaat ruiken: ongeduldig en ongedurig. Nu eens boog ze zich voor haar vader heen en keek uit het-raampje aan zijn kant naar de lijn der heuvelen, zooals ze daar zoo rustig lagen in het maanlicht, dan weer noemde ze aan haar zijde de namen der villa's, hervatte haar informaties naar de veranderingen, die ze ondergaan hadden, en eindelijk kon ze van opgewondenheid niets meer uitbrengen, doch keek met strakke oogen van verlangen de voorbijglijdende huizen langs, tot het hare, haar lief geboortehuis, aan de beurt zou komen.

Daar gingen de blessen hun vaart inhouden: daar was het prieeltje van den voortuin al — daar was het witte inrijhek. — En nu —

Het grint knarste onder de wielen van het rijtuig, dat zijn draai nam en voor de zijdeur stil hield. Mevrouw Blommestein rukte het portier open, sprong op het geschrobde stoepje, dat lag te glanzen in den maneschijn en vloog tante Jansje, haar lievelingstante, rechtstreeks in de armen.

„Daar doe je goed aan!" zei tante Jansje. „Zoo'n kleine pop gedijt nergens beter dan hier! Waar *is* ze? Waar *is* het poppeke, dat mijn troetelkindje wordt?"

„Hier, tante!" sprak Grootvader, en gaf het slapende meiske in de armen van tante Jans.

„Och heere! och heere nog an toe! Wat een kruimeltje!" En twee tranen rolden neer op Anneke's roode manteltje. Maar tante Jans herstelde zich spoedig. Moest ze nu waarlijk moeder Anneke van streek gaan brengen?

„Dat komt allemaal nog wel terecht, hoor!" sprak ze geruststellend.

„Als jij ze terug krijgt — ik geef er je mijn woord op — dan zal je ze nog net zoo lief *niet* dragen, zóó zwaar is ze geworden! Reken er maar op — je weet immers zelf wel: klein goed gedijt hier als kool! Wat was je zelf niet een bobbert! Nou — zoo een wordt zij der ook!"

Door de verandering in haar houding en in het geluid om haar was Anneke wakker geworden.

Verbijsterd keek ze even om zich heen; toen scheen ze zich te herinneren, waar ze was, want een glans van blijdschap verhelderde haar gezichtje.

„Dag! kleine pop!” begroette tante Jans haar, en drukte haar kopje aan haar borst.

„Dag, tante Jans!” zei Anneke.

„Ze kent me, het lieve, kleine schatje, het snoeperige krentje!” riep tante Jans verrukt. „Nu gauw naar binnen. Groote Anneke, wat zullen we met de kleine Anneke doen?”

„Als u zoo goed wilt wezen, tante, dan haar in één stuk door naar boven brengen, dat ik ze meteen in bed kan stoppen. U begrijpt — ’t is lang over haar tijd.” —

„Wil je niet eerst een kopje thee?”

„Neen, neen!” zei mevrouw Blommestein gejaagd. „Nu maar eerst Anneke bezorgd; eerder heb ik toch geen rust.”

„Ga dan subiet mee!” sprak tante Jans. „De ooms en tantes blijven met opzet in de huiskamer, dat ’t niet te druk is voor de kleine zieke puck. Hier An — déze trap op — je slaapt vóor, op de koepelkamer.”

„Uw eigen kamer, tante Jans!” verweet mevrouw Blommestein.

„Juist!” knikte de oude dame. „Ik slaap zoolang bij Anna en Betsy. En dan later —” ze knikte geheimzinnig met ’t hoofd en knipte geheimzinnig met de oogen — „dan kom ik weer op mijn eigen kamer terug.”

„Goede tante Jans!” dacht mevrouw Blommestein geroerd. En hoe heerlijk, om te weten, dat haar Anneke in de mooiste slaapkamer van ’t huis zou slapen, onder de hoede van de flinkste en kordaatste der tantes, van tante Jans, die de huishoudster of beter gezegd de opperaanvoerster was van de gansche, omvangrijke oom- en tanteshuishouding!

Een staande petroleumlamp wierp haar gezellig, zacht licht over de beroemde ronde tafel van de koepelkamer. Het reuzen-marmeren blad glansde zacht in dat licht. Hoeveel porties witte kruikjeswas zou tante Jans wel gespendeerd hebben om ’t zoo mooi te krijgen!

Aan den linkerwand stond het kleine bedje, en aan den rechter het groote. Het kleine ging geheel schuil onder een blinkend wit gesteven gordijn. „Zie je kind!” lichtte tante Jans toe: „nu kan de kleine met de ramen open slapen; voor tocht hoef je niet te vreezen, hoor! Kom, zet haar nu hier maar in den grooten stoel, dan zullen we haar gauw met ons beidjes onder de wol helpen.”

Anneke was alweer ingedommeld en leek een peulschilletje in den grooten, solieden leunstoel, geheel en al met dik leer bekleed. Haar kopje zonk opzij en gleed onder de vooruitstekende hoofdleuningen door, tot haar wangetje rustte op de breede armleuning, zoo breed, dat je er gerust en makkelijk op kon zitten.

Tante Jans en moeder knielden fluks en grepen ieder een beentje — ritselend vlogen de veters uit de gaatjes. Gauw, gauw, de kousen afgestroopt. Tante Jans kon niet nalaten even de kleine, ivoorblanke voetjes in haar handen te nemen. „Ze zijn koud — arme, kleine dot! we zullen gauw een kruikje maken!” En ze rees bedrijvig overeind, verdween achter een zware eiken deur, die ook al blonk als een spiegel, en was nu in het zoogenaamde kleedkamertje bezig om water op te zetten en de kruik voor den dag te halen. Doch spoedig kwam ze terug en nam de taak van Annekes toilet over van moeder, die uit een handkoffertje Annekes nachtgoed kreeg.

Nog een paar minuten — en Anneke strekte zich met een licht zuchtje van behagelijkheid uit in het sneeuwwit bedje. Moeder stopte haar in. Terwijl ze haar goedennacht kuste, sloeg Anneke even de oogen op en glimlachte.

Met een verlicht hart volgde moeder nu tante Jans naar beneden. Was het niet net, of de zuivere, lauwe lentelucht haar zorgenkindje nu al goed deed? Viel ze ooit in Rotterdam zoo in slaap, zoo zonder woelen, met zoo’n blank, rustig gezichtje? Moeder had haar kind niet willen storen, om de koorts op te nemen, zooals ze elken avond in Rotterdam deed — maar was het niet, alsof de leelijke, booze, droeve plaaggeest al geweken was, gevlucht voor de reine buitenlucht, doorgeurd van lenteadem?

Toen mevrouw Blommestein de kronkelende, krakende trap was afgegaan, volgde ze tante Jans door de eindelooze marmeren gang naar de huiskamer, de tweede kamer achter den winkel, en uitkomend op het plaatsje.

En daar was de heele oom- en tantesfamilie compleet, de gansche bevolking van het groote ouderwetsche huis, de voltallige, door heel de streek bekende familie de Waal.

Allereerst de oude dokter, die we al kennen, de eenige uit deze heele broers- en zustersfamilie, die ooit getrouwd was geweest. en daardoor de eenige, die 't tot Grootvader had gebracht. Dan oom Piet, de bakker, wiens winkel voor aan straat lag en waarin men de dorpsche Zaterdagavond-drukte kon zien, vanuit de huiskamer door de winkelkamer heen. Meestal stonden de breede glazen deuren van de huiskamer wijd open, zoodat men er met den winkel meeleefde, maar dezen avond, ter eere van het familiebezoek, waren ze gesloten en de twee gordijnen ervoor dichtgeplooid, zoodat men „onder ons" was. Oom Piet had den bakkersknechts, die na het dooven van den oven in den winkel hielpen, bevel gegeven, hem te waarschuwen als ze hem noodig hadden, en overigens te trachten, het alleen klaar te spelen.

Dan waren er tante Anne en tante Betsy, die op twee ineenloopende kamers boven den winkel een naaistersatelier hielden. Niet, om de harde groene, felroode of helblauwe japonnen der boerinnen te naaien — neen — dat lieten ze over aan de boerenaaisters in het dorp. Maar voor de omliggende buitens en kasteelen naaiden ze, en ze beklaagden zich vaak, dat de baronessen en gravinnen altijd haar allermooiste japonnen en mantels in de groote steden van het eigen of het buitenland lieten vervaardigen, en zij slechts belast werden met de eenvoudige wandeljaponnen, de jurkjes der kinderen, en de kleedij der gouvernanten. Ze hadden zich best eens willen wagen aan de kostbaarste stoffen en de moeilijkste modellen!

Nu volgde oom Albert, de heereboer. Hij had de zorg voor den uitgestrekten ouderwetschen tuin, voor de kippen, konijnen, honden, voor de koe en de geit — maar een echte heereboer als oom Albert had aan die zorg natuurlijk niet genoeg, te meer, daar hij slechts het oppertoezicht hield, en een meid en een knecht voor al die karweitjes in dienst had. Het rechte terrein van zijn werkzaamheid lag een eind weg — tusschen Amerongen en Rhenen had hij aanzienlijke bezittingen aan

beide zijden van den straatweg: weiland en boomgaarden rechts, naar de rivier toe, en bouwland gevolgd door bosch links, tegen de heuvelen aan. Een zoogenaamde „zetboer" had hij daar wonen, en in die boerderij waren twee kamers voor hem gereserveerd: een zit- en een slaapkamer, zoodat hij bij veel bezigheden of slecht weer op de boerderij kon blijven slapen, doch anders op de fiets heen en weer ging tusschen het familiehuis en zijn land.

Al deze menschen woonden gezellig en vreedzaam bijeen in het groote ouderwetsche huis, dat den smakelijken, maar weinig poëtischen naam van „de Krakelingen" droeg. Sedert het gebouwd was, en dat wel tweehonderd jaar geleden, was er een bakkerij in gevestigd geweest. Vandaar die mooie naam, en vandaar ook de aardige, antieke gevelsteen, voorstellende twee krakelingen, kruislings over elkaar gelegd. En die bakkerij had altijd een de Waal toebehoord. Doch na oom Piet was er geen de Waal meer te vinden, en dat was jammer genoeg. Oom Piet hield weleens in stilte het oog gevestigd op een der jongens Blommestein, doch zichzelf moest hij bekennen, dat er al heel weinig kans was op de verwezenlijking van zijn ideaal — „Die stadsche lui!" zuchtte hij dan. „Een bakker — dat zal niet deftig genoeg zijn — neen, dat moet studeeren, studeeren, tot het iemand pimpelpaars voor de oogen wordt."

Het oude huis bood zóoveel ruimte, dat Grootvader de Waal er niet eens uitgetrokken was, toen hij trouwde. Dezelfde kamers, die hij nu nog bewoonde, had hij met zijn jonge vrouw betrokken — heel achter in 't huis, met een eigen toegang vanuit den tuin. Toenmaals had hij ook de bovenachterkamers bewoond, en daar was „het algemeene nichtje" geboren, de tegenwoordige mevrouw Blommestein. Toen het nichtje drie jaar oud was, stierf mevrouw de Waal, en namen de tantes de zorg op zich voor het halve weesje. Tegenwoordig had Dokter de Waal boven nog slechts zijn slaapkamer, en in de beide achterkamers beneden woonde en werkte hij, ontving er zijn patienten en soms zijn eigene gasten. Die kamers waren ontegenzeggelijk de allermooiste van het heele huis. Ze lagen naast elkaar en besloegen samen de volle breedte van het huis. De wachtkamer voor zijn patiënten was tegelijk zijn zitkamer en dat kon best, want het aantal patienten, dat hem aan huis bezocht, was slechts gering. Buitenmenschen loopen zoo gauw niet naar den dokter — als ze er eenmaal toekomen, zijn ze zóo ziek, dat de dokter wel bij hèn moet komen. Zomers alleen kon het wel eens wat drukker loopen, dan namelijk, als alle pensions van de streek overvol waren. De zitkamer had aan de tuinzijde een groote serre, die ook 's winters bewoonbaar was, daar er een paar lampen hingen en er een allerliefste haard van gekleurde tegels in den muur was gebouwd.

De spreekkamer zelf kwam met een veranda in den tuin uit, en die veranda was op de mooie zomeravonden Grootvaders lievelingsplek. Daar kon men hem vinden op zijn lange ruststoel, de nieuwe, wetenschappelijke werken bestudeerende, die een boekhandelaar uit Utrecht hem geregeld toezond. Want dokter de Waal wilde niet „eruit” raken en misschien eenmaal beschaamd staan tegenover het eerste het beste pas afgestudeerde doktertje, dat na zijn promotie in de buurt van Leersum kwam uitrusten — of er zich kwam vestigen. Tot nog toe was dokter de Waal de eenige, hooggeachte en aangeziene dokter, mijlen ver in 't ronde, maar — hij was zeventig jaar, dat wisten ze allen wel; dat wisten ze ook wel in Utrecht, aan de universiteit; en een man van zeventig heeft nu eenmaal te rekenen met het minderen zijner krachten, en, als hij er niet mee rekent, doen de andere menschen 't wel voor hem. Zoo was 't te voorzien, dat eerstdaags een jonge kracht zich zou komen vestigen en het werk op zich nemen dat den ouden heer te zwaar zou worden. Hoe natuurlijk deze loop van zaken ook was — Grootvader de Waal kon nooit dan met angst en ergernis denken aan het oogenblik, waarop zijn ongevraagde helper, zijn stellige opvolger zich bij hem en in de streek zou komen aanmelden. „Waren jou jongens maar wat grooter!” zuchtte hij dan tegen zijn dochter. „Dan moest er een voor dokter studeeren — ik zou bij den minister den naam de Waal erbij voor hem aanvragen: de Waal Blommestein — dat zou prachtig klinken — en zijn bedje zou ineens gespreid zijn.”

Anna lachte dan maar eens — haar jongens waren nu eenmaal niet grooter — doch dat het voor den ouden man jammer was, dat begreep ze heel goed.

Met een zucht van genot liet mevrouw Blommestein zich in een rieten leunstoel neerzinken, nadat de allerhartelijkste begroeting was afgeloopen. Nu voelde ze pas, hoe moe ze was van het jachten en sjouwen der laatste uren. Maar wat een verandering toch in zoo weinig tijd! Vanmiddag was ze nog een door zorgen overstelpte huisvrouw — in doodsangst zat ze bij het bed van haar arm, van koorts gloeiend kind en vroeg zich wanhopig af, wat toch van haar jongste terecht moest komen, nu die sloopende koorts maar niet afliet, en voor geen der middelen wijken wilde, die de dokter voorgeschreven had. In al haar angst kwam zich toch nog ergernis mengen over al het werk van den Zaterdag, dat ongedaan moest blijven, en medelijden met de drie eenzame stakkers, die terwille van Anneke als niet veel meer dan gevangen boosdoeners behandeld dienden te worden. En nu zat ze hier, voor 't oogenblik vrij van zorgen — Anneke sliep rustig boven, zooals ze in geen weken geslapen had — Nu zat ze hier thuis — thuis — opgeborgen in het lieve ouderhuis, temidden van al de oude, geliefde dingen. En buiten wachtte de Lente haar. Morgen, morgen, dan zou ze al in de bosschen wandelen. Als nu haar man maar hier was, dan was haar geluk volmaakt!

Tot haar gewetenswroeging voelde ze, dat ze niet zoo heel erg naar de drie bolleboozen verlangde. Ze was moe van alles, en om uit te rusten, moest ze eens eventjes zonder de bolleboozen zijn.

„Thee, kind?” zoo stoorde tante Jans haar overpeinzingen.

En ineens voelde ze, hoe 'n dorst ze had, en wat een honger.

„Dolgraag, tante!” zei ze en strekte begeerig de handen uit naar de mooie, porceleinen kop, die tante haar toereikte. Het was een kop en schotel van zoogenaamd Haagsch porcelein, antiek en kostbaar, met mooie heertjes en dametjes beschilderd. Elk kopje en elk schoteltje droeg een afzonderlijk tafereeltje. Ze kon niet nalaten, eerst te kijken welke meneertjes en welke dametjes ze gekregen had — dat was ze zoo van jongs af gewend geweest.

„Oom Piet heeft je lievelingskostje klaargemaakt, kind!” kwam tante Bety aanzetten. „Kijk eens.”

„O, vleeschpasteitjes,” riep mevrouw Blommestein verrukt uit. „En ik had net zoo’n honger.”

„Wel — dan kan je nog meer krijgen, kind!” riep nu tante Anna, haar peettante, de oudste van allen. „Wil ik wat eieren voor je bakken?”

Goede tante Anna! Zoo bedreven als ze in de edele kunst der naald was, zoo onhandig was ze gebleven in het hanteeren van kookpan en braadpan. Maar één gerecht kon ze klaarmaken: gebakken eieren, spiegeleieren dan, en ze had ’t tot zulk een volkomenheid in het neerwerpen der eieren uit de schaal gebracht, dat de dooren nimmer braken, wat, zooals men weten zal, de eenige vereischte is van een volmaakt spiegelei.

„Strakjes — graag — een boterham met een spiegelei!” antwoordde mevrouw Blommestein. „Maar laat mij en mijn pasteitjes nu maar even met vrede!”

Ze lachten allen om den smaak, waarmee ze de warme heerlijkheidjes naar binnen speelde, en de gretigheid, waarmee ze haar thee dronk. Toen zonk ze weer terug in haar leunstoel en keek maar, keek maar naar al de lieve, oude dingen om haar heen.

Daar stond het groote, ouderwetsche schrijfbureau, waar oom Piet zijn boekhouding borg. Het koperen beslag glinsterde — „Zou Anneke met net zooveel plezier in al de hoekjes en laadjes ervan snuffelen, als *zij* indertijd had gedaan?” vroeg ze zich af. En zou oom Piet voor Anneke net zoo geduldig zijn als voor haar, en minstens eens op een dag de geheime laadjes voor haar ontdekken, en haar toestaan, ze allen een voor een uit hun onvindbaren schuilhoek te voorschijn te halen, en ze er allen, een voor een, weer in te zetten?

Op de schrijftafel stonden de portretten van haar bolleboozen, in lijstjes, beplakt met denne-appels, beukenootjes en takjes heidekruid — werk van tante Betsy. Ook een portret van Anneke stond er, van toen Anneke pas een paar maanden was. Toen had de leelijke sluipkoorts haar nog niet gegrepen, ofschoon ze ook toen niet flink en sterk was geweest als de rest.

In een geperst-leeren lijst, werk van tante Anna, prijkte het portret eener jonge vrouw, en dat portret had voor dat van mevrouw Blommestein kunnen doorgaan. Het was het portret van Annekes Grootmoeder, haar vroeggestorven moeder. „Hoe droevig moet dat

toch geweest zijn, ook voor haar!” dacht mevrouw Blommestein. Scheiden uit dit heerlijke huis, uit dit heerlijke land. „Ach moedertje,” dacht ze verteederd. „Als je toch mijn bolleboozen eens had kunnen zien! Als je toch zelf eens voor mijn Anneke had kunnen zorgen!”

Oom Albert deed een heel verhaal van zijn boer en boerin, die op een nacht door landloopers waren verontrust. „Dat was bij menschenheugenis in de gansche streek nog niet gebeurd,” beweerde oom Albert. Iedereen was er dan ook vol van — vroeger lieten de menschen gewoonweg hun theeboel buiten staan ’s nachts — zoo veilig was ’t, en de pensiongasten sliepen in de gelijkvloersche kamers met alle deuren en ramen open.”

Mevrouw Blommestein maakte van oom Alberts verhaal gebruik, om eens lekker te genieten van al wat ze om zich zag, en erbij te soezen. Ze kon recht voor zich uit in den helverlichten winkel zien, waar de Zaterdag-avondklanten af en aan liepen! en de knechts, in hun blinkend-witte jasjes, met de hagelwitte bakkersmutsen op, verkochten. Kijk, daar kwam de oude meid van den notaris binnen. Mevrouw Blommestein moest lachen, zoo precies als ze zelf wist, wat de oude meid halen kwam: een ontbijtkoek, die ze altijd een snijkoek noemde; beschuitbollen om het den tandeloozen mond van haar ouden meester gemakkelijk te maken, een ons Weesper moppen en een ons kleingoed, voor Zondags, bij de koffie. Daar was ook de oude meid van den apotheker. Sommigen der vaste klantjes wendden even ’t hoofd naar de kamerzijde en trachtten in de gesloten huiskamer iets te ontdekken: naar mevrouw Blommestein zelf zochten ze, wier aankomst alreeds bekend was in ’t dorp. Als mevrouw Blommestein niet zoo moede was geweest, was ze graag opgesprongen en had een uurtje in den winkel doorgebracht, om zich als vroeger te amuseeren met het gaan en komen der klanten, en te genieten van de geuren van versch brood, brosse koekjes en met vruchten opgelegde taartjes.

Na de thee kwam de ouderwetsche chocoladeketel op tafel. Reuzengroot was die ketel, van chocoladekleurig porcelein met goud afgezet. Ieder dronk nog een kopje en tante Betsy verdween in de keuken om haar eierwonder tot stand te brengen.

Toen mevrouw Blommestein met smaak haar avondboteram genuttigd had, was 't bedtijd, was 't zelfs al over bedtijd. Maar zóo kon ze niet gaan slapen, ze was warm geworden in den gesloten kamer. En ze nam haar vader en oom Albert bij den arm en ging met hen door den winkel, waar oom Piet zijn laatste bevelen uitdeelde, naar den voortuin. Onder de hooge, nog kale beuken liepen ze wat op en neer — tante Anna kwam met een doek aandragen, wierp die over mevrouw Blommesteins schouders en vroeg, of dát nu een dokter moest heeten, die iemand, en nog wel zijn eigen kind, vanuit de warmte zoo maar opeens in den kouden nacht bracht. Mevrouw Blommestein verdedigde haar vader met vuur — de nacht was heelemaal niet koud, de wind was warm zelfs, bepaald pal Zuid — maar de doek wou ze toch wel omhouden om tante te plezieren.

Toen ze een kwartier later weer binnen kwamen, ruimden de tantes net de omgewasschen thee- en chocoladeboel in de kast. Men zei elkaar hartelijk goedennacht en Grootvader bracht moeder op de koepelkamer. Voorzichtig naderden ze beiden Annekes bed en schoven het gordijn terzijde.

Moeder had wel willen juichen. Wel doodsbleek lag 't kinderkopje op het kussen, maar een koortsblos was toch nog veel vreeselijker om te zien. En die had zooveel dagen achtereen op de ingevallen wangetjes gebrand!

Ten overvloede, alsof ze het heerlijke niet kòn gelooven, legde ze haar vingertoppen zacht tegen Annekes wang — die voelde koel en frisch, en de lipjes waren vochtig. Grootvader knikte uiterst tevreden: „koortsvrij" fluisterde hij.

Ze gingen beiden van 't bedje af en toen sprak Grootvader: „Ik ken er wel — koortslijders uit de groote steden, die louter van Zaterdag tot Maandag hier komen om eens uit te blazen van hun narigheid. Zóó als ze hier zijn, is de koorts af. Maar" — en hier werd Grootvaders stem waarschuwend: „Zóo, als ze thuis zijn, is 't weer mis — heelemaal mis. Wel te rusten, kind."

„Wel te rusten, vader!" sprak mevrouw Blommestein. Toen begon ze heur haren los te maken, te kammen en te vlechten. En terwijl dacht ze over Grootvaders waarschuwing na. „Zóó, als ze weer in de stad waren — was 't weer mis." Dat zou met Anneke ook wel zoo zijn,

bedoelde Grootvader. En ze begreep, dat ze voor langen, langen tijd afstand van haar jongste zou moeten doen. Maar 't denkbeeld, dat Anneke genezen zou, en genieten van 't leven als haar broertjes en zusjes, was zóó heerlijk, dat moeder met een moedig hart in de scheiding toestemde.

HOOFDSTUK III.

Den volgenden dag, Zondag, was 't heerlijk, stralend lenteweer. De zon scheen in moeders bed, toen ze de oogen opende. Onmiddellijk rees ze op en liep naar Annekes bedje. Ze sliep nog! nog! In geen weken had ze geslapen, zooals in den afgeloopen nacht! Maar ze was natuurlijk ook doodop, door al de vermoeienis en al de koorts der afgeloopen dagen.

Moeders tweede uitkijken gold het raam in den koepel. De koepelkamer lag opzij in het huis, de koepel was uitgebouwd in den zijtuin en rustte op vier pilaren. Gelijkvloers had je dan een aardig zitje eronder, en toen moeder zich uit 't raam boog, zag ze, dat het witgelakte ijzeren tuinameublement er al stond, prijkend in nieuwen voorjaarsglans.

Beneden in den tuin bloeiden tulpen, hyacinthen en narcissen. De hooge populieren, die den haag vormden tusschen den tuin der de Waals en het buurmanshuis, knopten al flink. Zóó lokte de tuin, dat moeder zich haastig omwendde en fluks haar toilet begon te maken, toch ook doodstil, om Anneke niet te storen. Net was ze kant en klaar, en wilde ze, na een laatsten blik op Anneke, naar beneden gaan, toen Anneke zich opeens omdraaide en de oogen opende.

„Moedertje!” riep ze zachtjes.

Aanstonds was moeder weer bij het bedje terug.

„Nee maar — wat heb jij geslapen!” zei ze, overgelukkig, nu de oogjes zoo klaar en wijd open waren gegaan, en het stemmetje zoo blijde klonk.

„Hoe is 't ermee, kleutertje?”

„O, zoo lekker!” zuchtte Anneke vergenoegd en sloeg de armen onder het hoofdje samen. Ze wist zelf niet, hoe ze 't had, 't kleine ding. Zoo frisch en plezierig was ze in lang niet geweest; en ze had zoowaar lust in opstaan en ze had honger! Ook al een gevoel, dat lang vergeten scheen.

„Ik ga aan Grootvader vragen, of hij gauw bij je komt. Zou je der uit willen, Anneke?”

„Ikke wel!” zei Anneke blij.

„Nou dan — wacht even — in een wipje ben ik terug.”

Moeder snelde de gang over naar Grootvaders slaapkamer. Maar Grootvader was er al lang vandaan, en ze vond hem in zijn veranda, op zijn luien stoel, het Zondagsblad in de handen en een kop thee, „het kopje vooraf” naast hem op een klein tafeltje.

„Toe vader!” vleide ze, met verwijt, dat ze hem in zijn heerlijkheid storen kwam: „komt u eens even naar Anneke kijken? Zou ze eruit mogen?”

„We zullen zien! we zullen zien?” antwoordde de dokter voorzichtig, als een dokter betaamt, om niet te veel hoop op eens te geven.

Hij stond al naast zijn stoel, dronk haastig zijn thee uit en ging dadelijk mee.

Glimlachend ontving Anneke hem.

„Ik zou er wel uit willen, Opa!”

„Zoo, kleine vrouwtje! Geef eens hier dat polsje! En steek nu je tongetje eens uit. Prachtig, hoor kindje! Jij mág eruit. Maar dan eerlijk zeggen, als je er weer in wil, hoor? Enfin, daar zijn we zelf ook nog bij.”

„Nu, kind,” wendde de dokter zich tot mevrouw Blommestein. „Je kent zeker nog wel de oude gewoonte: Zondags ontbijten in de serre? Tot straks dan bij het voltallige gezelschap.” En hij liet aan moeder over de taak, Anneke te kleeden. Nu moest Anneke er dus uitkomen, en vol moed en kwiekheid rees ze overeind. Doch toen ze op haar beentjes wou gaan staan, knikten haar knieën van zwakte.

Dat viel niet mee. Ze moest op een stoel gaan zitten om aangekleed te worden en ze was nogal zoo trotsch erop geweest, dat ze zichzelf al aankleeden kon.

Er kwam een droevig trekje op haar gezichtje. Opstaan en opblijven leek haar opeens zoo verrukkelijk niet meer. Daar hoorde ze een vroolijke stem roepen:

„Ben je vangsch, Anneke? Pak aan dan!" en een bos dubbele tulpen viel precies in haar schoot.

„Dat is oom Albert, wil ik wedden!" zei moeder en hielp Anneke opstaan, en in haar aperokje naar het raam gaan, de bos tulpen in haar handjes.

„Dank u wel, oom Albert!" piepte het fijne, zwakke stemmetje en Annekes gezicht was weer wat opgeklaard.

Moeder deed Anneke het Zondagsche vuurroode jurkje aan, maar bijna met een ruk trok ze 't haar weer uit, toen ze Anneke even aangezien had. O hoe lijkbleek was 't kleine gezichtje boven dat vuurrood! Toen kreeg een daagsche witflanellen de beurt, en die stond beter — dat was tenminste zoowat éen kleur, niet dat akelige contrast!

Nu nog Annekes haartjes borstelen en even om den vinger winden, zoodat de punten zoowat omkrulden, en krullebol steilhaar, zooals haar moeder haar plagend noemde vanwege haar sluike, zachte, bijna witte haartjes was gereed.

Kordaat nam moeder Anneke op den arm — haar de trap nu laten afloopen, dat had ze niet goed aangedurfd. Zoo, met haar kind op den arm, en Anneke met den bos tulpen in de handen, deed ze haar intrede in de Zondagsche ontbijtkamer, de groote, gezellige, zonnige serre. In de week kon het gezin zich de weelde niet permitteeren van daar te ontbijten, hoe heerlijk 't er ook was. Dan was oom Piet vóor noodig, tante Anna en tante Betsy werden telkens gestoord door loopmeisjes met bestellingen of om antwoord op stalen, en tante Jansje vond, bij al haar door-de-weeksche drukte, den afstand tusschen de keuken en de serre wel wat groot. Zoo 's Zondags hadden zij en de meid 't er wel voor over en draafden de lange marmeren gang op en neer met allerlei heerlijkheden: eierkoekjes, gebakken spek, zachtgekookte eitjes, warme melk, warmgehouden saucijzebroodjes.

Tante Anna, Oom Piet en tante Betsy waren er eventjes stil van zooals „dat lieve kind," die Anneke, er uitzag. Och Heere dan toch zoo'n peulschilletje van een meiske! Zoo'n krentje van een juffertje! Och Heere dan toch — en dan moesten ze nog zoo heel goed weten, hoe dat kruimeltje der moeder er had uitgezien, op dien

leeftijd! Een meid als melk en bloed, die op klompen, in een onderjurk en met een bont schort voor, onververvaard achter de koeien aanliep, en met den hond vocht, om hem aan den ketting te krijgen!

Het liefst hadden de ooms en tantes Anneke van hand tot hand laten gaan, dat ze allen eens zouden voelen, wat een vlinderlicht pupke ze was, het arme dierke! Maar Dokter de Waal voorkwam dat gesjouw, dat Anneke vermoeien zou, nam haar van haar moeder over en zette haar in een lekkeren, luien serrestoel, zoo'n rieten korf, waar ze in paste, als een slak in zijn huisje. Gretig greep ze naar den beker melk, die tante Jans haar toereikte. Ook een beschuitbol at ze met graagte, en een eitje. Toen vond ze, dat ze haar plicht had gedaan, wat eten en drinken betrof, en Grootvader vond dat ook. Ze mocht uitscheiden met eten en bleef gezellig naar de groote menschen kijken, die zich het Zondagsche ontbijt kostelijk lieten smaken, terwijl babbelend over alles en nog wat en telkens met hun gedachten en hun gesprek terugkeerend bij de bolleboozen en „dien armen Henri" in Rotterdam.

Anneke keek eens door de serreramen. O, die tuin, die heerlijke, zalige tuin, waar je zoo maar in kon loopen. En wat prachtig, om dat allemaal zoo maar uit je ontbijtkamer te zien! Thuis keek de huiskamer uit op een hoogen, blinden muur, die kortbij stond, zoodat nog heel lang 's morgens het licht moest branden, zóó donker maakte die muur het er. En vroeg 's avonds moest 't dan weer op. Ja, er waren dagen, zoo in de buurt van Kerstmis en Nieuwejaar, dat het licht den ganschen dag niet gemist kon worden.

O, 't was hier heerlijk, veel lekkerder dan thuis! Het was heerlijk, zoo hier met moeder te logeeren. Maar — *met* moeder, zie je! En Anneke dacht nog eens even terug aan den angst, die haar bijna de keel had toegeknepen, gister — in dat eene oogenblikje, toen ze nog niet wist, of moeder mee zou gaan, en blijven zou. Opeens sloeg Annekes hartje al weer zoo fel — van angst. Ja, daar zat moeder — mee was ze gegaan, maar blijven? Zou ze blijven? Dat had ze er niet bijverteld! En dat moest Anneke toch uitdrukkelijk weten, om gerust te kunnen zijn. Waarom die angst, opeens? Wel, Anneke was, ondanks haar vier jaren, een klein, wijs ding, dat kun je wel meer met kinderen hebben, die heel lang ziek zijn geweest. Allen tijd, dien andere kinderen zorgeloos verspelen, schijnen zij te gebruiken om na te denken, en zoodoende zien ze allicht verder, dan hun neusje lang is. Met die wijsheid nu besefte Anneke opeens, dat moeder niet blijven *kon*. Moeder had van een langen tijd gesproken, dien Anneke in Leersum zou doorbrengen — nu — hoe *kon* moeder dan bij haar blijven? Wat moest vader dan beginnen en de broertjes, en Groote Zus? Wie moest de boterammen klaar maken, voor hen als ze naar school gingen? Wie hen baden? Wie de kleertjes heelhouden? Mina had haar handen vol met het schoon houden van 't huis, en 't koken van 't eten.

„Moeder!" kreet Anneke opeens, en allen wendden zich verschrikt tot haar: „zal ik hier alleen moeten blijven?"

„Maar Anneke!" sprak moeder, verbaasd en verwijtend. „En wat dan nog?"

Annekes opgewondenheid bedaarde opeens. Moeder zei dat daar zoo kalm: „en wat dan nog?" dat Anneke inzag, hoe onvriendelijk ze toch eigenlijk tegen de ooms en de tantes was. Had ze niet gedaan, alsof het een schrikkelijk ongeluk was, te blijven bij de ooms en de tantes, bij Grootvader, in dit heerlijke huis, in dien prachtigen tuin?

„Ik — ik vind het wel heel naar, als u weg gaat!" fluisterde ze, met een schaamteblosje op de wangen.

Moeder ademde verlicht op. Dat klonk, alsof Anneke zich toch al bij het onvermijdelijke neerlei.

„Nu, voorloopig ga ik nog niet weg," troostte ze, en maakte aldus een eind aan het gesprek, dat, vreesde ze, niet zoo prettig in de ooren zou klinken van al die goede menschen om hen tweeën heen. Zoo net, alsof ze haar Anneke vrees inboezemden.

Na 't ontbijt nam Grootvader Anneke weer uit haar korfstoel en droeg haar naar de veranda. Daar scheen de zon nu vol in. In zijn eigen langen stoel legde hij zijn kleindochtertje neer, en dekte het magere lijfje toe met een reisdeken.

„Ziezoo, Anneke, de buitenlucht zal je goed doen!" zei hij. „En wat zeg je nu van onze tulpen en hyacinthen?" Overal door den grooten tuin heen stonden ze, en schitterden in al hun kleurenpracht.

„Mag ik den tuin eens inwandelen?" vroeg Anneke begeerig.

„Het zou je niet eens bevallen, kleintje!" zei Grootvader. „Denk je, dat die knietjes opeens maar hun gewone werk willen verrichten, net, of er niets aan de hand is geweest? Neen, hoor — eerst moeten er heel wat eiertjes en melk naar binnen, en je moet heel wat uurtjes in 't zonnetje hebben liggen braden, eer je dat zal kunnen. Maar dan ook — dan zal je eens zien, hoe je met reuzenschreden vooruit zal gaan, en hoe prettig je 't hier zal vinden."

„Zonder moeder?" dacht Anneke, maar ze zei 't niet hardop. Ze wou niet weer de lieve menschen hier als boemannen behandelen.

Moeder kreeg van Grootvader een stukje ochtendblad. Beiden zetten zich zoo, dat de zon niet op hun krantje viel, en verdiepten zich in hun lectuur. Anneke keek maar den tuin in, naar de vogels, die hipten over de paden, naar de ouderwetsche stamrozenboompjes, die knopten, naar de kippen, die op een afgesloten terrein vrij rondliepen, als in een reusachtige volière.

Moeder hief luisterend het hoofd op — de kerkklokken begonnen te luiden, 't was half tien.

Door de zitkamer van Grootvader kwamen ze heen, de kerkgangers uit de Krakelingen, en traden ze de veranda in, om afscheid te nemen van het stille drietal. Wat zagen ze er deftig uit, de ooms en tantes in hun ouderwetsche Zondagsdracht! De tantes in zwartzijden pelerines, met zwaren kant er over heen geplooid — de ooms in hun beste, zwarte pak, met hooge hoed, witte das en zwarte handschoenen. Want ze waren kerkeraadsleden, en zouden niet graag minder officieel in de kerk gekomen zijn. Anneke maakte bij zichzelf de opmerking, dat oom Piet veel liever was in zijn hagelwitte bakkersjasje met de leuke baret op een oor — evenals oom Albert met zijn reuzenzonnehoed op, in zijn sporthemd — maar de tantes vond ze wel heel netjes, met haar prachtige kerkboeken, in fijn, zwart leer gebonden, goud op snee en met heele groote, gouden sloten. Op den rechterbovenhoek hun naamletters in goud, kleintjes en fijntjes, opdat de drie zussen hun dierbare boeken op 't eerste gezicht uit elkander zouden kunnen houden.

In de serre ruimde Trientje, het tweedemeisje, het ontbijt weg. De werkmeid was al naar de kerk. Trientjes beurt kwam met den namiddagdienst. Stil en behendig ging Trientje haar gang, en zette op tafel alles gereed voor de koffie. De tantes streken Anneke eens over het haar, met hun hand in een lichten, zijden handschoen; de ooms klopten hun broer eens vertrouwelijk op den schouder, en groetten moeder en Anneke. Toen ging het gezelschap door den tuin naar het achterhek, dat op den landweg uitkwam — de tantes voorop, de ooms achteraan, in een deftig, langzaam gangetje.

Trientje kwam zeggen, dat alles klaar stond voor de koffiezetterij. Dat zou moeder doen. Moeder liet eens even een onderzoekenden blik over de tafel gaan. Ja, alles was present: de room, de klontjes, de zilveren suikertang, het Zondagsche koffieservies.

„Als ik bel, dan breng je wel even het koffiewater!" zei moeder. „Maar dat heeft nog den tijd!"

Trientje ging de kamer uit en trok de deur zacht achter zich dicht. En een groote stilte zonk neer, een stilte, waarin Grootvader en moeder haast niet met hun kranten durfden kraken. Anneke keek maar den tuin in — blauw was de lucht, goud de zon, lichtgrijs de paden, groen de randen der parken. — En dan overal felle kleuren tusschen: paars, rood, lichtblauw, van de hyacinthen, helgeel van de narcissen, bloedrood en wit van de tulpen. En al die kleuren gingen dooreenwemelen en soezelend keek Anneke naar die wemeling, die een sprookje maakte van den tuin. Ze keek en keek maar, met steeds kleiner oogjes, en steeds minder zag ze. Nu alleen nog maar het rood van het tulpenbed vlak bij de veranda.

„Anneke slaapt," fluisterde moeder, legde haar krant weg om Anneke niet te storen, en kreeg uit haar zak een haakwerkje. Grootvader offerde ook zijn krantje op en keek eens even zoekend rond. Moeder begreep hem, liep op de teenen naar een stapel boeken toe en wees ze allen op het rijtje aan, net zoo lang, tot Grootvader knikte van „ja!" en ze hem dat goedgekeurde boek toereikte. En ze sleten een kostelijk uurtje in de zonnige veranda. Vaak liet moeder het haakwerkje in den schoot zinken, keek eerst naar Anneke, en dan met een gelukkig lachje om de lippen den tuin in. O, het kind was gered!

Het zorgenkind was gered! dat wist ze nu heel zeker!

Het was haast jammer, dat de kerkgangers bij hun terugkeer nu Anneke in haar slaapje zouden storen, dacht moeder. En ze stelde het oogenblik van opstaan en koffie gaan zetten steeds verder uit, hoezeer ze ook wist, dat de ooms en tantes graag hun kopje klaar vonden, als ze thuiskwamen. Doch toen ze even ijverig over een moeilijk eindje had heengehaakt, hoorde ze opeens Anneke's stemmetje zeggen: „Heb ik geslapen?"

„Dàt geloof ik, jongejuffrouw!" lachte moeder. „Zóo zoo, is de jongedame weer wakker? Nu, hoe bevalt je zoo'n slaapje, in het zonnetje, in de open lucht?"

„Heerlijk!" antwoordde Anneke zóo uit den grond van haar hart, dat Grootvader erom lachen moest.

„Dat wordt nu iederen morgen je taak, Anneke," sprak Grootvader. „Lekker lui liggen in het zonnetje, en net zoo lang naar den tuin kijken, tot je slaapt."

Nu had moeder waarlijk geen tijd meer te verzuimen — haastig stond ze op, belde om het koffiewater en begon haar werk. Met een bezorgd gelaat keek ze naar het langzame doorloopen van het opgegoten water. En ja, harder mocht 't niet, want dan werd de koffie weer te slap, maar gelukkig viel dominé's preek voor dien ochtend wat langer uit dan gewoonlijk, en bovendien werd de familie de Waal op het kerkplein omringd door hun beste kennissen onder de dorpelingen, die allen moesten weten, hoe Anna Blommestein 't maakte, en wat er met dat kleine meisje aan de hand was. Want de postbode was juist voorbijgegaan, toen Anneke, zoo bleek en moe, uit het rijtuig werd getild, en die had vreeselijke verhalen in het dorp gedaan over „dat ongelukkige, gebrekkige schaap van mevrouw Blommestein."

De tantes beijverden zich druk, om deze leelijke en onware geruchten tegen te spreken. „Het kind was heelemaal niet gebrekkig," verklaarden ze. „Het had net zoo'n keurig gevormd lijfje, en lieve armpjes en beentjes! Maar mager was 't, doodmager en zwak, opgegeten door de malaria, in dat ongelukzalige Rotterdam, en klein was het gebleven — ach Heere dan toch zoo klein — een krentje, niet meer dan een krentje!"

Die lieve, goede tantes! Ze meenden het zoo goed, en namen in hun ijver het woord over, dat tante Jans den avond te voren met tranen in de oogen over Anneke gebezigd had: „Ach Heere nog an toe — wat een krentje!” En toch deden ze Anneke een groot verdriet, voor nu en later. Dat woord bleef haken in de ooren van de omstanders, en thuis vertelden ze, vol mededoogen van Anneke Blommestein, die een echt krentje moest zijn. Hun kinderen hoorden dat aan — en Annekes naam onder de dorpskinderen, haar toekomstige speelkameraadjes, was gevonden. Nu eens werd die naam meelijdend, en als een liefkoozing gebruikt, dan weer onmeedoogend en minachtend, door den een of anderen stoeren knaap of krachtig meisje, dat naast zich geen kleintjes scheen te dulden — maar altijd ondervond Anneke dien naam als een beleediging. Door dien naam werd ze er steeds, en wreedaardig, aan herinnerd, dat ze niet was als de rest, dat ze iets minderwaardigs was, een onderkruipsel, een, die niet meetelt. Die naam noemde ineens haar groote verdriet, het verdriet, dat haar heele jeugd, haar heele meisjestijd overschaduwen zou. Dat verdriet sleet pas uit, toen ze lang en breed een „groot mensch” was, hoe ’n klein en sierlijk dametje ze al haar levensdagen bleef. Want als groot mensch onder de groote menschen werd ze niet meer voortdurend aan haar kleinheid herinnerd. Daar werd ze geteld en gerespecteerd als ieder ander, omdat ze deed en dacht als ieder ander. Daar werd ze beoordeeld naar haar geest, die scherp en wakker was als van wie ook, naar haar verstand, dat met alle andere verstanden mee kon dingen.

De koffie was nèt klaar, de melk gekookt, toen de kerkgangers den tuin binnentraden. Ze brachten visite mee: den dominé en den notaris, beiden vriendelijke oude heeren, die evenals de ooms en tantes belust waren op een kopje koffie, en het dankbaar uit de handen van mevrouw Blommestein aannamen.

Ze maakten kennis met Anneke, en moeder zag wel, al deden ze nòg zoo hun best om hun gezichten in bedwang te houden, dat dit meiske hun tegenviel. Wat — was dàt een dochtertje van de wildebras Anna de Waal, het meisje met de appelenwangen en de stevige beenen?

Goede oom Piet! Hij las op de gezichten van dominé, notaris en moeder, alle drie. Hij ging naar de huiskamer, haalde het portret van de bolleboozen, en liet het den

ouden heeren zien. Alsof hij zeggen wou: „Ze heeft nog wel wat beters!” En hoe vriendelijk moeder dat van hem vond, toch gaf het haar weer opeens een steek in haar hart. Ach, dat dit kind toch zoo van de andere verschillen moest!

’s Middags deed Anneke voor ’t eerst een ritje in den mandenwagen. Moeder duwde, tante Jans ging mee, om het ook alvast eens te probeeren, want haar taak zou ’t zijn, als moeder weg was. Het wagentje liep lekker licht en makkelijk en Anneke genoot. Ze bleven maar een beetje voor het huis en in den voortuin, want naar het dorp was te ver en bovendien was op Zondag de weg erheen zoo druk en daardoor gauw stoffig.

Het ritje in den wagen, buiten door de lauwe lentelucht heen, had Anneke zoowaar alweer slaap gegeven. Ditmaal bracht moeder haar naar bed. In de veranda kon ze niet zijn; daar verscheen de eene goede bekende na den andere, om Anna de Waal, zooals moeder bij hen nog steeds heette, te begroeten.

In de week, die volgde, had Anneke nog niet veel aan het gezellige leven, vol afwisseling, dat de oude menschen op de Krakelingen leidden. Hoewel de koorts wegbleef, en ze lekker at en dronk van wat moeder haar op Grootvaders bevel voorzette, bleef ze toch natuurlijk in werkelijkheid de herstellende zieke en mocht zich nog geen enkele inspanning veroorloven.

Dien Zaterdag — waarom er lang over te praten? — ging moeder weg. De heele familie trachtte haar nog wel te houden, tot Maandag bijvoorbeeld, maar ze wou vader en de andere kinderen toch niet weer zoo’n saaien Zondag laten beleven. Over Anneke was ze nu volkomen gerust, ook zelfs wel, wat haar verdragen van de scheiding betrof. Natuurlijk, de eerste dagen zouden er wel wat traantjes vloeien — maar met den dag sterkte het kind aan, en als ze maar eenmaal rond kon loopen en spelen, dan zou ze haar verlangen naar moeder wel heelemaal overwinnen.

Grootvaders veranda bleef Anneke’s plaatsje. Doch in de week moest ze dat ’s middags ruimen voor de patiënten, die op het spreekuur kwamen. Dan legde tante Jans haar onder den koepel van haar slaapkamer, tenminste, als het er niet te veel trok. Dat vond Anneke eigenlijk een veel leuker plekje dan de veranda. Daar kon je op den straatweg zien, en ze genoot van de voorbijstuivende automobielen, van de mooie equipages, van al de afwisseling, die de straatweg bood.

Doch haar vaste plekje kon het daar niet worden, eerstens, omdat het er bij 't minste windje trok, en ten tweede, omdat 't juist door die afwisseling op den straatweg er niet stofvrij was, als in den tuin.

Er waren verscheiden dagen, dat Anneke niet eens gedurende het spreekuur onder den koepel mocht liggen, door den wind en het stof. Dan moest ze in 's Hemelsnaam maar zoolang in de huiskamer, en tante Jans treurde het heele spreekuur door om de lenteluchtjes, die nu gemist werden.

Doch Anneke vond het ook in de huiskamer dolgezellig. Dan werd haar ligstoel gezet voor de ramen naar het binnenplaatsje. En dan kon ze over het plaatsje heen in de bakkerij zien. Hè, wat speelden die vlammen prachtig, als oom Piet den oven open deed en de knecht kolen op 't vuur wierp! En wat leuk leken die gestalten van oom Piet en den knecht tegen dien vuurgloed aan!

Ook den anderen kant heen te kijken, door de voorkamer in den winkel, vond ze hoogst belangrijk. Dat gezellige in- en uitloopen van de klanten! Bij elk rinkelen van 't winkelbelletje was ze gespannen nieuwsgierig, wie dàar nu toch zou wezen — een kindje — een juffrouw, een dienstmeisje? Met een hondje? En als dan eenmaal diè nieuwsgierigheid bevredigd was, kwam er weer een andere! Wat moesten ze koopen? Brood? koek? taartjes? pakjes chocola?

Hoe verlangde ze naar den tijd, dat ze op zou mogen staan! Oom Piet had haar beloofd, dat ze dan zoo vaak in den winkel mocht komen, als ze wou en ook verkoopen mocht. En nog meer heerlijks wachtte haar! De twee kamers van tante Betsy en tante Anna leken haar ook een paradijs.

Op tante Jans der arm had ze er al wel eens een kijkje genomen. O, die prachtige kleeren, die halfaf gemaakt op grappige poppen zonder hoofd overal in 't rond stonden! Die aardige meisjes, die rondom een groote tafel zaten te naaien en de peuterkarweitjes verrichtten, zooals knoopen aanzetten, knoopsgaten maken, naden afwerken, garneersels leggen op de strepen, die tante Betsy of tante Jans aangegeven hadden.

Met een pak mooie zijden en kanten lapjes had ze het paradijs verlaten en had, beneden in de veranda, den heelen morgen met al de mooie kleurtjes gespeeld.

En nogal meer heerlijks bood de toekomst: Oom Albert vertelde van zijn boerderij; en er zou een lammetje voor Anneke komen, en een ligstoel voor Anneke! Als ze maar eenmaal op mocht, dan nam hij ze mee, op het stuur van zijn fiets.

„Oho! niet schrikken, kleintje!” sprak hij. „Dat kan heelemaal geen kwaad, hoor!

„In Rotterdam mag 't niet eens!” zei Anneke.

„Dat is 't 'm juist!” sprak oom Albert en redeneerde ijverig door: „In Rotterdam mag 't natuurlijk niet, want daar moet je met je vrachtje door allerlei verwarringen heenlaveeren, glibberige bruggen op en af manoeuvreeren, waarop je in je eentje en op je voeten je nek al breekt — maar hier — de weg is doodstil en veilig, het fietspad breed, en glad als een spiegel. Mijn liefje, wat wil je nog meer?”

Doch Anneke bleef benauwd kijken, tot tante Jans troostend sprak:

„Stil maar, hoor! We geven je niet aan oom Albert mee, op *die* manier! Ik weet vrij wat beters. — Er is net 's morgens een mooi trammetje, en net tegen den eten een mooi trammetje terug.

Dan gaat oom Albert op de fiets, en wij samen op de tram. Ik ben wel eens benieuwd naar de boerderij! Ik ben er in geen eeuwen geweest! En Albert, zorg dan voor een goede koffieboterham, zal je?”

Zóo vond Anneke 't best, en in haar vele stille uurtjes op haar ligstoel droomde ze al van de boerderij en van haar lammetje. Een strikje moest het dragen, een mooi rose strikje. Daar zou ze tante Betsy of tante Anna wel eens om vragen.

Zoo ging Annekes leventje kalm en genoegelijk voort. De beste berichten konden steeds naar Rotterdam gestuurd worden. Ook kwamen daarvan niets dan goede berichten terug.

Moeder zou wel weer gauw eens komen, beloofde men, en dan vader den volgenden Zondag. Over de broertjes en groote Zus werd niet gesproken — moeder had alle menschen van de Krakelingen bepaald verouderd gevonden, en durfde hun niet schrik aan te jagen met haar bolleboozen, hoe dapper ze ook dien schrik zouden doorstaan.

Bovendien vond ze een bezoek van de wildebrassen een storing in de rust en de kalmte, die Anneke zoo onuitsprekelijk veel goed deden.

Zoo kwam het, dat Anneke steeds meer vervreemdde van haar broertjes en zusje, en, al vonden vader en moeder dat heèl verdrietig, ze wisten er niets op te verzinnen, en op slot van zake was Annekes gezondheid toch de hoofdzaak, waar al het andere voor wijken moest. In de eerste jaren van Annekes verblijf buiten werd er wel eens, altijd met goedvinden van Grootvader, en den dokter thuis, een proef genomen met een bezoek van Anneke aan Rotterdam, om den band tusschen haar en de drie andere kinderen weer wat aan te halen. Maar die bezoeken liepen steeds op bittere teleurstelling uit. Eerstens waren de bolleboozen hun zusje in den roes van hun druk leventje van schoolgaan, lessen, partijtjes en wandelingen zoo goed als vergeten en bekeken haar als een soort wonderdier uit verre gewesten, ten tweede, en dat was veel erger, bleek Anneke nog steeds niet de Rotterdamsche lucht te kunnen verdragen, en ze had na hoogstens twee dagen verblijf bij haar ouders, haar leelijke koorts, de malaria, weer terug, zoodat ze verzwakt en moede in Leersum terugkwam. Met steeds langer tusschenpoozen werden nu die bezoeken herhaald, en, daar ze telkens dezelfde teleurstellingen op bleven leveren, werden ze eindelijk geheel gestaakt, zoodat Anneke „heelemaal een buitenkindje” werd. Vader en moeder bleven haar natuurlijk trouw bezoeken, en naarmate de bolleboozen grooter werden, kwamen vader en moeder vaker samen, omdat ze hun drietal meer aan Mina dorsten over te laten.

HOOFDSTUK IV.

In den loop van dien zomer werd Anneke vijf jaar. Op haar verjaardag lag ze nog onder de veranda, of werd buiten in haar wagentje gereden, maar de tijd naderde snel, dat ze „als een gewoon kind” zou mogen loopen en spelen. Grootvader had al eenige vriendinnetjes voor haar gezocht: de twee meisjes van den dominé, die zoowat even oud als Anneke waren, de dochtertjes van den apotheker, en Miesje, het achtjarige dochtertje van Meneer en Mevrouw Zuidema, die op Huize Beukendael woonden. Omdat Anneke zoo'n kleine wijsneus was, nadenkender en meer bezonnen dan vijfjarige meisjes gewoonlijk zijn, hechtte ze zich veel meer aan Mies dan aan de vriendinnetjes van haar eigen leeftijd. Als men haar gevraagd had, hoe Pimmie en Addie van den dominé haar bevielen, en Loesje en Bientje van den apotheker, had ze geantwoord: „Een beetje flauw.” Want dat viertal gedroeg zich geheel als vijfjarige meisjes zich plegen te gedragen: liepen gillend weg voor een spin, huilden tranen met tuiten om een stootje of krabbeltje en kibbelden met mekaar om een strootje of een beukenootje.

Het kwam uit, zooals Grootvader gezegd had. Toen Anneke maar eenmaal mocht loopen en spelen, iederen dag een eindje verder, een kwartiertje langer, ging ze vooruit met reuzenschreden. Er kwam wat kleur op haar bleeke wangen, een weinig ronding aan de broodmagere beentjes en armpjes. Tegen den herfst leek ze in niets meer op een patiëntje, en hoefde ook heelemaal niet meer als zoodanig behandeld te worden. Alleen bleef oppassen natuurlijk de boodschap, en kon ze niet aan de wilde spelen van de dorpskinderen meedoen. Maar heerlijk wandelen, arm in arm, met Miesje in den grooten tuin achter de Krakelingen, dat kon ze wel. Overvloedig bloeiden de rozen dat jaar. Elk der rozestammen in den tuin boog zich neer onder zijn geweldigen kroon van een en al rozen, donkerroode, helrose en witte. Het was Annetjes lievelingswerk, om, met Mies, ieder gewapend met een schaar, de rozeboomen langs te gaan en al de halfverlepte rozen af te snijden, zoodat de rozeblaadjes in een regen neerdaalden op het grasperk onder de boompjes. Dat afsnijden gebeurde allereerst, omdat de halfverwelkte rozen zoo leelijk stonden tusschen de anderen, en dan ook, omdat de tuinman had gezegd, dat 't beter voor de ontluikende en bloeiende rozen was, als de halfverlepte niet meer meedeelden van het voedsel, dat de rozestam zijn rozen toevoerde.

Op een prachtigen middag, heel in 't begin van September, liepen de vriendinnetjes weer arm in arm in den rozentuin, Anneke met haar onafscheidelijk mandje bij zich, waarin ze wat mooie rozen zamelde voor op tafel in de huiskamer. Ze had het dien middag heel druk, want hoe pas ook de herfst ingetreden was, toch kon men het al duchtig aan de rozen bemerken, en Annekes schaar vond telkens opnieuw hoopen werk, zoodat sommige rozeboompjes er na Annekes bezoek bepaald kaal bij stonden. Toch beloofden ze nog heel wat rozen, want knoppen droegen ze genoeg. Als nu de nachtvorsten maar wat wegbleven!

„Zeg" begon Mies. „Aanstaanden Zondag word ik negen jaar. Dan mag ik een groote partij geven. Zou jij dan ook mogen komen?"

Er klonk wat twijfel in Mies stem. Zoover ze wist, had Anneke nog geen deelgenomen aan een der kinderpartijen, dien zomer gegeven op de villa's in den omtrek, of in de huizen der voornamere dorpsbewoners.

Annekes wangen kleurden zich opeens dieprood, van heerlijken schrik.

„O! ik zal 't dadelijk gaan vragen! Ga mee, dan ga ik 't dadelijk vragen!"

Voort holden ze naar het huis terug, en liepen op tante Jans toe, die in de keuken bezig was.

„O, tante Jans!" hijgde ze en klemde de beide handen op haar borstje, dat van 't harde loopen heftig op en neer ging. „Mies vraagt me op een kinderpartij! Zou ik mogen! Hè toe — ja, zou ik mogen?"

„Als je je zoo druk maakt, kindje, zeker niet!" bestrafte tante Jans. „En voor de rest moeten we 't aan Grootvader vragen."

„O, ik —" stamelde Anneke en wou alweer de deur uithollen.

„Grootvader heeft spreekuur," maande tante Jans.

Annekes gezicht betrok. Zou ze nu waarlijk moeten wachten tot nà het spreekuur? En 't was ternauwernood begonnen!

„Ik weet wat!" zei Mies, die onderwijl en meer op haar gemak, in de keuken gearriveerd was. „Laten we patiëntje spelen! Ga mee, dan gaan we ook op het spreekuur."

„Hè ja!" riep Anneke. Tante Jans lachte om de grap en daarom pakten de vriendinnen elkaar bij de hand en maakten aanstalten om Grootvader op te gaan zoeken. Maar nu wou tante Jans de grap voltooien en zei: „Neen, nu weet *ik* wat. Ik zal jullie netjes maken, en aankleeden. Dan moeten jullie als dametjes binnenkomen en deftig gaan zitten."

„Dat 's goed! dat 's goed!" riep Mies, maar Anneke bleef een bedenkelijk trekje vertoonen in haar gezichtje en zei: „En als er dan in dien tusschentijd weer meer menschen komen, dan gaan die ons nog allemaal voor!"

„Ja, dàt moet jullie er dan op wagen!" sprak tante Jans. „Zóo laat ik jullie in geen geval gaan, net zulke tuinmansjongens! Vooruit, mee naar de koepelkamer, dan borstel ik jullie haren wat!"

Anneke liet zich door Mies en tante Jans meevoeren, maar terwijl tante haar vlasblonde haren borstelde, haar schoone schoentjes aandeed, en haar 't vuile schort afnam, luisterde ze ingespannen, of beneden het groote hek soms piepte, of het kleine, dat van den landweg, veerend en klapperend dichtsloeg.

Neen, gelukkig, alles bleef stil. De jonge dames kregen haar hoeden op; nog even werden de jurken rechtgestreken, de handen waren frisch gewasschen, en daar ging het naar beneden toe. Op zij traden ze het huis uit, en belden toen aan de achterdeur, waar Trientje, die 's middags voor het spreekuur altijd open deed, de wacht had, en heel verbaasd keek toen ze Mies en Anneke voor de deur vond staan.

„We moeten den dokter spreken!" zei Mies gewichtig en meteen waren ze de gang door, en traden de wachtkamer binnen.

„Zoozoo, jongedames," sprak de dominésvrouw, „hebben jullie ook al den dokter noodig? Je ziet er geen van beiden naar uit!"

„U ook niet, mevrouw!" sprak Mies, die begreep, dat ze een compliment met een compliment moest beantwoorden.

De dominésvrouw lachte een beetje treurig. „Dank je wel voor 't compliment, Miesje!" zei ze. „Ik wou, dat je gelijk had."

Een meelijdend glimlachje plooide om de lippen der drie andere wachtenden, en Mies, die begreep, dat ze in haar ijver iets onhandigs had gezegd, werd rood als een kers. Want de dominésvrouw was al lang zeer lijdend, en haar ingevallen, grauwbleek gelaat, haar gebogen gestalte, en waswitte, knokkige handen getuigden daar wel van.

Toch nam de dominésvrouw Miesje Zuidema haar woorden niet kwalijk, want toen een gestommel met stoelen in de andere kamer bewees, dat het gesprek er op een eind liep, wendde ze zich tot de andere dames en zei:

„Wat dunkt u? Zouden we de jonge dames maar niet laten voorgaan? Het is wel wat veel van ze gevergd, om ze zoo lang hier opgesloten te houden!"

Eenige vriendelijke woorden gaven de toestemming der wachtenden te kennen. Daar werden de schuifdeuren geopend en dokter de Waal vertoonde zich tusschen de portières, met een lichte buiging zich beschikbaar stellend voor wie nu aan de beurt kwam.

Miesje en Anneke sprongen van hun stoelen en traden op de schuifdeuren toe. Miesje was wereldwijs genoeg om bij het passeeren van de dominésvrouw te zeggen:

„Dank u wel, mevrouw!" „En ik dank u wel, mevrouw!" lispelde ook Anneke na.

Blij verrast zag dokter de Waal het tweetal naderen, en, glimlachend tegen de wachtende dames, sloot hij de deuren.

„Dat is hoog bezoek!" sprak hij opgeruimd. „Mag ik den dames een stoel aanbieden? En wat scheelt eraan? Is de pop ziek?

Mies wierp zich tot woordvoerster op. „Neen, dank u!" zei ze. „Maar we wilden vragen, of Anneke aanstaanden Zondagmiddag op mijn partij mag komen? Dan word ik negen jaar."

„Een mooie leeftijd!" zei de dokter ernstig. Toen streek hij nadenkend met de hand over den baard.

„En wat zijn jullie van plan om op die partij te doen?" vroeg hij.

Mies kleurde. „Dat 's eigenlijk een verrassing!" zei ze, met een blik op Anneke.

„Toe, kleine snoes!" vroeg de dokter. „Ga jij eens in den tuin, hè? Want ik moet toch eerst weten, wat ze op die vervaarlijke partij met mijn Anneke zullen beginnen!"

Anneke was al weg, door de serre, en liep in spanning door den tuin op en neer. Telkens keek ze naar binnen, om toch vooral het oogenblik niet te verzuimen, dat Grootvader haar weer roepen zou.

„Nu?" vroeg de dokter, toen hij met Mies alleen was. „En?"

„We komen om éen uur bij elkaar," vertelde Mies haastig. „Om kwart over eenen komen de rijtuigen en dan gaan we naar het Amerongsche Berghuis. Daar blijven we spelen tot half vier, en dan rijden we met een heelen omweg naar huis terug. Om vijf uur moeten we gehaald worden."

„Zoo! Dat is nog al een verstandig plan!" zei de dokter goedkeurend. „Niet te laat en niet te vroeg! Anneke! kom eens hier? Het màg, hoor!"

Anneke was met een sprong door de serre heen en wierp zich in Grootvaders armen. „O, heerlijk! heerlijk!" riep ze. „O, ik op een kinderpartij!"

„Ja, dat 's je eerste optreden temidden van de Leersumsche jeugd!" zei Grootvader. „Mies, als ik jou was, maakte ik groote aanplakbiljetten: Eerste optreden van Anneke van den Dokter. Want zóo noemen ze je op Leersum, dat heb ik al gemerkt. En nu, voorwaarts, marsch! Ik zal weleens bij je ma aanrijden, om haar te bedanken, Mies!"

De dokter wendde zich weer naar de schuifdeuren, en weg was het tweetal.

Mies liep wat in gedachten verzonken. „Want Anneke van den Dokter! Zoo noemen ze je op Leersum!” had Grootvader gezegd. En ’t was Mies te binnen geschoten, dat ze Anneke ook wel eens anders had hooren noemen: „het krentje van den Dokter.” Mies had al genoeg onderscheidingsvermogen, om te begrijpen, dat Anneke den eersten naam boven den tweede verkiezen zou.

Anneke merkte niets van Mies’ zwijgzaamheid: zoo vol was ze van haar eigen gedachten. Naar een kinderpartij! Hoe heerlijk was dat! Zij, als een gewoon kind, dat onder de anderen meetelt, gevraagd op een kinderpartij! Thuis ging Groote Zus vaak naar een kinderpartij. Dan was ze zoo keurig, met een bloot halsje, en een mooien strik in heur haar! En dan kwam ze terug, opgetogen en uitgelaten en had duizend verhalen van: „o, zoo gelachen! en zoo’n pret gehad!” Meestal werd ze, nog niet eens halverwege haar verhalen, uit Annekes nabijheid gestuurd om Anneke niet met haar gesnap te vermoeien en dan liet ze zich duwend wegbrengen, altijd maar doorratelend, en soms weer in een schaterlach uitbarstend om iets, dat ze beleefd had.

Anneke zag Groote Zus in gedachten voor zich staan: het haar mooi gekruld, keurige kousen en schoenen en een beeldige, lichte jurk. En opeens wist ze: ja, zoo moest *zij* er ook uitzien, als ze naar een kinderpartij ging, doch daar moest tante Jans dan aan te pas komen!

„Ik — ik ga naar binnen toe!” zei ze aarzelend tegen Mies. De boodschap aan tante Jans kon geen oogenblik wachten, dat voelde ze. En toch wist ze evenmin goed raad met Mies, want ze voelde, dat het niet heelemaal in den haak was, om in tegenwoordigheid harer aanstaande gastvrouw te beraadslagen over het toilet, dat ze ter eere van deze zou dragen.

Mies hielp haar onopzettelijk uit de verlegenheid. „Goed,” zei ze, „dan ga ik op de bank in den voortuin zitten wachten, tot de kar komt. Die zal wel dadelijk hier zijn, en in den voortuin is het toch voor jou te tochtig,” besloot ze, met een beschermenden blik aan het adres van haar klein vriendinnetje.

„Blijf je dan niet den heelen middag?” vroeg Anneke, half teleurgesteld en half opgelucht.

„Welneen, dat kan ik niet!” antwoordde Mies gewichtig. „Ik heb nog een heeleboel uitnoodigingen te doen. De kar is even naar het dorp — als ik die niet mocht hebben vanmiddag, kwam ik nooit klaar. Adri wou ’m ook hebben, om naar Zeist te gaan, voor haar muziekles zie je, maar ik zeg: Neen jij maar de tram — ik mag van moeder de kar, nou dag!”

Mies zocht de bank in den voortuin op en Anneke vervoegde zich bij tante Jans, die voor de namiddagthee zorgde in de huiskamer.

„Tante — krijg ik nu ook een partijjurk?” vroeg ze.

Tante Jans keek op van haar trekpot.

„Wel — dat ’s waar ook, daar had ik niet aan gedacht! zei ze. „En je mag dus van je Grootvader? Wacht dan even, tot de thee klaar is, dan brengen we die samen boven op het atelier, en dan overleggen we de zaak eens met tante Anna en tante Betsy. Ga nou maar zoo lang in den tuin, ik zal je wel roepen; ieder oogenblik, dat je met dit zalige weer in huis ben, is zonde.”

Anneke ging door de winkelkamer, waar oom Piet aan zijn boekhouding zat, en door den winkel naar buiten. Ze trof net het oogenblik, dat „de kar” voorreed, een sierlijke dogcar, bestuurd door een keurigen koetsier, en bespannen met een mooien schimmel. Mies klauterde behendig in de kar, daarbij den officieelen weg, namelijk over de treedjes en door het portier, vermijdend, maar kordaat van de naaf van ’t groote wiel op de velg klimmend en toen met een stap over het leuninkje in de kar.

Anneke keek met groote, bewonderende oogen toe. Mies zette zich op het achterbankje en riep opeens: „Rij mee, Anneke! gauw! kom derin!”

Anneke duizelde van geluk. O, mee te mogen rijden, zoo maar ineens, op dat mooie karretje! Doch binnen lokte iets, dat het op dit oogenblik in heerlijkheid zelfs van de dogcarrit won — de partijjurk!

„Ik heb geen tijd!” riep ze en thans was het haàr beurt van gewichtig doen. „Tante zal me dadelijk roepen!”

„Nou, dag dan! riep Mies, en voort ging het rijtuig, in ijlende vaart.

Hoog verheven zat de blozende Mies en wuifde Anneke toe, tot de kar bij een kromming van den weg uit het gezicht van de Krakelingen verdween.

Anneke bleef op de bank zitten, o zoo gelukkig. Zoo maar een kind te zijn, dat vrij rondliep, in den tuin, in huis — een kind, dat zoo maar opeens uitgenoodigd werd om mee te rijden, net als alle andere kinderen, net of er geen ziekte en geen zwakte en geen ligstoel en geen mandenwagentje meer bestonden! O, hoe heerlijk was dat toch alles! En nu Zondag de kinderpartij en — daar nu weer! tante Jans' stem, die uit den winkel riep:

„Kom je mee naar boven, Anneke! de thee is klaar!

Achter tante Jans, die een groot theeblad met hoogen, opstaanden rand droeg, beladen met de thee voor de tantes en de drie leermeisjes, kwam Anneke het atelier binnen. Tante Jans presenteerde de thee rond: Stientje, het oudste leermeisje, riep Anneke bij zich en gaf haar een klein rolletje kant en mooie lapjes, die ze zuinig voor haar bewaard had, afknipseltjes van het goed, waar mooie jurken en japonnen van gemaakt waren.

Ternauwernood nam Anneke notitie van de gave, die haar anders zoo verblijdde, en haar weer een heel nieuw toilet voor haar pop voor oogen tooverde. Thans dacht ze aan haar eigen toilet! Thans kwam ze hier als klant!

Ze keek de tantes en de leermeisjes de thee haast uit den mond. Hè, wat duurde dat lang, zoo'n kopje thee uitdrinken! Toch was Annekes ongeduld al heel ongewettigd, want de tijd werd niet verwaarloosd; tante Jans had dadelijk het gesprek aangevangen en de tantes zaten al te verzinnen, wat ze voor goed zouden nemen voor de jurk.

„Ik vind zij!" sprak tante Jans. „Het kind zal nu wel meer uitgevraagd worden."

Anneke beefde van vreugde. O — zou dat waar zijn? Zou ze nu méer uitgenoodigd worden, misschien wel net zoo dikwijls, als groote Zus? Doch die had nog niet eens een zijden uitgaansjurk!

„Ik heb heele mooie stalen ruwe zij!" sprak tante Betsy. „Dat vind ik veel ongemeener staan voor een kind. Gewone zij is zoo pronkerig!"

Thans was het theekopje leeg, en Stientje reikte het stalenboek aan. Prachtige kleuren schitterden Anneke tegen, bij het omslaan der bladen.

„We moeten niet een te levendige kleur nemen!" ried tante Anna. „Dat maakt bleek!"

Er werd een beeldig tintje gekozen: champagnegeel.

Maar voor de securiteit werd eerst het stuk goed te voorschijn gehaald, en de stof over Annekes schouder heen geplooid, om eens te zien, hoe de kleur staan zou bij het fijne, blanke snoetje.

De tantes waren heel tevreden over het resultaat, en Anneke was verrukt over het mooie goed. O, wat glansde dat zacht! En wat voelde dat heerlijk aan!

Nu moest ze bij tante Betsy komen staan, die haar volgens alle regelen der kunst de maat nam. Stilzwijgend schreef deze de uitkomsten harer meting op en liet toen, achter Annekes rug om, de cijfers aan tante Anna zien, met een beteekenisvollen blik. Die blik beduidde: „Wat zeg je van zoo'n magere, smalle pop?"

Toen werd er door de drie tantes over het fatsoen van de jurk beraadslaagd, en ook dàt trok Annekes hoogste belangstelling. Denk toch ook eens aan: het gold haar partijjurk, haar eerste partijjurk, en zoo lang had het geschenen, of partijjurken nu eenmaal niet voor Anneke op de wereld waren.

Uit de mooie modeplaatkindertjes zocht tante Betsy er een, die een mooi, doch doodeenvoudig jurkje droeg. Een smalle kanten kraag lag om het laaguitgesneden halsje. Verder had 't geen versiering dan de kanten manchetjes aan de korte mouwen, en een wit zij ceintuur, heel smal, en sluitend niet met een lawaaierigen strik, maar met een paar witte zijden knoopen.

En nog waren Annekes genietingen niet ten einde: tante Betsy herinnerde eraan, dat het kind heelemaal geen kousen en schoenen voor zoo'n gelegenheid had, zoodat ze eens gauw naar Utrecht zou schrijven, om kousen en schoenen op zicht.

„En krullen krijg ik, hè tante Jans? Krullen!" riep Anneke.

„Ja hoor, mijn kind! Die zullen we Zaterdagavond inzetten, dan zijn ze Zondag goed gaar."

Toen begon er voor Anneke een tijd, die haar heel lang viel; de wachttijd voor de partij; drie heele dagen. Maar aan alles komt een eind, ook aan den langsten wacht, en de Zondagmorgen rees met heerlijk stralend herfstweer.

HOOFDSTUK V.

Toen de tantes en ooms, behalve tante Jans, ter kerke waren getogen, wou Anneke den tuin ingaan, om voor Mies een mooien bouquet te plukken. Late rozen waren er nog in overvloed, en de dalia's en asters schaterden nog feller hun kleuren uit, dan de tulpen en hyacinthen het in 't voorjaar gedaan hadden.

„Neen Anneke!" sprak tante Jans beslist. „Als je bloemen mee wil nemen, zal ik Trientje wel even in den tuin sturen, maar jij blijft rustig zitten. Anders ben je al moe in de voorbaat."

„Ik geloof, dat ik van rustig zitten nog moeier zal worden!" zuchtte Anneke en nam plaats in een rieten stoel onder de veranda.

Trientje ging den tuin in, onder Annekes speurenden en wakenden blik.

„Die moet je nemen, die! Daar een heele boel van!" riep Anneke en wees op een hoogopgeschoten perk paarse herfstseringen. „Die achter in den bouquet, en dan kortere bloemen er voor, en dan rozen heelemaal vlak voor aan. — En dan hoe langer hoe lievertjes overal tusschen door!"

Het handige kamermeisje glimlachte Anneke geruststellend toe. „Ik kan nog wel een bouquet maken, hoor, klein ding!" riep ze. „Maak je maar niet ongerust!" En haar schaar ging te werk tusschen de bloemen, en ze schikte, als had ze haar leven niets anders gedaan.

Toen ze met de vruchten van haar arbeid bij Anneke

verscheen, was deze opgetogen. De bouquet was allerprachtigst.

„Zet 'm nu nog in water, hè?" vroeg ze. „En zet 'm dan pal voor mijn neus — ik vind 'm zoo mooi. Tante Jans — wanneer gaat u me aankleeden?"

Tante Jans keek op de klok.

„Lieve hemeltje, kind, begin je nu al? Wel — reken nu eens na, als een verstandige meid. — Eén uur moet je op Beukendael zijn. Dat 's dus kwart voor een hier vandaan. Trientje brengt je, maak dus, dat je klaar bent, Trientje. Dan ga ik half een je haar uit de papiljotten halen, vlak na de koffietafel. Voor koffie kleed ik je aan, laten we dus zeggen, half twaalf. En nu is 't nog geen tien uur. Hoor — daar heb je 't gelui van tienen pas."

Anneke zuchtte weer. Voor de afwisseling voelde ze eens op haar hoofdje, waartegen de knobbeltjes haar en papier duchtig vastzaten.

„Ze zullen om half een al wel gaar zijn, hè tante Jans?" vroeg ze bezorgd.

„Zeker kind — aangebrand zelfs!" lachte tante.

„Hè neen — maar zeg eens, tante Jans, als ze nu niet mooi genoeg uitvallen, brandt u ze er dan nog gauw even in? Dat doet moeder soms bij Groote Zus ook."

„Wel kind — ze zullen prachtig zijn, dat verzeker ik je. Je haar is er geknipt voor, zoo zacht en droog; daar komen krullen altijd goed in terecht."

„Ik ben nieuwsgierig, hoe ik eruit zal zien!" zei Anneke.

„We zullen je op het atelier aankleeden," beloofde tante. „Dan kun je je in den driedeeligen spiegel bekijken."

„Dat 's dol!" riep Anneke uit.

„Ziezoo!" kwam tante Jans na een oogenblikje: „Alles voor de koffiezetterij is klaar. Weet je, wat we nu moesten doen, Anneke?" Lekker samen in den voortuin gaan zitten. Trientje zal er onze gemaksstoelen weleens heen brengen."

Eigenlijk had tante Jans het nooit zoo op den voortuin begrepen; er was altijd zooveel stof. Maar de spanning en het ongeduld sprak zóo duidelijk uit Annekes minste bewegingen, dat tante den voortuin te baat nam als een afleiding, en de beste plaats om de wachtende anderhalf uur door te komen.

„Kan ik zóo, met mijn papillotten, aan den weg zitten?" vroeg Anneke.

„Wacht, we zullen je keurig een sjaaltje omslaan. Ziezoo — daar komt Trientje al om de stoelen. Ga maar gauw mee!"

Voor Anneke was 't zitten in den voortuin altijd een groot plezier. De weg was druk, vooral zoo op den Zondagmorgen. Tegen half elf ging de Katholieke kerk aan, en de kerkgangers brachten een heele drukte op den weg. Velen waren er, die van heinde en verre kwamen, uit de bosschen achter de heuvelen, of heelemaal van den rivierkant vandaan. Die kwamen dan allen in de keurige nette kapwagentjes, zoogenaamde Utrechtsche wagentjes, en 't was een lust om te zien, hoe de sierlijk opgetuigde, glad geroskamde paarden daarheen draafden.

De drukte op den weg werd nog vermeerderd door de stedelingen, die het mooie weer naar buiten gelokt had. Talrijke automobielen stoven over den weg, en tante Jansje hield zich toornig den neus toe. Ze kon die nieuwerwetsche dingen maar niet uitstaan, en vond 't ongepermitteerd, dat zoo'n stadsmensch eens eventjes heel den koelen, lommerrijken weg ongenietbaar kwam maken met de stofwolken, vermengd met benzinedampen.

„Daar hèb je zoo'n creatuur weer!" zei ze tot Anneke. „Je zakdoek voor je mond, kind! Brrr, wat zijn ze leelijk, die maltoegetakelde lui in dien duivelswagen, en wat zitten ze daar kinderachtig achter dat speelgoedbeertje! Heb je wel opgemerkt, Anneke, dat bijna al die automobielen zoo'n speelgoedbeertje voorop hebben? Het moet beduiden, dat dat beertje hen voor ongelukken behoedt, zoo'n soort beschermgodje moet dat voorstellen, zie je! Ik zou dat lieve beertje wel willen vragen om zijn passagiers eens netjes in de rivier te rijden — verdrinken hoeft er niemand."

Zoo mopperde de goede tante Jans, maar Anneke had schik in de ijlende vaart der voorbijstuivende monsters, en lachte om de wanklanken, die ze uitstieten, teneinde de menschen op den weg te waarschuwen.

Zoo nu en dan keek Anneke eens op de klok in den

winkel, door de deurruit heen, waarvoor het jalouzietje gemakshalve niet gezakt was.

En 't werd zoowaar toch nog half twaalf op dien ochtend!

Zoo dadelijk zouden de kerkmenschen thuis komen. Trientje had koffie gezet — tante Betsy zou ze dan wel schenken. En tante Jans trok met Anneke naar boven, naar 't atelier.

Daar hing de nieuwe jurk al klaar, en een paar snoeperige lakschoentjes, benevens beeldige, opengewerkte kousen, lagen op tafel.

Vol verlangen bekeek Anneke haar met knobbeltjes bezet hoofdje in den spiegel. Voorshands was ze nog 't nieuwsgierigst naar het effekt, dat haar krullen zouden maken. En op die krullen zou ze zoowaar nog 't langste moeten wachten!

Een half uurtje later was ze gekleed. Keurig stonden de verzorgde beentjes onder het mooie jurkje. Nu een heel groot schort met mouwen over de kostelijke jurk, en Anneke ging met tante Jans naar beneden om het twaalfuurtje te gebruiken.

Eten kon ze echter zoo goed als niet, en Grootvader, benevens tante Jans, waren wijs genoeg, om haar niet te erg te dringen. Zoo kwam het allergewichtigste oogenblik, dat tante Jans en Anneke gezamenlijk zich aan de krullen gingen wijden. Weer naar boven, naar het atelier.

Voor den driedeeligen spiegel werd een stoel gezet. Anneke erop, met haar huisschort nog voor, opdat de mooie jurk niet te lijden zou hebben van haartjes, die 't af zouden leggen bij de krullenkuur.

Langzaam wikkelde tante Jans de gedraaide papiertjes los uit het lichtblonde haar. Dadelijk sprong het haar terug en drong zich in een stijf rolletje tegen Annekes hoofdje.

„Ze zijn prachtig gelukt, kind!" sprak tante Jans met voldoening. „Ze zitten erin als een muur!"

Thans was het laatste papiertje uit de lokjes verdwenen en tante Jans nam den kam ter hand. De eerste krul werd onderhanden genomen —

Vol spanning keek Anneke toe. — In plaats het kleine, opgerolde hoopje haar ontstond plotseling iets geweldigs, een reuzendot haar, wijd uitstaand. —

Tante Jans schrok ervan. — Stilletjes ging ze door en paste haar bewerking toe op al de andere krulletjes. En met verbazing en teleurstelling zag Anneke in den spiegel iets heel raars ontstaan, een reuzenmassa haar, nog lichter lijkend dan gewoonlijk in zijn kroezige doorzichtigheid. Een kapsel, zooals ze wel eens op plaatjes had gezien, dat wilden droegen, Papoea's. — Heur haren vielen niet meer néer, ze stonden, en ze krulden niet, maar kroesden. En o! hoe mooi konden toch Groote Zus der krullen onder Moeders kam vandaan komen!

Tante Jans keek stil wanhopig haar slachtoffertje aan. O, het stond het kind heelemaal niet! Onder den reuzenhaardos leek het gezichtje nog eens zoo mager en zoo bleek, en het halsje tot brekens toe dun, niet in staat dien grooten, ronden bol te dragen. —

„Tantetje?" riep Anneke. „Wat eng, wat leelijk! O, toe, kam ze maar weer deruit!"

Vastbesloten nam tante Jans den kam en ging duchtig te werk in het witblonde, ijle haar. — Maar de kroeskop werd hoe langer hoe erger hierdoor. — Droog als kurk was Annekes haar ook steeds, en hierdoor hadden de papillotten er zoo'n vat op gehad.

„Met water zou het er wel uit gaan!" dacht tante Jans hardop. Maar hiervoor was geen tijd meer; het kind kon toch niet met een nat hoofd op de partij verschijnen?

„Jans! weet je wel, dat 't al kwart voor eenen dóór is?" riep tante Betsy onder aan de trap. „Trientje staat al te wachten!"

Er was niet veel meer aan te doen. Haastig greep tante Jans nog een lint en bond dat om Annekes hoofdje, teneinde de oproerige krullen toch een beetje in bedwang te houden.

Toen zette ze Anneke den grooten stroohoed met den krans van gele roosjes op, deed haar 't huisschort af. En toen klaarden de gezichten van Anneke en tante Jans toch wel wat op, want de spiegel vertoonde een allerliefst klein meisje, zoo fijn en tenger, alsof ze uit een porceleinkastje was gestapt, van een beeldjesgroep af.

„Houd in 's Hemelsnaam je hoed dan maar op, kind!" riep tante Jans nog haastig. „En nu gauw een zoen! veel plezier op je partij!"

De tantes en ooms wachtten allen in den voortuin om de kleine feesteling te zien vertrekken. Ze waren allen ten zeerste ingenomen met Annekes uiterlijk, en weer opgelucht en vroolijk stapte Anneke naast Trientje op Beukendael los. Anneke dapper torsend den grooten bouquet, dien ze niet aan Trientjes handen wou toevertrouwen.

In den tuin van Beukendael wachtten reeds verscheiden jonge gasten. Ze zagen allen Anneke aankomen, Anneke van den Dokter, het kind dat ze 's zomers wel eens hier of daar in een mandenwagentje of op een ligstoel vanuit de verte aanschouwd hadden. Alleen Pimmie en Addie van den dominé en Loesje en Bientje van den apotheker kenden haar wat beter.

Onder de hooge dennen langs den weg, alleen met Trientje zoo voortstappende, leek Anneke nog kleiner, dan ze al was, en plotseling ging 't van mond tot mond: „Daar heb je die krent van den Dokter!"

Had Mies Zuidema, het gastvrouwtje, dat maar gehoord! Doch zij, dolblij, dat haar lief gastje daar verscheen, vloog het hek uit haar tegemoet.

„Dag Anneke! dag Anneke!" jubelde ze. „O, wat een heerlijke bloemen! Dank je wel! En heb je krullen? Wat leuk, wat grappig! Zet je hoed eens gauw af!"

Maar Anneke riep angstig, opeens weer herinnerd aan haar mislukt kapsel: „Nee, nee! laat maar zitten!"

Mèt kwamen ze 't hek van Beukendael in. Mies, die doodnieuwsgierig was naar Annekes coiffure, en van haar angst in der haast niets kon begrijpen, wipte haar vriendinnetje lachend en handig den hoed van 't hoofdje, en daar stond Anneke in de zon, die door het kroeshaar heenscheen en het nog witter deed lijken.

„Geef gauw mijn hoed terug!" smeekte Anneke, en Mies, die niets kwaads gemeend had en nu wel begreep, waarom Anneke zoo bang was, gaf den hoed snel aan Trientje, die hem weer netjes op Annekes hoofd zette, 't elastiekje onder Annekes kin deed, en met een „veel plezier, Anneke! tot vijf uur!" afscheid nam.

Aan Mies' hand trad Anneke nu den tuin in. De jeugdige gasten vlak om haar heen wisten wel hun fatsoen te bewaren, en knikten haar bedaard, maar niet al te toeschietelijk, toe. Dat rare, kleine kind ook, en dan met dat gekke haar!

Doch die verder weg stonden, waren niet zoo beleefd. Een paar jongens lachten hardop en zeiden: „Wat een kroeskop!"

„Zeg liever schapekop!" klonk er weer een stem. Plotseling schoot een der jongens naar voren. En terwijl hij Anneke met de eene hand den hoed afrukte, greep hij met de andere in den bolstaanden haardos.

„'t Is net een spons, die je uit kunt knijpen!" riep hij schaterend van 't lachen.

Anneke was verwezen van den schrik. Deden zòo de kinderen tegen je, op een partij? Met starre oogen zette ze den hoed weer op. Maar Mies barstte driftig en stampvoetend los: „Als ik dàt aan ma zeg, wordt jij dadelijk naar huis gebracht, versta je? Raak haar nog eens aan, als je durft, en ik ga 't dadelijk vertellen!"

De bedreiging hielp, en niet voor dien ondeugenden jongen alleen. Ook de rest zweeg, want niemand wou graag naar huis. Mies liep met Anneke naar de veranda toe en zei tegen haar moeder: „Hier is nu Anneke van den Dokter, maatje!"

Mevrouw Zuidema begroette Anneke met een allerhartelijkst gezicht. En meteen vergeleek ze haar vijfjarige Tony met het kleine, teere Anneke.

„Zoo, snoes!" zei ze, „ik ben erg blij, dat je weer uit kunt gaan. Nu kom je zeker wel eens meer hier, hè?" Maar meer kon mevrouw Zuidema niet tegen de nieuwaangekomene zeggen, want de kinderjuffrouw kwam haar raadplegen over de allerlaatste toebereidselen.

Mies was veiligheidshalve in Annekes buurt gebleven. Nu bracht ze Anneke bij haar tante Nelly, een nog heele jonge tante, die voor de partij uit Utrecht was overgekomen.

„Kijk eens, tante Nelly!" zei Mies. „Daar heb je nu ons kleine Anneke, Anneke van den Dokter. Maar ze heeft anders niet zoo'n kroeskop, hoor tante! Dan ziet ze er veel liever uit!"

Tante Nelly lachte hartelijk om deze wijze van voorstellen. Doch Anneke begreep dien lach verkeerd. Die dame lachte om haar, om haar mallen krullebol! „O, kon ik die krullen maar wegmaken!" dacht Anneke. En opeens flitste 't door haar brein: „Met water! tante Jans zei: met water zou 't wel gaan!"

„Nelly! kom je even helpen!" riep mevrouw Zuidema uit het huis.

„Ik ben der al!" antwoordde Nelly en sprong op, liep het huis binnen. In één oogenblik was Anneke bij de pomp, die ze in een perkje opzij van het huis zag staan. Het hoofdje bukte ze onder de afvoerpijp; den pompslinger greep ze en trok met alle macht.

Plotseling gilde ze 't uit van schrik en ontzetting! Hoe had ze ook kunnen denken, dat die pomp zóo veerlicht zou gaan! Thuis bij Grootvader kon ze wel aan den zwengel gaan hangen en dan kwam er nog geen druppel water!

Thans plaste een breede, volle waterstraal neer op Annekes gebogen hoofdje. In één guts was ze tot op de huid doorweekt. De gehate krullebol was glad, dàt was wel zoo! Maar vreeselijk glad, eng glad, zoodat Anneke een te mager, geschoren schaapje leek. Het water droop uit de zijden jurk, plaste neer op de lakschoentjes. Annekes gil had de heele kinderpartij uit den voortuin om haar heen verzameld. Pimmie en Addie, Loesje en Bientje, ze keken wel met medelijdende blikken naar haar, dat moet tot haar eer gezegd worden. Mies was bezig, de trommels met lekkers in de rijtuigen te plaatsen en zag niet den deerniswaardigen staat, waarin Anneke geraakt was. Maar de andere kinderen lachten en schaterden het uit, onder aanvoering van den jongen, die daarnet terwille van Anneke zoo'n ongezouten standje van de gastvrouw had gehad.

„Kijk die krent!" ging het in koor. „O, dat natte aardappeltje! Die malle krent, wat doet ze aan de pomp! He, krentje van den Dokter, wat ben je begonnen! 't Waren valsche krullen, jôh! Nou is ineens alles weg!"

Daar stond Anneke, en de plagerijen brandden haar in het hart. Toen voelde ze nog maar eene gedachte in zich: „Naar huis! naar huis!"

Schuw keek ze om zich, of haar aftocht vrij was. Ja. Goddank, niemand van de grooten vertoonde zich nog op het tumult. Met één sprong was ze tusschen haar kwelgeesten door, snelde op het hek toe. Daar stond ze onder de dennen van den straatweg. En nu ging het op een draf naar huis, zoo vastbesloten, dat ze geen tijd vond om te huilen.

„Hè krentje! Nee — nou loopt de krent nog weg ook!

Je vergeet je hoed!” Zoo klonk het koor, dat haar achterna riep. Maar toen ze eenmaal werkelijk op den grooten weg was, veranderden de kreten: dat het geplaagde kind het zou meenen met haar wegloopen, had niemand geloofd, en nu haar plan dan toch werkelijkheid scheen te worden, sloeg den plaaggeesten de schrik om het hart. „Zeg, krentje, zóo is ’t niet gemeend! Kom maar, we zijn weer goed! in de zon ben je zóó droog!” Anneke hoorde ’t niet meer, en, mocht ze ’t al gehoord hebben, ze stoorde er zich niet aan. Haar snellen loop hield ze vol, tot ze uit het gezicht van Beukendael was. Toen tuimelde ze doodvermoeid tegen een boom. O, wat bonsde haar hartje! En haar wangen gloeiden, of ze barsten zouden! Ze wou weer in draf gaan, maar haar voetjes waren als lood — sloffend moest ze verder.

Daar had ze ’t dorp bereikt. Hoewel ’t op ’t stilste gedeelte van den middag was, als iedereen aan tafel zat, keken er toch nog oogen teveel naar het arme, kleine ding, dat daar in zoo’n gruwelijk ontredderden toestand voorbij kwam.

„Daar is Anneke van den Dokter!” ging het onder de weinige kijkers van mond tot mond. „Wat zou haar overkomen zijn! Kijk eens, ze doet, of ze duizelig is! Wat ziet ze er uit!” Een goedige boerin kon haar zóo niet laten gaan. Ze liep het kleine, armzalige figuurtje achterna en zei: „Heb je een ongeluk gehad, poppedijne?”

Haar medelijdende toon brak de spanning in Annekes arme hoofdje. Ze barstte in tranen uit. Maar haar loop vertraagde ze niet, zoodat de boerin wel genoodzaakt was, er ook gang in te zetten.

„Komaan, pupke, vertel ’t nou eens!” herhaalde de boerin. Doch Anneke kon niets dan stamelen: „Naar huis!”

„Afijn, daar ben je op slot van zake dan ook het best!” sprak de boerin. „Vooruit dan maar — naar huis.”

En voor dat Anneke er op voorzien was, sloeg ze haar armen om het kind en tilde het op. Het schaap *kon* immers niet meer voort, zoo slofte en tolde het!

Even gaf Anneke zich aan de goedige ziel over — ze kon ook werkelijk niet anders. Maar toen de boerin het hek van de Krakelingen binnen trad, spartelde Anneke los uit de hulpvaardige armen en zette ’t op een sukkeldrafje, het huis langs, naar Grootvaders veranda.

De boerin volgde langzaam — nu moest ze toch weten, wat er met ’t kind gebeurd was.

Anneke rende den hoek van ’t huis om. Grootvader zat in zijn luien stoel, met zijn studieboeken. Maar hij wierp ze weg — hij strekte de handen naar zijn kleindochtertje uit, in doodelijken schrik. En Anneke wierp zich tegen hem aan, zoodat hij haar op moest vangen, anders was ze gevallen.

„O!” snikte ze. „O! o!”

Voorloopig was er niets uit haar te krijgen. Ze snikte, of haar hart moest breken.

Vol bezorgdheid keek de dokter op het meisje neer. Wat was er gebeurd, dat de resultaten van een zomer uiterste zorgvuldigheid, van een zomer teedere koestering, moest komen verstoren? Want het kon niet anders, of deze opwinding zou het kind kwaad doen!

Daar verscheen de boerin op den drempel van de veranda. „Wat is er toch aan de hand, dokter?” vroeg ze. „In Leersum pikte ik de jongejuffrouw op — als een bedelaarskind liep ze compleet! En voel eens, ze is druipnat!”

Anneke bleef maar snikken. In de tegenwoordigheid der boerin kon ze zeker haar leed niet uitzeggen, en vaster klemde ze zich tegen Grootvader aan. IJlende voetstappen naderden over het grint langs het huis. Een der ijzeren stoelen van ’t tuinameublement werd omgegooid met een kwak. Daar rende Mies Zuidema de veranda binnen, bloedrood van ’t harde loopen.

„O dokter!” riep ze. „Gelukkig, dat Anneke hier is! Die leelijke vlegels! Maar ik zal ze krijgen! Ik zal ze krijgen! Ze hebben Anneke zoo geplaagd, om der krullen, en omdat ze zoo klein is. En ik wil heelemaal niet naar mijn partij terug! O, als ik die leelijke vlegels krijg!”

En plotseling begon ze ook te snikken als een wanhopige. Haar heele partij was nu mislukt — zij had er ten minste niets geen schik meer in.

Nu wisten de dokter en de goedhartige, maar nieuwsgierige boerin al een heeleboel, doch nog niet genoeg. „Hoe komt ’t kind dan zoo nat?” vroeg de boerin.

En thans bracht Mies er het verhaal van de pomp uit, zooals ze ’t zelf van de kinderen had vernomen, toen de plotselinge stilte in den voortuin haar moeder, tante Nelly en haar zelf had doen toesnellen.

Ziezoo — nu was de zaak duidelijk. De boerin ging heen met een: „Nou, ajussies dan saam!” en Mies, niet wetende, wat ze nog langer zou doen bij den bezorgden grootvader en ’t al maar als een uitzinnige snikkende kind, wou ook weer weggaan.

Doch de dokter weerhield haar nog een oogenblik. Hij kon zich levendig begrijpen, hoe op dat oogenblik mevrouw Zuidema in uiterste verlegenheid zou zitten, om haar verstoorde kinderpartij. Hij wou terwille van haar en de arme Mies nog redden, wat te redden was.

„Hoor eens, Miezekind,” begon hij. „Al de jongens en meisjes zullen toch wel niet mee hebben gedaan aan de plagerij, hè? Nu — dan mogen de goeden met de kwaden niet lijden. En je ma en jij mogen ook niet zoo’n heelemaal verongelukten Zondag hebben. Alles is natuurlijk zorgvuldig voorbereid, en nu heelemaal klaar, thuis. De stouterts zullen al een heel eind gestraft zijn door al het oponthoud, dat hun stoutigheid heeft gegeven, want ’t is al bij tweeën. Ga nu kalm naar huis en zeg tegen je ma: compliment van Dokter de Waal, en of we toch maar uit rijden zullen gaan. Dag Miesje, ’t beste ermee!”

„Dag dokter!” zei Mies. En toen: „dag Anneke!” Maar Anneke scheen niets te hooren; ze bleef maar huilen, huilen, of ze nooit zou ophouden. Mies ging een weinig lusteloos naar huis. Met diepe verslagenheid vernamen ze op Beukendael, hoe erg Anneke Blommestein zich de zaak had aangetrokken. De jongen, die ’t meeste schuld had, had moeite zijn tranen in te houden.

Mevrouw Beukendael liet de kinderen na de boodschap van den dokter ontvangen te hebben, nog een klein halfuur aan zichzelf over, om hun tijd te geven tot nadenken over wat ze daar voor kwaad hadden gesticht. En toen vermande ze zichzelf en tante Nelly, en ze brachten weer wat vroolijkheid onder het verdeemoedigde troepje. De rijtuigen reden vóór, de kinderen stapten in — en, ze moesten geen kinderen geweest zijn, als ze in den speeltuin van het Amerongsche Berghuis nog hun verslagenheid en deemoed hadden behouden. Ook zonder de straf tot in het uiterste door te drijven, hoopte mevrouw Zuidema, dat ze door het voorgevallene geleerd zouden hebben.

Grootvader had tante Jans geroepen, haar met enkele woorden de zaak uitgelegd en zijn besluit te kennen gegeven, om Anneke dadelijk in bed te brengen. Tante Jans wou ’t doen, maar Grootvader stond er ditmaal op, dat ze haar gewone taak aan hem zou overlaten.

Zoo handig als tante Jans, ontdeed hij zijn kleinkind van de natte kleeren, droogde haar heele lijfje in een paar reuzenhanddoeken zóó flink af, dat ze ging gloeien en stak haar snel en behendig in het nachtgoed. Het woeste schreien had opgehouden; thans snikte ze nog na en liet zich willoos helpen. Toen ze eenmaal in haar bedje lag, en Grootvader zoo zorgvuldig de koele, brandschoone lakens tegen haar verhit gezichtje vlijde, zuchtte ze even van welbehagen. Grootvader nam een makkelijken stoel en zette zich naast Annekes bed. Ze lag nu stil, met groote oogen, waaronder in dat laatste, harde uur de oude kringen gevallen waren. Zoo nu en dan trok zenuwachtig haar mond. Maar de uitdrukking van haar gezichtje werd kalmer. Grootvader nam haar telkens opnieuw zoo van terzijde op, en toen hij dacht, dat een rustig woord thans wel ingang zou vinden, begon hij te spreken met halve stem.

„Nu moet mijn kleine meid me eens zelf zeggen, waarom ze zich toch zoo overstuur heeft gemaakt!”

Mèt was ’t gedaan met de rust op Annekes gezicht. Ze kwam half overeind en kreet: „O, die krullen, grootvader! En waarom ben ik toch zoo klein!”

Grootvader streek haar zachtjes met de hand over ’t hoofd en ’t gezicht en dwong haar zoo ongemerkt weer rustig te gaan liggen.

„Ja — waarom ben je toch zoo klein!” begon hij. „Dat zou je zeker weleens willen weten. Wel, je ben klein, omdat je je tijd hebt moeten gebruiken om ziek te zijn, inplaats van om te groeien. Ik zie aan je, dat je wel grooter zult worden, als je maar goed eet, en — je nooit meer, hoor je, *nooit* meer zoo driftig maakt; maar ik moet je vooruit waarschuwen: in vergelijking met de anderen zul je altijd wel klein blijven. Nu een klein meisje, en later een klein vrouwtje. Maar wat doet er dat toe? Er zijn een heeleboel kleine menschen, tegen wie de groote menschen met heel veel eerbied en ontzag opkijken. Van den zomer was ik immers eens op Scheveningen! Nu, toen liep er zoo’n klein, onaanzienlijk mannetje over den strandmuur. Jij zult van je leven met al je kleinheid nog heel wat grooter worden dan dat mannetje — En iedereen groette hem eerbiedig, ging hem eerbiedig uit den weg — de vreemdelingen wezen hem elkaar aan en waren heel blij, als ze een groet van hem mochten ontvangen. Dat was de beroemde Jozef Israëls, de schilder, wiens werken over de heele wereld verspreid zijn en die met honderdduizenden guldens betaald worden. En toen ik een jonge man was, die op feestjes en avondjes kwam, kende ik een jong dametje, dat zóo klein was, nog weer kleiner dan die man, zóo klein, dat we tegen elkaar zeiden: „Jan, of Piet of Hein, geef Koosje eens aan!" En dan reikten we haar elkaar toe als een pop. Dat vond ze weleens niet prettig, maar gewoonlijk schikte ze zich in die onschuldige plagerijen, omdat ze wist, dat ze volstrekt niet minder was dan een van ons, o heden neen! Weet je, wat er van haar geworden is? Ze is altijd net zoo klein gebleven — ze is naar Indië gegaan en daar hoofd van een groote meisjesschool geworden en je moest maar eens hooren, hoe lief men haar daar gehad heeft, hoeveel goed ze daar gesticht heeft! Ze is zoo oud als ik en leeft nu in Utrecht. Maar je moest maar eens zien, wat ze nog werkt, les geeft en voor iedereen klaar staat, en hoe ze geëerd, en hooggeschat wordt! En zoo zou ik je nog zoo veel voorbeelden kunnen noemen, maar je weet nu alvast genoeg om over te denken, en je te troosten, dat je zoo klein ben. Ik vind, dat je nu maar eens een beetje moest gaan slapen. Ik ga hier in 't hoekje zitten met dit mooie boek, en zal heel stilletjes mijn bladen omslaan. Nu, wel te rusten!"

Zoo deed Grootvader, en Anneke was te moe, om zijn raad niet op te volgen. Toch sliep ze nog niet dadelijk. Ze lag alleen maar heel stil en heel lekker. Haar bonzend hoofdje voelde ze rustiger worden; haar gloeiende wangetjes koeler. En 't deed haar brandende oogen goed, ze gesloten te houden. Terwijl verwerkte ze in haar brein alles, wat Grootvader haar daar gezegd had van kleine menschen, die door de grooten gerespecteerd werden. En plotseling zei ze: „Grootvader, dan wil ik *heel* knap worden."

„Zoo schatje!" antwoordde Grootvader. Niets meer. Het was nu geen tijd van babbelen, maar van slapen.

Met een zucht van verlichting, nu ze een besluit had genomen, en met een gevoel, alsof thans aan alle verdrietelijkheden een eind was, sluimerde Anneke in.

Grootvaders mooie boek zonk hem uit de handen. Hij bleef nadenkend zitten staren naar den straatweg, waar de zonneplekken dansten op het aanzweven van een zacht windje, dat reeds de geuren van den herfst aanvoerde uit de bosschen. Zijn gelaat stond niet vroolijk — daar waren ook zijn gepeinzen niet naar. Hij dacht aan het kleine, teere, overgevoelige schepseltje, dat aan zijn hoede was toevertrouwd. Hij vreesde, dat ze nog heel wat zou moeten lijden in de groote wereld. En hij vroeg zich af, of het er wel ooit van zou komen en of hij het nog zou beleven, dat Anneke een vrouw werd, mocht 't een klein en teer vrouwtje zijn om aan te zien, maar een flinke en moedige vrouw van geest en karakter, die voor niemand ter wereld behoefde onder te doen.

Zoo peinsde hij, en staarde. En toen tante Jans eens kijken kwam, hoe 't met Anneke was, sliepen Grootvader en Anneke allebei.

HOOFDSTUK VI.

Den volgenden dag kwam Mies vragen, ook uit naam van haar moeder, hoe 't met Anneke was. Gelukkig kon tante Jans haar de beste berichten geven: Anneke was aan 't rozen knippen achter in den tuin. Mies moest haar maar gaan opzoeken.

Anneke stond bij een hoogen, vollen stamroos. Treurig schudde ze het hoofdje: er was haast geen knippen meer aan, zooveel uitgebloeide rozen toonde het boompje. In den afgeloopen nacht had het geregend, en vele rozen waren zoo zwaar van water geworden, dat ze flauw neerhingen, met gevlekte blaadjes.

„Dag Anneke!” riep Mies al uit de verte. „Ben je nog boos op me?”

„Ik ben niet boos geweest,” zei Anneke verwonderd. En in haar hart wist ze opeens, dat ze heelemaal niet boos was geweest, op niemand, zelfs op dien ondeugenden jongen niet, die haar krullebol voor een spons had uitgescholden. Alleen maar bedroefd was ze geweest, zielsbedroefd en zoo teleurgesteld!

„O, gelukkig!” zei Mies met een zucht.

Anneke nam opeens een kloek besluit. „Zeg Mies!” begon ze, „je hebt nu wel gemerkt, hoe naar 't voor me is, dat ik zoo klein ben. Maar Grootvader zegt, dat ik heelemaal niets meer om mijn kleinheid zal geven, als ik maar knap word. Nou wou ik graag knap worden. Wil jij me daarbij helpen?”

Mies keek bedenkelijk.

„Kind,” zei ze, een beetje schamper. „Mijn vader is

nu pas knap, en die is al zoo groot en zoo oud. Knap — dat wordt je maar niet ineens!”

„Dat weet ik wel!” antwoordde Anneke, licht geergerd, dat Mies haar van een groote domheid verdacht.

„Om knap te zijn, moet je veel leeren. Ik wou naar school, zie je — en dan maken, dat ik nummer één van de klas word. Zoo heet dat immers, en dan ben je pas knap, hè?”

„Dàt geloof ik!” sprak Mies uit den grond van haar hart. *Zij* had veel eerbied voor een nummer één; misschien daarom, dat ze altijd zoo ver van die eerbiedwekkende plaats vandaan bleef.

„Maar 't is heel moeilijk om nummer een te zijn,” ging ze voort. „Dan moet je vreeselijk stil zitten — en zóó luisteren, dat je goed weet, wat de juffrouw gezegd heeft — altijd, zie je, *altijd* — Je mag nooit praten — en je moet ook altijd schoone nagels hebben. En o, ja — een zakdoek.”

„Neem me morgen mee naar school,” vleide Anneke, niet afgeschrikt door deze onmatig hooge eischen.

„Dat kan zóo maar niet!” riep Mies, vol verwondering over 't feit, dat iemand zich uit pure liefhebberij dat vreeselijke schoolgaan op den hals wou halen.

„Dat gaat zoo maar niet! Je moet papieren laten zien, dat je ingeënt bent.”

„Ja, die heb ik niet!” zei Anneke troosteloos. Doch een straal van blijdschap gleed plotseling over haar gezicht en ze riep: „maar ik heb de putjes op mijn arm!”

„Ja, kind, dat helpt je niets!” onderwees Mies. „Dat papier moet je nou eenmaal hebben!”

„Dan zal ik 't wel aan Grootvader vragen, maar — als ik al eenmaal op school *ben*! Want zie je, ik wou zoo maar ineens met jou mee, en aan de juffrouw vragen, of ik blijven mag. En dan verras ik er Grootvader mee, zie je — met dat ik al op school ben.”

Anneke keek een beetje angstig, als twijfelde ze aan het aangename dier verrassing voor Grootvader. „Nou, en dan — dan krijg ik dat papier wel!” besloot ze ras.

„Wil je vanmiddag mee naar school?” vroeg Mies nu, die aan de zaak een eind wou maken, en haast kreeg.

„Neen, neen!” riep Anneke bang, zonder nadere uitlegging. „Neen, neen! ik zal 't je zelf nog weleens vragen, hoor!” Neen, zoo opeens — daar kon ze niet toe komen.

Ze kende de school van Mies heel goed; 't was een meisjesschool en ze zou er alle meisjes ontmoeten, die haar gisteren omringd hadden, en meegelachen. Neen! neen! eerst moest er een poosje over dien naren Zondag heen gaan!

„Nou, dag dan!” zei Mies en liep haastig naar school toe. Anneke keek haar benijdend na. Bij het achterhek draaide Mies zich nog eens om, wuifde met haar tasch en keek benijdend naar Anneke, die zoo lekker in den tuin mocht blijven en tusschen de bloemen spelen! En dan wou me die mallert naar school! Mies verwonderde er zich hoe langer hoe heviger over, terwijl ze met flinke stappen over den landweg ging. „Maar ze zal 't nog wel uit haar hoofd zetten!” dacht ze toen weer.

Doch Anneke zette 't *niet* uit haar hoofd.

't Zal zoowat drie weken later geweest zijn, dat ze er weer op terug kwam, bij een der tusschen-den-middagsche bezoeken, die Mies haar vaak bracht. De herfst had thans zijn intree geheel gedaan, met stormvlagen, met regendagen. Rozen vielen er niet meer te knippen — in den tuin had Anneke al in geen dagen kunnen komen, zóó nat was 't er.

Niet, dat ze zich verveelde! Ze zat in den winkel op een hoogen winkelstoel en mocht mee verkoopen. Ze wist al heel aardig de verschillende prijzen der dingen, die zoo altijd door gevraagd werden, brooden en broodjes, gebakjes en stukjes chocola. Of, als de zon eens even doorkwam, stond ze met oom Piet aan de winkeldeur en keek naar de drukte op den weg. Dan ging ze beleefd terzijde, als er een klant kwam, en hielp den klant aan 't gevraagde. Als 't tenminste onder de toonbank of in de laagste winkelladen lag. Ook met de cassa kon ze goed terecht, en het „geld malen” vond ze altijd een dolprettig werkje. Aan de cassa had ze in een wip de cijfers en de getallen geleerd, en ze dacht zoo bij der egen: „Wacht maar! als ik maar eenmaal op school ben! Dan zal je eens zien, wat ik al niet leer!”

Was de dag te koud en te guur, zoodat bij 't opengaan der winkeldeur een vochtige, kille vlaag wind naar binnen streek, dan mocht ze niet in den winkel komen. Dan zat ze bij tante Jans in de huiskamer, met een haakwerkje van grof, bruin garen. Tante Jans had haar haken geleerd en ze was nu bezig aan een boodschappentasch voor moeder. Maar als de oven aangemaakt werd, moest moeders boodschappentasch even wachten. Dan klom ze in de vensterbank en keek over het plaatsje heen naar het grillige schouwspel der dartele vlammen, die nu eens in rook schenen te smoren, en dan weer als lange linten omhoog wapperden. Of ze ging met haar haakwerk naar boven, op het atelier en zat aan de groote werktafel tusschen de leermeisjes. Dan mocht ze ook wel eens een haakje probeeren aan te zetten. Soms, als ze genoeg gehaakt had naar haar zin, kreeg Stientje uit de kast een werklap, en Anneke zat naast haar en maakte netjes met wol en een stramien-naald de letters na, die Stientje op ruitjes-papier haar voor had geteekend.

Zoo gingen haar dagen prettig en bezig voorbij. Maar toch bleef ze naar school verlangen om met mannenmoed aan 't leeren te gaan. En drie weken na haar ongelukszondag, toen ze meende, dat er nu genoeg tijd over heen was gegaan, waagde ze haar tweeden, en ditmaal zeer rechtstreekschen aanval op Mies.

„Neem me nou vanmiddag mee naar school!” drong ze aan.

„En het pokkenbriefje?” wou Mies nog uitwijken.

„Ach — dat komt immers wel!” zei Anneke geruststellend.

„Nou — klee je dan maar aan.”

Anneke was snel het huis in en riep: „Tante Jans, mag ik met Mies mee?”

Daar ze weleens kleine eindjes met Mies opwandelde, wist ze dat tante zou roepen: „Ja!” en daar had ze haar plan op gebouwd. Waarom zou ze erbij roepen: „mee naar school?” *Mee*, dat was genoeg, vond ze.

Haastig greep ze hoed en mantel van den kapstok en voort ging 't, den tuin in. Buiten bij Mies kleedde ze zich. Deze vroeg heel verwonderd: „*Mag* je mee?” en slim Anneke antwoordde dood-onschuldig, met niet al te veel respect voor de waarheid: „O, ja zeker!”

Daar stapte ze naast Mies op den landweg. Ze moest voortmaken! zei Mies, want 't was zóo half twee.

Annekes wangen gloeiden van moed en geestdrift. Tien minuten later hadden ze de school bereikt.

„Ja — hoe moet 't nou verder?” vroeg Mies, bepaald verlegen met 't geval.

„Ik loop achter je, en ga op een leege plaats zitten!” zei Anneke.

Mies deed hoed en mantel af en hing die op. Plotseling begaf Anneke een deel van haar moed. Zich uitkleeden — nu, dat durfde ze niet. Dan zóo maar mee, dacht ze. Mies wilde haar overhalen, hoed en mantel af te leggen, maar ze stribbelde angstig tegen. Tijd om lang te delibereeren was er niet, want reeds ging de schoolbel — 't was half twee.

Steeds meer verlegen met 't geval trad Mies het lokaal binnen, op den voet gevolgd door Anneke.

De juffrouw stond mooie letters voor te schrijven op 't bord, en had nog niet in de handen geklapt, om de woeligheid, die vóor schooltijd altijd in de klas heerschte, te doen overgaan in de stipte orde, die ze eischte. Ze wendde zich ook nu nog niet om, nu Mies de deur achter zich sloot en ze dus wist, dat een harer leerlingen op 't nippertje was gekomen.

Anneke zocht schichtig naar een leege plaats. Daar was er een, op de achterste rij, bij den muur. Snel schoot Anneke de bank in, en zette zich in de houding, die Mies haar weleens had voorgedaan, handen op den rug, bovenlijf flink rechtop. Een groot geroezemoes ontstond in de klasse, schoon toch nog onderdrukt, daar de bel eenmaal gegaan was, en de juffrouw alsdan geen gekscheren toestond. En een zacht gemompel liep door de rijen: „Daar heb je Anneke van den Dokter! Wat komt die doen?”

Sommige kleine katjes haalden den neus op voor dat kind „dat altijd wat raars had.” Anderen lachten haar vriendelijk en verwelkomend toe. „Krentje” zei er niet één; de schrik van den Zondag, waarop Mies Zuidema verjaard had, zat er nog teveel in.

Ongeduldig legde de juffrouw haar krijt neer, midden in een groote, mooie letter, en draaide zich met een beweging van toorn om, teneinde te zien, wie zich zóó tegen de schoolregels dorst te verzetten, dat ze lawaai maakte na de bel. En daar zag ze de heele klas in opschudding. Het eerste oogenblik ontdekte ze nog niet het kleine meisje, dat daar zoo vreeselijk haar best deed, netjes te zitten, dat haar zoo smeekend aankeek, of ze alsjeblieft niet weggejaagd zou worden. Maar de blikken der kinderen wezen spoedig genoeg naar Anneke heen en

groote verwondering teekende zich af op het gelaat der onderwijzeres.

Hoe kwam Anneke van den Dokter hier? En dan zoo met hoed en mantel?

„Maar Anneke!” begon ze vriendelijk en Annekes angstig gezichtje ontspande zich onmiddellijk bij die vriendelijke woorden, al vond ze 't heel komiek, dat die juffrouw haar kende. Zij wist niet, dat ze de juffrouw ooit gezien had . „Hoe kom je hier zoo ineens?”

„Ik wou zoo graag op school gaan, juffrouw,” zei Anneke.

„Weet Grootvader dat?” vroeg de juffrouw verder.

Anneke kleurde. „Neen!” fluisterde ze, en boog 't hoofd.

„Nu, dan dien je 't Grootvader toch eerst te vragen, vin je niet? En hoe oud ben je?”

„Volgenden zomer word ik zes!” zei Anneke met goed overleg.

De juffrouw lachte weer. „Ik weet er wat op,” sprak ze toen. „Het eerste uur hebben we versjes leeren. Dan mag jij voor dezen keer meeleeren. En dan moeten de kinderen deze mooie letters gaan naschrijven. Daarna handwerken. Nu, met die twee laatste dingen kun je toch niet meedoen. Als ik dan jou was, dan ging ik om half drie stilletjes naar huis, anders worden ze thuis ongerust, en ik vroeg aan Grootvader, of hij 't goed vond, dat ik naar school ging. En dan zullen we wel verder zien. Ga nu eerst je hoed en mantel weghangen.”

Anneke deed het, en stapte den tweeden keer vol triomf het lokaal weer binnen. Even keurig als daarnet ging ze zitten, en las de juffrouw de woorden bijna van de lippen. Zij was 't, die 't eerst den inhoud van 't voorgelezen versje met haar eigen woorden terug kon vertellen; na verloop van drie kwartier was *zij* het, die 't versje 't eerst kende, en duidelijk, zonder haperen, 't achter elkaar op zei. 't Was dat mooie versje van Dolly:

Wat zit onze Dolly daar onder dien boom! Ze leert er wel zeker haar lesje!

Half drie stond ze op, terwijl de klasse de schoonschriften kreeg. De juffrouw liet haar bij zich komen en gaf haar een hand tot afscheid. En dolblij ging Anneke naar huis.

„Kind, waar heb jij gezeten!" riep tante Jans uit en kwam haastig naar voren, toen ze Annekes lichte stappen op de tegels van den winkel hoorde.

Anneke liet zich niet uit 't veld slaan.

„Op school, tante!" antwoordde ze trotsch. „En ik heb er een mooi versje geleerd. Zal ik 't eens opzeggen?
Wat zit onze Dolly daar onder dien boom. Ze leert er —"

Doch tante Jans liet haar niet uitspreken. „Op school!' zei ze en sloeg de handen in elkaar. „En hoe kwam je daar? En waarom ging je er naar toe?"

Nu vertelde Anneke precies, hoe de vork in den steel zat, en ze smeekte: „O, tante, help u me nou, als ik vraag aan Grootvader, of ik naar school mag!"

„Daar weet ik niets van, hoor!" zei tante Jans afwerend. „Daar weet ik niets van! Ik geloof, dat 't Grootvader heelemaal niet zal zinnen! En *ik* houd me der buiten, dat weet *ik* wel!"

Anneke trof 't dien middag; net wou ze weer een tweeden aanval op tante Jans wagen, ofschoon ze bijna zeker wist, dat dat verspilde moeite zou zijn — toen ze heel achter in de gang een deur hoorde dichtslaan. Dat kon — neen, dat moèst Grootvader wel zijn, wiens spreekuur eens bijzonder vroeg was afgeloopen! Zijn koetsje stond nog niet eens voor — heerlijk den tijd dus, om hem nu eens gauw te gaan bidden en smeeken!

Ze snelde de gang in, aan wier einde ze Grootvaders gestalte zag naderbij komen. Vlak voor de deur van de bakkerij vloog ze hem in de armen.

„O, Grootvader! Nu heb ik zóo iets heerlijks te vragen! Mag ik naar school, Grootvader? Toe mag ik, mag ik?"

Grootvader keek een weinig, of hij niet wist, uit welken hoek de wind zoo plotseling waaide.

„Wat moet jij op school doen, kindje?" vroeg hij verwonderd.

„Leeren! Grootvader! en knap worden, omdat ik zoo klein ben!"

Er klonk zooveel geestdrift en verlangen op het kleine, smalle snoetje, dat Grootvader het hart niet had, om kortaf neen! te zeggen.

„Geef me tot vanavond bedenktijd, Anneke!" zei hij. „Vóór dat je naar bed gaat, zal je mijn antwoord nog weten. En nou mee naar tante Jans, zien, of die al een kopje thee voor den ouden man heeft."

Tante Jans keek een beetje verbaasd op, toen Grootvader en kleinkind daar zoo eendrachtig de kamer binnen traden. Wat! zou broer Dokter 't dan toch gòed gevonden hebben, dat dolzinnige plan van zijn hartelap?

„Nu, wat zeg je wel van de voornemens van je pupil?" vroeg ze, haar nieuwsgierigheid niet langer kunnende bedwingen, nu ze een kop thee voor hem gezet had.

Nadenkend roerde hij in zijn thee.

„Tja," deed hij. „Tja!"

Maar verder liet hij niets los, en bleef met 't zelfde nadenkende gezicht roeren en drinken, om beurten.

Hoefgeklap klonk op den weg — zijn koetsje hield stil voor de winkeldeur.

„Toe, neem nog een kop!" ried tante Jans, hopende, wat meer uit hem te krijgen, als ze hem langer bij zich hield.

Hij keek op zijn horloge. „Ja, dat kon ik weleens doen!" zei hij. „Graag dan." En gretig reikte hij haar zijn theekop toe.

Anneke lag geknield in de vensterbank en was schijnbaar verdiept in de hoogopflikkerende vlammen van den oven, daar oom Piet net de ovendeur geopend had. Maar zijdelings keek ze telkens uit naar Grootvader, of die niets los zou laten, wat haar hoop kon geven.

„Je begrijpt niet, hoe zoo'n klein ding 't in der hoofd krijgt, hè?" lokte tante Jans hem uit zijn tent, terwijl ze de tweede kop thee voor hem neerzette.

Weer roerde hij nadenkend, en dronk nadenkend.

„Tja," deed hij. „Tja."

Ongeduldig wendde tante Jans zich om en ging aan de open schuifdeuren staan, om van dien post af het personeel in den winkel te inspecteeren. Dat deed ze altijd, als er in de huiskamer iets gebeurde, dat haar ergerde. En door haar wrevelige stemming vond ze dan allicht in den winkel iets, dat haar ook ergerde. Dan liet ze eenige scherpe woorden vallen — en dan kalmeerde ze in eenen, alsof van haar twee ergernissen de laatste de eerste uitgebluscht had.

„Zeg ereis, Mien!" riep ze tegen de winkeljuffrouw. „Hoe lang heb jij nu kleinen Aart al niet laten staan! Maar je verpraat je tijd liever met Guurtje!"

Mien nam haastig afscheid van Guurtje, die met haar mandje vol boodschappen den winkel verliet. Toen hielp ze kleinen Aart netjes, vlug en gedienstig en gaf hem een zakje lekkers toe. Tante Jans keerde zich bevredigd om, en toen haar broer langs haar kwam, om door den winkel heen naar zijn koetsje te stappen, scheidde ze van hem met haar vriendelijk lachje van altijd en gaf hem nog een vriendschappelijk schouderklopje mee.

Toen bereidde ze Anneke een heerlijk uurtje, door haar mee naar 't atelier te nemen, waar Stientje haar weer les op de merklap gaf, en haar verrukte met een onderjurkje voor haar grootste pop. Doch toen tante Betsy haar na een uur met vriendelijke woorden weg joeg, omdat ze per slot van zake Stientje teveel van haar werk afhield, klom haar ongedurigheid van minuut tot minuut, en honderdmaal stond ze in den winkel te kijken, of Grootvaders koetsje nog niet aankwam. Eens zelfs moest ze 't beleven, dat 't aankwam en — voorbijreed! De dokter keek nog even haar kant uit en zag met één oogopslag, hoe ongeduldig het kind zijn thuiskomst afwachtte.

Zijn besluit was genomen, Hij had bij zichzelf overlegd, dat 't Anneke, met haar helderen geest, en haar verlangen, om den anderen kinderen meer gelijk te komen, niet zoo heel erg zou schaden, als ze de meisjesschool in de morgenuren bezocht. Méér zou haar wellicht schaden het mokkend en verlangend rondloopen in huis, in de stille wintermorgens, die naderden, als 't niet mogelijk voor haar zou zijn, uit te gaan.

De dokter kende het werkrooster van de meisjesschool. Alle ernstige, moeilijke bezigheden waren juist op de morgenuren gezet. De middagen waren gewijd aan de minder zware dingen: versjes leeren, schoonschrijven, handwerken, teekenen, gymnastiek, soms afgewisseld door wandelen, of buiten spelen.

Hij had nog een patiënt te bezoeken aan gene zijde van 't dorp — dan zou hij langs den landweg terugkomen en een bezoek brengen aan juffrouw Wolters, het hoofd der meisjesschool. Zoo overlegd, zoo gedaan. Juffrouw Wolters had van de juffrouw uit Mies' klas al vernomen, op hoe 'n grappige wijze Anneke van den Dokter zichzelf de school ingesmokkeld had, en toen

nu het dokterskoetsje voor haar deur stilhield (ze woonde naast de school) begreep ze al half en half, wat de Dokter doen kwam.

Samen spraken ze lang en ernstig over het kleine Anneke: veel leeren wou ze, en knap worden, nu ze eenmaal niet groot en flink kon zijn. Er werd besloten, dat Anneke reeds den volgenden morgen zou mogen komen, en dan natuurlijk niet in dezelfde klas, waar ze dien middag was ingeslopen, de vierde, maar in de eerste, waar de leerlingetjes op haar een voorsprong hadden van nog geen twee maanden.

Juffrouw Wolters en de dokter beiden beloofden elkaar, ten uiterste toe te zien, of het schoolgaan Annekes gezondheid niet zou achteruit helpen, en zouden elkaar waarschuwen bij het minste ongunstige verschijnsel.

En de dokter reed weer naar huis, waar Anneke als 't ware aan den knop van de winkeldeur hing, tot groot vermaak van juffrouw Mien. Natuurlijk kon ze van zenuwachtige gejaagdheid de klink net op het kritieke oogenblik niet loskrijgen, zoodat de dokter zichzelf maar toegang moest verschaffen.

En Anneke had zóó gehoopt, hem met een wijdopen deur feestelijk en jubelend te ontvangen.

Hij nam zijn kleinkind op den arm en droeg haar fluks in de huiskamer, waar tante Jans het licht opstak en nieuwsgierig naar het tweetal omkeek. Nu zou dan toch haar nieuwsgierigheid bevredigd worden.

De dokter zette zich in zijn armstoel, met Anneke op zijn knie. En hij viel maar met de deur in huis:

„Morgen mag je naar school!"

„O! o!" juichte Anneke, klom op zijn knieën en overdekte zijn gelaat met zoentjes. „Wat heerlijk, wat heerlijk! dank u wel!"

„Maar Constant," — verweet tante Jans.

„Wel, Jansje?"

„Wie geeft er nu zoo'n bleekneusje opeens haar zin? De school is vaak slecht voor gezonde, dikke bobberts — hoe kan 't nu goed zijn voor zoo'n smalle sprinkhaan?"

Annekes gezichtje betrok. O! Grootvader zou zich toch niet door tante Jans bang laten maken?

„Ho ho wat, Jansje! Die bobberts gaan met tegenzin, en hier dat leergierige kleinigheidje zou zich misschien maar doodtreuren, als we haar de lange, stille wintermorgens in huis hielden. Want Jansje! ik ben nu ook niet van vandaag of gisteren! Heele dagen mag 't kruimeltje nog niet, de eerste jaren niet. Alleen maar de morgens."

„Hoe kan ik dan bijblijven?" vroeg Anneke bang en teleurgesteld.

„Wie weet er al niet van bijblijven!" plaagde Grootvader. „Neen vrouwtje — of je nou hoog springt of dat je nou laag springt — jij gaat alleen in de morgenuren. En over dat bijblijven moet je je nu niet ongerust maken! 's Middags wordt er zoo goed als niets geen nieuws geleerd, soms eens een versje, maar dat kun je dan wel uit de schriften van de andere kinderen thuis leeren. Handwerken doe je boven al, bij Stientje. — En voor de rest moet je je in je lot schikken, als je letters eens niet zoo mooi zijn als van je speelgenooten.

Zeg, zal je nu weleens, als de drommel zoo gauw, blij zijn! Nee maar, tante Jans! Nu is ze nog niet tevreden!"

Maar nu overdreef Grootvader. Want, hoewel 't in 't allereerste oogenblik een teleurstelling voor Anneke was, dat ze niet, net als de andere kinderen, voor heele dagen naar school mocht, al gauw won de blijdschap 't over wat ze verkregen had, en ze zat met een gelukkig lachje te overdenken, wat ze morgen mee moest hebben naar school, om in de puntjes voor den dag te komen.

Aan tafel, toen al de ooms en tantes verzameld waren, bracht Anneke haar groote nieuws ter kennisse van de geachte toehoorders. Tante Jans ging voor theetijd nog even met Anneke 't dorp in, om alles te koopen, wat ze morgen noodig zou hebben; een mooie tasch bij den zadelmaker, en de rest in den papierwinkel. En zoo kon de gewichtige dag dan aanbreken.

HOOFDSTUK VII.

En Anneke ging naar school.

De eerste weken viel het haar weleens niet mee. Ze was natuurlijk een stuk achter met lezen leeren, en met schrijven. Rekenen, dat ging wel, dat had ze aan oom Piets Cassa geleerd en ze verbaasde de andere meisjes, door heelemaal geen ontzag te hebben van getallen boven de honderd.

Spoedig echter was ze *bij*, en van toen af beijverde ze zich, om vóór te raken. Want nummer één — dàt wou ze zijn.

Met Mies Zuidema trok ze geregeld ter schole. En in het kwartiertje om half elf, dat buiten door werd gebracht, als het weer het maar eenigszins verliet, liep ze weleens met Loesje en Bientje.

Doch voor de rest onstond er geen hartelijke verstandhouding tusschen haar en de klas. Ze werd altijd zoo'n beetje als een buitenbeentje beschouwd, dat kind, dat in de bevoorrechte positie verkeerde van 's morgens alleen maar te hoeven komen, en 's middags, als alles dubbeld vervelend was, weg te kunnen blijven.

Den gehaten en gevreesden naam: krentje, had ze nog niet weer gehoord. Juffrouw Wolters en haar klassejuffrouw letten er zóó streng op, wetend, wat dat voor Anneke beteekende, want van die scène op Beukendael waren ze volmaakt op de hoogte.

Voor de rest miste Anneke niet veel door de koelheid der kinderen.

Mies bleef haar houw en trouw; thuis had Anneke meer gezelligheid dan misschien wel al haar klasgenootjes te zamen. In dien winter was haar vermaak op de middagen volop te vinden in atelier en winkel en toen 't voorjaar kwam, werd haar leventje pas recht goed en heerlijk. Vaak noodigde oom Albert de beide vriendinnen op zijn boerderij, en het stuur van zijn fiets noch de stoomtram hoefde er Anneke te brengen; deftig kwam Mies met de dogcar voor, en de koetsier bracht hen netjes naar de boerderij.

Daar speelden ze den heelen middag met elkaar huishoudentje. Niet maar zoo'n beetje, doch echt. Mies zette thee en was joviaal genoeg, om zich er niet aan te bezondigen, en evenveel melk te nemen, als ze thuis gewend was te krijgen, zoodat hun zenuwen er niet onder leden. Oom Albert had 't gewoonlijk te druk om zich met hen te bemoeien; zelfs verscheen hij maar uiterst zelden op het thee-uur. Doch voor wat lekkers bij de thee zorgde hij steeds.

De middagen, als Mies op school was, mocht Anneke oom Albert vaak vergezellen bij zijn bezigheden. Dan sjokte ze naast hem door de vette weidegronden, als hij zijn koetjes ging inspecteeren, die droomerig aan den rivierdijk stonden.

Het meest genoot ze bij het vorderen der lente in de boomgaarden. Ze kwam niet verzadigd van de pracht en weelde der bloeiende kerseboomen, en liep stil van genot onder de bloesemkronen, die hel wit schitterden in de voorjaarszon.

Toen de kersenbloei ten einde liep, wachtte nieuw genot. In haar handen klappend van verrukking zag ze het werk van den Zuidenwind aan in de bongerden; heele wolken bloesemblaadjes voerde die mee, en ze daalden zacht als dons en koel en rein als sneeuw neer in de blonde haren van 't kleine Anneke, of ze ving ze op in haar geopende handjes. En als ze dan op den een of anderen boom toeliep, die den Zuidenwind getrotseerd had, dan ontdekte ze nieuwe schoonheden: de appelboomen waren te bloeien begonnen, en hun takken schenen te buigen onder de dikke dotten van dubbele, rose bloesems, die soms naar het rood schemerden. Ook de peren bloeiden daartusschen, zuiver wit, alweer als de kersen, maar nooit zóo overdadig weelderig als appelboomen en kerselaren.

In dat voorjaar, toen Anneke zoo heerlijk aansterkte, zoo opgewekt door de bloeiende dreven liep te zingen, en zoo mee kon doen op Beukendael, werd er alweer een proef genomen met een bezoek van Anneke aan Rotterdam. Maar alweer liep 't op niets dan teleurstelling uit. Anneke voelde zich grenzenloos ongelukkig op het bovenhuis met de nauwe, donkere gangen en steile, donkere trappen; in de huiskamer, waar zelfs in die lichte Meimaand 's morgens het gas moest branden. En grenzenloos ongelukkig, totaal niet opgewassen voelde ze zich tegen de drie bolleboozen, die haar met koele beleefdheid behandelden, zooals je een logée doet, die je komt storen in je prettig en druk leven van alledag. Anneke had naar vader en moeder verlangd, dien keer, en in gedachten had ze zich al tusschen vader en moeder in zien wandelen, door de bloeiende dreven heen. Maar dèze ontmoeting met vader en moeder voldeed haar niet, 't was net, of die *anders* waren dan thuis, ginds, op Leersum.

Ach, 't was waar, ze *waren* anders. Op Leersum hadden ze geen zorgen. Dan waren ze zelf verrukt, eens buiten te zijn en te kunnen luisteren naar de heerlijke stilte rondom het huis de Krakelingen. Dan konden ze zich samen heelemaal wijden aan hun klein meisje. Maar hier — hier kwamen ook de drie bollezoozen met hun aanspraken. Hier moesten vier kinderen geamuseerd worden op een bovenhuis en wel zóó, dat 't de benedenburen niet hinderde. Vaak ontvluchtten de ouders wel met hun kinderen het bovenhuis, en trokken het park in — maar ook daar kon moeder niet zijn als in Leersum. Daar moest ze, als ze allereerst haar kindertal veilig door drukke straten en over tramrails zonder tal gevoerd had, opletten, dat ze niet onder een auto kwamen, die rondtoerde in het Park. Daar moest ze zorgen, dat haar lievelingen uit de buurt van havelooze kerels bleven, die misschien wel vol overerfelijke viezigheden zaten, en die onder elkaar taal uitsloegen, welke allerminst geschikt was voor kinderooren. Om kort te gaan — zelfs vader en moeder konden Anneke niet troosten. En toen nu den derden dag Annekes ellende ten top steeg, en ze weer neerlag in haar heete koortsen en 't weer leek, of Leersum niet geholpen had, noch de heerlijke lente, noch het dartelen langs de heuvels en door de velden — toen besloten vader en moeder bij Annekes bedje, dat ze nu voorloopig, voorloopig dezen proef niet weer zouden wagen; er kwam van, wat er van komen wilde. Den volgenden dag werd Anneke weer naar Leersum teruggebracht, en 't leek weer alles op dien Zaterdagavond, een jaar terug. Grootvader wachtte weer met een mooie koets in Zeist; moeder bleef een week op de Krakelingen. Reeds denzelfden avond was Annekes koorts verdwenen. Alleen moest ze zich heel kalm houden, die heele week, om het verlorene weer bij te spijkeren en dat was wel jammer van den tijd — 't was Annekes Paaschvacantie.

Het afscheid van moeder had lang niet zooveel voeten in de aarde als het vorige jaar — zelfs zag Anneke moeder met een soort medelijden verdwijnen — arme moeder! Zij moest weer terug naar het bovenhuis, en opgeslokt worden door de steile, donkere trap, maar Anneke kon zich lachend omdraaien en lachend op den bok van Grootvaders koetsje plaats nemen — zij ging weer terug naar de Leersumsche heerlijkheid!

Tegen den zomer, toen Anneke zes jaar zou worden, werd er een illusie van haar vervuld; ze was één van de klasse. Met één ging ze over in de tweede. „O," dacht ze, „als ik nu eens dit heele jaar één mocht blijven — dan —"

Op de meisjesschool bestond namelijk de aardige gewoonte van prijsuitdeeling. Een dame, die vroeger zelf op school had gegaan, en niets dan aangename herinneringen had bewaard aan de vriendelijke school terzijde van den landweg, had indertijd juffrouw Wolters een som ter hand gesteld, groot genoeg, om voor elk der vijf klassen van de school drie mooie prijzen te koopen. Dit herhaalde ze alle jaren en had de stellige belofte gegeven, het ook in de toekomst niet na te laten. De school had zes klassen — het eerste leerjaar deed nog niet mee aan den prijskamp. „De kleintjes" kregen van de kindervriendin altijd een vroolijken dag, meest doorgebracht op het Berghuis, bij schommel en wip, en in de rusttijden was er altijd wat lekkers.

In het jaar, dat nu voor den boeg lag, zou Anneke dus meedoen in den strijd om de prijzen. De meisjes zagen in haar geen ernstige mededingster. Ze redeneerden zóó: „In de tweede klasse wordt alles veel

moeilijker. Hoe kan nou een kind, dat alleen maar 's morgens komt, 't dan nog tegen ons volhouden?"

Dat heele jaar ging voor Anneke zonder eenige bijzonderheden voorbij. Zoo nu en dan kwamen vader en moeder. Zoo tegen 't volgend voorjaar, en gedurende dien heelen voorjaarstijd, was 't vader alleen, die de betrekkingen tusschen Leersum en Rotterdam onderhield. „Want" zei hij, „moeder had 't druk met de schoonmaak." En dan weer had moeder 't druk, omdat al de bolleboozen opeens uit hun kleeren waren gegroeid en dan weer, omdat ze ineens alle drie uitmoesten en van allerlei nieuws moesten hebben. Anneke hoorde tot haar groote blijdschap, dat de drie bolleboozen de Pinkstervacantie door gingen brengen ergens in Gelderland, bij een tante van haar vader.

„Dan komt moeder toch nu wel eens?" vroeg ze haar vader.

„Neen kind," antwoordde deze. „Want als het nu in huis eens stil en leeg is, dan heeft moeder 't weer druk met uitrusten. Maar als jij nu met de zomerprijsuitdeeling den eersten prijs haalt, dan komt ze zeker, en blijft een beetje hier, en dan brengt ze ook heel wat moois voor je mee. Tenminste, dat zou ik wel denken."

„Wat dan, vader?" vroeg Anneke nieuwsgierig.

„Dat zeg ik niet!" plaagde vader en klemde zijn lippen stijf op elkaar.

Anneke vleide en smeekte, doch niets hielp, en ze moest 't opgeven en zichzelf maar allerlei onmogelijke en mogelijke dingen voor den geest halen, die een moeder voor haar kind kan meebrengen. Dat deed ze vaak in dat voorjaar en dacht aan poppen en ballen, aan mooie jurken en hoepels, aan boeken en poppenwagens. Dien zomer zou blijken, hoe ver zij de plank mis had geslagen bij haar bedenksels!

Al spoedig zagen de meisjes in, dat Anneke, ondanks haar alleen maar 's morgens komen, toch een ernstige mededingster was. En in de klasse verhief zich een lichte wrevel tegen haar. Wat! dit kleine kind, dat — en daar verscheen die hatelijke naam weer op het programma, al werd die nog niet tegen Anneke uitgeroepen — dat krentje, dat ukkie, zou die nou wezenlijk met den eersten prijs gaan strijken? Het was gewoonweg niet vol te houden tegen dat kind. Daar zat ze, altijd even netjes en precies — daar deed ze met de klas mee en trok bij de moeilijkste som nog geen rimpel in haar voorhoofd — daar stond ze voor de klas en beefde niet terug voor het langste woord in haar leesboekje. En eer nog de winter zijn intrede deed, begrepen ze 't al wel allemaal: Het krentje zou zoowaar met den prijs gaan strijken, daar hielp geen moedertjelieven aan.

Anneke zelf leefde kalm en blijmoedig voort. Steeds meer hoop had ze erop, dat ze toch nog wel kans had, een „gewoon" kind te worden. Soms, 's avonds voor ze ging slapen, dacht ze nog weleens aan dien vreeselijken Zondagmiddag op Beukendael — en dan was ze zoo innig en innig blij, dat ze in langen tijd niet dat verschrikkelijke „krentje" rondom zich had gehoord. Wel moest ze zich bekennen, dat ze vreeselijk, akelig klein bleef. Verreweg de kleinste harer klasse, en ook de smalste, de bleekste. Maar Grootvader scheen gelijk te hebben: nu ze „knap" werd, lette niemand er meer op, of ze groot was of klein.

Arme Anneke! ze wist niet, hoeveel waakzaamheid 't steeds juffrouw Wolters en juffrouw Verbeek kostte, om den gevreesden titel weg te houden van de lippen der kinderen, die steeds meer op Anneke gebeten werden, naarmate het leerjaar vorderde, en het onmogelijk bleek, Anneke de eerste plaats te betwisten. Ze hoorde de gesprekken niet, 's middags op de wandeling, als de waakzaamheid der onderwijzeres een weinig verslapt was, daar Anneke nu toch verre was. Ze hoorde niet de kleine, vinnige mondjes zeggen: „Heb je wel op de krent gelet vanmorgen? Toen ze die moeilijke som goed had — toen trok ze nog een gezicht, of 't haar niet schelen kon! Nou krijgt krentje den eersten prijs! Maar ze zal 't boek niet eens naar huis kunnen dragen, die kleine Uk!"

Het voorjaar verstreek. Met rasse schreden naderde de zomer en de prijsuitdeeling. Den eersten Juli begon de groote vacantie. Den morgen van dien dag was er altijd al vrij, maar dan 's middags, dan kwam het, hoor! de prijsuitdeeling! Dan was de gymnastiekzaal keurig schoon gemaakt en met vlaggedoek en groen versierd. En de heele zaal stond volgesleept met banken. Die bleven er de heele, lange vacantie staan; dan konden de lokalen des te grondiger en zorgvuldiger schoongemaakt worden.

Toen Anneke de gymnastiekzaal betrad, even voor half twee, keek ze vreemd op. Haar klasse, en dus zij ook, aanschouwde het woelige tafereel immers voor den eersten keer! Alle meisjes waren in haar beste kleeren. Trouwens, Anneke ook, daar had tante Jans voor gezorgd. Iedere klas zat bij elkaar, onder de hoede van de onderwijzeres. Maar de kinderen zaten met drieën en vieren in de banken, waar anders slechts twee meisjes in hooren. Want de gymnastiekzaal kon lang niet alle banken bevatten en moest toch vijf klassen bergen.

Anneke kreeg een plaats vlak vooraan en zette zich stilletjes neer. Haar hartje bonsde; zenuwachtig trokken haar lipjes. Het ging haar zooals 't zoo vaak gaat: eigenlijk wist ze heel zeker, dat *zij* den eersten prijs moest hebben; dat 't een onmogelijkheid was, dat een ander hem kreeg. Was *zij* niet 't heele jaar één geweest, en niet met zoo'n paar punten verschil tusschen haar en nummer twee, maar steeds met een heel aantal? En toch kon ze niet gerust zijn, voor ze werkelijk het blijde nieuws uit den mond van juffrouw Wolters hoorde voor ze den prijs wis en werkelijk in haar handen klemde.

Aan het einde der gymnastiekzaal, vlak bij de plaats, waar Anneke zat, was de stellage getimmerd, de stellage van alle jaren, die slechts bij de prijsuitdeeling te voorschijn kwam en in elkaar werd gezet. maar voor de rest van 't jaar rustte in het schuurtje achter de school. Vier treden was de stellage hoog, vier breede, met een loopertje belegde treden. Op de stellage stond een tafel, overdekt met een groen kleed, en op die tafel lag heel wat, doch alles was verborgen onder een tweede groene kleed. Anneke hield haar angstige blikken gevestigd op al die dingen, die zich onder het los overgeworpen kleed bevonden — daar moest ook de eerste prijs van de tweede klasse liggen — haar prijs!

Ze schrok van haar eigen gedachten. Haar prijs! Daar wist ze immers nog niets van! Ja, zoo moest ze maar beginnen! Dan ontliep de prijs haar zeker en vast voor haar neuswijzigheid!

Meisjes der hoogere klassen, die nog naar haar plaats liepen te zoeken, en meestal zich niet veel met de kleintjes bemoeiden, keken nu toch allen naar de bank, waar dat heele, kleine, teere meiske zat, dat meiske, dat hun nog wel was aangewezen, als de eerste prijswinster van de tweede klasse. Die meisjes hadden meestal een vriendelijk knikje voor haar over. „Zóó, Anneke van den Dokter, ben jij daar ook? Maar sommigen onder hen keken minachtend en zeiden tegen de anderen: „Vin jij der nou wat an, an dat kind? Zoo'n krent! En een eigenwijs gezicht, of ze de nicht is van Salomo's kat!"

Bijna had Anneke, in het gefluister om haar heen, den ouden gehaten naam teruggehoord, maar dat leed bleef haar dan toch, door voorzichtigheid der welwillender meisjes, bespaard, en ongestoord kon ze zich blijven overgeven aan haar gepeinzen omtrent den eersten prijs; hoe die er uit zou zien, hoe heerlijk 't zou zijn, er mee thuis te komen, wat Grootvader wel niet zeggen zou, en vader en moeder — en wat moeder dan toch wel voor moois voor haar zou meebrengen.

Daar ging de schoolbel, te half twee precies, als altijd. Iedereen was nu gezeten, bij drieën en vieren in een bank. De onderwijzeressen stonden bij de aan hun toevertrouwd groepen.

Juffrouw Wolters beklom de stellage en ging naast de tafel staan. Nog een blik wierp ze om zich, en toen die haar overtuigd had, dat iedereen doodstil en in gespannen verwachting het plechtige oogenblik afwachtte, trok ze het losse kleed, dat over al de heerlijkheden lag, weg, en nam haar lijst ter hand.

Het duizelde Anneke van al de pracht, die ze daar aanschouwde. Mooie, groote, rijkgebonden boeken, waarvan het goud der snede fonkelde in den zonnestraal, die net vanuit een hoog venster in den zijmuur neerviel op de prijzentafel. Keurige kistjes, sierlijke doosjes.

Maar tijd om te kijken bleef er niet lang.

Juffrouw Wolters begon haar aanspraak. Ze zei, wat ze omtrent deze en gene klasse op het hart had. Hier moest harder gewerkt worden, daar moest meer aandacht aan netheid en orde besteed worden.

Juffrouw Wolters weidde niet lang uit. Ze wist tezeer, hoe al die jonge harten popelden. Ze begon als altijd met de rangnummers der tweede klasse, omdat men van de kleintjes het minste geduld mocht vergen.

„De eerste prijs" —

Het was Anneke, of haar hartje stil stond van spanning en angst.

„Is behaald door — Anneke Blommestein. Kom eens hier, Anneke."

Met suizende ooren, ijskoude handen en voeten beklom Anneke de weinige treden der stellage. Daar stond ze voor de juffrouw, de oogen neergeslagen, de lipjes trillend. De juffrouw reikte haar met eenige vriendelijke, waardeerende woorden den prijs toe, een zwaar boek, donkerrood gebonden, met goud op snee, en de titel in gouden letters. Anneke klemde het boek met de beide armen er om heen tegen zich aan. Lachend zag juffrouw Wolters op het kleine ding neer, dat als 't ware zwoegde onder het groote boek, en ternauwernood haar fijn kopje boven den tafelrand verhief. De achterste meisjes in de zaal zag ze de beweging van opstaan en halzen rekken maken, omdat ze ook de prijsgekroonde immers niet konden zien!

„Kom eens hier, Anneke!" zei ze. „Nu moeten de meisjes je toch gelukwenschen met je prijs!"

En vóór dat Anneke wist, wat er met haar gebeurde, had de juffrouw haar opgetild en stond ze boven op de tafel, tusschen de prijzen, haar prijs aan het hart gedrukt.

Met een zalig lachje keek ze naar haar schoolgenooten. Ze kon dan toch óók wat, zij, het kleintje!

Luid jubelde de school haar tegemoet. „Hoera! Hoera! leve Anneke van den Dokter! Leve Anneke Blommestein!"

Maar wat hoorde Anneke daar opeens voor woorden opgaan uit de rijen harer eigene klasgenooten? Welke klanken staken haar daar als met messen in 't hart, en dreven al 't bloed van haar gezicht weg, dat ze spierwit werd, en stond te beven als een espenblad!

„Leve het krentje! Leve het krentje van den Dokter! Hoera! voor het Ukkie!"

De kreet werd overgenomen ook door de grooten.

Met opengesperde oogen, vol ontzetting, keek Anneke rond. Wat hielp haar de eerste prijs? Het krentje, het ukje was en bleef ze. Het drong tot haar door, dat de domsten het luidst en het smalends haar tegenriepen: „Krent! krent!"

En plotseling klonk er een luide smartkreet, en een harde smak — Anneke gilde haar verdriet uit, en de prijs, die haar nu niet meer schelen kon, slingerde ze ver van zich. Als dolzinnig sprong ze van de tafel, sprong van de stellage op den grond, en, daar ze op de hoogte ervan niet gerekend had, zonk ze in de knietjes neer en lag even als een armzalig hoopje in elkaar — niet lang. —

„Weg! weg hier van daan!” stormde ’t door haar heen. „Nooit meer hier terug!” Wat gaf het? Wat gaf het? Grootvader had ongelijk gehad — als je klein was, dan bleef je klein en veracht, wat je ook deed. —

Een doodsche stilte had het gejoel der meisjes vervangen. Toen Anneke zich oprichtte, en schichtig, als een gevangen dier, rondkeek, uit welke deur ze ontvluchten kon, vingen de armen harer eigen onderwijzeres haar op. Juffrouw Wolters gaf deze een teeken, om Anneke weg te voeren, en Juffrouw Verbeek verdween met haar door de naastbijzijnde deur, die hen tweeën regelrecht op den landweg bracht.

Toen de deur weer achter hen gesloten was, wilde Anneke ’t op een loopen zetten.

„Wat ga je nu doen, Anneke?” vroeg juffrouw Verbeek zacht verwijtend.

„Ik wil naar huis!” sprak Anneke toonloos.

„Kindje! kindje!” suste juffrouw Verbeek. „Hoe kun je je dat nu toch zóo aantrekken! Geloof me, Anneke, ze meenen ’t zoo kwaad niet! Het is niet aardig van ze, dat moet ik je toegeven, maar ze willen je niet zoo’n verdriet doen als jij er nu van schijnt te hebben.” —

„Ze meenen ’t wél zoo kwaad!” Met heesche stem kwam ’t er uit.

Anneke zag voor zich twee gezichten van de twee domsten en meteen brutaalsten harer klasse. Die twee hadden lijnrecht de gelegenheid te baat genomen, om het kleine, pedante nest eens de huid vol te schelden.

„Niet allen! Anneke! niet allen!” zei juffrouw Verbeek nadrukkelijk. Zij wist er óok wel een paar, die ’t wél gemeend hadden. —

Anneke had niets meer te zeggen, of te antwoorden. Een vreeselijke moeheid bekroop haar. Het was, of haar heele lijf wel tienmaal zwaarder was gaan wegen. En haar hoofd was zoo zwaar, zoo suf. —

Loom hief ze de rechterhand op. „Dag juffrouw!” zei ze lusteloos.

„Wat is dàt nou, Anneke? Ga je nou opeens weg? Moet je niet eens kijken, of je vriendinnetje Mies geen prijs krijgt?” —

„O neen!” Anneke huiverde. „Niet weer dàarin!” Ze wees naar de deur van de gymnastiekzaal. En toen weer, met diezelfde loome handbeweging:

„Dag, juffrouw!”

De juffrouw vond ’t ook maar ’t beste, dat Anneke ineens door naar huis ging. Het viel haar nog al erg mee, dat Anneke niet huilde, Ze dacht even na. Haar tegenwoordigheid binnen was dadelijk weer noodig — van hier tot Annekes huis was ’t slechts tien minuten gaans langs den verlaten landweg. Ze kon Anneke eigenlijk best aan zichzelf overlaten.

„Nu, dag Anneke!” zei ze. „Plezierige vacantie! Ik kom je nog eens gauw opzoeken — dan breng ik je je prijs, want die zal je toch wel willen hebben?”

Geen antwoord, geen hoofdknikje zelfs. Anneke had zich omgewend en wandelde met slenterpasjes den landweg af. Zoo nu en dan schopte ze doelloos met de punt van ’t kleine, netgeschoeide voetje in den grasrand van den berm, zoodat haar lage schoentjes overpoeierd werden met stof. Ze had een gevoel, of ze nooit thuis zou komen, zóó eindeloos leek haar de weg. En daarom was ’t de moeite niet waard, zich te haasten, meende ze. Wat was ze gek suf en licht in haar hoofd! Twee gedachten gingen daar om, als een wiel, waarvan nu eens de eene zijde, dan de andere kant boven was. Die gedachten waren in woorden gezegd en luiden: „Het helpt allemaal niks!” en: „Grootvader had ongelijk!”

Soms, ineens, stond ze stil en dacht: „Hè — wàt helpt allemaal niks? Waarom had Grootvader ongelijk?” En als ’t haar dan weer te binnen schoot, was ’t telkens opnieuw, of ze een klap kreeg op ’t hoofd, en een stomp tegen de borst, die haar den adem benam.

Een jongen kwam aanfietsen. Een stevige, gezonde jongen, elf of twaalf jaar. Een opgewekt, nieuwsgierig gezicht gluurde tegen de zon in naar het kleine meisje, dat daar op den landweg te slenteren liep.

„Zoo!” mompelde hij en vertraagde zijn vaart. „Anneke van den Dokter! Die heb ik in langen tijd niet gezien! Niet meer sedert —” En zijn gezicht verloor even zijn opgewektheid. Maar spoedig kwam de zon er weer over terug en hij riep het meisje, dat nu vlak bij hem was, toe: „Hè, Anneke! goeden middag!”

Anneke schrok op uit haar gepeinzen met een schok, die haar door 't heele lijfje voer. Ze sloeg haar oogen naar den jongen op — daar herkende ze plotseling haar kwelgeest van dien Zondagmiddag op Beukendael, Frits de Veer. En ineens vloeide de ellende van toen te zamen met de ellende van nu. Die jongen was daar ook om haar te plagen en uit te schelden, zooals de meisjes gedaan hadden. Afwerend sloeg ze de handen vooruit en boog het hoofd, alsof ze een slag moest ontloopen en ze kreunde van angst en verdriet.

De jongen, die met de beste gevoelens omtrent Anneke haar tegemoet was gefietst, keek heel beteuterd, versnelde met een krachtigen aantrap zijn vaart, siste tusschen zijn tanden 't begin van een liedje en zei toen hardop, alsof 't hem niets kon schelen: „Nou, dan niet!” Hij was 't liefste hard doorgefietst, zonder zich om dat malle, haatdragende kind te bekreunen, maar hij kon na eenige oogenblikken toch niet nalaten, zich voorover te buigen en onder zijn arm door den weg terug eens af te kijken. Daar zag hij, dat Anneke haar onverschillige drentelpasjes had veranderd in een snellen galop.

„Nou gaat ze 't nog thuis vertellen ook!” sprak de jongen geërgerd in zich zelf. En een beetje angst begon hem te kwellen — zijn vader was zulke goede maatjes met den Dokter, en de vorige maal had Fritsje 't zoo duchtig moeten ontgelden, zijn oogenblik van onbedachtzaamheid in den tuin van Beukendael!

Doch nu lachte hij hardop, al ging 't niet van harte. Wàt kon Anneke vertellen! Hij had haar immers geen stroobreed in den weg gelegd; hij had haar gewoon, neen, voor zijn doen nog al vriendelijk zelfs, goedendag willen zeggen — toen deed ze opeens zóó! In zijn wiek geslagen reed hij voort — hij was niet al te dikwijls vriendelijk tegen meisjes, en, nu hij 't eens zijn wou, kwam hij er met zoo'n koopje af! Anneke dacht bepaald, dat hij haar kwaad wou doen en hij — hij had haar juist zoo aardig gevonden, toen ze daar, alleen, op den stillen landweg, kwam aandribbelen! Zoo'n klein, fijn, poppetje, zoo heel anders dan andere meisjes. Maar wat ze nu opeens mankeerde, 't was hem een zuiver raadsel.

„Wat was Anneke toch heel anders dan al die gewone dingen!” dacht hij een oogenblik later weer, toen hij opeens verdaagde temidden der gansche meisjesschool, die door de verschillende deuren van het gymnastieklokaal naar buiten stormde. Een tweede verwondering wachtte hem thans; hij wist, dat deze meisjes van de gewone, jaarlijksche prijsuitdeeling kwamen, en dat nu haar vacantie begon — en er lag zoo iets raars, zoo iets verbouwereerds over haar allen — wat zou er gebeurd zijn? Lang brak hij er echter zijn hoofd niet mede! Hij reed bellende door, en had weldra de gansche schare achter zich gelaten. En toen hij weer in de stilte en eenzaamheid was, en voor zich uit, tegen de zon in, den landweg overkeek, wou hij wel weer, dat hij dat kleine, stille figuurtje zag, naderkomend onder de boomen. Dan zou hij afspringen en haar vragen, wat haar deerde.

Ja, verbouwereerd gingen de meisjes uiteen, na de prijsuitdeeling. Anneke had hen zeer verschrikt; de meeste van hen hadden innig meelijden met haar, en allen waren onder den indruk van de scherpe woorden, die juffrouw Wolters tot de schuldigen gericht had. Die liepen thans met behuilde gezichten.

Spoediger dan ooit, zoo vlak voor de vacantie, waren de meisjes uiteen gegaan en verspreidden zich in verschillende richtingen. Sommigen gingen expres eens langs de Krakelingen en keken een weinig schuw het huis aan, alsof ze van den gevel wilden aflezen, hoe het kleine, schichtige kind nu verder was.

Daarbinnen leek 't al heel veel op dien Zondagmiddag van Mies' negenden verjaardag. Anneke schreide en snikte in de armen van tante Jans. En zóo schokte haar tengere lijfje, en zóo klopte haar hartje, klopten haar polsen en slapen, dat tante Jans ijlings om den dokter stuurde, die spreekuur had. Zij had nog niets uit Anneke kunnen krijgen, doch ze vermoedde, dat Anneke, hoe wonderlijk en bijna onmogelijk dat ook leek, na alles, wat juffrouw Wolters en juffrouw Verbeek haar persoonlijk verteld hadden, tòch den prijs niet gekregen had, en daarom nu zoo jammerlijk te keer ging. Tante Jans schudde het hoofd al afkeurend — die prijzenhistorie bracht die kleine bolletjes op hol, en nooit had ze gedacht, dat Anneke zoo hevig en zoo — afkeurenswaardig eerzuchtig was.

„Goddank!” zei ze halfluid, toen Grootvader snel en verschrikt binnentrad. En ijlings reikte ze hem, als een vrachtje, het ontredderde kind over. Nu kon zij tenminste koud water gaan halen, en eau de cologne. Zoo werkeloos bij zoo'n zenuwaanval toezien, dat was verschrikkelijk.

„Nee maar! nee maar!" suste Grootvader. „Wat is er nu aan de hand? Maar Anneke, is dat je overstuur maken! Foei, foei! Als je toch eens wist, hoe weinig dienstig dat voor je is! Kom, liefje, wees nu even verstandig en probeer me te zeggen, wat mijn kleine meiske zóo van de wijs heeft gebracht."

Anneke bedwong werkelijk even haar huilen, en begon: „Ik — ik —" Doch haar tanden klapperden op elkaar; het was haar niet mogelijk, een woord uit te brengen, één zin samen te stellen, en met een kreet van wanhoop zonk ze weer aan Grootvaders borst.

Tante Jans trachtte door teekens en kuchjes Grootvaders opmerkzaamheid tot zich te trekken en toen haar dat nu eindelijk gelukt was, zei ze halfluid, hopend, dat Anneke tezeer in haar snikken en schreien verdiept zou zijn om het te verstaan: „Ik geloof, dat Anneke den prijs niet heeft."

„Neen! neen!" kreet Anneke. „Ik heb 'm wel! Maar — o! o! o!" En het gansche, pijnlijke tooneel daarna: zij, op de tafel staande, en uitgejoeld en gehoond door de meisjes, wier respect ze eindelijk gewonnen meende te hebben, kwam haar weer voor den geest, en ze kwam niet verder met haar uitlegging aan Grootvader.

De winkelschel ging over en binnen trad juffrouw Verbeek, met het gesmade boek, ingepakt, onder den arm. De kreten uit de huiskamer drongen door tot in den winkel en deden juffrouw Verbeek aarzelen, binnen te gaan. Mientje, de winkeljuffrouw, kwam tante Jans roepen: daar was juffrouw Verbeek. Tante Jans repte zich bleek en ontsteld naar voren — wel, wel, was dat een spul met dat kind, dat arme kruidje-roer-me-niet!

In den winkel hoorde ze van juffrouw Verbeek wat er gebeurd was. Beleefdheidshalve noodigde ze de juffrouw, om binnen te komen, doch ze ademde verlucht op, toen de juffrouw weigerde en zeide, spoedig aan te zullen komen, maar dat 't beter was, daarmede te wachten, tot Anneke bedaard was. „En hier was de prijs!" besloot ze met een flauw glimlachje. „Tenminste, als Anneke hem nog hebben wou."

„Dat zal ze zeker wel! dat zal ze zeker wel!" deed tante Jans voorkomend en verzoenend, en liet met bijna opdringerig vertoon van hartelijkheid de juffrouw uit, zonder al te veel na te denken, wat ze eigenlijk zei, met slechts ééne gedachte in haar hoofd: „Als jij nu maar eenmaal weg ben, kan ik tenminste weer naar Anneke terug. Heere, Heere! wat een spul met dat kind!"

Nauwelijks was de deur achter juffrouw Verbeek dicht, of tante Jans haastte zich naar de huiskamer, het groote pak met den prijs onder haar arm.

Het luide schreien was wat bedaard. Grootvader had zijn pogingen op gegeven om wat van Anneke zelf te hooren, en had dat des te getrooster gedaan, daar hij door de vitragegordijnen van de vleugeldeuren heen toch juffrouw Verbeek herkend had en wel begreep, dat tante Jans hem op de hoogte zou helpen, zoodra de gelegenheid zich daartoe aanbood. Tante Jans stond afwachtend toe te zien, wat er nu verder met Anneke gedaan moest worden.

„Ja," begon Grootvader. „Naar bed voor een paar uur, dat is heusch het eenige."

„Dan ga ik even vooruit om te zien, of alles boven al klaar is!" zei tante Jans en dribbelde weg. Maar ze kwam nog even terug en trachtte de aandacht van het uitgeputte meisje te trekken, dat thans afgetobd en veerkrachtloos in Grootvaders armen hing.

„En hier was de prijs, Anneke!" zei ze en toonde het pak, dat ze terzijde gelegd had op een klein tafeltje.

„Ik wil 'm niet eens meer hebben!" zei Anneke toonloos.

Grootvader wenkte, dat tante Jans niet verder aan moest dringen en door moest gaan. Deze haalde de schouders op en gaf den wenk van haar broeder gevolg. Een oogenblik later kwam ze zeggen, dat alles boven zoover klaar was.

Uit zich zelf kwam Anneke van Grootvaders schoot af en ging naar boven. Toen gaf Dokter de Waal haar meteen maar aan de zorgen van tante Jans over — zijn spreekuurmenschen wachtten hem; strakjes, voor hij wegging, zou hij nog weleens boven komen kijken.

Anneke liet zich willoos helpen, en lag na tien minuten op bed. Zóo doodop was ze, dat ze tante Jans al niet eens meer de trap af hoorde gaan, zóó gauw sliep ze. Ook

Grootvader hoorde ze niet, toen deze drie kwartier later voor haar bedje stond en peinzend en hoofdschuddend het kleine meisje bezag, dat nog nasnikte in haar slaap, en wier wangen opeens alle kleur hadden verloren. Droevige trekjes lagen om 't vast gesloten mondje en eenmaal, terwijl Grootvader haar gadesloeg, strekte ze de armen afwerend uit en mompelde smartelijk: „Neen! neen! niet doen!” Grootvader dekte de blootgewoelde schoudertjes weer toe en ging zuchtend naar beneden. Tante Jans droeg hij op, zoo nu en dan eens boven te gaan kijken, wat ze beloofde. Hijzelf zou zes uur thuis zijn en 't was te wenschen, zei hij, dat het kind dan nog sliep.

Echter sliep het kind niet meer. Tante Jans kwam om vijf uur voor de zooveelsten keer boven zien en vond Anneke met wijdopen oogen in bed liggen.

„Slapen we niet meer?” vroeg tante Jans en trachtte haar stem een opgewekten klank te geven.

„Neen,” antwoordde Anneke, en opeens schoot ze uit in de angstige vraag: „Tante Jans, o, lieve tante Jansje, zou ik weer naar school moeten?”

„Kom, kom!” troostte tante Jans. „Vóór 't één September is, is 't nog lang en hard, en tegen dien tijd praten we weer nader.”

Maar Anneke liet zich niet met een kluitje in 't riet sturen. „Neen! neen!” drong ze aan. „Ik moet weten, dat ik *niet* meer naar school hoef, anders — anders kan ik niet leven!”

„Heeremijntijd!” zei tante Jans. „Waar haalt zoo'n kleuter de woorden vandaan? Ja, hoor eens, daaromtrent kan *ik* je geen uitsluitsel geven; dat zijn Grootvaders zaken; dus daar moet je 't maar mee uitvechten. 't Is anders wel grappig — twee jaar geleden moet je Grootvader smeeken om naar school te mogen, en nou zal je gaan smeeken, om er weer af te gaan.”

„Ja, dat zal ik!” zei Anneke hartgrondig, zonder verder in te gaan op tante Jans aanmerking.

„Kom der nou uit, kindlief!” drong tante Jans aan die een afschuw had van wakker op je bed liggen, als je niet ziek was.

Gewillig kwam Anneke overeind en stapte op den vloer.

„Nou, verder vindt je 't dan wel zelf, hè?” zei tante Jans. Ze had nog meer te doen, en 't kind leek nu bedaard genoeg om aan haar lot overgelaten te worden. Tante Jans ging daarop naar beneden en Anneke begon zuchtend zich aan te kleeden. Ze voelde zich nog zoo moe en zwaar in al haar leedjes. Telkens liep ze naar 't raam, in een smachtend verlangen naar Grootvader. En soms kneep haar de angst de keel dicht, als ze dacht: „Grootvader zal 't nooit goed vinden, dat ik niet meer naar school ga en toch — dàt kan ik niet! dàt kan ik niet!”

Ze was net gekleed, toen Grootvaders koetsje kwam aanrollen. Met brandende oogen keek ze toen uit het raam, hoe 't koetsje stilhield en Grootvader uitstapte. Maar nu reed 't niet weg, zooals altijd. Grootvader zei eenige woorden tot den koetsier en trad daarop het huis binnen.

„Hè!” dacht Anneke diep teleurgesteld: „zou Grootvader weer weg moeten?”

„Anneke! Anneke!” riep de dierbare, oude stem aan de trap. „Anneke, kom je beneden?”

„Ja, daar ben ik al!” riep Anneke terug en haastte zich de steile, krakende trap af.

Grootvader keek verrast en verblijd.

„Zoo, zoo, dat 's flink. 't Bed al weer uit — aangekleed — heb je lust om vanavond mee naar het Eck- en Wielsche Veer te gaan?”

„Is er iemand ziek?” vroeg Anneke.

„Neen, neen! Moet er iemand ziek zijn, dat wij eens samen naar het Eck- en Wielsche Veer kunnen?”

„O, wat heerlijk!” zei Anneke, geroerd van blijdschap. „Lieve goede Opa!” En ze sloeg haar kleine handjes om zijn arm.

„Ga dan maar aan den koetsier zeggen: Half zeven voorkomen!” zei Grootvader.

Dat was aan geen doovemans deur geklopt. Weg was Anneke en bracht Jan den koetsier de boodschap over. Toen ging ze Grootvader opzoeken, waar hij zat aan zijn schrijftafel in zijn werkkamer.

„Heb ik dat niet heerlijk verzonnen?” vroeg Grootvader, van zijn papieren opziend. „Het zonnetje riep me naar buiten. Vanavond kan ik niet in huis blijven! Nu, kleine schat, kom eens hier? Hoe is 't er nu mee?”

Er scheen niets dan opgewektheid en gerustheid in

Grootvaders stem te liggen en toch zou het den toeschouwer, opmerkzamer dan Anneke, niet ontgaan zijn, hoe nauwkeurig de dokter Anneke, gadesloeg, terwijl bezorgdheid sprak uit elken blik, dien hij op haar afgemat, geelbleek gezichtje wierp.

„O, goed, Grootpa!” fluisterde Anneke. „Maar —” en een heete blos schoot plotseling over de bleeke wangen — „ik wou u wat vragen.”

„En dat is, vrouwtje?”

Reeds had Anneke zich genesteld op Grootvaders schoot. Even nog aarzelde ze. Toen fluisterde ze: „Hoef ik niet meer terug naar school?”

Grootvader schudde ’t hoofd.

„Maar kindje! kindje! hoe kun je je de zaak nu toch zóó aantrekken?”

„Grootvader!” barstte Anneke los. „U hadt toch zelf gezegd: als ik maar flink was, en knap — dan — dan hinderde ’t niet meer, of ik — zoo klein was! En ik heb toch zóó mijn best gedaan — en — en — nou weer!”

„Tòch zeg ik nog altijd ’t zelfde, kindje!” sprak Grootvader. „En ik kan je wel verzekeren, dat verscheiden kinderen al heel anders en beter over je denken, dan toen dien Zondag op Beukendael. Een paar heb je nog niet gewonnen, een paar. En die hebben den boel nu voor je bedorven. Maar naarmate je ouder wordt en wijzer, zul je er steeds meer voor je winnen — eindelijk, tegen dat je van een meisje tot een vrouw bent opgegroeid, en je hebt steeds je best gedaan en bent verstandig geworden — dan zul je allen gewonnen hebben en niemand zal je meer minachten, omdat je nu eenmaal niet zoo flink uit de kluiten bent gewassen.”

Anneke lag met ’t hoofd tegen Grootvaders borst en zei niets, noch gaf eenig teeken van toestemming of tegenspraak. Doch ze dacht: „Dat kan Grootvader nu wel zeggen,” en haar hartje was vol ongeloof en verslagenheid.

Na een poosje begon ze weer: „Maar ik hoef niet meer naar school terug, hè?”

„Daar moeten we eens heel ernstig over denken!” sprak Grootvader. „Op ’t oogenblik zeg ik niets en beloof ik niets. Je bent nu nog moe en verdrietig; misschien wil je zelf anders op een anderen keer — als we een heel eind in de zomervacantie gevorderd zijn, dan zullen we ’t er weer eens over hebben.”

„Maar ik *kan* zoo niet leven!” klaagde Anneke. „Ik *moet* weten, of ik van school af mag!”

Een rilling doorhuiverde haar. O, als ze toch weer eens naar school terug moest, wat zou ze dàn beginnen? Ze kon niet meer! Ze kòn niet!

„Hoor eens, meiske!” sprak grootvader vastbesloten en zette Anneke van zijn schoot. „Vanavond spreken we niets verder af. Als ik denk, dat ’t beter voor je is, weer naar school te gaan, dan ga je weer naar school, en als ik denk, dat ’t beter voor je is, thuis te blijven, dan blijf je thuis. Allereerst heb je nu volle twee maanden, waarin je aan geen school of niets hebt te denken en daarna zullen we verder zien. En ga nu mee naar de huiskamer, tante Jans zal het eten wel klaar hebben.”

Verslagen volgde Anneke Grootvader de lange gang door. Zóo had Grootvader nog nooit tegen haar gesproken, zoo bevelend en kortaf! En o, wat moest ze beginnen, wat moest ze beginnen? Ze kòn niet meer terug tusschen die vreeselijke kinderen! Van eten kwam niet veel dien middag, voor Anneke tenminste. Ze ademde verlicht op, toen Trientje tegelijk met het fruit, het bericht binnenbracht, dat het rijtuig voor was.

Haastig at ze enkele knapkersen, laatste overblijfselen van den kersenoogst, die schitterend was geweest dat jaar. Toen stonden Grootvader en zij op, namen afscheid van de familie, zetten alleen maar een hoed op en verdwenen door den winkel. Doch dit was buiten den waard, of liever, buiten tante Jans gerekend; want ze vloog hen beiden na, vroeg Constant, of hij niet goed onder zijn vestje was, om den avond tegemoet te gaan zonder jas voor zich, of doek voor ’t kind, en bleef bij het rijtuig staan, tot Mien fluks de benoodigde artikelen van den kapstok had gehaald. Toen pas kreeg Vosje bevel te vertrekken en weg rolde het rijtuig, achter Amerongen om, langs het kasteel van Amerongen, en daarna over de zonnige grintwegen der uiterwaarden op de rivier toe.

Het was een heerlijke zomeravond. De zon was in dien stand gekomen, dat alles overstroomd was van licht. Het malsche gras der uiterwaarden baadde in het gouden licht; de rivier fonkelde in ’t licht. De daken van 't veerhuis en de nevengebouwen daar aan den overkant gloeiden en glansden in den zon. Anneke werd stil van die overdadige pracht en de Dokter bereikte met zijn ritje, wat hij er te bereiken mee gezocht had: ze vergat haar ellende; alleen een dof, moe gevoel bleef over in haar heele lichaam, in haar heele hoofd. Maar bij die moeheid was 't dan juist heerlijk, zich zoo stil, droomend over te geven aan de weelde van den zomeravond. Bij het veer stapten Grootvader en Anneke uit, en, hoewel de groote veerboot ingericht was op rijtuigenvervoer, stuurde Grootvader Jan toch naar huis, dat hij bij zijn vrouw thee kon drinken. Om acht uur moest hij zich dan weer vertoonen aan het veer.

Jan terug, blij, dat zijn heele avond niet met des Dokters uitgang gemoeid was. Hij woonde in Amerongen en was dus spoedig genoeg thuis. Het koetsje en het paard zette hij voor die kleine anderhalf uur voor zijn achterdeur. Vosje hing hij een zak haver om de ooren, en zoo kwam Vosje den tijd ook al goed door.

Hand in hand stonden Grootvader en Anneke op de groote pont. Anneke week soms wat schichtig ter zijde, als de paarden van de bodekarren, die meevoeren, plotseling trappelden, wat erg veel lawaai veroorzaakte op het versleten hout van den pontvloer. Dan trok ze Grootvader mee, alsof er regelrecht gevaar dreigde.

Nu landden ze aan. Grootvader liet maar eerst de bodekarren veilig en wel afrijden. Toen, na een groet aan den veerman, betrad hij met zijn kleindochter het langzaam steigende pad, dat met twee omzwaaiingen voerde naar het Veerhuis.

De veerman zag hen al aankomen en zette tegen den muur van zijn huis, zóó, dat de gasten op een windvrij plekje zouden komen te zitten, een tafeltje klaar met twee stoelen. Voor een der stoelen zette hij de hoogste stoof, die er in het veerhuis te vinden was.

„Zoo, zoo dokter! bent u daar weer eens! En wat zal 't zijn vanavond? Thee?”

„Graag!” sprak de dokter en Anneke en hij namen plaats op de klaargezette stoelen.

„Wat een gezicht toch! Wat een eenig gezicht!” sprak Grootvader verrukt. „En wat een plaatsje! Juist, om alles nòg mooier te vinden, hè Anneke?”

Grootvader overdreef niet. Ze zaten tegen den muur, net om 't hoekje van 't huis. Die hoek verborg voor hen de dalende zon, zoodat ze in de schaduw vrij-uit konden kijken, en verborg hen voor den wind, die even opstak met den vallenden avond.

En zoo, beschut, konden ze zich verzadigen aan den aanblik van een der schoonste gedeelten van den Rijnoever.

Langs de rivier lagen de uiterwaarden, overstroomd van zon, en dan daarachter klommen zachtkens de heuvels omhoog. Onder hun mantel van groen, lage struiken, of gansche bosschen, golfden ze voort, naar rechts zoover men zien kon. Soms voer de wind door de bosschen en dat leek, van hier uit gezien, of er glinsterende en schitterende sidderingen vaarden door het zwaargroene bekleedsel. Anneke kon haar oogen niet afhouden van het prachtige schouwspel, dat de dichtbelommerde heuvelrij haar bood.

En kalm en rustig stroomde de rivier voorbij. Soms gleed een schuit zachtkens mee met den stroom. Eenmaal verstoorde een proestende stoomboot de stilte van landschap en rivier, en daarna was alles nòg vrediger en stiller.

De veerbaas kwam zelf aandragen met het theeblad, waarop gezellig al de benoodigdheden voor 't zetten waren geschikt. Zijn zestienjarige dochter volgde hem met den thee-emmer in de eene, en den theeketel in de andere hand. Ze plaatste den ketel op het ijzeren potje vol gloeiende kooltjes, dat de ouderwetsche emmer bevatte en zette daarop thee. Aandachtig keek Anneke toe — dat was geen heksenwerk; een andermaal kon *zij* 't wel doen, als Grootvader even den zwaren theeketel voor haar tillen wou.

Toen gingen de veerbaas en het meisje in huis, en Grootvader met Anneke konden zich ongestoord overgeven aan het genot van den wonderschoonen avond.

Anneke zuchtte eens. Want zoo in de stilte, hoe mooi ook alle dingen om haar heen waren, kwamen de gedachten aan dien vreeselijken middag weer terug.

Grootvader, waakzaam als altijd, hoorde de zucht, zag het kleine gezichtje versomberen. Hij begon niet met troostgronden; dat zou hem ook heel bezwaarlijk gevallen zijn. Want het leed, dat telkens over Anneke kwam, dat zou ze moeten blijven dragen, tot ze gehard genoeg was om 't niet meer te voelen, of, als ze dan nooit gehard er tegen kon worden, tot de jaren het uitgewischt hadden. Later! later zou men zijn arm meisje niet meer minachten, omdat ze zoo klein en zoo tenger was! Later, later, als *hij* maar maakte, dat ze voor de rest bij niemand ten achter was, later zou alles vergeten zijn.

Maar hij begon toch te spreken; al bracht hij dan ook geen troost, hij wou afleiding schenken. Hij wees Anneke op de kleine kerktorentjes, die hier en daar opspitsten uit het geboomte en vroeg haar, of ze hun namen nog wist van verleden jaar; 't was namelijk in dàt jaar voor 't eerst, dat ze op Eck-en-Wiel zaten en dit uitzicht genoten. Hij wees haar de zware boomengroep van kasteel Amerongen, waar het kasteel geheel in wegdook, zoodat slechts het windvaantje boven het geboomte uitstak. En hij knoopte aan zijn beschouwingen vast allerlei avonturen, die hij als jongen beleefd had in die velden, die weiden, die bosschen. Toen, terwijl de wijzer der groote klok van het Veerhuis voortschreed en spoedig acht uur dreigde te zullen aanwijzen, wou hij Anneke nog een afwisseling voor haar gedachten geven en hij zei geheimzinnig: „Zeg, poesje, als ik eens aan moeder schreef, of ze aanstaanden Zaterdagavond met de verrassing kwam?"

Dat was waar ook! Moeders verrassing! Den heelen dag had Anneke er nog niet aan gedacht! Maar nu schoot 't toch weer ineens in Annekes brein en ze zei gretig: „Waarom morgen niet?"

„Oho!" lachte Grootvader. „Moeder kan toch maar niet opeens, zoo roef roef, wegloopen uit haar huis en de bolleboozen alleen laten? Laten we eens kijken — 't is nu Donderdagavond. Vanavond schrijf ik nog aan moeder. Dan heeft moeder den brief morgenochtend. Twee dagen zullen wel genoeg zijn om alles in orde te brengen — en Zaterdagavond halen we moeder af."

„Toe Grootvadertje, zeg 't nu eens, van die verrassing," fleemde Anneke.

Kwasi verschrikt keek Grootvader op. „Iets *zeggen*? Van een *verrassing*? *Ik*? Maar kind, dan was 't geen verrassing meer!"

Anneke zag wel, dat er uit Grootvader niets te halen was, en ze verzonk in haar eigen gepeinzen, eerst vroolijk

over de verrassing, en toen zakte ze weer af naar vanmiddag. Haar gezichtje betrok alweer.

„Oho!" deed Grootvader. „Schenk *jij* me nu nog eens een kopje thee in, Anneke!"

Anneke moest op de stoof gaan staan, om over de tafel te kunnen heenreiken en op haar gemak den theepot van het hooge comfoor te kunnen nemen. Maar toen ook verrichtte ze handig en zonder een drup te morsen haar taak.

„En daar komt Jan aanrijden!" wees Grootvader naar den overkant toe.

Haast hoefden ze echter niet met hun thee te maken, Jan was nog lang en breed op den dijk en had dan nog den heelen weg door de uiterwaarden voor zich. Ook zou haast niet veel helpen, want voorshands bleven ze de eenige passagiers voor de pont. En voor twee personen vaart de pont niet — die moet 't eerst een beetje de moeite waard vinden.

Toen de thee op was, riep Grootvader den veerbaas en betaalde hem.

„Nog een oogenblikkie, Dokter!" sprak de man. „Zoo krek komen er menschen uit Eck en Wiel — fesite voor den dominé in Amerongen."

Grootvader en Anneke wandelden maar vast naar den oever. Toen ze achter den beschuttenden muur vandaan kwamen, voelde de wind wel opeens frisscher, dan men aan de theetafel had kunnen vermoeden. Grootvader, die de garderobe had gedragen, deed zijn jas aan en sloeg Anneke den doek om.

De zon was aanmerkelijk gedaald. Roodgoud glansden nu de weiden en de boomen wierpen lange, lange schaduwen. Jan stond klaar aan den tegenoverliggenden oever, met de hand aan Vosjes teugel, dat deze kalm zou blijven, toen er opeens toeterend een stoomboot voorbij kwam, een groote, die van Rotterdam op Arnhem. Achter het veerhuis klonk geknars van wielen in 't grint, en dof hoefgetrappel. Daar was de visite voor den Amerongschen dominé, in twee open rijtuigen. De veerman, knecht van den veerbaas, die in het Veerhuis woonde, bracht de pont in gereedheid om te vertrekken. De rijtuigen vertraagden hun snelheid op den afloopenden veerweg en kwamen heel bedaard de pont op. Anneke had het verkozen, op den vasten wal te blijven, zoolang de rijtuigen nog hun standplaats op de pont niet hadden ingenomen. En thans gingen ook Grootvader en Anneke scheep. De vaart werd voorspoedig volbracht, en weldra reden Grootvader en Anneke huiswaarts.

Op den thuisweg bleek het Grootvader, dat hij Annekes gedachten thans niet meer behoefde af te leiden. Ze zag er zoo moe uit, alsof ze er geen gedachten meer op nahield, en eigenlijk was dat ook zoo. Doch in de lamgeslagenheid, de vreeselijke uitputting van dien middag, mengde zich thans de gewone vermoeidheid, opgedaan daar buiten, in den stervenden zomeravond, en, zòò als Anneke de lakens voelde, sliep ze, een zwaren slaap van uitputting. Maar zonder nare droomen of schrikbeelden.

In de huiskamer schreef Grootvader zijn brief, dien Mientje meenam, toen ze om negen uur naar huis ging. Daarna vereenigden de broers en zusters zich in Grootvaders veranda, ter eere van den wondermooien zomeravond.

Tante Jans trakteerde op een verrukkelijken drank, dien ze uit een diepen kristallen kom schepte met een langen lepel. Frambozen waren erin, en schijfjes ananas, en witten wijn en ijs.

En terwijl de bewoners van de Krakelingen met kleine teugjes den heerlijken drank genoten uit groote, ouderwetsche kristallen glazen, en naar de vruchten vischten met lange, zilveren lepels, kwamen ze telkens weer terug op „dat kind — dat kind — dat arme kruidje-roer-me-niet —" en wilden weten, wat Constant nou met haar van plan was, of hij ze naar school terug zou laten gaan, of niet.

Doch de Dokter liet zich niet uit, en staarde peinzend in den tuin, waar de rozen zachtjes heen en weer wiegden op den adem van den zomeravondwind, en nog even te zien waren in de laatste nagloring van den stervenden dag.

Hij wist zelf immers nog niet, wat hij doen moest, doen zou — Hij zou wel zien.

En handig bracht hij 't gesprek op de verrassing, die Anneke wachtte. En de stemmen werden levendiger. Ja, die verrassing! Dat was eenig verzonnen! Eenig gewoonweg!

HOOFDSTUK VIII.

De twee dagen, die volgden, duurden Anneke lang. In haar hoofd zat nog de doodvermoeidheid van dien Donderdagmiddag, in haar hart nog de verslagenheid.

„Ik zal nooit meer kunnen leeren!" dacht ze telkens. „Het helpt tòch niet!"

Zoo moe en verslagen viel het zwaar, twee lange dagen door te komen tot aan de verrassing. Vrijdagmiddag bracht Mies gelukkig wat afwisseling, ofschoon Anneke eerst schrok, toen ze haar het hek hoorde binnen komen. Mies was immers ook een van diegenen, die in de zaal waren geweest, toen Anneke dat groote, groote verdriet werd aangedaan. Mies wist van alles — Mies herinnerde haar aan alles.

't Regende dien Vrijdagmiddag, en Mies, die zoo echt haar troost kwam zoeken op de Krakelingen, was nog hartelijker en opgewekter dan anders. Ze was zoo handig en zoo lief om dadelijk, bij haar komst, maar even af te raffelen, wat ze op haar hart had omtrent den vorigen dag: „'t was heel gemeen van ze, hoor! Dat vonden we allemaal! Schandelijk gewoonweg! En je moet er je niets van aan trekken! Maar — het boek kon het toch niet helpen! Dat vonden we óók allemaal! Hoe heet 't, en waar is 't? De juffrouw heeft 't gebracht, hè?"

Anneke keek Mies met groote oogen aan, vol verwondering. Niet over wat Mies zei, maar wat haar daar eensklaps in de gedachten kwam. Het boek — Had de juffrouw 't gebracht? Daar wist ze niets van! En hoe 't heette? O, wat gek — dat wist ze niet eens! Ze had 't heelemaal niet bekeken, er verder niet meer naar getaald!

„Nou," drong Mies aan. „Waar is 't nou?"

„Ik weet 't niet!" stamelde Anneke verlegen.

„Nee — die is prachtig!" kwam Mies uit den grond van haar hart. „Zullen wij er dan samen eens op zoek naar gaan?"

Maar dat werd Anneke toch te kras.

„Neen! neen!" weerde ze af. „Het kan me niets meer schelen, dat heele boek! Toe, laten we nu maar wat gaan spelen!"

„Maar het boek kan het toch niet helpen!"

„Dat 's wel waar, maar — neen toe, laten we nou niet naar dat boek zoeken! Dat komt later wel terecht! Ga je mee naar de bakkerij? Oom Piet heeft gevraagd, of ik beschuitbollen en krentenbroodjes af wil wegen, maar als je liever wat anders wil, is 't mij ook goed."

„O neen, kind!" riep Mies. „Dat vind ik dol! gewoonweg. Ga gauw mee!"

Ze waren in een wip in de bakkerij. De oven brandde nog niet; anders waren ze misschien na tien minuten de pret al moede geworden, van de warmte.

Op een houten werktafel, die blank geschuurd was, stond de weegschaal klaar, en daarnaast twee groote, wit-aarden bakken, de een met het deeg voor de krentenbroodjes, de andere met het deeg voor de beschuitbollen. Twee groote tinnen lepels, waarvan de bek wel een soepkommetje leek, zoo wijd en zoo diep, lagen er naast. Plechtig gingen de jongedames aan het werk. Ze spraken af, dat Mies voor de beschuitbollen zou zorgen, en Anneke voor de krentenbroodjes. Dan zouden ze om de beurt wegen. Een half ons moest iedere bol wegen, onderwees Anneke. Mies had het eerst de beurt aan de weegschaal en plompte den inhoud van haar lepel op het aarden schaaltje, dat in den koperen bak stond. Maar nu moest Anneke toch lachen — die beschuitbol zou wel vijf ons wegen, plaagde ze. Mies nam een kleineren lepel te baat om het overtollige beslag te verwijderen, maar, toen ze weer eens probeerde, was de hoeveelheid beslag te licht en moest ze er weer bij doen. Passend en metend bereikte ze eindelijk haar doel, het hoopje beslag bleek precies een half ons te wegen, en werd nu terzijde neer-

gelegd, in een ondiepen ijzeren bak. Thans was Anneke aan de beurt. Veel gauwer dan Mies had ze de benoodigde hoeveelheid te pakken. „Je gaat op het laatst voelen, hoe diep je je lepel in het beslag moet steken," verklaarde ze gewichtig en verontschuldigde zich bij Mies over haar buitengemeene handigheid: „Ik heb 't al zoo dikwijls gedaan, zie je!"

Terwijl de wegerij in vollen gang was, traden oom Piet en de meesterknecht de bakkerij binnen. Nu werd even gepauseerd om naar hun bezigheden te zien. Om Piet deed altijd het fijne werk zelf en Anneke vond, dat Mies het prachtig trof, daar er juist fijn werk aan den winkel was. Onder een glazen stolp haalde oom Piet een moscovische taart vandaan — die moest nog versierd worden. Hij nam een puntzak van gummi ter hand, hield de punt boven de taart, kneep in den zak en prrt, prrt, prrt — daar kronkelde een worstje mokka uit een opening in de punt. Doch niet zóó maar eens een worstje, rond en glad als een heuschelijke worst — neen, een prachtig mooi worstje, dat in de lengte door zware groeven werd doorsneden, zoodat je mooie scherpe, zuivere ribbels kreeg, langs het heele worstje.

Oom Piet bleef maar in den zak knijpen en terwijl hanteerde hij den zak, zooals een teekenaar zijn houtskool, of een schoonschrijver zijn pen. Zooals men schrijft met pen en inkt, zoo schreef nu oom Piet met den gummizak en 't daaruit kronkelende worstje. „Op Uw verjaardag," schreef oom Piet. En daaronder den datum „2 Juli, Leersum". Toen omringde hij het geschrevene met prachtige krullen, en draaide hierbij vaak den zak om en om, zoodat de ribbels niet rechtstandig bleven langs het worstje, maar zich kronkelden en draaiden, net of het worstje een lint was, dat om en om werd gelegd.

Toen de mokka-versiering klaar was, liet oom Piet Mies den zak van binnen zien. Die was van binnen bekleed met opstaande gummi-richels, vandaar die mooie ribbels in de mokkaworst. Mies dacht al, dat oom klaar was, maar thans nam hij een tweeden zak en ging er weer mee schrijven. Prrt! prrt! prrt! Een dikke worst van zachtrose crême-au-beurre leverde deze zak, zoo smakelijk uitziende, dat Mies er graag even haar vinger onder gehouden had om eens te proeven. Met deze crême-au-beurre werd de versiering voltooid, en Mies was opgetogen.

Thans ging men eens notitie nemen van de werkzaamheden van den meesterknecht. Die was bezig om van heel fijn gehakt keurige, nette worstjes te maken voor saucijzenbroodjes.

Een boer, een eind de heuvels op, had ze besteld. Hij was jarig en nu moesten de saucijzenbroodjes vanavond warm bezorgd worden, in de stoven, die oom Piet daar voor op nahield.

„Nou, hij liever dan ik, met die warmte!” zei oom Piet. „Zulke zware kost!”

„Ja, en dan *zulke* zware kost!” herhaalde de meesterknecht nog eens met dubbelen nadruk en wees op een paar der reeds klaargekomen worstjes, die er oogenschijnlijk net eender uitzagen als de overigen. Bij nauwkeuriger beschouwing bleken ze echter wat donkerder.

„Nou, wat is daar dan mee?” vroeg Mies. Oom Piet lachte. —

„Neem maar eens een vork en prik in de dingsigheidjes!” zei oom Piet. Mies prikte in de aangeduide worstjes, maar haar vork weigerde, er binnen te dringen.

„Het zijn geen worstjes!” riep ze. „'t Is brood, vreeselijk hard brood!”

„Maar die anderen zijn wel deugdelijk worstjes!” berichtte de meesterknecht.

„Van 't allerfijnste kalfsgehakt, rundergehakt en varkensgehakt, alles door mekaar.” —

„Hè, waarom doe je dat, die worstjes van brood?” vroeg Anneke.

„Wel — die boer heeft er zelf om gevraagd. Het is, om zijn buurman te plagen. Al een paar jaar, met Ouwejaar, of met den verjaardag van dien boer of van de boerin hadden ze schotels vol heerlijke, warme saucijzenbroodjes, allemaal hier uit den winkel. En die buurman at er dan toch zoo onbeschaamd veel van, dat er dikwijls voor de menschen zelf niets overbleef. 't Ergste was, dat hij der niet eens smaak van scheen te hebben — slok op slok, slok — waren ze weg. Nou — dat was maar erg vervelend voor den boer en de boerin. En je kon toch maar niet zeggen: Je krijgt niet meer!

En nou voor vanavond moet ik een paar saucijzen vullen met oudbakkenbrood; ik heb 't er drie weken lang expres voor bewaard, dat 't maar goed hard en droog zal zijn. — Die komen dan op een schaal apart — en die wordt hèm dan gepresenteerd, hem, dien slokkert. Ai — ik voel al zijn tanden in dat brood, hard als hout — Misschien is hij dan ineens zijn smaak voor saucijzenbroodjes kwijt. Misschien ook niet. En misschien begrijpt hij, waarom ze hem dien poets bakken, en betert hij zijn leven. En misschien ook niet.” —

De wijsgeerige bakkersknecht zweeg en ging ijverig voort met zijn werk.

Mies en Anneke keerden tot hun wegerij terug. Oom Piet was aan een aparte werktafel bezig en ze keken een poosje niet naar hem om. Toen brak het oogenblik aan, dat de oven aangemaakt zou worden, en met een „hè!” van spijt zagen de meisjes het einde der wegerij naderen, want voor je plezier bleef je in Juli niet in een bakkerij, waar de oven aan was, ook al regende het buiten. —

Toen de oven dan eenmaal brandde, maakten ze zich op, om weg te gaan. Het atelier zou nu de eer van een bezoek genieten. Oom Piet vroeg echter hun aandacht nog voor eenige oogenblikken en verraste hen met een keurig moscovisch taartje, geheel versierd of het een groote taart was, met een A en een M dooreengestrengeld bovenop. Dit mochten ze samen opeten bij de thee, die tante Jans zou schenken.

Na de thee vertrokken ze naar boven.

Daar werd ook al met smart op hen gewacht, verzekerde tante Betsy, want werk was er in overvloed.

Stientje had een heel eigenaardig karweitje onder handen, waar ze best hulp voor gebruiken kon. Ze maakte namelijk een japon, die ergens op een gecostumeerd tuinfeest gedragen moest worden. Het was een witte, versierd met reuzengroote roode rozen. Die rozen verkreeg ze, door ze te knippen uit zwaargebloemd bedgordijnengoed, en ze dan met een keurig, roodzijden festonsteekje vast te hechten op het witte neteldoek van de japon. Het uitknippen der rozen werd thans aan Mies en Anneke opgedragen, en toen dat klaar was, kwam tante Anna met een dergelijken lap goed, waaruit thans de vuurlelies en de tulpen geknipt moesten worden.

Dolgezellig gingen zoo de laatste uren van den namiddag om, terwijl buiten een echte zomerregen onvermoeid, in stroomen, neergudste, en de heerlijk koele lucht, doorgeurd van alles, waar daarginder in bosschen en velden de zomerregen op neerplaste, door de wijdopen ramen van het atelier naar binnen stroomde.

Om vijf uur werd Mies gehaald in een Utrechtsch wagentje, waarvan de zwartzeilen kap glom van 't nat. Anneke deed haar vriendinnetje uitgeleide, maar niet verder dan tot de deur van den winkel, want groote plassen stonden in den voortuin.

Zoodra Mies weg was, voelde Anneke die groote moeheid weer, en die lusteloosheid, net, of 't haar nooit meer schelen kon, wat er met haar gebeuren zou. Aan tafel bemerkte men wel degelijk haar veranderden luim en begon, om haar op te monteren, over de verrassing. Toen fleurde ze weer een beetje op, maar niet lang, want toen ze merkte, dat al haar pogingen om iets omtrent den aard der verrassing te weten te komen, faalden, maakte ook dàt haar moe en lusteloos.

Dien nacht sliep ze slecht, ondanks de kleine avondwandeling, die Grootvader nog met haar gedaan had, toen de regen tegen zevenen opgehouden was en even de zon doorkwam en de druipnatte bosschen langs de heuvels deed glanzen in haar laatste stralen. Toen zonk de zon vuurrood weg achter de heuvelrij en Grootvader zei bezorgd: „Als moeder 't morgen maar beter treft!"

Langs aardige zandpaadjes, waar de regen overal de putjes van zijn groote, milde droppels had laten staan, liepen Grootvader en Anneke nog even het naastbijzijnde dennenbosch door. Toen ging Anneke naar bed, en droomde, dat ze weer naar school moest, den volgenden dag al, en dat al de kinderen hoonend en smalend om haar heen stonden en riepen: „Krent! krent! tòch blijf je een krent! 't Helpt je allemaal niets, Ukje! Krentje!"

Schreiend werd ze wakker. Tante Jans was nog niet naar bed — buiten ruischte en ritselde alweer de regen.

Dat stemde Anneke nog droeviger en schreiend bleef ze wakker liggen, tot tante Jans kwam en haar zoo vond.

Dat herhaalde zich telkens opnieuw, ondanks alle afleiding, die Anneke overdag genoot. Het denkbeeld, naar school terug te gaan, kwelde haar als een marteling. En omdat ze heelemaal niet meer dwong, om niet terug te behoeven, noch zeurde over school, maar stilletjes haar verdriet en haar angsten droeg en alleen 's nachts uithuilde, begreep Grootvader, dat hij hier met iets ernstigers te doen had dan met den gril van een koppig, verwend kind. En toen Anneke, door de nachtelijke huilbuien, en door de booze droomen van haar slaap beroofd, er steeds slechter en slechter ging uitzien, zienderoog vermagerde en vaak 's morgens te slap en te zwak was om op te staan, begreep de Dokter, dat hij hier, en spoedig, een eind aan moest maken. Na veertien dagen, veertien dagen, die Anneke een eeuw toeschenen, deelde Grootvader haar zijn besluit mee: dat ze niet meer naar school terug behoefde, maar dat hij een onderwijzeres zou zoeken, die Anneke, alleen in de morgenuren alweer, les kon geven.

Nooit vergat Grootvader de zucht van verlichting, die toen uit Annekes borst opsteeg, en den dankbaren blik, waarmee ze hem aanzag. Ze was tè blij, om hem eens dartel om den hals te vliegen, zooals ze voor kleinere, prettige dingen deed. Ze greep zijn hand maar, en zag hem aan. Maar aan dien handdruk en dien blik had hij meer dan ruimschoots genoeg.

HOOFDSTUK IX.

Nu was het dan eindelijk Zaterdag, en wel Zaterdag vier uur. Pas om acht uur verwachtte Anneke haar moeder, en de verrassing. Vier lange uren dus nog.

Anneke zat op de bank in den voortuin. De regen had opgehouden. Nu, het kon schikken; zoo goed als onafgebroken had de regen nu twee-en-een-halven dag over Leersum neergegudst.

Anneke wist niet goed, hoe ze deze laatste uren zou doorkomen. Mies was vroeg weggegaan, omdat ze in 't bad moest. Het atelier was dicht; dat sloot 's Zaterdags altijd om drie uur. In den winkel was 't geheel stil en verlaten van klanten; die zouden 's avonds des te drukker komen, en nu had Mientje en de meesterknecht het alvast heel druk met de voorbereidselen voor den Zaterdagavond. Groote, ondiepe, ijzeren bakken vol heerlijkriekende kersversche koekjes, broodjes en gebakjes werden uit de bakkerij aangedragen en op elk beschikbaar plaatsje neergezet. Onder de toonbank, waar voor dat doel latten waren aangebracht, kwamen de ijzeren bakken in gansche rijen op elkaar te liggen. Mientje was aan de etalage bezig, waarin ze, als pronkend middenstuk, een toren bouwde van louter Gala-Petertabletten. Bij dit werkje had Anneke haar hulp aangeboden. Maar Mientje zei, dat ze geen tijd had, en 't daarom vlug zelf moest doen. Ook moest 't erg precies en netjes, want zoo'n toren was niet voor de dorpelingen, die vanavond zouden komen — o heden neen! Die werd daar opgericht louter ten dienste van de automobilisten, die op zomerzondagen bij tientallen door Leersum kwamen en er weleens stil hielden. Slechts *die* hadden oog voor zoo'n kunstig bouwwerk, en slechts *die* hadden smaak en geld genoeg, om Gala-Peterchocola te koopen. Maandag — dan mocht Anneke in het andere raam een toren bouwen van kermiskoeken — dat was net wat voor Anneke — en voor de boeren. Een beetje gepiqueerd had Anneke zich toen teruggetrokken. Ze wist niet zeker, of ze nu wel van Mientjes vereerend aanbod gebruik zou maken. Een beetje kleineerend behandelde Mientje haar wel, vond ze. Wat haar betreft, ze meende, dat men haar dien toren van Gala-Petertabletten, en dat nog wel voor de automobilisten, gerust kon toevertrouwen. En een beetje minachtend dacht ze over dien kermiskoekentoren. Maar toen ze even buiten zat, verdween haar boosheid. Kermiskoeken waren toch wel leuk, zoo in allerlei grootten en met allerlei kleuren harde suiker versierd! En dan droegen ze in suikeren letters zulke grappige opschriften:

Op de kermis heb ik aan u gedacht.
Daarom heb ik dit voor U meegebracht.

of:

Ik vier kermis hier,
En denk aan U met plezier.

of:

Leve de kermisvreugd!
De pret is voor de jeugd!

Behalve rijmpjes droegen de koeken ook allerlei deftige opschriften: Ter Uwer Verjaardag! Uit Liefde! Uit Hoogachting! Uit vriendschap! en dergelijke plechtige betuigingen meer. Anneke zou het schoone aanbod toch maar niet zoo voetstoots afslaan. En ze maakte al een prachtig plan: een reuzentoren zou ze bouwen, die wat leek op den Dom in Utrecht. Dat was heel makkelijk: je zette drie of vier rechthoekige deelen op elkaar, waarvan ieder deel telkens wat minder hoog en wat minder breed was dan het voorgaande. En je maakte er een spits op van — laat eens kijken — van langwerpige, witte en rose schuimpjes! Maar toen nu zoo Annekes toren in haar gedachten klaar stond en ze zelfs al besloten had, aan Stientje te vragen, of die haar een vlaggetje kon verschaffen — rood, wit en blauw, aan een breinaald — toen leek 't haar verder een onmogelijkheid, den tijd verder dood te slaan, en lusteloos en ongedurig schopte ze met de beenen heen en weer, zoodat de bank zonder leuning op en neer wiebelde en Mientje, zenuwachtig als ze altijd was op den stormdrukken Zaterdag, kwam verzoeken, of Anneke dat *alsjeblieft* laten wou, want dat ze wee werd van 't geklop tegen den muur.

Ja, toen wist Anneke heelemaal niets meer aan te vangen en met de handen in den schoot bleef ze doelloos voor zich uit staren.

Uit de richting van Doorn naderde een koets. Ze keek op, uit haar suffen gewekt door het wielgeratel. Hè, dat was de koetsier uit Zeist, die haar nu al twee maal van 't station Driebergen hierheen had gereden. Toch wel leuk, koetsier te zijn en altijd maar weer dien weergaloos schoonen weg af te rijden! Waar zou hij nu heen gaan? Misschien wel heelemaal naar Rhenen!

Mijmerend hield ze den blik gericht op het naderend rijtuig. Het wendde zich naar den kant van den weg, waar de Krakelingen lagen. Had het reizigers bij zich, die juffrouw Mientjes Gala-Peter onder haar handen vandaan kwamen koopen? Daar reed het 't inrijhek van de Krakelingen binnen. Wezenlijk — dat zou zijn om de Gala-Peter! Maar neen, het rijtuig draaide niet voor de winkeldeur; het sloeg stapvoets de breede oprijlaan langs het huis in — het hield stil voor de zijdeur, de eigenlijke huisdeur!

Een vaag vermoeden rees in Anneke. Het deed haar eensklaps opvliegen van het bankje, den hoek van 't huis om. Geraden! Daar stond moeder op de stoep, en tante Jans was ijlings toegeschoten. En daar gaf Grootvader van uit de koets moeder een bundeltje aan, een baaltje witte wol — en moeder nam voorzichtig en liefdevol het bundeltje aan — keek er naar, of — of — of het een kindje was!

En daar *was* 't me een kindje! Een zachte klaagtoon steeg op uit het witwollen bundeltje. O, dat was de verrassing! Dàt was de verrassing! Uit het groote Rotterdam bracht moeder een nieuw kindje mee!

,,Moeder!" riep Anneke en vloog op moeder af. Deze ontweek Annekes aanval; anders was ze wellicht hard tegen het kindje aangebonsd. Moeder stak Anneke den mond toe om haar te kussen, maar haar handen bleven om 't kleine kindje.

,,O, moeder — een nieuw kindje! Mag het *hier* blijven? En laat ik eens zien! Is het een broertje of een zusje?"

,,Een zusje is het, Anneke!" zei moeder trotsch en blij. ,,Kijk eens —" en ze vouwde den doek weg uit het gezichtje — ,,is het geen lief, klein peutertje? 't Is twee-en-een-halve maand, en 't komt kennis maken met het zusje, dat het nog niet gezien heeft. Hier Anneke, zoen je zusje nu eens — en wil jij het naar binnen dragen? ,,Zoo — voorzichtig met den drempel."

Als een koningin zoo trotsch en gelukkig stapte Anneke met het kleine zusje in haar armen naar de huiskamer toe. De andere tantes en oom Albert kwamen haar al tegemoet en ze liet 't zusje zien, precies zooals moeder dat gedaan had; voorzichtig wegvouwend den doek uit het kleine gezichtje. Ze had precies 't gevoel, of dat zusje nu heelemaal van haar was, en van haar alleen; of ze 't zou mogen hebben en houden hier op Leersum.

Ach, wat een snoepig zusje was het! Het had kleine, blonde krulletjes, alleen maar aan haar ooren en opzij van het hoofdje, zooals ze later zag, toen moeder den doek heelemaal wegnam en het kleine, ronde koppetje bloot kwam. Vanachter waren al de haartjes weggesleten, van 't liggen, zei moeder. Het had roode wangetjes en een blank voorhoofdje, en 't leek veel meer op Anneke dan op Groote Zus. Dat vond moeder ten minste. Dit deed Anneke nog meer het zusje beschouwen als haar eigendom.

,,Nu, wat zeg je nu van de verrassing?" vroeg moeder, toen ze allen gezeten waren in de huiskamer, waar de tafel gedekt stond.

Anneke verborg het hoofd tegen moeders schouder. Ze had niets te *zeggen*, maar ze liet toch moeder begrijpen, hoe innig, innig blij ze nu was.

Na het eten — Zusje had den maaltijd doorgebracht op de canapé — moest zusje dadelijk naar bed.

,,Ze kan wel bij mij in bed slapen, hè moeder?" zei Anneke, die anders niet wist, waar zusje moest blijven.

,,En als je dan al woelend bovenop haar gaat liggen?" vroeg tante Jans. Toen zei ze, uitlokkend en geheimzinnig:

„Ga maar mee! Gaat allen maar mee! 't Moest toch al heel raar loopen, als tante Jans hier geen mouw aan had weten te passen!"

Ze volgden tante Jans naar de koepelkamer. Het bed van tante Jans stond, geheel verschoond, klaar voor moeder. Nu scharrelde tante Jans in een la en haalde er een sleutel uit. Daarna opende ze het aangrenzende kleedkamertje, dat anders nooit op slot was. En wát stond daar? Kant en klaar een heel klein ledikantje, 't eerste ledikantje, waar moeder indertijd in geslapen had. Dat had tante Jans, na overleg per brief met moeder, in orde gebracht. Anneke moest er om lachen, dat de oplossing van het geheim der verrassing, het geheim, waar ze zoo lang naar gevorscht had, zóó vlak bij haar had gestaan. Aan de andere zijde van de kleedkamerdeur!

Thans liet tante Jans moeder en haar beide dochters aan zichzelve over en vertrok met de boodschap, dat men in de veranda thee zou drinken.

Moeder begon allereerst voor het kleine zusje te zorgen en Anneke was geheel verloren in den aanblik van het rozige schatje, zooals 't daar kraaiend neerlag op de tafel, terwijl moeder het schoone kleertjes en luiers aandeed.

In een kwartiertje lag 't, blank en frisch als een nootje, in het kleine ledikantje en viel onmiddellijk in slaap.

Thans was het oogenblik gekomen, dat moeder zich met haar groote dochter bezig kon houden. Ze ging op den rand van haar bed zitten en trok Anneke naast zich, vertrouwelijk in haar arm.

„Laat ik je nu eens bekijken!" zei ze, en schouwde aandachtig in het bleeke, vervallen gezichtje.

„Wanneer zal ik toch eens echt kunnen zeggen: Anneke wordt ook een bolleboos? Het is een heel groot offer, dat vader en moeder brengen, om éen van onze kinderen maar altijd zoo ver uit de buurt te hebben, en tot nog toe hebben we niet half genoeg resultaat van dat offer gezien. Maar als mijn Anneke zich ook de dingen zoo aantrekt! Stil maar — ik weet er alles van! Ik weet, dat er al een lekker blosje lag op deze wangen en dat Grootvader er al op rekende, me blij te maken met je goede uitzien, als ik weer eens hier kwam en ? kijk nou. Je ben weer weken en weken achteruit, zegt Grootvader.

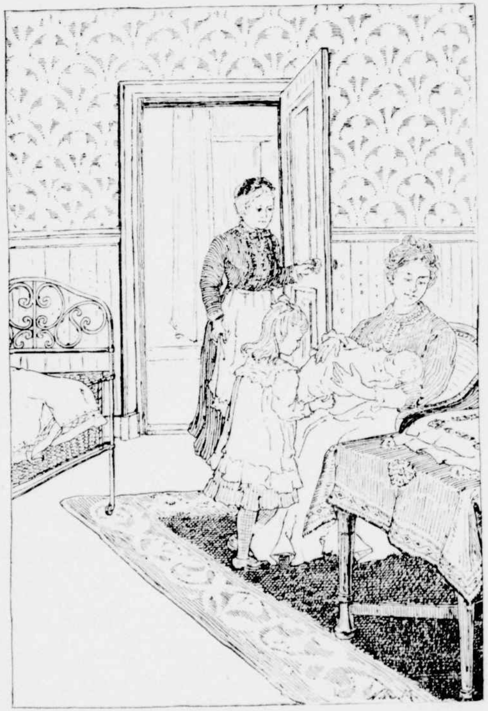

Thans liet tante Jans, Moeder en haar beide dochters, aan zichzelve over . . . . Blz. 116.

Kom nu, liefje, geen waterlanders! Daar geeft de markt vanavond geen geld op, hoor! Maar als nu Anneke weer eens zoo'n ergen lust gevoelt om zich heel verdrietig te maken en te huilen en te snikken, dan moet ze eens aan vader en moeder denken, dat die toch eindelijk wel weer eens hun Anneke terug zouden willen hebben, en dat dat telkens langer moet duren, iederen keer, als Anneke zich zoo afgetobd heeft. Zul je daar eens aan denken, Anneke? Wat zou 't leuk zijn, als je weer terug kwam! Dan hadden we *vijf* kinderen thuis!"

„Hè, blijft het zusje niet hier?" vroeg Anneke teleurgesteld.

„Wel — hoe heb ik 't nou met je? wie moet er dan voor zusje zorgen?"

„Tante Jans!" sprak Anneke beslist.

„Die heeft 't al druk genoeg — en dan — ik kan heusch niet nòg een van mijn kindertjes missen! Maar kom, geef me nu maar een zoen, beloof me, dat je om onzentwille wat meer om je gezondheid zal denken en ga nu mee naar beneden; ik heb trek in een kopje thee."

Dien nacht merkte moeder zelf wel, hoe onrustig Anneke was. Ze stamelde in haar slaap over: „Niet naar school!" en riep: „niet uitschelden! niet uitschelden!" En toen zich dat bijna elken nacht herhaalde, berustte moeder geheel in Grootvaders plan, om het kind van school te nemen en een onderwijzeres te geven, al vond ze het wel heel naar, dat Anneke op die manier zoo weinig zou leeren, met kinderen om te gaan en zeker niet geschikter zou worden om zich mettertijd in het Rotterdamsche huisgezin op haar plaats te gevoelen.

Daar moeder het dien laatsten tijd natuurlijk heel erg druk had gehad, zoo'n klein kindje op te passen bij al het gedoe, dat haar drietal haar gaf, had vader verordineerd, dat moeder niet binnen de vier weken mocht thuiskomen. Hij zou de deur op 't nachtslot houden, schreef hij, en den ketting ervoor. Zelf kwam hij zoo nu en dan een doordeweeksch dagje over; Zaterdag en Zondag kon hij niet weg, dan zouden de bolleboozen het te eenzaam hebben, en Mina teveel last bezorgen.

Het ging kranig met de bolleboozen, vertelde moeder. Groote Zus leerde al fietsen, ook de jongens zouden een fiets krijgen, als ze hun tiende jaar hadden bereikt, zooals Zus nu. Anneke natuurlijk ook — voegde moeder aan haar verhaal toe en Anneke zag zich zelf al de schoone omstreken doorkruisen op de fiets. Als Mies er dan ook maar een had! dacht ze. Want in haar eentje rijden, dat leek haar nu niet zoo.

Anneke bracht vier heerlijke weken door met moeder en zusje altijd bij zich en vader zoo nu en dan, vooral, toen Grootvader haar eindelijk zijn besluit omtrent haar van-school-afneming meedeelde en er daarbij als 't ware een zware last van haar schouders viel.

Dien Zaterdagavond was er met van Gend en Loos een zorgvuldig ingepakte kinderwagen meegekomen en reeds dien Zondagmorgen wandelde Anneke in den rozentuin, achter den wagen, en reed haar zusje in het zonnetje! Moeder zat met Grootvader te praten in de veranda en kwam na verloop van tijd eens zien, hoe de beide jonge dames het met elkaar konden vinden. De eene sliep; het rose vuistje tegen het blozende gezicht gedrukt; de andere neuriede zacht een slaapdeuntje, alsof de zomerzon, de warme lucht en het voorafgegane badje zusje nog geen slaap genoeg hadden gegeven.

's Middags, o trots en vreugde, mocht Anneke den wagen rijden op den landweg, en in de week zou ze zelfs op den grooten weg mogen gaan. Die was met den Zondag — en met de automobielen, bromde tante Jans — te druk en te stoffig. Oom Piet bromde niet over de automobielen, noch juffrouw Mientje. Want de Gala-Peter vloog weg dien Zondag, juffrouw Mientje had wel succes met haar toren.

Kalm en rustig gingen de vier weken voorbij. Moeder genoot onuitsprekelijk van haar vacantie. De mooie dagen liet ze zusje weleens aan Trientje over, en dwaalde met Anneke in de bosschen of bezocht oom Alberts boerderij; met de regendagen zat ze nu eens hier, dan weer daar in het oude, groote huis en vertelde Anneke honderd gebeurtenisjes van vroeger, toen ze zelf nog als kind rondliep in Leersum.

Het trof net prachtig, dat Mies juist in die vier weken uit logeeren was. Nu miste Anneke haar niet zoo. En toen moeder eenmaal weg was, behoefde Anneke maar een weekje alleen te zijn: daarna had ze haar vriendin weer ter harer beschikking.

Iedereen verwonderde er zich altijd over, dat die wilde, gezonde Mies zoo samenging met het veel jongere,

kleine, teere Anneke. „Hoe hou je 't toch uit met zoo'n vervelend kind?" vroegen Mies' andere kennisjes haar weleens. Dan bruiste Mies op: „'t Is héelemaal geen saai kind — je moest eens weten, wat een pret we soms samen hebben!" Was haar Mama tegenwoordig bij zoo'n uitval van Mies, dan zei deze: „Wel, dàt Mies 't nu al zoo lang zoo goed met haar vinden kan, is het beste bewijs, dat jullie Anneke verkeerd beoordeelen!"

Mevrouw Zuidema begreep wel, hoe 't zat. Mies was goedhartig en lief. De eerste aandrift, die haar tot Anneke gebracht had, was medelijden geweest. En toen Anneke nu beterde, was Mies genoeg van het kleine, pientere meiske gaan houden, om voorgoed haar vriendinnetje te blijven.

De andere kinderen, niet zoo lief en goed als Mies, hadden geèn medelijden met Anneke gevoeld en niet getracht, haar nader te komen. En zij zelf was altijd, door haar ziekte, te eenzaam geweest om geleerd te hebben, zich vriendinnetjes te werven.

De vriendschap met Mies was haar een groote troost. Soms, als ze hier of daar weer eens een meisje van school was tegen gekomen, en ze had in haar blik weer koelheid, bijna vijandigheid bespeurd, dan kon de gedachte aan Mies' vriendschap haar opeens zoo sterken en haar doen meenen: „Zoo'n akelig, klein, onbeduidend wezentje ben ik toch niet, anders zou Mies niet telkens hier terug komen."

In die week, dat Moeder weg was met Zusje, en Mies nog niet terug, had Anneke een eigenaardige ontmoeting, die haar ook alweer het denkbeeld gaf: „Zoo heel onmogelijk ben ik toch misschien wel niet."

Ze was in haar eentje den straatweg overgestoken en had het kleine paadje langs de akkers gevolgd tot in het dennenbosch. Nu liep ze zoo maar wat te droomen in het bosch, dat zich tegen den heuvel uitstrekte. Het rook hier zoo heerlijk naar hars — 't liep zoo plezierig op den rosbruinen grond, die dik met dennennaalden was overstrooid. Anneke ging op en neer, steeg nu eens, om tusschen de hoogstgeplaatste boomen vandaan te genieten van het kijkje op de golvende hei, die nog een heel eind omhoogklom, en langs den kam der heuvelen werd afgebroken door groote plekken goudgeel zand. Dan daalde ze weer en keek van tusschen de laagste dennenboschstrook op den straatweg neer, waar haar huis zoo vriendelijk verscholen lag onder de hooge boomen.

Daar voelde ze de veerkrachtige bodem dreunen onder voetstappen, die snel van boven kwamen. Ze draaide zich om — schrikken deed ze niet, landloopers had ze nooit in de bosschen gezien en men had haar vaak genoeg verzekerd, dat die er nooit kwamen. Bovendien had ze haar huis in 't vizier en dat gaf haar een groot gevoel van veiligheid.

Maar toen ze zag, wie daar met flinke stappen den heuvel afdaalde door het dennenbosch heen, betrok haar gezicht en wendde ze zich ijlings af, met een beweging, of ze op de vlucht wou gaan. Daar was die jongen weer, die jongen van Beukendael en van den landweg! Frits de Veer.

Hij had de beweging van het kleine meisje opgemerkt. Toch liep ze niet weg; dat vond ze al te kinderachtig. Wel bleef ze ingespannen naar den straatweg turen, of daar wonderwat te zien was.

De jongen kon zijn oogen niet van haar afhouden. Ze leek zoo fijn en teer, tusschen die twee wuivende dennenboomen, waar ze met de handen tegen leunden. De kleine, witte handjes kwamen zoo duidelijk uit op de ruwe, bruine schors, en hij had die handjes wel heel voorzichtig willen wegnemen en willen zeggen: „Pas op, doe je geen pijn op dat ruwe hout!"

Haar jurkje waaide zachtkens op den adem van den wind heen en weer — Het was weer zacht, glanzend geel, zooals dien middag — Ze had geen hoed op, en 't toen zoo gesmade haar viel zacht als pas gesponnen en gewonnen zij, ook met denzelfden tint, op haar schouders neer. Het heele figuurtje scheen wel licht als een Meiblaadje, dat de wind dadelijk komt opheffen en dragen. —

Maar wat moest nu die beweging van schrik en afkeer beduiden! Wat dacht ze dan wel van hem? Neen, daàr moest nu toch eens een eind aan komen, en een beter gelegenheid om er een eind aan te maken, zou zich bezwaarlijk weer laten vinden. De koe dus bij de horens pakken, dacht Frits, en stevende recht op het kleine meisje af.

„Anneke!" riep hij haar, en in zijn stem poogde hij te leggen: „Goed vriend, hoor!"

Ze draaide zich verrast om. Ze had het woord en de klank der stem gehoord. Wàt? Hij wilde niet plagen, niet schelden?

Haar afkeer en vrees was gesmolten als sneeuw voor de zon. Alleen verwondering, neen, hoogste verbazing stond er nog in haar blik te lezen.

De jongen zag, dat hij op den weg ter overwinning was. „Zeg eens, Anneke," sprak hij fideel: „waarom wou je weer niets van me weten?"

Ze was te verwonderd om wat te antwoorden.

Ze keek hem maar aan, een beetje onderzoekend nog, wat hij dan wèl wou, als hij niet kwam om te schelden of te plagen. —

„Nou, spreek ereis! Waarom wou je weer niets van me weten?" drong hij aan. En toen ze nu steeds nog geen antwoord gaf, ging hij voort: „Nog altijd om dien Zondagmiddag op Beukendael, toen ik. . . ." Hij zweeg even, en kreeg een kleur. Toen barstte hij los: „Maar Anneke, heb je dat dan nog altijd onthouden? Ik — ik ben 't al lang weer vergeten!"

Anneke begon te lachen. „En je praat er weer over!" zei ze. Toen betrok toch haar gezicht: 't stond haar eventjes weer zoo duidelijk voor den geest, het tafereel op Mies verjaardag. —

„Nou ja, vergeten en vergeten, dat 's twee, zie je," verklaarde de jongen, niet al te duidelijk. „Ik wou je maar zeggen, dat — dat 't al zoo lang geleden is."

„Twee jaar!" zei Anneke en keek peinzend naar beneden, naar den straatweg.

„Nou ja!" kwam de jongen achteloos. Die twee jaar kon hem niet schelen, maar wat 'm wèl kon schelen, en hem warm en rood maakte van verlegenheid, was, dat hij in de gaten kreeg, dat hij tegen dit kleine ding duidelijk zou moeten wezen — niet langer er om heen draaien, maar ronduit doen, wat hem te doen stond: vergiffenis vragen.

Hij zweeg even. Toen ging hij tot den kloeken stap over en zei haastig: „Laat 't nou maar uit zijn, Anneke — zóó heb ik 't niet bedoeld."

Weer die verwondering in het kleine gezichtje, in de groote, wijdopen oogen. En toen opeens haar stemmetje, blij en helder: „O, dàt vind ik aardig van je! Wel — dan is 't nou ook uit." —

„Zal je nu niet meer bang van me zijn?" vroeg hij half meenens, half lachend.

„Neen!" beloofde ze trouwhartig. „Nou hoeft 't ook niet meer, zei je." —

„'t Hoefde al lang niet meer!" verzekerde hij. „Maar zeg, blijf je hier staan? Ga mee een eindje." —

Hij wees met een hoofdknik naar een pad, dat langs de heuvels het bosch in voerde. —

„Dat 's goed!" zei Anneke, en opeens werd ze zoo trotsch als een pauwinnetje en stapte fier naast haar nieuwen makker voort. Wat! *zij*, Anneke van den Dokter, bijgenaamd krentje, werd uitgenoodigd, door zoo'n grooten jongen, net als elk gewoon meisje, om eens een eindje mee op te wandelen? Konden nu de Leersumsche meisjes haar maar zien! Kon ze ze nu eens tegen komen, hen, die 't hardst geschreeuwd hadden: „Krentje! Ukje!" Als ze zoo'n erg mal, buitenissig schaap was, dan zou deze groote jongen toch niets van haar willen weten!

„Nou moet je me eens vertellen, wat er toch aan scheelde, toen dien middag, op den landweg!" zei hij. „Het was op den dag, dat jullie school vacantie kreeg." —

„O, toèn" — zei Anneke, en in haar stem klonk weer afschuw en angst — Waarom moest hij haar aan dien vreeselijken middag herinneren?

Doch hij drong aan: „Nou, wat wàs er toen? En wat had *ik* daarmee te maken? Of dacht je, dat ik niet zag, hoe je voor me schrok, of ik een boosdoener van 't eerste water was — nu?"

„Ze hadden me geplaagd — en uitgescholden!" bekende Anneke dof. „En toen kwam jij — en toen dacht ik — dat je 't — weer zou doen." —

Hij floot een deuntje en keek omhoog, of er tusschen de wuivende takken wonderwat te zien was. Eindelijk wist hij weer, wat hij zeggen zou.

„Je ben toch een raar ding!" luidde zijn uitspraak. „Alsof *ik* wist, wat er daar op school gebeurd was! En — al hàd ik 't geweten, dan had ik toch nog niet meegedaan, met je te plagen."

„Niet?" vroeg Anneke ongeloovig en draaide het gezicht naar hem toe.

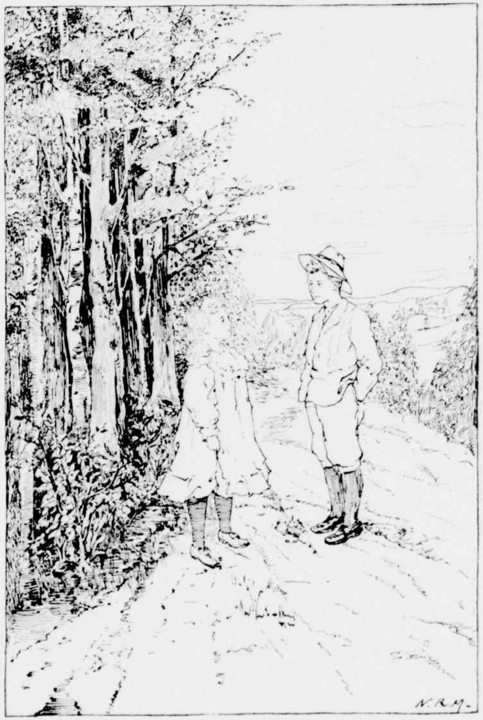

„Ze hadden me geplaagd — en uitgescholden!" Blz. 122.

„Neen, zeker niet!” zei hij hartelijk. „Eens was genoeg — en — dat ging ook nog lang niet zoo espres, als jij denkt. Het ging vanzelf, geloof ik. We hadden allemaal pret, en jij stond daar zoo raar.” —

’t Was Anneke net, of ineens haar herinnering aan dien Zondag al het droevige verloor. „Het ging ook lang niet zoo espres”, zei Frits daar zoo trouwhartig en ze geloofde het onmiddellijk — ze voelde, dat hij gelijk had. O, wat heerlijk was ’t nu, dat ze dien droevigen Zondag als het ware kwijt was! Zoo dikwijls ’s avonds in bed, of ’s morgens tusschen waken en droomen, was die dag haar weer te binnen geschoten en dan had ze niet geweten, hoe de ellendige gedachten uit haar hoofd te zetten.

Frits scheen te vinden, dat er nu genoeg over de kwestie was gepraat. Na eenige oogenblikken zwijgend naast Anneke te hebben voortgeloopen, zei hij opeens op heel anderen toon: „Als we eens den heuvel opgingen, lekker een eind de hei in?”

„Dat kan ik niet!” antwoordde Anneke beslist, ofschoon ze ’t dolgraag gedaan had. „Ik ben thuis zoo maar even weggeloopen — tante Jans zal niet weten, waar ik blijf. Het is zeker al lang theetijd” — en aarzelend keek ze naar beneden, waar ze nog slechts de tip van den vlaggestok van de Krakelingen uit het geboomte zag steken.

„Het is drie uur!” sprak Frits, na een horloge uit den zak van zijn buis te hebben opgediept.

„Zie je wel!” riep Anneke verschrikt. „Dan moet ik naar huis!”

Plotseling, in een vlaag van moed zei ze: „Ga mee — oom Piet heeft gezegd, dat er amandeltaartjes zouden zijn. Hij moest ze maken voor mevrouw Sluiters, en dan maakt hij er een paar over — hij weet, dat ik er zoo van hou.”

En zonder een antwoord af te wachten, sprong ze vederlicht en vliegensvlug tusschen het geboomte uit en de helling af.

Hij volgde haar nieuwsgierig. Het huis de Krakelingen had veel aantrekkelijkheid voor hem, gelijk voor de meeste bewoners van Leersum. Eensdeels kwam dat, omdat ’t iedereen zoo leuk leek, die groote familie, ieder lid opgaande in zijn eigen bezigheden;

anderdeels, omdat de bewoners van de Krakelingen heelemaal niet makkelijk te naderen waren en lang niet iedereen maar dadelijk over den vloer lieten komen. Zoodoende had een invitatie om op de Krakelingen te komen voor allen het prettige van datgene, wat weinig gebeurt, en terwijl Frits achter Anneke aansprong en haar rappe schreden ternauwernood bij kon houden, overlegde hij al, hoe hij tegen zijn moeder zou zeggen: „Ik ben op de Krakelingen geweest — in de huiskamer, en heb er thee gehad met amandeltaartjes!”

Toen Anneke den vlakken grond bereikt had, kwam Frits weer naast haar loopen en vriendschappelijk, zij met haar schouder tegen zijn elleboog, kwamen ze den voortuin van de Krakelingen door en stapten den winkel binnen.

Thans nam Anneke de leiding en voerde haar nieuwen vriend door de winkelkamer heen voor tante Jans' verbaasde oogen. Neen maar, daar kwam Anneke aanzetten met dien grooten Frits de Veer! Was het niet, of een colibrietje een grooten hond gevangen had?

Tante Jans was echter beleefd genoeg om niet te veel van haar verbazing te laten merken.

„Wel Anneke!” vroeg ze. „Waar kom je vandaan? We hebben al allemaal onze thee gehad — ik hoop, dat er nog wat voor jullie in den pot is overgebleven.”

„Dat hoop ik ook!” zei Anneke. „Want daarom heb ik Frits meegebracht. We wandelden samen in het bosch en toen zei ik: Ga mee — er zijn amandeltaartjes bij de thee.”

Tante Jans had inwendige pret om Anneke. Zoo achteloos vertelde ze dat daar — net of ze gewend was, iederen middag een ander mee te brengen uit het bosch — zij, het kleine, eenzame Anneke!

„Wel Fritsje — je zou zeggen, hou jij óok al van amandeltaartjes?” vroeg tante Jans, die Frits de Veer heel goed kende, al had ze 'm niet alle dagen bij zich op de thee. „Ga maar gauw zitten — daar, in dat hoekje. En hier is de thee, en daar zijn de taartjes! Oom Piet bederft je, hoor Anneke! Laten *wij* eens om taartjes vragen! Dan is 't altijd: Ik heb geen tijd, of: 't Beslag is op — of — Ik kreeg daarnet een nabestelling: ze moeten weg.” —

Zoo babbelde tante Jans, terwijl ze de kinderen

van thee met veel melk, benevens amandelgebak voorzag. Frits zei niet veel; eerstens had hij teveel te doen met eten en drinken, en dan liet hij de oogen dwalen door de gezellige kamer vol oude dingen.

Toen de versnapering genoten was, zei Anneke:

„Wil je den tuin eens zien?”

En ofschoon Frits den tuin van buiten kende — immers, langs twee zijden liep een weg en daar fietste hij nog al eens over — nam hij toch het aanbod aan en vergezelde Anneke naar den tuin, terwijl tante Jans glimlachend en hoofdschuddend achterbleef bij haar gebruikte kopjes en bekruimelde schoteltjes.

In den tuin liep het gesprek tusschen Anneke en Frits pas recht goed van stapel. Zij vertelde van de rozen, en van de kuikens, en hoeveel eieren de kippen gaven, hoeveel melk de koe. Hij van school, en dat hij nu met September naar de vijfde klasse ging. — Daarna nog de zesde en dan ging hij naar de H. B. S. met vijfjarigen cursus in Rotterdam.

„Ach!” zei Anneke beklagend.

„Hè?” vroeg hij verwonderd over haar toon, „jij ben toch zelf ook een Rotterdamsche.”

„Ja, maar nu ben ik al twee jaar hier en — in Rotterdam is 't niets prettig. Waarom ga jij er heelemaal heen?”

„Wel, omdat ik toch hier niet op een H. B. S. kan gaan — der is er hier immers geen. — In Rotterdam woont een broer van Pa — oom Adolf. Dan kan ik daar wonen, zie je. — En jij, ga jij nooit meer naar huis terug?”

Hij vroeg dat, omdat hij opeens bedacht, dat het wel gezellig zou zijn, als Anneke dan oòk weer in Rotterdam was. —

Anneke werd door die rechtstreeksche vraag in verlegenheid gebracht. Naar *huis* terug! Daar had ze nog nooit over nagedacht. Dat — dat wilde ze liever niet. Maar ze kreeg een kleur van schaamte over zichzelf: wat een slecht kind was ze toch, om niet eens naar huis terug te willen! Om bijna heelemaal te vergeten, dat ze op de Krakelingen niet *thuis* was, maar in Rotterdam. —

„Ik — ik weet 't niet!” stamelde ze verward.

Gelukkigerwijze reed er juist een vriend van Frits op zijn fiets langs de tuinhaag en riep heel verwonderd, alsof hij daar een miraculeus schouwspel zag: „Hè, dag Fritsje!”

„Bsjour!” deed Frits en wuifde met zijn hand. Toen begon hij druk aan Anneke te vertellen: „Das ’s Piet Gerritsen. Een racer, dat dat is!”

En toen moest hij haar weer uitleggen, wat een racer was, want van sporttermen had Anneke nog niet veel verstand. Zoo vergat Frits de kwestie van Annekes naar huis gaan.

Toen Anneke voor ’t middagmaal werd binnen geroepen, ging hij pas weg.

„Nou — ik kom nog weleens!” beloofde hij tot Annekes groote vreugde, doch zonder dat ze ’t hem had durven vragen. Tante Jans vroeg zich af, of haar oude ooren goed hoorden. —

En hij kwam ook wezenlijk „nog weleens.” Steeds meer behagen schepte hij in ’t kleine, fijne ding, dat zoo heel anders was dan andere meisjes.

Hij trof ook Mies Zuidema toen aan, en ze gingen langzamerhand een gezelligen driebond vormen. Al gauw noodigden de meisjes hem uit, hen te vergezellen naar oom Alberts boerderij, op de dogcar. Dat was een kolfje naar zijn hand! Wel moest hij thuis van zijn broers en na de vacantie ook van zijn makkers ’t een en ander hooren over zijn verwonderlijke vriendschap met „de krent”, maar hij stoorde zich slechts in zooverre aan die spottende aanmerkingen, dat hij hun een paar blauwe oogen presenteerde. En daar zijn vuisten geducht waren in Leersum, en in zijn huis, bloedde die plagerij spoedig dood en liet men hem rustig zijn gang gaan.

Anneke genoot van die nieuwe vriendschap. Nog meer schik had ze nu op haar uitgaansmiddagen, heel haar leventje leek vroolijker en fleuriger geworden.

Na de vacantie kwam de onderwijzeres voor haar. Ze had ’s morgens van half tien tot twaalf les. En ze leerde met verwonderlijk gemak en vlugheid, hoezeer ze ook dien zomer gevreesd had, niet meer te kunnen leeren, omdat ’t tòch niet gaf.

Nu alle omstandigheden zoo samen ten gunste van Anneke werkten, ging haar beterschap met krachtiger schreden dan ooit vooruit. Zoo half in den winter, toen Grootvader al herhaaldelijk gezien had, hoe plezierig ze met Mies en Frits samenspeelde, en samen babbelde, kwam ’t denkbeeld bij hem op, haar toch maar weer naar school te doen. Wellicht, dat ze ’t nu beter met de rest kon vinden, geruggesteund als ze was door haar vriendschap met die twee flinke kinderen. Doch bij nader inzien had hij ’t hart niet, den voorspoedigen gang van zaken te onderbreken en Anneke aan een proef te onderwerpen, die misschien, misschien al de hoop, die hij thans op haar volledig herstel gebouwd had, in rook zou doen verkeeren. En zoo liet hij Anneke bij haar onderwijzeres.

De vrije middaguren had ze toch steeds nog noodig, en op school zou ’t met elk jaar bezwaarlijker zijn geworden, haar die te doen behouden.

Toen Anneke negen jaar oud was, ging Frits naar Rotterdam. Het kostte hem veel, van Leersum afscheid te nemen, hoewel ’t al heel weinig op een afscheid voor goed leek. Want elke veertien dagen kwam hij van Zaterdagmiddag tot Maandagmorgen terug, en zijn moeder was vaak jaloersch op de Krakelingen. En dan bracht hij steeds al zijn vacanties in Leersum door.

Zoo ging Annekes leven thans voort als langs breede, zonnige wegen, eenige schoone jaren achtereen.

Tot de groote veranderingen kwamen.

HOOFDSTUK X.

Dien zomer zou Anneke elf worden. Nu was Grootvader al zeven-en-zeventig. Tante Jans twee-en-zeventig De anderen, behalve oom Albert, allemaal nog ouder. De last der jaren begon op de Krakelingen te drukken. Het werd er stil. Al drie jaar geleden hadden tante Betsy en tante Anna het atelier overgedaan aan Stientje, die met oom Piets meesterknecht was getrouwd. Het atelier, dat wil zeggen: de voorraad, de manden poppen, de naaimachines, de klanten. In die twee groote bovenvoorkamers kon 't niet blijven — dat was te veel geweest voor tante Jans, de huishoudster. Stientje vertrok dus met den heelen winkel naar Leersum, en woonde daar nu in een aardig huisje met haar man, aan wien oom Piet steeds meer en meer de zaak overliet. Een der twee bovenkamers werd gesloten — degene, die aan straat lag, werd thans zitkamer der beide oudste tantes, en telkens vertoonden ze zich minder in de huiskamer, daar de trap hun zoo bezwaarlijk viel.

Er was een derde dienstbode op de Krakelingen gekomen. Ze was half verpleegster, half kamenier, maar de tantes, die voor geen geld van de wereld weten wilden, hoezeer de jaren hen gingen drukken, zoodat ze verpleging en veel zorgen behoefden, de tantes noemden haar deftig onze kamenier. Oom Albert, die nog geen zeventig was, had zich kras gehouden. Hoewel niet meer zóó door weer en wind als vroeger, reed hij toch nog geregeld naar zijn boerderij en voerde er zelf nog het bewind. Echter waren er tusschen hem en zijn zetboer al onderhandelingen gevoerd over een mogelijke overname der boerderij. „Nu nog niet!" herhaalde oom Albert dan uit den treure. „Maar voor zoo over een jaar of tien."

Grootvaders opvolger was al lang gekomen en woonde in Amerongen. De praktijk van Dokter de Waal werd met den dag kleiner — de oude menschen bleven nog bij hem, maar al wat jong kwam wonen in Leersum en Amerongen, klopte bij den jongen dokter aan. Vaak, als de oude menschen ziekten en kwalen hadden, die Dokter de Waal uit zijn bed dreigden te halen, zond hij hen zelf naar den jongen dokter toe. En met minder leedwezen, dan hij vroeger vooruitgezien had. Hij kòn niet meer, en dan was 't wel goed, te weten, dat krachtiger handen klaar waren om het te zware werk over te nemen en aan te pakken. In Leersum en Amerongen verwonderde men zich ondanks alle teekenen van verval over de taaiheid en de levenskracht der bewoners van de Krakelingen.

„Maar dat zal je zien," profeteerden de babbelaars: „Als er nou eentje ook valt, dan gaan ze allemaal. Net, als een bosch bij storm; de wind velt één boom — en dan is 't met de rest ook gedaan."

Soms beklaagden de Leersummers en Amerongers weleens „dat arme, kleine kind, zoo tusschen al die oude menschen." Maar dat arme kind vond zichzelf al heel weinig beklagenswaardig. Haar gezondheid was goed, ofschoon ze nog in niets op de bloeiende bolleboozen geleek; ze was een stuk gegroeid, al bleef ze steeds heel klein voor haar jaren. Ze had er nooit behoefte aan gevoeld zoo heel luidruchtig in huis te wezen en schikte zich als vanzelf in de steeds grooter wordende stilte op de Krakelingen. In den tuin kon ze met Frits en Mies zooveel spelen als ze wou, en als ze eens met der drieën in de huiskamer een kijkje kwamen nemen, dan was tante Jans steeds zoo flink en zoo lief en zoo wijs, om niet met het eeuwigdurende „Laat dat!" en „Wees toch stil!" der oude menschen aan te komen. Mies was in Wageningen op de H. B. S. en kwam wel minder dan vroeger, daar ze veel werk had. Maar toch kwam ze geregeld, en de oude vriendschap tusschen de meisjes bleef even hartelijk en innig.

Een ding had Anneke gemist: het atelier. Doch daarvoor had ze alweer vergoeding gevonden in Stientjes gezellig huis, en vaak liep Anneke daar binnen, hoewel nu Stientje wel geen lapjes meer voor haar bewaarde, en haar niet meer leerde merken. Dat kende ze nu wel. Haar fiets had Anneke nog niet, ofschoon ze uit de verhalen van vader en moeder, die trouw hun bezoeken volhielden, wel alles hoorde van de fietsgeneuchten der bolleboozen thuis. Doch Grootvader had 't fietsen voor Anneke niet zoo geschikt gevonden. Geduldig had Anneke zich bij die uitspraak neergelegd. Eén ding was goed: Mies had er ook nog steeds geen. Meneer Zuidema vond 't niet noodig voor zijn dochters, waar hij drie rijtuigen voor hen ter beschikking had. Wel had Mies zelf leeren mennen en reden de vriendinnen nu vaak samen uit. En vaak werd 's Zaterdagsmiddags de dogcar aan 't station Zeist gezien, om Frits af te halen.

Moeder had nog eens Anneke zoo heerlijk verrast als toen dien Zaterdagmiddag met 't nieuwe zusje. Dien tweeden keer bracht ze een broertje mee. Het zusje was al vier jaar — wat die tijd toch opschoot! En broertje nu net een jaar. Die twee hummels werden vaak door vader of moeder meegebracht naar de Krakelingen, en als Anneke nu aan Rotterdam dacht, leek haar niet alles meer zoo vreemd en vijandig — ze zou dan toch, naast vader en moeder, nog de kleine Emma en de nog kleineren Ben hebben, dacht ze.

Rotterdam!

Ja, met het steeds zwaarder neerzijgen van de jaren, op de schouders der bewoners van de Krakelingen, was er vaker dan vroeger over Annekes mogelijken terugkeer naar Rotterdam gesproken. Vaker ook, dan Anneke wel wist. En 't resultaat dier besprekingen was geweest, dat Anneke blijven zou in Leersum, zoo lang 't maar mogelijk was. Geen der oude menschen wilde graag haar vriendelijk gezicht, haar vroolijken lach en het getrippel van haar voetjes missen. „Het houdt ons nog een beetje frisch,” beweerden ze. Bovendien had men al *te* vaak mislukte proefnemingen betreurd, om zonder noozaak nog eens te herhalen, wat zoo vaak op niets was uitgeloopen. Zoolang als 't kon. Dat beteekende: zoolang Grootvader, Annekes opvoeder nog leefde. Zoo lang tante Jans, Annekes verzorgster, het vol kon houden.

Ondertusschen moest de onderwijzeres van Anneke, juffrouw Meyers, bij haar lessen met de mogelijkheid van een terugkeer naar Rotterdam rekening houden. Ze gaf haar onderwijs nu zoo, dat Anneke op haar twaalfde jaar klaar zou zijn voor de meisjes-H. B. S. in Rotterdam. En daarna zou Anneke er lessen in Duitsch en Engelsch bijkrijgen van een leeraar uit Wageningen, terwijl juffrouw Meyers het gewone onderricht benevens Fransch zou blijven geven. Dan leerde Anneke steeds precies hetzelfde als op de meisjes-H. B. S. en kon desnoods op ieder oogenblik daarheen over gaan.

Aldus was besloten, al wist Anneke dat niet alles nauwkeurig. Maar vaker dan vroeger praatten vader en moeder haar over Rotterdam, en ook Grootvader had 't vaker over een mogelijken terugkeer, zonder aan te roeren, welke treurige omstandigheden daaraan vooraf zouden moeten gaan.

Het was een heerlijke Zaterdagmiddag, zoo tegen het eind van April. Al het lage hout was uitgeloopen, en de zon deed het jonge groen glanzen. De hooge boomen stonden nog kaal en oogenschijnlijk dor, doch wie zijn oogen niet in den zak had, zag ook aan hen de groote vorderingen van de Lente.

Twee uur. Het stationsplein van Driebergen lag in de zon. Het welige, jonge hout rondom het plein lokte tot genieten — de weg naar Leersum noodde tot bewonderen en tot voortgaan langs de weelderige tuinen, waar in helle pracht tallooze voorjaarsbloemen bloeiden.

Voor de uitgang van 't station stond de dogcar der Zuidema's. Mies zat hoog verheven op den bok, en netjes, rechtop, als een koetsier van professie, de beenen schuins neergestrekt, dat de voeten zich schrap zetten tegen den rand van de voetenplank. De leidsels hield ze stevig vast, want ze kon den trein niet zien aankomen. Als Bles hem hoorde, kon hij weleens een onverwachten zijsprong maken. Anneke zat naast haar, en leek heel klein, nu de groote Mies nog bovendien op de verhoogde helft van de voorbank zat. De meisjes waren beiden reeds in zomertenu. Mies droeg een lichtroode katoenen jurk met witte piqué hoed, en Anneke was al in 't wit. Hun mantels, voor als de voorjaarstemperatuur onverhoopt mocht tegenvallen, lagen opgevouwen onder de bank.

Men verwachtte Frits. De trein had er al moeten zijn, maar die was vaak laat op den Zaterdag, door het reizigersverkeer, dat op dien dag drukker was dan gewoonlijk.

Doch nu maakte Blesje zijn zijsprong en Mies hield de teugels in. Blesje had den trein eerder aan hooren komen dan de babbelende jonge dames. Het geknars der wielen en remmen, al het geraas, dat een stilhoudende trein maakt, klonk nu duidelijk tot hen over en even later stroomden de reizigers het stationsgebouw uit, het plein op. Frits sprong hen allen vooruit, zijn citybag met zijn waschgoed in de hand.

„Ziezoo, nou zijn we weer, waar we wezen moeten!" zei hij bevredigd, terwijl hij zonder verdere begroeting en als rechthebbende, de dogcar beklom.

„Wil je niet op mijn plaats zitten?" bood Anneke aan.

„Welnee — vooruit maar. Zóó zitten we alle drie goed," sprak hij en ging in de kar op de knieën liggen, geleund op het ijzer, dat den bok tot ruggesteunsel diende. „Dan heb ik jullie allebei in 't vizier — allo Bles!"

Daar Mies, de koetsier, van 't zelfde oordeel was als de praatsmakende gast, zette Bles zich thans in beweging, stapte behoedzaam tusschen de plotselinge herrie op het stationsplein door, trok holderdebolder de kar over de vreeselijke tramrails, en schoot toen ineens, als een pijl uit een boog, vooruit, den straatweg op.

„Geen nieuws?" vroeg Mies.

„Geen nieuws!" antwoordde de jongen, verloren in den aanblik der schoonheid om hem heen. Doch toen hij als 't ware eenigermate verzadigd was van lenteweelde, begon hij vanzelf over tòch allerlei nieuws — er was na de Paaschvacantie, die men in 't begin van April genoten had, een nieuwen leeraar op de H. B. S. gekomen en dat was nou toch zóó raar — 't was een piepjong ventje, met een snuitje van niks, voor wiskunde wastie — ze hadden gedacht, braaf pret bij hem te kunnen hebben — wiskunde, daar hadt je haast altijd schik bij — 't was ook een vak van niks — verdraaid vervelend, en — nou dat kleine jonge kereltje voor hen stond, nou dorst er niemand wat, nou dee er niemand wat — zelfs niet in de hoogste — Ze begrepen der zelf niets van en konden er maar niet achterkomen. En nou gingen ze er allerlei

moppen over tappen. Ze zeien, dat ie een spuitje bij zich had, en dat ie daar ongemerkt de lucht mee volspoot met een bedwelmend middel, en dat ze daarom nou niks durfden — of ze zeiden, dat ie vroeger leeuwentemmer was geweest. Maar hoe 't ook was, vreemd genoeg was 't, en er school bepaald tooverij onder."

Toen kwam Mies met haar schoolervaringen op de proppen en daarna had Anneke een verhaal van een grappige, oude juffrouw, die nooit betaalde en die door oom Piet uit medelijden maar niet gemaand werd, want hij wist 't: ze kon amper rondkomen. Als ze haar Zaterdagsche boodschappen kwam doen, kreeg ze altijd een half onsje kaakjes toe; dan had ze Zondags ook wat bij de koffie. En nou had Mientje in de drukte van den afgeloopen Zaterdagavond vergeten, de kaakjes te geven, en toen had de juffrouw vreeselijk plechtstatig en diep verontwaardigd haar brood en ontbijtkoek weer teruggelegd en haar mandje nog uitgeschud, alsof ze van zulke hatelijke menschen geen kruimpje mee wou nemen, en toen was ze weggegaan.

„En jullie hebben der toch stilletjes laten gaan?" vroeg Frits.

„Ja, maar ik heb later het mandje met de boodschappen en de kaakjes in haar portaaltje neergezet," zei Anneke. „We hadden zoo'n medelijden met haar — wat zou ze moeten beginnen? Een andere bakker wil haar niet leveren; ze weten allemaal wel, dat ze niet betaalt. En moet dat mensch dan maar verhongeren?"

„Nou, die is goed!" sprak Frits hartgrondig. „Ik zou zeggen: al te goed is buurmans gek." Doch Mies vond het erg mooi van hun drieën: van oom Piet, van Mientje en van Anneke.

„Nou zijn we benieuwd, wat ze vanavond zal uithalen!" sprak Anneke. „Dien avond was ik ook benieuwd en dacht: o wee, strakjes laat ze me daar het mandje nog staan! Maar nee hoor — ik bleef zoo'n beetje in de buurt, achter de boomen, en toen kwam ze in 't portaaltje en pakte 't mandje op, net, of alles zoo hoorde. Het zou ons niets verwonderen, als ze vanavond weer terugkwam, of er niets gebeurd is. Mientje en ik hebben al tegen elkaar gezegd, dat we dan geen raad zullen weten van 't lachen."

Onder dergelijke gesprekken was het uur om Leersum te bereiken, spoedig voorbij. Ze hielden stil voor de Krakelingen. Frits zou er met Anneke afstappen, en Mies ging dan de kar naar huis brengen — de kar en Blesje moesten met den Zaterdag een groote beurt hebben. Zij zelf kwam dan nog even te voet aanloopen, maar niet lang, want ze moest ook al de groote beurt hebben.

Toen het rijtuigje stil hield en Frits in hetzelfde oogenblik er uit was gesprongen, kwam Mientje zenuwachtig en beweeglijk den winkel uitsnellen en zei op gedempten toon: „O, Goddank, dat jullie er zijn! Juffrouw Janske is zoo naar geworden, en de dokter is weg — hij is misschien bij boer Stoon en we hebben wel iemand gestuurd; maar 't is zoo ver. Willen jullie den dokter gaan halen? Je haalt dan Hein, die der naar toe is, nog makkelijk in."

„Ik ga niet mee!" zei Anneke, die wit was geworden tot haar lipjes. En ze wou uit de kar springen en den winkel ingaan, naar de huiskamer toe. Maar Mientje greep haar en hield haar tegen met een angstigen, smeekenden blik naar de anderen, of die haar begrijpen en helpen wilden.

„Neen, jij moet ook mee! Je kunt heelemaal niet helpen — 't is nergens voor noodig, dat je hier blijft."

De anderen hadden Mientjes smeekenden blik verstaan. Zachtjes drukte Frits de weerstrevende Anneke op haar plaats neer. „Vooruit!" zei hij met een blik van verstandhouding naar Mies. Deze draaide, en, vóór ze Bles den vrijen teugel gaf, boog ze zich nog even tot Mientje over en zei: „Ik neem Anneke mee naar huis om te eten!"

„Neen, neen!" stribbelde Anneke tegen, en voelde zich, nu de dogcar in volle vaart het naastbijzijnde grintpad opreed, alsof ze ontvoerd werd, geschaakt.

Mies en Frits lieten haar even aan haar lot over. Mies had ook al haar oplettendheid noodig voor haar rijden. Boer Stoon woonde achter de heuvelen, een uur gaans ver. Het grintpad, dat Bles ingeslagen was, voerde recht omhoog over den heuvelenkam heen. Bles ging zijn loop al vertragen. Maar dat mocht niet — want van de boerderij van Stoon voerde ook nog een pad naar Amerongen, en als de dokter niet bereikt werd, vóór hij dat pad misschien insloeg, was de kans, om hem

betrekkelijk gauw bij de ziekte te hebben, verkeken.

„Vooruit dus, Bles! oude jongen! Haal je luie beenen maar eens flink na je!" sprak Mies tot haar paardje en werkelijk versnelde Bles zijn gang. Toch, even voor den heuvelkam, moest Mies hem wel laten stappen, wilde ze hem niet te veel afjakkeren.

Hooger steeg de kar, wijder werd 't uitzicht. Een panorama ontrolde zich, dat hun op elk ander oogenblik een kreet van verrukking had ontlokt, hoe vaak ze 't ook gezien hadden. Doch thans konden ze er hun aandacht niet aan schenken. Mies scheen geheel in beslag genomen te zijn door het sturen, Frits tuurde somber voor zich uit, met soms een plotselingen, spiedenden blik in Annekes richting. Anneke zat daar geheel verslagen, het gelaat bleek, de lippen opeengeklemd. Tante Jans erg ziek! Zoo ziek, dat Grootvader uit zijn werk gehaald moest worden! Zóo ziek, dat Anneke niet eens bij haar mocht! Wie zóó ziek was — die kon — dood gaan!

Een huivering overviel Anneke. Thans had de dogcar den heuvelkam overwonnen. Even poosde Bles, als om nieuwe krachten te verzamelen. Toen knalde de zweep — en voorwaarts schoot Bles in duizelingwekkende vaart den heuvel af.

„Ik ga niet mee naar Beukendael, Mies!" sprak Anneke beslist, schel, opdat ze gehoord zou worden in het rumoer, dat de kar en Bles op den harden weg maakten.

Mies deed, of ze niets hoorde. „Daar loopt Hein!" sprak ze en wees met haar zweep op een zwarte figuur voor hen, een man, die haastig den grintweg afstapte.

Weer een knal van de zweep, weer een sprong van Bles. Spoedig was de man achterhaald en „Hei, ho!" stond Bles met een ruk stil..

„Hein!" sprak Frits, die had zitten overleggen, wat nu 't beste was. „Wij gaan zien, dat we dokter de Waal te pakken krijgen. Als jij nou zóo, dwars over de hei, naar Amerongen ging, dan kon jij probeeren, of je dokter Kellerman naar juffrouw de Waal kon toesturen. Dan hebben we twee kansen voor één, zie je." „Bestig, jongeheer!" antwoordde de man. „'t Is anders een heel ding zoo met de juffrouw!"

„Ja! ja!" riep Frits en wuifde bijna afwerend met de hand. „Vooruit, Mies! Dag, Hein!"

En voort ging Bles, terwijl Hein nog even staan bleef, als verbijsterd door dat plotselinge afscheid. Toen verliet hij het grintpad en zocht in de hei naar een voetenpaadje, een slagje, dat hem naar Amerongen voeren zou.

„Ik ga *niet* mee naar Beukendael, Mies!" zei Anneke weer.

„Ach, lieverdje!" kwam Mies, of ze zeggen wou: „Dat helpt je immers toch niets!"

Toen zwegen ze weer alle drie.

Nog een lichte stijging, nog een diepe daling, in vliegende vaart volbracht. Daar wees Frits met een kreet van teleurstelling op een donkere vlek in de hei, een eind achter boer Stoons hoeve. Het was het koetsje van dokter de Waal, dat over den anderen grintweg op Amerongen afreed.

„Ja, die moèten we inhalen!" zei Mies vastbesloten, boog zich voorover, haalde de teugels aan, klakte met de tong.

Bles vloog, als hij nog nooit gevlogen had. De wind suisde den kinderen om de ooren. Nu reden ze de hoeve van Stoon voorbij en hoorden eenige verschrikte, waarschuwende kreten van 't erf opgaan.

„Het kan geen kwaad! Het kan geen kwaad!" stelde Mies gerust, ofschoon noch Anneke, noch Frits aan angst dachten.

„Vooruit Blesje! Vooruit mijn jongen! Thuis kun je uitrusten! Nu draven, draven, mijn beestje! Vooruit! We winnen! we winnen! bravo, mijn beestje!"

Dokters koetsier, de oude Jan, hoorde een karretje ijlend achter zich aankomen. Daar de weg heel smal was, haalde hij duchtig uit, tot bijna voor de helft in de dorre, bruine hei, terwijl hij mopperde: „Wel ja, die speelgoeddingen! altijd haast! Een fatsoendelijk mensch moet maar zien, dat hij zich bergt! Wel ja!"

Daar bereikten kreten zijn oor.

„Dokter! dokter!" werd er geroepen.

Hij keek om en herkende de dogcar der Zuidema's. „Ho, Vos!" riep hij, en Vosje stond pal.

De kar ging vaart minderen; de dokter stak het grijze hoofd uit het portierraampje en vroeg, wat er aan de hand was. Mèt stopte de dogcar, en de stem van Dokters Anneke riep, half verstikt van angst en verdriet:

„Grootvader! of u dadelijk thuis komt! Tante Jans is zoo ziek!"

Grootvaders eerste bezorgdheid gold zijn opgewonden kleinkind.

„Wel, lieveling!" zei hij meelijdend. „Ik ga gauw met jullie mee hoor! Keeren, Jan!"

„Ik ga *niet* op Beukendael eten!" riep Anneke haar Grootvader toe, terwijl de beide rijtuigen keerden.

De dokter wilde opheldering over dien uitroep vragen. Doch Mies boog zich over naar het koetsje, zag den ouden heer met een blik van verstandhouding aan en zei:

„U vindt 't zeker ook wel beter, dat Anneke op Beukendael gaat eten? Ik heb 't met juffrouw Mientje al afgesproken."

„Dat is ook beter, kind, dat is ook beter!" sprak de dokter, die den toestand ging overzien. „Ja, hoor eens, Anneke, hier helpt niets aan. Jij gaat mee naar Beukendael en —" doch hier verslapte de oude stem en besloot weifelend: „vanavond kom ik je daar halen. Mies —" en de stem klonk weer opgewekter: „doe mij het genoegen en sla straks rechtsaf, dat je Beukendael aan de achterzijde bereikt. Vosje zal zijn weg alleen wel vinden."

Mies salueerde met de zweep, ten teeken, dat ze begrepen had en liet Dokters rijtuig voorgaan. Na een „dag kinderen!" vertrok de dokter in snellen draf naar huis. Mies volgde langzamer en bereikte spoedig den aangeduiden dwarsweg, die haar door de hei en achter de bosschen om naar Beukendael zou brengen. En Anneke had alweer het gevoel, of ze meegevoerd was, geschaakt — en dezen keer had Grootvader zelf meegeholpen!

Ze wou van niet veel troost weten, en was geen gezellige gast aan de prettig-drukke tafel op Huize Beukendael. Frits had bij het hek van Beukendael afscheid genomen, zeggend, dat hij 's avonds nog weleens bij de Krakelingen zou komen aanloopen.

Na het eten ging de familie Zuidema in de serre zitten. Het was nog te koud voor de veranda, vond mevrouw. Maar toch liet de windstille avond toe, dat de serredeuren, die op de veranda uitkwamen, openbleven. Bij die deuren stond Anneke, en tuurde den grooten weg op, of Grootvader haar nog niet kwam halen. En haar hartje dreigde te breken van angst. Ach, die arme tante Jansje! En nog altijd kwam Grootvader niet! Die moest toch weten, dat zij, Anneke, zoo vreeselijk in ongerustheid was om tante Jansje!

Het werd donker, en koud. Anneke huiverde aan de open deur. Toen voerde mevrouw Zuidema haar zachtjes naar een stoel, lei wat boeken voor haar neer en sloot de deuren.

Het helle licht in de serre maakte 't onmogelijk, iets in de duisternis buiten te onderscheiden. Toen Anneke nu niet meer uit kon kijken, ging ze luisteren, en aan de boeken, die voor haar gelegd waren, had ze niet veel.

Om half negen werd er zacht gebeld. Anneke hief het hoofd op, en een brandende blos bedekte haar wangen. Een oogenblik later werd mevrouw Zuidema door het dienstmeisje in de gang geroepen.

Annekes spanning werd onduldbaar. Ze wist het — ze voelde 't — die boodschap, daar gebracht, gold haar. En die boodschap was niet goed, anders hadden ze haar immers dadelijk geroepen en haar verteld, dat ze gerust kon zijn.

Onwillekeurig sprong ze van haar stoel op, maakte een beweging of ze mevrouw Zuidema na wou ijlen. Doch Mies sloeg de armen om haar heen, fluisterde: „Bedaar nou toch, Anneke! Het is misschien wel niet —” en hield haar zóo in hare omhelzing gevangen.

Daar kwam mevrouw Zuidema de kamer weer in, liep op de serre toe. Haar gelaat voorspelde niet veel goeds. Met een noodkreet rukte Anneke zich van Mies los en wierp zich door de serredeuren heen, de kamer in, mevrouw tegemoet.

Deze ving haar op en nam haar mee naar den divan. Daar zette ze zich met 't bevende kind neer en zei zachtjes:

„Grootvader heeft gevraagd, of zijn Anneke bedaard wil zijn. Hij kan nu geen zorg over haar er nog bij hebben!”

„O, o! wat is er dan?” riep Anneke handenwringend. „O, zeg 't toch gauw, is tante Jans dood?”

De boodschap van de Krakelingen had, bij het droevig nieuws, het verzoek behelsd om Anneke langzaam op de waarheid voor te bereiden en mevrouw Zuidema

had zoo, bij eerst overleg, gemeend, Anneke vanavond te zeggen, dat tante Jans zwaar ziek was en dan pas morgen de Jobsmare mee te deelen. Doch nu ze het kind, dat trilde als een espenblad, in de armen hield, dorst ze 't niet aan, om die vreeselijke spanning, die verscheurende angst nog een ganschen nacht te doen voortduren. Beter was nu met de waarheid te komen, hoe die ook treffen zou. En ze keek Anneke met een langen blik aan, als om haar te doordringen van haar sympathie, en medelijden. Toen boog ze zwijgend het hoofd.

Een luide smartkreet — en toen barstte Anneke in tranen uit. Mevrouw Zuidema liet haar lang, lang schreien en toen Anneke eindelijk uitgeput tegen haar aanlag, wenkte ze Mies, die met een behuild gelaat uit de serre kwam en zei haar zachtjes, de logeerkamer in orde te laten maken. Mies ging, na een meelijdend strijkje over Annekes zijige lokken en kwam een kwartier later met de boodschap terug, dat alles in orde was.

„Dan breng ik Anneke ineens naar bed!” sprak mevrouw Zuidema en stond op, Anneke meevoerend. Deze liet willoos met zich handelen. Alleen op de slaapkamer barstte ze uit in jammerklachten: „Arme, lieve, goede tante Jans! En dat ik ze nu niet eens meer gezien heb! Nou is ze dood! dood! mijn arme tante Jansje!” Doch lang konden haar krachten 't niet meer uithouden. En toen mevrouw Zuidema haar maar eenmaal in bed had, sliep ze spoedig in. Tot zoolang bleef mevrouw bij haar. Toen ze overtuigd was, dat Anneke in een vrij rustigen slaap vergetelheid had gevonden voor haar groot verdriet, dorst ze Anneke pas te verlaten. Doch nog menigmaal in dien avond kwam ze naar de haar toevertrouwde logeé kijken.

Den volgenden morgen hield Grootvaders koetsje voor Beukendael stil en de dokter stapte eruit. Hij leek sterk verouderd. Dat viel mevrouw Zuidema op en ze beduidde het haar man, met een blik vol medelijden. Maar zelfs Anneke zag 't. Langzaam ging ze den gebogen oude door den tuin heen tegemoet, en toen ze eenmaal bij hem was, liet ze haar tranen weer den vrijen loop.

„Nu mag ik toch mee naar huis, Grootvadertje?" vroeg ze smeekend.

Mevrouw Zuidema kwam uit de serre den ouden heer tegemoet en reikte hem met een paar woorden van deelneming de hand. Ze begreep, dat thans niets hem liever kon zijn dan een ongestoord samenzijn met zijn kleinkind, en, met haar hand in de richting van het park wijzend, zei ze: „Als u zich eens met Anneke wat vertreden ging, tot de koffie hier klaar is? Wat dunkt u daarvan, dokter?"

„Als u het permitteert, zeer gaarne," sprak de dokter met een dankbaren blik. Anneke en hij wendde zich nu naar het uitgestrekte park van Beukendael, dat tegen de heuvels oplag en als een wig vooruit schoof in de dennenbosschen.

„Neen, mijn kind!" begon de dokter het onderhoud tusschen hem en zijn bedroefd kleinkind. „Je gaat *niet* mee naar huis. Tenminste, als mevrouw Zuidema je wil houden. Kijk eens — niemand doe je daar thans thuis eenig goed mee en je zelf zul je veel scha berokkenen. Eerst moet alles — voorbij zijn — en het huis weer geschikt voor een klein meisje — dan haal ik je weer terug."

„Voorbij?" fluisterde Anneke. „Wat voorbij?"

De dokter haalde de schouders op.

„Denk zelf maar na!" zei hij met tranen in zijn stem. En opeens wist Anneke, wát er voorbij moest zijn. Ze huiverde. Als een somber vizioen zag ze voor zich heentrekken een begrafenis, en menschen in rouwkleeren.

„Moet ik ook in den rouw?" vroeg ze, met een rilling en een blik langs haar wit zomerjurkje.

„Neen! neen!" riep de dokter heftig. „Geen kind van elf jaar in den rouw! Neen, neen Anneke!"

„Hoe is 't toch gekomen?" vroeg nu Anneke. „Hoe kàn dat toch? Kon u er dan niets aan doen, Grootvader?"

„Mijn kind, mijn kind!" zuchtte Grootvader smartelijk. „Ach, had ik er wat aan kunnen doen! De flinkste, de opgewektste — de jongste!"

Een siddering overviel hem — hijzelf geloofde aan wat de Leersumsche praatgragen zeiden: „Wacht maar, als er daar één valt, dan gaan ze allemaal, op het rijtje af."

Nu was de Dood dan toch eindelijk het groote, oude huis binnengetreden! Nu was het Hem dan toch eindelijk gelukt, den hechten keten te verbreken, dien de broers en zusters te samen vormden! Betsy en Anna, ze waren zóó verdoofd van den slag, dat de Dokter voor hun leven vreesde, Piet, hij was in dit eene etmaal een stokoude man geworden! Met diepe bekommernis dacht de dokter aan de naaste toekomst. Maar dàt beloofde hij zich zelf en zijn geliefd kleinkind: Mocht weer zoo'n slag dreigen, mocht weer zoo'n slag vallen, dan moest Anneke weg! Het kind mocht niet in het uitstervende huis blijven, mocht niet meegetroffen worden door slag op slag! Nog hedenmiddag, beloofde de Dokter zichzelf, nog hedenmiddag zou hij dit besluit aan Annekes moeder schrijven!

Waar bleven zijn gedachten? Annekes moeder zou natuurlijk komen, en haar vader ook, vanmiddag nog! Dan zou hij hun onmiddellijk dat besluit meedeelen — God weet, hoe spoedig het ten uitvoer gelegd zou moeten worden!

Toen de dokter met enkele woorden Anneke verzekerd had, dat tante Jans slechts kort geleden had, en zacht was ingeslapen, leidde hij het gesprek op andere onderwerpen, sprak over den schoonen voorjaarsdag, over het uitzicht, dat zich allengskens aan hun blikken ontrolde. En Anneke kalmeerde wat.

Nu richtten hunne schreden zich weer naar het huis. Men mocht mevrouw Zuidema toch niet met de koffie laten wachten.

Aan de koffietafel zaten Mies en Frits en hadden een prachtig plannetje gereed gemaakt voor dien middag. Vader had er zijn goedkeuring al aan gehecht, mits Anneke meeging, zei Mies slim. Ze zouden naar de Pyramide van Austerlitz rijden, ook Tony, Mies' elfjarig zusje, mocht mee. De weg, die van Beukendael naar de Pyramide voerde, was eenvoudig sprookjesachtig schoon en Mies en Frits hoopten, dat hun kleine vriendin in den rit afleiding zou vinden, en er ondanks alles, behagen in scheppen.

„En dokter," sprak mevrouw Zuidema, „nu had ik zóó gedacht, dat u Anneke nog maar een paar dagen hier moest laten."

„Als 't u niet te lastig is, heel, heel graag!" zei de dokter uit den grond van zijn hart en zuchtte van verluchting, nu hij niet om gastvrijheid voor zijn Anneke hoefde te bedelen.

Na afgesproken te hebben, dat juffrouw Meyers haar lessen voorloopig op Beukendael zou komen geven — ledigheid vond dokter nu juist het ongeschiktst voor zijn Anneke, — en beloofd te hebben, dat hij spoedig terug zou komen, en vader en moeder zou sturen, zoodra ze in Leersum aangekomen waren, nam de dokter afscheid van het gezelschap en zocht zijn rijtuig op, dat zachtjes op den straatweg op en neer reed, alsof Jan en Vos samen ongeduldig waren geworden.

De rit naar de Pyramide ging door en bereidde Anneke werkelijk meer genot, dan ze er in gedacht had, te zullen vinden. Frits en Mies waren zeer tevreden over de resultaten van hun opbeuringsmethoden en beijverden zich, hierdoor aangemoedigd, met nog enkele andere plannen in elkaar te zetten, waarvan echter de uitvoering alleen voor Mies' rekening zou komen, daar Frits weer naar Rotterdam moest, Maandagmorgen.

Geholpen door Mies, kwam Anneke de zware dagen door, eer ze weer op de Krakelingen gewacht kon worden. Ze meende, dat al heel wat van het leed geleden was, toen Grootvader haar eindelijk af kwam halen en haar weer thuisbracht. Maar toen ontstelde het nu in droefheid gedompelde huis haar zóó, dat haar leed als 't ware op nieuw begon en eenige dagen lang dacht Grootvader er hard over, haar thans naar Rotterdam te zenden. Gelukkig kwam er, voor een week om was, een keer in Annekes gemoedstoestand. Mevrouw Zuidema had haar onder handen genomen en haar gezegd, dat er thans een taak op haar rustte: vroolijkheid en troost te brengen in het huis, waar allen steeds zoo lief voor haar geweest waren. Dat hielp. Anneke ging zich bedwingen, ging bij tante Betsy en tante Anna voorlezen, lokte oom Albert, met behulp van Mies, mee naar zijn boerderij, zette oom Piet weer aan 't werk in de bakkerij, om vleeschpasteitjes en mokkataartjes voor hen te maken.

En zoo kreeg het leven op de Krakelingen weer een eenigszins dragelijken tint. De eerste meid, die tot nog toe voor de keuken en het grove werk was, werd tot meid-huishoudster verheven en kreeg tot haar hulp een schoonmaakster, voor twee of drie dagen in de week. Het was wel droevig, thans haar in de huiskamer te zien, al de kleine bezigheden verrichtend, die tante Jans placht op zich te nemen. Maar ook dat wende.

De dagen gleden voorbij; werden warmer, langer — de zomer kwam.

HOOFDSTUK XI.

Waarom weer in bijzonderheden uit te pluizen allen schrik, alle angst, alle verdriet, die de zomer voor Anneke meebracht? De Leersumsche babbelaars hadden gelijk gehad — toen de storm een boom geveld had, kreeg hij des te meer vat op de anderen.

Begin Juli zat Anneke in Rotterdam voor 't raam van het bovenhuis harer familie en staarde met bijna wezenloozen blik in de zonheete straat, waar de zomerwind wolken stof doorheenjoeg. Anneke was thuis — voorgoed thuis. Op de Krakelingen werden weer twee kamers gesloten. Grootvaders wachtkamer, en Grootvaders slaapkamer. Want die nu heengegaan was — 't was juist Grootvader geweest.

Anneke had gebeden en gesmeekt, in Leersum te mogen blijven. Meer dan ooit voelde ze zich thans een lid van het gezin op de Krakelingen. Bij haar stemming paste thans niets beter dan de doodsche stilte van het tweemaal zoo zwaar getroffen huis — van het huis, dat gelaten wachtte, wanneer weder een slag zou neervallen. Ze wilde niet weg, uit de groote, donkere kamers, waar soms in een hoek een smartelijke zucht, een schreiend gekreun klonk. De oude menschen wilden nog moedig zijn voor elkaar en schuilden met hun leed in de donkere hoeken. Anneke wilde niet weg van 't kerkhof, dat in Amerongen rondom de kerk lag, niet weg van 't familiegraf der de Waals, waar thans twee namen frisch bijgebeiteld stonden in den reuzensteen die den grafkelder overdekte.

Maar voor geen kind kon zulk een atmosfeer van smart en droeve afwachting schadelijker zijn dan voor Anneke, en daarom hadden vader en moeder haar, bijna met geweld, meegevoerd naar Rotterdam, hoe hard 't hun ook leek, een buitenkind, juist in dit gedeelte des jaars, over te brengen op een Rotterdamsch bovenhuis. En thans zat Anneke voor 't raam en staarde in de zonheete straat.

Het was aanvang Juli. De vacanties waren allen begonnen. Omdat Anneke thuis zou komen, en ze, zoo bedroefd als ze was, toch al zoo slecht tegen de groote drukte zou kunnen, had moeder 't zóó ingericht, dat de bolleboozen en ook Emma juist in die eerste weken van de vacantie bij de Geldersche nicht logeerden. Op het einde van de maand zouden ze dan terugkomen. Vader was met eenige vrienden een groote reis gaan maken, naar Zwitserland. En zoo hadden moeder, Anneke en de kleine eenjarige Ben het rijk alleen. Anneke zat daar en dacht aan Leersum, aan de Krakelingen, aan het familiegraf. Toen kwamen haar gedachten op Beukendael, en ze zag Mies en Frits samen wandelen. Frits zou de twee vacantiemaanden in Leersum doorbrengen, maar begin September, dan kwam hij weer in Rotterdam en dan zou hij stellig en stellig Anneke komen opzoeken, had hij beloofd. En niet ééns, maar geregeld. En hij zou met haar wandelen, net als hij in Leersum had gedaan.

Mies ging half Juli voor 't eerst van haar leven buitenslands. Tante Nelly uit Utrecht had haar en nog een Amsterdamsch nichtje gevraagd voor een reisje langs den Rijn. Dan zouden ze een tijdlang ergens in de Vogezen blijven logeeren. Zoo kwam het, dat Mies niet aan de uitnoodiging van mevrouw Blommestein, om Anneke wat gezelschap te komen houden, kon voldoen. En mevrouw Blommestein had die weigering van Mies met een zucht van verluchting in ontvangst genomen, hoezeer 't haar ook speet voor Anneke. Want wat moest ze in Hemelsnaam op een bovenhuis, en dat nog wel in Rotterdam, in Juli, aanvangen met een jong meisje, dat op een groot landgoed woonde, temidden van hei en bosschen, een meisje, dat in de vacanties niets deed dan rijden en rossen, of te voet zwerven door den ganschen omtrek?

„Kom, Anneke,” klonk moeders stem en stoorde Annekes gemijmer. „Kleine Ben is aangekleed — ik zet mijn hoed op, en dan gaan we samen naar het Park, hè kind?”

Lusteloos stond Anneke op, doch aan weigeren dacht ze niet. Alles toch was beter dan hier zitten en die straat aanzien, die vreeselijke straat, met het heete, droge plaveisel, waarover de dikke stof speelde.

„Wil jij het beddengoed voor den wagen naar beneden dragen, An?” vroeg moeder en drukte Anneke meteen een bundeltje in de armen.

„Zoo — ga jij nu vooruit — Mina is al bezig, den wagen te laten zakken.”

Ja, dat was ook weer zoo iets hatelijks, zoo iets echt Rotterdamsch — als kleine Ben uit moest, dan moest eerst alle man in de weer, en dan verdrong men zich in het nauwe portaaltje. De wagen hing aan touwen met katrollen achter de voordeur. Mina moest hem laten zakken, doch had altijd hulp noodig, die aan den wagen trok, tot hij op alle vier zijn wielen stond. Dat helpen was thans de taak van Anneke, die hiertoe het beddengoed op de traptree neer moest leggen. En als dan de wagen stond, kwam moeder met kleinen Ben naar beneden, Mina spreidde het bedje, en na veel gewurm, omdat er langs den wagen zoo goed als geen ruimte overbleef, lag Ben vaardig om uitgereden te worden. Dan weer wurmen en dringen en kunstig overleggen, hoe nu de deur te openen, dat hij niet tegen 't wagenhandvat kwam. — Dan Mina er eerst uit — Vervolgens den wagen er uit tillen, moeder en Mina samen, want de buitenstoep telde nog drie hardsteenen treedjes. — Nu, en dan was eindelijk het gezelschap op straat, benauwd van het dringen, moeder de stofstrepen trachtend weg te slaan, die een al te nauwe aanraking met de wagenwielen haar had gegeven. En dan kon men zijns weegs gaan, liefst voor een heele poos, daar anders al dat gesjouw, dat zich bij het thuiskomen natuurlijk weer herhaalde, de moeite niet waard zou zijn. Daarom ging moeder ook alleen maar bij heel prachtig weer uit, want 't was al te groote zonde en jammer, om de karwei voor een half uurtje of drie kwartier verricht te hebben.

Ach! Leersum! De wijde, makkelijke uitgangen van

't oude huis! Toen dien zomer, met Emmaatje — wat had Anneke op regendagen niet van elk zonnestraaltje geprofiteerd! Gauw, gauw naar buiten met den wagen, in den tuin, in het zonnetje! — Een regendrop — gauw, gauw naar binnen, dat kleine Emma kraaide van de pret om die haast. —

Van het huis der Blommesteins naar het Park was gelukkig slechts twintig minuten gaans. Maar in die twintig minuten moest je wel tienmaal je oogen uitwrijven om er de dikke proppen ruw straatstof uit te verwijderen. Praten ging niet, dan proefde je 't stof in je mond. Als je eenmaal in het Park was, dan zat je op den Heuvel wel heerlijk, dat was waar. En moeder nam dan ook nu haar tweetal regelrecht mee naar den Heuvel, niet van zins, het koele plekje aan het water te verlaten, voor de tijd drong. Ze zegende het lot, zoo eens met haar twee makkelijkste kinderen uit te zijn — als de bolleboozen weer thuis waren, kwam er niets meer in van zoo een heelen middag op een plekje blijven, al was 't ook nòg zoo'n best plekje.

Op den Heuvel zaten Anneke en moeder dan zoo, een ganschen middag. Meestal stil en zwijgend, moeder met een handwerkje, Anneke starend naar de rivier en afleiding voor haar droeve gedachten vindend in het levendige gaan en komen der groote en kleine schepen.

Moeder was in zwaren rouw, en zag er slecht uit. Ze miste ook zoo veel aan dien goeden, trouwen vader! Ze leed onder 't vooruitzicht, spoedig de Krakelingen weer getroffen te zien door een slag. Tante Betsy en tante Anna werden met den dag minder. —

Tegen etenstijd ging het weer naar huis terug. Dan werd kleine Ben na het eten naar bed gebracht en moeder en Anneke zochten een plaatsje bij het hoogopschoven raam, vaak ieder met een boek. Het overkwam moeder niet veel, dat ze tijd tot lezen had.

In die weken, die nu rustig en gelijkmatig voorbijgleden, voelde Anneke zich heel bepaald Moeders kind. Dat troostte haar en deed haar thuis raken in Rotterdam, op het bovenhuis. En haar stemming beterde wat; het verdriet drukte haar niet meer zóo loodzwaar.

Toen werd het Augustus. Vader keerde van de reis terug. De Geldersche nicht bracht de bolleboozen en Emma thuis, maar vertrok weer dienzelfden dag. Voor geen geld van de wereld zou ze in Augustus ook maar één dag langer dan broodnoodig was in Rotterdam blijven, beweerde ze.

En het eigenlijk thuis zijn, het gewone familieleven, brak nu voor Anneke pas aan.

Toen de bolleboozen thuis kwamen, gaven ze plichtmatig Anneke de hand, alle drie op 't rijtje af. Toen trokken ze zich onmiddellijk onder alle mogelijke voorwendsels terug.

Anneke bespeurde nog zoo dadelijk hun koelheid niet, verbijsterd als ze was door het voorkomen der bolleboozen, die ze nu in geen drie jaar gezien had.

Groote Zus, die niet meer zóó, maar bij haar eigen naam, Betsy, werd genoemd, was een heele jonge dame geworden. Ze was nu veertien jaar en zoo groot als moeder. Dikke, blozende wangen had ze, en zware stugge, donkerblonde haren, die telkens den strik ontsnapten. Dan heldere, jolige, blauwe oogen. —

Albert was nu dertien en leek veel op Betsy. Dirk was een beetje aan den kleinen kant — ook gedroeg hij zich nog weleens kinderachtig en moest daar veel over hooren van Albert en Bets. Dirk was breed-gebouwd, vandaar, dat hij niet zóó opgeschoten was als de twee anderen. Zijn haren en oogen waren donker — hij leek veel op vader.

Kleine Emma, die door Anneke begroet werd met een hartelijkheid, welke door Bets en Albert, verscholen achter de portières, gehoond werd, was tamelijk op Anneke blijven lijken, maar dan Anneke, in een verbeterde uitgave. Ze zag er veel sterker en gezonder uit dan deze en beloofde heel wat grooter te zullen worden. Emma liet zich Annekes hartelijkheid welgevallen, doch beantwoordde die niet; schuw keek ze naar de portières, waarachter ze gichelen had gehoord; ze wist, dat dergelijke teederheden allerminst pasten in den kraam der bolleboozen, en, ofschoon ze Anneke heel lief vond, wou ze zich niet graag den spot van het onmeedoogende drietal op den hals halen.

Het eerste samenzijn der broers en zusjes duurde niet lang, want de bolleboozen waren pas na het eten gearriveerd. Spoedig was het toen bedtijd. Anneke

sliep op één kamer met Emma en was daar heel blij om, want de schuwheid, die haar altijd tegenover de bolleboozen bevangen had, was er dien eersten avond niet minder op geworden.

Het zou voortaan Annekes taak zijn, om Emma bij te staan met haar toilet, en met haar mee naar de badkamer te gaan. Moeder had orde gesteld op dat 's morgens naar de badkamer gaan — eerst was 't de beurt van Anneke en Emma, dan van de jongens en eindelijk van Betsy, want die had altijd zoo lang werk. Om al deze wasscherijen en plasserijen zonder gekibbel en natuurlijk nog vóór 't ontbijt van stapel te doen loopen, had moeder voor alles vaste tijden ingesteld; kwart over zeven moesten Anneke en Emma in de badkamer zijn; half acht de jongens, kwart voor acht Bets, en dan kwart over acht allen aan 't ontbijt.

Anneke was reeds om zes uur wakker, zoo bang was ze, niet tijdig in de badkamer te wezen. Van slapen kwam niets meer; dat had ze niet meer gedurfd. Emma lag echter nog in diepe rust en dus moest Anneke zich stil houden.

Om half zeven barstte opeens een luide twist uit in de kamer ernaast, waar de jongens sliepen. Het bleek Anneke uit de woordenwisseling, die volgde, dat Albert Dirk tegen zijn zin en nog al hardhandig had wakker gemaakt. Anneke voelde haar hart kloppen van angst over wat nu volgen zou. O, wat zou Moeder verschrikt zijn van dat plotselinge lawaai! Wat zou Vader het naar vinden, dat zijn kinderen zoo kibbelden! Ze luisterde, of ze Vader of Moeder nog niet naar binnen hoorde stormen, om den jongens een standje te geven, dat hun hun heele leven lang heugen zou, en ze beefde al voor dat standje.

Maar niets bewoog zich verder in huis. Toen de kibbelarij voort bleef gaan, de luide scheldwoorden elkaar afwisselden, en Anneke zichzelf bevend bekende, dat ze elkaar nu wel dadelijk te lijf zouden gaan, hoorde ze vader kalm aan komen stappen en de deur van de jongensslaapkamer opendoen.

„O, begint dat weer?” vroeg hij bedaard. „Ik dacht, dat jullie die malligheid bij nicht van der Wiek nou wel afgeleerd zouden hebben. Allo, Albert — je weet, waar je nu thuis hoort.”

Ommiddellijk was het lawaai uit. Even daarna verliet Albert achter vader om de kamer. Met zijn goed in de armen zag Anneke hem langs haar geopende kamerdeur komen en in vaders werkkamer verdwijnen. Vader ging naar de groote slaapkamer terug en hervatte zijn gesprek met moeder, of er niets gebeurd was.

Kleine Emma was in dien tijd wakker geworden en lag nog een beetje uit te duilen. Slapen was aan haar goed besteed. Maar dat ze niet verschrikt was van 't spektakel hiernaast! Anneke merkte aan al deze wonderbaarlijke verschijnselen, dat ruzie en gekibbel een bekend en gewend feit was, hier in huis, en daar ontstelde ze opnieuw van.

Om kwart over zeven had ze zoowaar nog haar handen vol om de slaperige Emma uit bed te krijgen. Ze werd er zenuwachtig van. Als ze nu eens te laat in de badkamer kwam, den allereersten keer! Ze vleide, ze smeekte Emma. Maar die bleef lui liggen en keek haar met slaperige oogen aan. Anneke was veel te goed voor zoo'n bengel; ze had haar fiks uit bed moeten oppakken of een spons over haar moeten uitknijpen. Zoo ried moeder haar namelijk, Moeder, die Emma's groote gebrek wel kende, en nu, omdat 't de eerste morgen was, eens kwam kijken, of Anneke vaardig met haar zusje kon worden.

„Kijk, zoo!" zei moeder, dompelde een spons in den waterkan en kwam er mee op Emma toe. Gierend van angst vloog die thans uit haar bed, doch een tweede bedreiging was noodig geweest om haar mee naar de badkamer te krijgen.

Toen Anneke eenmaal op de badkamer was, herinnerde ze zich, dat ze moeder niet eens goeden morgen had gewenscht. Ook moeders morgenkus was in de drukte achterwege gebleven. Ben lag immers te brullen om zijn eerste flesch, die Anneke hem totnogtoe was komen brengen, in de stilte van moeders slaapkamer, terwijl moeder, na een vriendelijk knikje voor haar handig dochtertje, zich nog eens omdraaide! Ja, het knusse leventje was wel uit! bemerkte Anneke zuchtend. Nu pas, nu pas ondervond ze, dat ze *thuis* was, *thuis*, waarvoor ze zoo bang was geweest!

Ofschoon Emma al wàt goed haar kleeren aan en uit kon doen, en alleen daar wat toezicht bij noodig had,

ging ze thans lui en ledig op een stoel zitten en schoot niet op.

„Kom, Em!" vleide Anneke weer —„zoooveel tijd hebben we niet! Doe nou je hemdje uit."

„Dat moet jij doen!" zei Emma dwingerig.

De tijd drong. Anneke ontkleedde haar zusje dus snel.

„Stap nou in 't bad!" zei Anneke.

„Je moet me derin dragen!" zeurde Emma.

Goede raad was duur. Anneke sloeg haar beide armen om het spiernaakte meiske heen en trachtte haar in 't bad te tillen. Maar de bijna vijfjarige, gezonde meid bleek te zwaar voor Annekes krachten, en Anneke moest 't opgeven.

„Hè hè — kan jij me niet eens dragen?" plaagde Emma, bijna sarrend.

„Wat hoor ik daar? Ja, dàt ontbrak er nog maar aan!" sprak moeder boos, moeder, die als een reddende engel in de badkamerdeur verscheen. Maar veel engelachtigs kon Anneke toch heden niet aan moeder ontdekken, zooals ze daar dreigend stond, en tegen de stoute Emma de vuist balde.

„Laat ik dat ooit weer hooren, stoute meid!" bromde moeder. „En jij, Anneke, jij zou je uit goeiigheid een ongeluk berokkenen. Zoo'n zware meid op te willen tillen! Hoor eens, Anneke, je goeiigheid moet je een beetje afleeren — daar breng je 't hier niet ver mee, geloof me. En maak nu voort, 't is dadelijk tijd voor de jongens."

Moeder ging naar de huiskamer om voor 't ontbijt te zorgen.

Zoo had nog nooit iemand tegen Anneke gesproken. En thans deed dat haar *eigen* moeder. Het was Anneke, of ze 't ergste standje gekregen had, of 't zwaarste verwijt haar getroffen had. Ze voelde zich moe en suf. Nu al, en ze was pas een half uur op. Emma was, verschrikt door het moederlijk vermaan, in 't bad gestapt en stond al afwachtend te kijken naar de douche, of die nog geen water zou geven. Maar Anneke bleef gansch beduusd voor zich uit staren.

„Nu moet je aan den douchekraan draaien!" onderrichtte Emma.

Werktuigelijk greep Anneke den kraan en draaide.

Veel te ver. In een geweldigen slagregen daalde het water op de gillende Emma neer, die in een sprong er hijgend en proestend onderuit was, en, snakkend naar adem, er niet weer onder te krijgen was.

„Nare meid!” pruttelde ze tegen Anneke. „Je maakt me nèt zoo benauwd! Je moet zóó, maar eventjes, draaien. Ik wil niet meer door jou geholpen worden, hoor!”

En pruilend stapte ze ’t bad uit, begon zich rillend af te drogen.

Dat schoot maar heel langzaam op. En dadelijk zou ’t immers half acht slaan! Anneke meende, de pendule van vaders kamer al te hooren. Ze greep ook een doek, om Emma te helpen. Maar deze ontweek haar kribbig.

„Nee, kind — jij kan ’t tòch niet!”

Hoe smalend spraken de anders zoo lieve lipjes deze woorden uit! Was dan werkelijk iedereen betooverd, dien eersten morgen, dat Anneke den gewonen gang van zaken mee zou maken? Of — of — was dit altijd zoo, zou dat altijd zoo gaan?

„Ga liever zelf je uitkleeden!” ried Emma verwijtend.

Maar — daar sloeg de klok half acht, daar bommelden de jongens al op de badkamerdeur en riepen: „Zijn jullie haast klaar, treuzels?” en een oogenblik daarna hoorde ze Dirk, tot haar ontzetting, minachtend fluisteren: „Dat nieuwe kind kan natuurlijk niet met die lieve Emma klaarkomen.”

Dat nieuwe kind! Dat nieuwe kind! Anneke had ’t wel uit willen schreeuwen. Ze was toch hun eigen, eigen zusje!

Doch tijd om neer te zitten en te schreien, maar te schreien, had ze niet. Haar eergevoel porde haar aan, Emma zoo spoedig mogelijk mee te krijgen, de badkamer zoo gauw mogelijk aan de jongens over te laten.

„Ik zal je mijn kanten zakdoekje geven, als ik je helpen mag!” zei ze tegen Emma.

„Wat heb ik daaraan? Klee je liever zelf uit!”

Daar had Anneke echter den moed niet meer toe. Neen, neen, dan maar geen bad dezen morgen, hoezeer haar gloeiende ledematen, haar verhit hoofd er naar snakten. Strakjes op de slaapkamer zou ze zich wel flink wasschen! Als nu eerst Emma maar klaar was!

„Je krijgt mijn mooie taschje, als je voortmaakt!” beloofde ze nu, wanhopig.

„Het witte?” informeerde Emma.

„Ja, ja! Toe nou toch!”

„Dat wil ik niet eens hebben!”

„Het zwarte dan?”

Nu werd er bij Emma toch een snaar getroffen. „Meen je ’t heusch?” vroeg ze.

„O ja! ja!”

Emma was slim genoeg om aan Annekes angst te zien, dat ze op dit oogenblik alles meende, al beloofde ze den gouden halsketting, dien moeder voor haar als gedachtenis aan Grootvader van diens horlogeketting had laten maken.

„Toe dan maar!” sprak Emma, toegevend en liet thans Anneke meehelpen aan ’t afdrogen, aankleeden. Nu was ze spoedig klaar.

„Wanneer krijg ik ’t?” vroeg ze ongeduldig.

„Dadelijk, ga maar mee!” jachtte Anneke, gek gemaakt door weer een gebommel op de deur en een: „Teuten! schiet dan toch op!”

„Jij moet nog in ’t bad!”

„Geen tijd! geen tijd!” stamelde Anneke en dreef Emma met stompen, o zulke zachtzinnige stompjes tegen haar schouderbladen, naar de deur toe.

„Wat ben jij een vies kind!” zei Emma neusophalend. „Niet eens in ’t bad, en dan met die warmte!”

Fluks wierp Anneke de badkamerdeur open. De jongens stormden naar binnen onder een plagend gezucht en gesteun van: „Eindelijk! eindelijk! Dirk flapte de deur achter hen toe. Maar Anneke was nog niet op haar slaapkamer, toen Albert die weer openmaakte, zijn hoofd om het hoekje stak en met een ernstig gezicht en een welmeenende stem riep: „Anneke! Anneke!”

Verrast, verblijd door den klank van welwillendheid in die stem, meenend, het eerste bewijs van iets van broederlijke en zusterlijke verstandhouding te vinden, keerde Anneke zich om en kwam op hem toe.

Alberts gezicht stond heel geheimzinnig. Hij wenkte Anneke met een knippen van zijn oogen nog dichter bij zich en fluisterde haar toen toe:

„Je moet niet denken, dat mijn vader ook jou vader is, hoor! Jou vader is maar een leelijke, oude vent, en als die met *mijn* vader ging vechten, dan lagtie dadelijk onder, wat *ik* je piep!”

Weg het jongenshoofd, dicht de deur. Daar stond

Anneke. Het duizelde haar. 't Liefst was ze nu maar in bed gekropen, om nooit, nooit meer te voorschijn te komen. „O, hoe moet dat gaan?" jammerde 't in haar. „Hoe moet dat *ooit* gaan?" En een grondelooze wanhoop maakte haar misselijk en wee, of ze zóó neer zou slaan. Want ze voelde zoo duidelijk, dat hier geen uitredding mogelijk was. Vroeger, als ze wel eens buiten zichzelf van ellende geweest was, dan had ze altijd een heerlijk oord van rust en vrede, van troost en opbeuring gehad, en naar dat oord was ze dan altijd heengesneld. Maar nu — waar moest ze nu heen? O, o! als ze haar toch maar weer naar de Krakelingen lieten toegaan! O, het hoekje van de sofa in de donkere huiskamer! O, haar bedje in de koepelkamer, al moest ze er nu alleen slapen, in die groote kamer, haast een zaal!

Maar ze voelde 't duidelijk: er was geen hoop op terugkeer. Nooit meer zouden Vader en moeder haar terug laten gaan. Nu was ze thuis, nu moest ze thuis blijven.

„*Ik* ben al heelemaal klaar!" zei Emma triomfantelijk en stapte als een pauw langs haar heen, naar beneden toe. Anneke sloop haar slaapkamer weer binnen en ging op 't bed zitten. Ze wist niets meer, ze dacht niets meer; alles om haar heen was even droef en ellendig, even hopeloos en troosteloos.

Eindelijk dreef de gloeihitte van haar gezicht en hoofd haar toch naar de waschtafel, en ze begon zich het gezicht te betten, lang, lang achtereen. Toen, zonder begrip van tijd, met loome, lustelooze bewegingen, ging ze zich aankleeden.

Een bombardement op de deur, dat haar zóó deed schrikken, dat haar hart bonsde.

„Zèg, kleine meid!" klonk het nederbuigend in de gang. „Moeder vraagt, of je voortmaakt."

Het was Albert geweest, en holderdebolder rende hij de trappen weer af. Een oud verdriet ontwaakte bij Anneke, naast al het nieuwe lijden.

„*Kleine* meid!" had Albert geroepen. Nu zou *Krentje* ook wel weer gauw komen. En plotseling, redelijk of onredelijk, voelde Anneke, dat al dit verdriet en al deze ellende was, omdat ze het Krentje was gebleven. — al die jaren lang! Daar hielp niets aan, dat was haar kruis en haar noodlot! Als ze maar grooter was, wat

meer van 't slag van Betsy, dan zou ineens alle leed geleden zijn! Maar wat in al die jaren niet was gekomen, zou verder nu ook wel uitblijven! Krentje was ze, en bleef ze, of ze hoog of laag sprong. Een ongelukkig, achterafgezet, geminacht, diep rampzalig Krentje.!

Ze had geen tranen. Ze haastte zich, zoover haar bevende vingers 't toelieten. Toen ging ze naar beneden met een gevoel van: „Nu zal er nog wel meer komen!"

Allen waren reeds om de ontbijttafel geschaard. Ze was doodsbleek, toen ze binnen kwam en haar handen trilden, toen ze van moeder haar beker melk aannam. Moeder merkte echter niets, verloren in de drukte, die het ontbijt haar gaf. Voor Emma en Ben moesten de boterammetjes zoo precies klaargemaakt worden, de bekers der andere kinderen moesten weer bijgevuld worden, voor hen toch ook de boterammen gesneden, gesmeerd en belegd — en er verdwenen er heel wat in de grage magen! Zoo nu en dan had moeder zelf een oogenblikje, om wat in haar mond te stoppen, maar dan was vaders thee weer op, of kreunde een der jongens alweer van nagemaakten honger.

Vader, achter zijn krant verscholen, wierp echter tersluiks een blik op 't bleeke gelaat van Anneke, doch hield elke opmerking voor zich, daar hij moeder niet nog meer met zorgen bezwaren wou.

Mina kwam binnen om nog een kop thee. Ze was vuurrood en keek knorrig. Moeder zei er echter niets van — dat scheen ook al gewend, dacht Anneke. Er werd gebeld, en terwijl Mina de kamer uitging, zei ze, bijna eischend: „Betsy kan zeker wel even opendoen — ik heb mijn handen vol daarginder."

Anneke schrok van dien toon. Mina ook al betooverd? Het stille dienen en gaan van Cato, Trientje en de kamenier op de Krakelingen kwam haar voor den geest — mocht Mina zóó tegen moeder spreken?

Gelukkig. Vader keek nu toch óók even verwonderd van zijn krant op, met een vragenden blik naar moeder. Deze zuchtte en zei, verklarend, verontschuldigend: „Ze heeft de witte wasch moeten doen voor 't ontbijt — ik moet die straks strijken."

Thans berustte ook vader in Mina's ongepasten toon. De witte wasch, hij begreep, dat die vanmorgen erger was dan ooit. Het viertal gisteren had natuurlijk een heele lading vuile jurken, onderrokjes, onderlijfjes, matrozenkragen en witte piqué pakken meegebracht, die ze, met het mooie zomerweer, zoo spoedig mogelijk terug moesten hebben. Daar had Mina vanmorgen in de vroegte haar krachten al aan mogen wijden. En straks zou zijn arme vrouw eraan moeten, met strijkijzers en plooi-ijzers — en dat bij dèze hitte! Bets was, dat moet tot haar eer gezegd worden, gedwee opgestaan en had opengetrokken. Thans kwam ze met een mandje boodschappen binnen, de kruidenier was 't geweest. Handig en vlug, zonder vragen, borg ze de boodschappen in al de behoorlijke trommels en blikjes in 't buffet, hield bij moeder haar hand op om geld, na haar eerst grappig het boodschappenboekje vlak onder den neus te hebben gedouwd, dat moeder 't totaal bedrag zien zou.

Toen bracht ze 't geld en 't mandje weer naar beneden.

Vaders tijd was gekomen. Negen uur moest hij op 't kantoor zijn. Hij vouwde zijn krant dicht en sprak:

„Wat gaan de jongelui vanmorgen doen?”

„Fietsen!” zei Bets gedecideerd. „De Plas om. Dirk en ikke.”

„Ik ga ook mee!” riep Albert met een verontwaardigde stem.

„Nou, vooruit dan maar!” gaf Bets makkelijk toe, en viel Anneke steeds meer mee.

„Albert, ik had graag, dat jij vanmorgen met Anneke en de twee kleintjes uitging!” zei moeder. „Ik heb 't zoo druk, en dan is 't zoo prettig voor me, als jullie allemaal de deur uit zijn.”

In letterlijken zin keek Albert leelijk „op zijn neus”. Hij deed al zijn best, om braaf scheel naar zijn neustop te kijken, terwijl hij 't puntje van zijn tong uitstak.

Bets en Dirk lachten.

„Ajasses!” steunde Albert. „Wat moet ik nou — met dat — meisje beginnen?”

„Meid” had hij willen zeggen, maar dat durfde hij toch niet goed ten aanhoore van vader en moeder.

„Albert!” riep moeder verwijtend, en opschrikkend, meteen. En vader schudde bezorgd het hoofd. Ze zagen beiden weer zoo duidelijk, wat hun vroeger reeds zooveel zorg gebaard had en waar toch geen veranderen aan was geweest: de diepe kloof tusschen hun kinderen, de totale vervreemding, waarin Anneke ten opzichte

van de broers en zusters geraakt was. Ja, en wat nu te doen? Den jongen te straffen, voor wat zoo onvermijdelijk geweest was? Vader nam zich slechts voor, den jongen 's avonds in zijn werkkamer eens ernstig toe te spreken — een standje nu, geen straf! Dat kon de stemming tegen Anneke slechts verbitteren!

Moeder trachtte nog een poging te wagen. „Hoe kun je nu,” — begon ze.

Doch Anneke sneed haar zin af met haar hooge, trillende stem en zei schril:

„Hoef ik alstublieft niet met dien jongen mee? Ik kan best alleen met Emma en Ben. —”

„Hoor eens, kinderen,” begon vader nu, hoewel hij een onrustigen blik op de klok sloeg. „Zóó praten we hier niet over elkaar. We zijn hier broertjes en zusjes, en dan zeggen we niet van mekaar: die jongen, en dat meisje. Ik geloof wel, dat 't vanmorgen voor Anneke en Albert beiden prettiger is, niet met mekaar te gaan, en dus raad ik Albert aan, zijn fiets te halen en met zijn *andere* zus mee te gaan.” (Vader drukte een weinig op dat „andere”) „maar eerstdaags moeten we nog eens een hartig woordje spreken over dit alles. Dag vrouw! dag kinderen!” En weg was Vader.

Betsy hielp nog eerst Moeder 't ontbijt wegwasschen. Anneke vroeg, of ze weg mocht zetten, wat aangenomen werd. Toen nu het ontbijt opgeruimd was, en het nette, roode tafelkleed de huiskamer opeens een heel ander aanzicht gaf, zonk moeder éen oogenblikje op haar stoel neer, om een welverdiende, maar te korte rust te genieten. En in dat éene oogenblikje zag ze, hoe slecht Anneke er uit zag.

„An, wat scheelt er aan?” vroeg ze, met iets van den Leersumschen toon in haar vraag.

Bijna was Anneke in tranen uitgebarsten. Maar ze wist zich nog met kracht te beheerschen.

„Niets, moeder!” zei ze onverschillig, terwijl ze met een laatsten stapel bordjes voor 't buffet neerknielde.

„Ze is niet in 't bad geweest; dàt is 't!” verklaarde Emma, die met haar pop zat te doedijnen, wijsneuzig.

„Waarom niet?” vroeg moeder verwonderd.

„Ik had geen tijd meer,” sprak Anneke koel.

Moeder vreesde voor een ellenlange uitweiding, waar ze op 't oogenblik werkelijk geen tijd voor had, en vroeg daarom niet naar 't waarom? van Annekes bewering. Ze nam zich echter voor, zich morgen wat meer te bemoeien met de baderij van Anneke en Emma, want ze dacht wel, dat Emma hier de groote schuld had.

Moeder wou net opstaan en de kamer uitgaan, om zich aan het strijken te zetten, toen Emma tegen Anneke zei:

„Nou — waar blijft de zwarte tasch nou?”

„Ik zal 'm dadelijk voor je halen!” antwoordde Anneke.

„Wat is dat? wat moet dat?” vroeg moeder. „Je wilt toch zoo midden in de week dat mooie, zwarte taschje niet mee uitnemen?” Dit tegen Anneke.

„Ze màg 't niet eens mee uitnemen,” zei kleine Emma, in wie dezen morgen wel „de kat” gevaren scheen.

„Hè, hoe zit dat?” informeerde moeder.

Bets, die van beneden met luider stem door de jongens gesommeerd werd om „toch eindelijk mee te komen” en die juist op het punt stond, de kamer uit te gaan, draaide zich uit nieuwsgierigheid weer om, en stoorde zich niet aan moeders handbeweging om voort te maken, opdat ze van 't geschreeuw der jongens beneden af zou zijn.

Dezen hadden de drie fietsen al uit het pakhuis om den hoek gehaald, waar ze gestald waren tegen betaling van zes gulden per jaar per stuk. En toen Betsy op hun mondelinge sommatie nog steeds niet verscheen, begonnen ze te bellen met alle drie de fietsbellen tegelijk, zoodat moeder Betsy bevelen moest, heen te gaan, dat ze tenminste niet zoo tot schande zouden worden voor de buren.

Nu ging Bets dan toch eindelijk, goedsmoeds blijvende, en verklaarde beneden aan de jongens: „dat er al weèr wat was met 't nieuwe kind.”

„Nu?” vorschte moeder, terwijl Anneke bijna met schuldigen blik voor haar stond.

„Ze heeft mij 't taschje beloofd!” kwam Emma gulgauw.

„Waarom?” vroeg moeder.

Thans was 't de beurt aan Emma om schuldbewust te kijken.

„Omdat — omdat — ik niet opschoot, boven,” zei ze, van haar stuk gebracht door moeders strengen blik.

„Die is al heèl prachtig!” sprak moeder verwijtend. „Eerst doe je je plicht niet en maakt 't je zusje lastig, en dàn troggel je haar mooie taschje af. Natuurlijk komt er geen sikkepit van in. En bovendien, omdat je zoo leelijk tegen je zusje geweest ben, mag je vanmorgen niet met haar uit. Wel, foei, wel foei, als ik dat toch van je had kunnen denken! Ik dacht nog al, dat je zoo blij zou zijn, nu het zusje uit Leersum er was!”

Ja, nu zat Holland in last en Leiden in nood. Tranen met tuiten van Emma verteederden Anneke zoo, dat ze haast was gaan bidden en smeeken, of Emma dan toch maar mee mocht.

Doch 't was haar te veel, om haar gedachten in woorden om te zetten, zoo suf was haar hoofd. Zwijgend ging ze de kamer uit, haar hoed zoeken, en zwijgend woonde ze verder de karwei bij van Ben aankleeden en naar beneden brengen.

Moeder kreeg medelijden met het stille, bleeke gezicht van Anneke. Ze gaf haar een dubbeltje en zei: „Ga nu een beetje op den Heuvel zitten bij het restaurant, en bestel een glas melk.”

Toen gaf ze Anneke, hoewel vluchtig, door de haast, den morgenzoen, dien 't kind zoo ontbeerd had, hielp haar met den wagen op straat en wuifde haar nog een oogenblikje na.

Daarna repte ze zich naar boven, waar de wasch, natuurlijk nog flink nat, op haar wachtte. Maar juist, omdat 't de fijne wasch was, mocht die zoo nat zijn; dan streek die mooier.

Anneke boemelde achter den wagen aan, met een gevoel van opluchting, dat ze thans met den kleinen Ben alleen uit was. Emma bij zich was toch teveel geweest. Een groote vermoeidheid voelde ze in al haar ledematen, haar voeten zwikten op de ongelukkige keien. Een bel van een tram, een waarschuwende kreet door een voorzichtigen koetsier gegeven, brachten haar buiten zichzelve van schrik. Dan schoot plotseling een vurige blos haar in de bleeke wangen; haar beenen trilden onder haar en 't klamme zweet drupte van haar slapen.

Zoo bereikte ze 't Park, sleepte zich achter den wagen aan naar den Heuvel en zonk er neer in een rieten stoeltje met een gevoel, of ze nooit meer op kon staan. Ze bestelde haar melk zóó zachtjes, dat de kellner haar niet verstond en aan ’t dubbeltje, dat op de tafel lag, zoo ongeveer raadde, wat dat kleine ding, dat er zoo minnetjes, minnetjes uitzag, hebben moest.

Suf, onverschillig voor wat er om haar gebeurde, bleef ze zoo zitten. Ben, na zijn morgenbad, sliep goddank. Wat haar uit deze nare tijden, uit haar eerste weken in Rotterdam als het allerergste bijbleef, dat waren niet de woeste huilbuien, die haar soms overvielen, niet de keeren, dat haar een wilde drift op haar plagers als een vlam in ’t hoofd schoot — ’t waren dèze uren, zulke uren als toen dien eersten morgen op den Heuvel, als ze dof voor zich heen zat te staren, met een wee gevoel van slapte en leegte, en in haar hoofd, als een eentonig dreindeuntje: „En daar is nou *niks* an te doen! Niks! niks! Dat moet zoo blijven!”

Toen de klok van ’t restaurant half twaalf wees, rees ze op. Ben kon straks wakker worden en dan zou hij om zijn fleschje huilen. En ze drentelde met haar moeie stappen naar huis terug, waar ze, wat Ben betrof, te laat aan kwam, want reeds was hij een keel gaan opzetten en worstelde onder den riem, die hem in den wagen vasthield, als een bezetene, zoodat hij er wis en drie was uitgetuimeld, wanneer hij niet op zoo’n vernuftige wijze vastgeklonken had gelegen.

Mina kwam Anneke open doen en erin helpen. Ze droeg den spartelenden, brullenden Ben naar boven en lei hem in de huiskamer neer — op ’t buffet, de eenige plaats, die nog vrij was. In ’t midden der kamer stond Moeder te strijken. De tafel was in een hoek geschoven en bedekt met al, wat moeder dien morgen verricht had: witte en licht gekleurde jurken van Em en Bets lagen daar, onderrokjes met mooie strooken, soms zelfs gepijpt, als schoonste voortbrengsel van moeders vaardige handen. En moeder stond altijd maar door te strijken — matrozenkragen, witte pakken van de jongens, witte hoeden van Anneke, Bets en Emma, Moeder zag vuur- en vuurrood. Het haar kleefde haar aan de slapen. Ze nam ternauwernood notitie van Ben en Anneke, en fronste alleen even de wenkbrauwen om het doordringend gegil van haar hongerigen jongste.

Beneden werd luide en herhaaldelijk gebeld. Zóó kondigden de bolleboozen hun thuiskomst aan; dan hoefde Mina niet eerst in de spion te zien.

Moeder fronste weer de wenkbrauwen. Even daarna stormde het drietal de kamer binnen.

„We zijn uitgerammeld!” kondigde Albert aan.

„Geef ons gauw te eten!” riep Bets.

„We zijn vanmiddag meegevraagd naar Rhoon, door meneer Wouters, wel met de twintigen, allemaal op de fiets!”

„En allemaal òp de fiets! En allemaal òp de fiets! En allemaal, allemaal, allemaal, allemaal op, en op de fiets!” zong Dirk met zijn schelle stem, die bij dezen deun niet eens wijs kon houden.

Moeder streek maar. —

„Ik zou me een beetje bedaard houden, als ik jullie was!” zei ze, even van haar werk opziende.

Had Anneke haar moeder beter gekend, dan zou ze in haar doffe, schijnbaar onverschillige stem den naderenden voorbode van een huiselijken storm hebben vernomen. Thans begreep ze niet, waarom Mina zoo geheimzinnig de rij der drie langs ging en elk van hen een welmeenenden por gaf, met een schuwen blik, of moeder ’t soms zag.

„En kom, Bennetje, mijn jongen, ga jij nu eens mee naar de keuken!” zei ze en pakte den schreeuwbengel op. „Dan krijg je, hoor! Dan krijg je! Een lekker fleschje krijg je! Ach dan toch, mijn manneke! Heb je dan zoo’n honger?”

En de deur, die achter haar dicht viel, dempte het geschreeuw van Ben. Anneke kreeg zoo’n meelijden met haar gloeiende, zich reppende moeder, en dacht ook: „Hoe eerder we nu allemaal te eten hebben, hoe eerder die drie weg zijn!”

Ze meende heel verstandig en gedienstig te zijn, toen ze aan moeder vroeg:

„Zal ik vast tafel gaan dekken?”

„Waar?” vroeg moeder, niet al te vriendelijk, en wees met haar strijkijzer op de weggeschoven tafel, overladen met strijkgoed, op de strijkplank, die stond, waar de tafel hoorde. —

Reeds voelde Anneke diep haar onhandigheid. —

Daar barstte een smalend en hoonend gelach van de drie uit. Een pret, dat ze hadden om dat nieuwe kind, dat zich nu nog verdienstelijk wou maken óók, en van zoo'n koude kermis thuis kwam!

Dit was echter teveel voor moeders overprikkelde zenuwen. Ze hoorde duidelijk den hoon en den smaad voor Anneke in dat uitbundig gelach. —

En ze zette opeens met kracht haar strijkijzer neer, ging op het drietal toe. Wat Anneke nu zag, vond ze zóó vreeselijk, dat ze haar gelaat in de handen verborg, en langen tijd niet op durfde kijken. Ook beschouwde ze zichzelf als de oorzaak van 't heele geval.

Moeder gaf hun alle drie, zoo groot, als ze daar zaten, een fikschen draai om de ooren. En riep er bij, heesch van drift: „Daar! nu zal 't eens *uit* zijn, met dien toon, tegenover dat kind! Schaam jullie je niet! Je moest je schamen, gewoonweg! Zelf den heelen morgen uit, louter voor plezier, en dan hier thuiskomen, en de lakens uitdeelen! En me nog meer jachten! Je ziet toch, hoe druk ik 't heb! Maar daar geven jullie niet om, neen, natuurlijk niet! Vooruit, naar jullie kamer, en je komt niet te voorschijn, voor ik jullie roep! En eten krijg je op *mijn* tijd, begrijp dat!"

Werkelijk beschaamd, als aangeschoten vogels, sloop 't drietal weg. Moeder hoorde hen voorloopig niet meer.

Anneke dacht niets meer of minder, dan dat nu 't einde der wereld nabij was. Ben kreeg in de keuken het fleschje, waar hij zóó om te keer had gegaan, en daar hij was als het muizend poesje, dat nu niet mauwde, daalde een akelige stilte in de huiskamer neer. Alleen het op en neer gaan van het ijzer over het steeds gladder wordende goed werd gehoord — Anneke zat, geheel ineengedoken, op een laag stoeltje in den hoek van 't buffet. En haar moeheid voelde ze nu niet — alleen maar verbazing, verbijstering zelfs.

Wat? Was dat werkelijk haar moeder? Die lieve, vroolijke moeder van Leersum, die moeder, die juichen kon om een bloem, om een pasteitje van oom Piet — om 't terugvinden van een lief, oud hoekje? Die moeder, die zoo rustig en liefelijk en vredig, met Annekes arm door den hare, op en neer kon drentelen in den rozentuin, of, vlug als een jong meisje, met Anneke groote tochten kon maken in de bosschen?

Anneke wist niet, wat zorgen, haast en overspanning van een mensch konden maken. Anneke wist niet, dat moeder meèr zulke buien had, van louter moeheid en afgejakkerdheid, buien, die echter terstond weer over waren, omdat moeder zelf voelde, dat hier eigenlijk niemand schuld had dan de omstandigheden, en op de domme omstandigheden mocht je toch niet boos zijn.

O, als moeder maar meer geld gehad had, zoodat ze 't strijkgoed kant en klaar thuis kon laten bezorgen — als moeder maar in een grooter huis had kunnen wonen, met een tuin, waar ze haar lastposten eens voor een poosje in kon jagen — dan was alles wel anders geweest! Dan was ze ook onder haar zestal de lieve, opgewekte moeder uit Leersum geweest!

Al konden de bolleboozen niet zoo precies napluizen hoe alles kwam, toch wisten ze wel, dat Moeders boosheid niet diep zat, vooral niet, als ze haar maar niet tot het uiterste brachten, en bij de eerste uitbarsting het veld ruimden. Ook waren de bolleboozen verstandig genoeg, om zoo, in hun plotselinge eenzaamheid, iets bij zichzelven te zeggen, wat leek op de lijfspreuk van den onsterfelijken Tijl Uilenspiegel: „Nou is moeder boos — maar we hebben 't er ook naar gemaakt!"

Als gewoonlijk trok dus nu het onweer op twee plaatsen tegelijk af:

Moeder kalmeerde in de doodsche stilte rondom haar strijkplank, en de drie jeugdige zondaars kalmeerden boven, in hun respectieve vertrekken, de jongens bij elkaar .

„Jô, alster nou maar wat van Rhoon komt!" zuchtte Albert.

„Ja, jô, daar zeggie wat!" sprak Dirk. Maar geen opstandige pogingen werden meer gewaagd, om de kansen op den Rhoonschen tocht te verhoogen; trouwens, het drietal wist, dat 't met revolutie slechts zijn kans verijdelen kon.

Anneke kon echter niet gelooven aan, noch hopen op zoo'n spoedige opklaring van den huiselijken hemel. Daarvoor was ze nog teveel een onbekende hier op het terrein.

Ze bleef troosteloos in haar hoekje zitten, tot moeders stem, met een geheel anderen klank, haar wekte uit haar smartelijk gepeins.

„Ziezoo, An, dat is klaar! Heerlijk, nog net, voordat vader thuiskomt! Kom me nou maar gauw helpen, dat de jongens en Bets nog naar Rhoon kunnen!”

Annekes opkijken openbaarde plotseling moeder heel veel. Dat Anneke zielsongelukkig was door al wat ze hier hoorde en zag, in de eerste plaats. Maar moeder haalde de schouders op. — Ja, het kind zou door *dien* zuren appel hebben heen te bijten!

Toch kreeg ze even diep meelijden met haar Anneke.

„Kom eens hier, klein ding!” zei ze.

Anneke kwàm niet — ze stortte zich eenvoudigweg op moeder af — Ach, daar was Moeder weer! Moeder uit Leersum, haàr moeder! En toen moeders armen haar nu eenmaal omvangen hadden, vond Anneke voor ’t eerst op dien duldeloos zwaren dag tranen. —

„Kom, kom!” suste moeder. „Zóó erg is ’t nu toch niet! Neen, neen, Anneke, je moet heusch je voelhorentjes wat intrekken, mijn arm kindje! Anders houd je ’t *nooit* hier uit, Anneke, nooit! En dat *moet* toch, want zeg zelf, waar zou je nu heen moeten?”

„Naar Leersum!” snikte Anneke. „Niemand hoeft op me te passen — ik zal heelemaal voor me zelf zorgen, en goed leeren. — Maar laàt me naar Leersum gaan!”

„Neen, neen!” sprak moeder en schoof Anneke van zich af. „Het kàn niet. We mògen je niet laten wegsterven in dat huis vol oude, zieke menschen.

Neen, neen! Als ik je zoo zie, zoo gauw in stroomen van tranen, en waarom? om niets — dan geloof ik, dat je er tóch al te lang was. Je moet flinker worden, Anneke. Ik geloof, dat je wel een harden dobber zult hebben, mijn kindje! Maar daar is niets aan te veranderen! Zet er je zelf nu flink tegen in, geloof me, dat alles over een tijdje geleden zal zijn, en dat je dan zelf niet meer weg zal willen. Doe je best om een beetje gewoner te zijn, en wat flinker. Neem maar een voorbeeld aan Bets. — Dan zullen de kinderen ook meer om je gaan geven. Maar bovenal, heb geduld en denk niet, dat ’t nu maar in twee, drie dagen wezen kan, of je hier *altijd* geweest ben. En kom, geef me nou een zoen — en — vergeet dat van daar net maar. Lieve hemel! de bolleboozen zullen er niets van krijgen, hoor!”

Moeder lachte, en kuste Anneke, streek haar toen ’t haar eens uit de oogen en klopte haar bemoedigend op den rug.

„Help me nou tafeldekken, als een knappe meid. Hier, trek eens aan de tafel, ziezoo, die staat. En nu gauw, gauw, de bordjes — het brood — het vleesch — melk, Anneke, en bekers, zes stuks. Mina, is de koffie al klaar? Ha! daar is vader. Jongens, komen jullie eten?”

De jongens, Bets incluis, die zich gemakshalve ook steeds onder de jongens rangschikte, daalden met opgehelderd gelaat, ofschoon steeds nog koest, uit de hoogere sferen naar beneden. Hun uitstapje naar Rhoon kon nu toch nog doorgaan, als ze een beetje voortmaken mochten voor moeder.

Moeder hielp hen aan dat voortmaken, zonder dat ze ’t zelf vroegen. Op slot van zake was ze blij, dat ze na haar doldrukken morgen op een rustigen middag mocht hopen. Ze zou dan met Anneke, Em en Ben naar den Heuvel gaan.

Vader kwam thuis en vond geen sporen meer van al, wat de harten zoo beroerd had, nog geen half uur tevoren. Alleen Annekes bleeke gezicht, waarin thans de oogen rood omlijnd brandden, beviel hem niet. Maar, haast hebbende om weer naar ’t kantoor te komen, overlegde hij met zichzelve, dat hij geduld moest hebben. — Anneke was er ’t kind niet naar, om zich maar opeens thuis te voelen in zóó gewijzigde omstandigheden. En — moest hij, alweer slechts zichzelven, zuchtend bekennen, zijn andere kinderen waren nu ook niet zoo héel geschikt, ’t Anneke makkelijk te maken, haar pad te vereffenen.

De bolleboozen trokken af naar Rhoon, om niet dan vlak voor tafel terug te komen. Vader keerde naar ’t kantoor terug — moeder legde, glimlachend van voldanen ijver, haar keurige strijkwasch weg en maakte zich toen gereed tot de wandeling. En Anneke zat weer op den Heuvel, den heelen middag, starend naar het water, waar de schepen gingen, af en aan, groote en kleine. Ze was niet meer zóó wanhopig als dien ochtend. Ze voelde weer meer moeders nabijheid.

Kleine Em sloofde zich uit, bij moeder zoowel als bij Anneke, om haar stoutigheden te doen vergeten, en de middag was als een balsem op de wonde van dien ochtend. Maar toen Anneke eenmaal thuis was, en aan tafel zat, verried haar gezicht, haar houding, zóozeer haar zwijmen van vermoeidheid, dat moeder haar dadelijk naar bed bracht.

In vaders werkkamer werden dien avond ernstige woorden gesproken, die de bolleboozen aan te hooren hadden, en te overleggen in hun harten.

HOOFDSTUK XII.

Was Anneke dien avond doodmoe, maar toch in wat betere stemming, slapen gegaan — den volgenden dag begonnen hare kwellingen, andere kwellingen, opnieuw.

Het regende zóó hard, dat er voor niemand aan uitgaan te denken viel. De bolleboozen zaten op hun vingers na te tellen, welke kennissen in de termen vielen om met een bezoek vereerd te worden, en ziet — dan waren ze allen uit de stad.

„'t Is ook nèt de verkeerde wereld!" bromde Albert. „Eerst hebben we de pret gehad, nou komt de verveling — eerst hebben we in Gelderland gelogeerd, nou zitten we thuis. Iedereen doet 't andersom. Maar wìj ook!"

Hij wierp een verwijtenden blik op Anneke, die kleinen Ben stilhield. Alleen maar een *blik* — gisterenavond had vader te zeer van zich afgesproken, hen te dringend gewaarschuwd, dat ze iets zouden durven zeggen.

Toch voelde Anneke dien blik. En voelde ook weer, hoe totaal ze buitengesloten werd door het drietal. En ze was toch maar een jaar jonger dan Dirk! Ze *kon* er toch best en makkelijk bijhooren!

Doch geen poging tot toenadering, den ganschen, langen regendag niet. Moeder zat voor 't raam te naaien. Te verstellen al de ongelukjes, die het viertal en ook haar lieve man van de reis had meegebracht. Een hoog opgetaste stapel onderkleeren lagen vóór haar. en haar machine ratelde onophoudelijk.

Bets had haar eigen, kapot meegebrachte kousen te stoppen.

„Toe, Anneke!” riep moeder, zonder ’t hoofd op te heffen van den onderrok met de gescheurde strooken, die al maar op en neer gleed onder de machine en een grondige reparatie onderging:

„Ben kan wel even alleen blijven zitten; haal jij eens de lappenmand van zolder. Bets is zoo druk bezig. Op zolder, naast de deur van Mina’s kamertje, in het hoekje.”

Anneke repte zich naar boven, blij, dat ze ook wat mocht doen.

Ze ging naar het aangeduide hoekje — geen lappenmand. Ze bleef kijken in het hoekje, een heele poos; ze wou toch zoo graag haar boodschap goèd doen! En moeder had toch precies ’t volgende gezegd: „Naast de deur van Mina’s kamertje, in ’t hoekje.” Ze herhaalde halfluid moeders aanduiding. Geen lappenmand.

Ja, ze kon hier toch niet blijven staan! Schoorvoetend ging ze naar beneden. Net, toen ze de huiskamer binnentrad, riep moeder luidkeels, ongeduldig:

„Kom, Anneke, waar blijf je?”

„Hij staat er niet, moeder!” berichtte Anneke haperend.

„Nou, dan zal die toch wel ergens anders staan!” zei moeder een beetje kribbig, want ze kon thans niet voort, door gebrek aan de lappenmand. „Heb je dan niet eens rondgekeken? Hij moet toch bepaald vlak in die buurt staan.”

Nee, rondgekeken had Anneke niet, Moeder had dat ééne plekje zoo duidelijk opgenoemd, dat Anneke niet aan rondkijken gedacht had. Daar stond ze nu, met een sip gezicht.

„Kom, Bets,” zei moeder, die Anneke niet hard wou vallen — „ga jij eens even naar boven, kijken.”

Bets legde haar stopwerk zorgvuldig terzijde, dat de bal niet onder ’t gat weggleed, holde daverend en zingend naar boven en was in twee tellen met de lappenmand op haar hoofd terug.

„Hierzoo!” zei ze. En „au! au!” riep ze, want heur haren hadden zich verward in het mandenwerk van den bodem, en ’t kostte haar eenige haren, eer moeder de mand goed en wel in handen had.

„Daar nou!” deed moeder bevredigd. „En waar wastie nou?”

„Hij stond op de mangeltafel!” berichtte Bets.

Nu was de mangeltafel het voornaamste meubel van den heelen zolder, en de lappenmand een geweldig bakbeest.

„Haast had die je in je handen gebeten!” verweet moeder zachtkens plagend en trok Anneke aan ’t haar.

Bets zat weer te stoppen. Anneke had wel in den grond willen zinken. En toen vertelde Dirk aan Albert van een kat, die naar Rome gestuurd werd en miauwend terug kwam.

Albert proestte ’t uit, toch een beetje bang. Vader had zóó „aangegaan,” gisteren avond.

Anneke hervatte haar spel met Ben weer, diep ongelukkig. En de nare dag kroop voorbij.

Tegen het middagmaal waren de jongens op zolder gaan spelen. Bets hielp tafeldekken. Ben sliep, Anneke was thans Em tot gezelschap en hulp bij het spel.

Vader kwam thuis en „opdoen!” klonk meteen zijn waarschuwende stem naar de keuken. Hij had haast; omdat er zooveel menschen van ’t kantoor met vacantie waren, moesten de overigen dubbel hard aanpakken, zoodat vader, tegen de gewoonte in, weer na den maaltijd naar ’t kantoor terug moest.

Mina scheen op dit parool gewacht te hebben, tenminste, ze zeilde bijna onmiddellijk daarna binnen, achter den grooten etensbak aan, waarin de schalen en borden rammelden.

„Anneke, ga eens gauw, gauw de jongens roepen!” beval moeder, terwijl zij en Bets zich rondom de tafel jachtten, om al de eetgereedschappen klaar te leggen. Vader en Mina overrompelden hen compleet.

Anneke snelde naar boven. De jongens konden haar niet hooren aankomen door het ontzettend lawaai, dat ze maakten. Dat lawaai klonk eensklaps verdubbeld naar beneden, toen Anneke de zolderdeur wijd opengooide en riep: „Jongens! jongens! Moeder vraagt, of jullie komen eten!”

Geen antwoord, ook geen vermindering van lawaai. Eerder zelfs een stijging.

„Jongens!” riep Anneke nog eens, en voelde zich ’t bloed al naar de slapen stijgen van schaamte, omdat ze dit taakje, haar opgedragen, alweer niet tot een goed einde dreigde te brengen. 't Hielp niet.

Beneden had men èn 't niet ophouden van 't lawaai bemerkt, èn 't piepstemmetje van Anneke gehoord.

„Ach toe, Bets!" smeekte moeder.

Met haar lange beenen vloog Bets de trap op. Ze zette Anneke bij de schouders terzijde, rende den zolder op en daar barstte ze los, in een aanval van drift, dien ze met opzet op liet komen, en aan liet wakkeren: „Komen jullie haast, of niet?" En toen ze nu niet in 't zelfde oogenblik ophielden, stampte ze met den voet en riep: „Sakkerloot! Moet ik hier voor gek staan te roepen voor jullie apen! allo naar beneden, en dadelijk!" En kordaat pakte ze den een na den ander bij de schouders en duwde hem den kant van de zolderdeur uit, waar Anneke in vreeze en beven, dat er een vechtpartij zou ontstaan, maar ook in oprechte bewondering voor de kloeke Bets, had staan toezien. Ach, kon ze zóó ook zijn! Dan had ze spoedig het pleit gewonnen! Maar dat zou haar nooit afgaan! Ze week terzijde om 't gezelschap door te laten. Daartoe deed ze eenige stappen terug, den zolder op. Thans was voor Dirk de gelegenheid te schoon om „dat meisje" weer eens een poets te bakken, ondanks alle vaderlijke vermaningen van den vorigen avond. Flap! trok hij de zolderdeur dicht, zoodat Anneke één oogenblik verbijsterd daarstond, verbijsterd door den harden slag, en door 't duister, dat ineens om haar heen sloot.

Doch het gedaver der driemaal twee beenen op de trap bracht haar weer tot bezinning. Ze opende de zolderdeur en sloop beschaamd, verslagen naar beneden, met *dit* idee van zichzelf: Nergens toe te gebruiken! Nergens voor geschikt!

Ze zaten allen aan tafel, toen ze binnenkwam. Niemand zei er wat bijzonders, maar Dirk grinnikte in zijn servet.

„Waar heb jij zoo'n pret om?" vroeg Albert, om hem „in de penarie" te jagen.

„Nergens om!" lachte hij, niet van zijn stuk gebracht.

Vader en moeder hadden 't te druk met mekaar en met de kleintjes, om acht te slaan op deze onderlinge conversatie, en zoo ontspon er zich tenminste aan tafel geen gesprek over Annekes laatste, haar zooveelste, nederlaag. Maar zij zelf kon er niet van eten, en vaders bezorgde blikken golden weer haar.

Annekes ongewennigheid duurde zóó lang, dat vader en moeder soms, als ze samen waren, er al eens ernstig over spraken, wat er toch gedaan moest worden, indien Anneke er zóó uit bleef zien, zóó slecht bleef eten, en zooveel verdriet had.

Wel plaagden de bolleboozen haar nooit, tenminste niet, zoover vader en moeder er achter konden komen, doch de ijzige koelheid bleef bestaan. Ze schenen het teere, bleeke, kleine ding eenvoudig onwaardig te keuren, hun klein kringetje binnen te treden. Met hun drieën hadden ze hun geheimpjes; met hun drieën beraamden ze uitgaansplannen, met hun drieën hadden ze zaakjes: een postzegelverzameling, een verzameling van oude pennen en melkloodjes, die ze hoopten te verkoopen ten bate van een ziekenhuis, een Verkade-album.

Moeder en vader begrepen, dat ze er opzettelijk verder niets aan konden doen. Ze konden zorgen, dat Anneke niet geplaagd werd — dat ze haar niet smalend behandelden — maar de toegenegenheid der bolleboozen voor haar winnen, dàt konden ze niet. Ze hadden nog slechts één hoop: dat de tijd de diepe kloof zou dempen, die er tusschen hun kinderen lag.

Tegen eind Augustus kwam er troost voor Anneke. Het weerzien van Frits naderde immers thans met rasse schreden! Nu zou ze van Leersum hooren, van Mies — en ze zou ook een speelkameraad hebben! Frits had 't immers beloofd — hij zou vaak komen, en met haar gaan wandelen.

Anneke had aan moeder van Frits verteld, doch moeder had er niet zooveel aandacht aan geschonken. Ach, zoo'n jongen, van vijftien jaren al! Dat was in Leersum nu wel heel aardig, waar hij betrekkelijk weinig kennissen vond, waar Mies, en niet te vergeten haar dogcar, erbij waren. Maar als zoo'n jongen eenmaal weer terug was in het gewone gedoente met zijn kameraden, dan zou hij Anneke wel spoedig vergeten en er zeker niet toe komen, om ook maar één van zijn spaarzame, vrije middagen aan haar te besteden!

Er was besloten, met 't oog op Annekes zoo zichtbare zwakte, en nu de herfst mooier en vaster weer scheen te gaan geven dan de zomer had gebracht, dat men geen haast zou maken met Anneke naar school te zenden. Dat kwam altijd nog wel terecht. Een plaatsje werd alvast voor haar besproken in de zesde klasse van een naburige meisjesschool. Had de winter dan eenmaal zijn intree gedaan, en zou de huisdokter der Blommesteins het niet ongeraden voor Anneke vinden, dan zou ze naar die school gaan. Voor de rest moest ze, in de rustige herfstdagen, die nu kwamen: de bolleboozen naar school, Emma voor 't eerst naar de Fröbelschool — maar zooveel mogelijk van de buitenlucht profiteeren. Moeder kreeg nu natuurlijk ook meer tijd voor haar.

De eerste Woensdagmiddag na de groote vacantie brak aan.

De bolleboozen zouden weer gaan fietsen, ditmaal naar Hillegersberg. Ze gingen met een troepje meisjes en jongens, zoo maar onder elkaar.

Anneke had dezen middag met kloppend hart afgewacht. Gisteren waren de scholen begonnen — het kòn zijn, dat Frits nu vanmiddag al kwam. Maar 't kon ook, dat ze tot Zaterdag zou moeten wachten, want zoo'n allereersten vrijen middag, dan dacht hij misschien nog niet aan zijn belofte.

Tusschen hoop en vrees werd Anneke geslingerd. Ze verlangde zóó naar Frits, die een stuk van Leersum was als 't ware, Frits, die van Mies vandaan kwam, Frits, die op de Krakelingen zou geweest zijn — misschien wel in den tuin van de Krakelingen. Ach, wie knipte nu de verwelkende rozen weg tusschen de frissche vandaan? Wie gaf nu de kuikens te eten en besproeide de herfstseringen, die zoo dorstig waren?

De bolleboozen hadden nog een half uur den tijd, eer het oogenblik van afrijden gekomen was.

Daar werd gebeld. Niemand bemerkte den blos, die Annekes bleeke wangen bedekte. Anneke greep naar haar keel; ze werd benauwd van zenuwachtigheid.

Ja! ja!

Beneden aan de trap hoorde ze de welbekende stem vragen: of mevrouw Blommestein thuis was.

„Ja zeker!” riep moeder van boven.

„O, mevrouw!” klonk 't toen opgewekt uit de voorgang: „hier is Frits de Veer! mag ik Anneke eens zien?”

Anneke was niet in staat om op te staan en hem tegemoet te vliegen, zooals ze gewild had.

De bolleboozen wisselden een verwonderden blik met elkaar. Hoe! een opgewekte jongensstem, en die vroeg naar Anneke, op een toon, of er heel wat aan Anneke te zien was?

„Wie kan dàt zijn?” vroeg Bets nieuwsgierig en stootte Anneke aan. In haar toon klonk werkelijk iets van respect voor Anneke.

„Dat 's Frits!” stiet Anneke uit en richtte haar verlangende oogen op de deur.

Daar kwam Frits achter mevrouw Blommestein aan de kamer binnen. Met een sprong was hij bij Anneke, die opgestaan was, greep haar beide handen en riep uitgelaten: „Dag Anneke! hoe maak je 't? Ik heb zooveel te vertellen!” En toen met een bezorgden blik: „O! maar je ziet er niets goed uit? Mevrouw! mag ik haar Zaterdag over acht dagen mee naar Leersum nemen? Moeder heeft gezegd: als Anneke er uitziet, of de stadslucht haar geen goed heeft gedaan, breng haar dan maar mee terug! Dan houdt moeder haar een poosje, ziet u!”

Thans stonden de bolleboozen eenvoudig paf. Wat! deze groote, flinke jongen, grooter dan zij een van drieën, die was zulke goede maatjes met „dat meisje?”

Nu kwam Frits hun ieder op de beurt de hand schudden. „Dat 's dan Bets, en dat 's Albert, en dat 's Dirk!” zei hij zonder falen, makkelijk, zooals 't een grooten flinken jongen af kan gaan. „Ik weet dat allemaal van Anneke, zie je!”

Toen, geen gras over zijn plannen latende groeien, drong Frits stormachtig bij mevrouw Blommestein aan:

„Nu mevrouw, *mag* ze? Ik schrijf 't vanavond dan nog aan moeder!”

Een verschiet van heerlijkheden ging plotseling voor Anneke open. Het jubelde in haar. Het was, of ze lang in het pikdonker had gezeten en nu plotseling in de zon kwam. Ze had wel voor haar moeder op de knieën willen gaan liggen en haar bidden en smeeken.

Moeder lachte vriendelijk. Het was heelemaal geen kwaad idee, dat Frits daar opperde, verre van daar! Maar zoo ineens „ja” zeggen, dat kon toch niet. Ze moest eerst met vader overleggen natuurlijk. Dat zei ze Frits.

„O," vroeg deze teleurgesteld: „Is Anneke soms al op school? Ziet u, dat ben ik niet gewend, Anneke op school!"

„Nee, neen!" haastte moeder zich uit te leggen. „Wat dat betreft, zou Anneke wel kunnen. Maar ze is nog maar zoo kort hier — en dan alweer uit logeeren gaan — Enfin, we zullen zien, wat vader er van denkt. Zou je misschien hier mogen blijven eten, Frits? Dan kon je zelf je woord doen bij Annekes vader!"

O, die glans, die zich op Annekes gezichtje verspreidde, toen ze merkte, dat moeder niet ongunstig over het goddelijke, zalige plan dacht!

„Als ik ergens in de buurt aan Tante kan telefoneeren, dat ik uitblijf, dan heel graag!" zei Frits.

„O, dat kan wel bij den kruidenier!" sprak thans Bets, wier achting voor Frits met 't oogenblik steeg. Zoo'n jongen, die daar zelf maar opeens besloot uit te blijven, en 't kordaat naar huis telefoneerde! Maar ook haar achting voor Anneke steeg met de seconde, voor Anneke, die de vriendschap van zoo'n jongen zoo klaarblijkelijk bezat. En zoo ging 't ook Albert en Dirk.

Frits nam plaats op den stoel, dien moeder hem aanbood en zette zich zoo echt tot vertellen. Toen sprak Bets:

„Jongens, we moeten gaan." En opeens tot Frits: „Heb jij ook een fiets?"

„Ja, zeker, ik ben derop gekomen," zei deze. „Maar ik wist, dat Anneke op een bovenhuis woonde, en toen heb ik hiernaast, bij den kruidenier, gevraagd of ik hem daar zetten mocht."

„O, ik weet wat!" riep Bets ingenomen. „Je blijft nou toch eten, dan heb je vanavond nog tijd genoeg. Ga mee! We gaan naar Hillegersberg met zijn vijf en twintigen en allemaal op de fiets!"

Anneke verbleekte tot in haar lippen. Ze wist nog niets van Leersum, niets van Mies. En nu ging Frits weer weg. Natuurlijk ging hij mee! Hoe kon ze vergen, dat hij dat heerlijke uitstapje liet schieten, om bij haar te blijven? Maar ach — waarom vroeg Bets dat nou?

Frits bleef geheel gelijkmoedig. Rustig sprak hij: „Welneen! Hoe kòm je daaraan? Ik ben voor Anneke

gekomen — geen haar op mijn hoofd, dat er om denkt, weg te gaan, met een tochtje mee, dat ik nog alle dagen kan doen!"

„Nou, dan niet!" zei Bets, die voelde, dat er in de woorden van Annekes vriend een kleine terechtwijzing voor haar had gelegen. „Even goeie vrienden dan! tot strakjes!"

En ze ging weg, gevolgd door Albert en Dirk. Verbijsterd, perplex, paf. Doch hun achting voor Anneke was met honderd, zoo niet met tweehonderd procent gestegen.

„Maar zeg!" begon Frits, toen eenmaal de voordeur achter de bolleboozen dicht was gevallen. „Feitelijk ben ik niet gekomen, om in huis te zitten. Het is veel te mooi weer. En 't Park is hier immers dichtbij? Daar ben ik nog nooit geweest — ik woon zoo'n heel anderen kant uit, zie je. Als we eens naar 't Park toegingen? Mevrouw, mag Anneke met me mee vanmiddag?"

„Zeker! zeker!" stemde moeder toe. „Ga dan maar dadelijk, An!"

Weg was Anneke. Een oogenblik later kwam ze gereed en gekleed terug, een schoone jurk aan, heur haren netjes bijeengebonden, haar hoed op.

Overgelukkig volgde ze Frits de trap af. „Half zes eten, kinderen!" riep mevrouw Blommestein hen na.

„O!" dacht Anneke. „Zou 't waar kunnen zijn! Zoo een heelen, heelen middag van gezelligheid?"

Ze bleef buiten wachten, toen Frits telefoneerde. En daarna sloegen ze samen den weg naar 't Park in.

„Nu moet je me eens vertellen, waarom je er zoo slecht uitziet!" begon Frits vaderlijk.

Thans barstte Anneke los, in een groote behoefte om zich eindelijk dan toch eens te uiten:

„Het is hier verschrikkelijk, en ellendig en afschuwelijk!"

„Dat vind ik nogal schikken!" zei Frits en keek met een vergenoegden blik rond zich. Nu kòn het ook op dat oogenblik nog al schikken — ze waren op den Westzeedijk. In de verte beloofde het Park lommer en koelte; hier waren de huizen mooi en groot, en de straat zelf was een schaduwrijke laan.

„Dat bedoel ik niet!" sprak Anneke. „Ik meen zoo alles bij mekaar, de stad en thuis — de broers en zussen.”

„Die vind ik ook nog al schikken!” suste Frits met zijn wijsgeerige stem. „Bets leek me een erge aardige, flinke meid. Zoo moet je ook zien te worden, Anneke. Dat wil zeggen, zoo flink en royaal, zie je. Voor de rest hoef je niks te veranderen.”

„Ik moet toch grooter worden!” zei Anneke, die zich niet kon begrijpen, dat ze naar iemands smaak kon zijn, zóó als ze was.

Hij monsterde haar met een onderzoekenden blik.

„Een ietsje nog,” zei hij. „Een tikje. Maar niet veel. Dat zou zonde van je zijn. Het staat je zoo aardig. Zie je — *groote* menschen, van die bobberts, zijn er genoeg op de wereld. Dan is ’t juist zoo leuk, om eens zoo’n kleintje, zoo’n fijntje te zien.”

Bijna voelde Anneke de tranen komen, tranen van blijdschap. Wat? Iemand ter wereld kon ’t juist leuk vinden, dat ze zoo klein was? Iemand ter wereld zette haar daarom niet achteraf! En die iemand was net zoo’n groote, flinke jongen als Frits! O! Dus vond hij Bets niet eens aardiger dan haar? Neen immers! Hij zei ’t toch zelf: „Bobberts waren er genoeg”. En ze was nogal zoo bang geweest, ondanks haar blijdschap over ’t wederzien, zoo bang, dat Frits zich nu voortaan meer met Bets zou bemoeien dan met haar, ’t krentje! Verlucht ademde ze op.

„En de jongens zien er ook heusch heelemaal aardig uit!” zei Frits. „Ik zie best kans, goede maatjes met hen te worden. Ben jij dan nog geen goede maatjes met ze, Anneke?”

„Ze willen niks van me weten!” sprak Anneke bitter.

„Kom, kom! dat denk je maar. Weet je, wat we eens doen moesten? Aanstaanden Zaterdag kom ik weer. Dan kom ik je halen en zal aan je moeder vragen, of je met me mee mag gaan zeilen. Want zie je, oom heeft een zeilboot, op den Kralingschen Plas. Die mag ik Zaterdag gebruiken. Mijn neefje en mijn nichtje, die zoowat zoo oud zijn als Bets en Albert, gaan ook mee. Jan kan prachtig zeilen, zie je, en der is ook een schipper aan boord. Niks geen gevaar dus. Nou, en dan zal ik vragen, of Bets en de jongens ook mee gaan. En dan zal ik eens zien, of we ’t niet gezellig kunnen hebben, zoo allemaal onder mekaar.”

Anneke wist werkelijk niet, of ze waakte of droomde. Wat zou dàt heerlijk zijn! Mee uitgaan als andere kinderen! En niet als een der minsten, neen, juist het omgekeerde! Frits vroeg *haar*, en dan mochten de drie anderen ook mee. En hij vroeg haar op een zeiltocht, en juist had ze de bolleboozen onder mekaar hooren zeggen, dat ze het puntje van hun neus zouden geven, als ze eens iemand wisten, die hen mee uit zeilen zou nemen! En nu wist *zij*, Anneke, zoo iemand!

„Nu, staat mijn plan je aan?” vroeg Frits.

„Ik vind het heerlijk, dol!” zei Anneke.

„Uitgemaakt dan. En nou moet je de complimenten van Mies hebben. Ze hunkert ernaar, om je te zien. Wat zal ze blij zijn, als we Zaterdag acht daag samen aan komen zetten!”

„Zou ’t mogen?” vroeg Anneke, die aan zooveel geluk tegelijk niet gelooven dorst.

„Ik geloof vast en zeker van ja!” zei Frits. „Ik heb je moeders gezicht gezien! Ze zal ’t best van je vader gedaan krijgen, hoor, daar verwed ik mijn fiets onder, en ’t is een nieuwe! Jammer, dat jij nog niet fietst! Want hier hebben we nou eenmaal geen dogcar!”

„Misschien mag ik ’t volgend voorjaar, als ik mijn best doe, om flink en gezond te zijn!” zei Anneke. En opeens leek haar mogelijk, wat haar eerst zoo onmogelijk had toegeschenen; ze zou zich tegen haar verdriet verzetten en flink zijn en er dan weer beter uit gaan zien. —

Ach wat! ze *had* immers geen verdriet meer, als alle heerlijke dingen werkelijkheid werden, die zich nu in ’t verschiet toonden?

Anneke had al luisterend en babbelend, haar kameraad door ’t Park heen gevoerd. Toen bestegen ze den Heuvel en daar lag opeens de rivier voor hen. Breed, stralend in de zon, vol schepen. —

„Goede Hemel!” sprak Frits getroffen, „Anneke, wat is dat hier prachtig! Ik kom dikwijls aan den anderen kant van de rivier, bij de oude Plantage, zie je. Maar hier is ’t veel mooier! Hoe grappig, dat Oom me hier nooit eens gebracht heeft! Zeg, hier ga ik voorloopig niet vandaan.”

„Ga dan mee op een bankje zitten!” zei Anneke.

„Ja, dat ’s goed. Niet op dit — laten we nog een eindje verder gaan, dan kijken we net precies in dien haven. —

Hè, wat een schip leit daar! Daar zou ik best eens met meewillen!” en geestdriftig staarde Frits over de rivier.

„Nou van Leersum vertellen!” drong Anneke aan. Gehoorzaam voldeed Frits aan dit bevel. En hij vertelde van Mies, die bruin als koffie uit Duitschland terug was gekomen, en zoo hoopte, dat Frits ter eenigen tijd Anneke eens mee zou brengen. „Als ze der maar niet op een school hebben gedaan! ”had Mies uit den treure herhaald en kijk — nou wàs Anneke lekker nog niet op een school.

Ook van de Krakelingen vertelde Frits, maar nu verloor zijn stem haar opgewekten klank. Oom Piet was wit als sneeuw, en de tantes kwamen het bed haast niet meer uit. Alleen oom Albert was nog wat waard.

De tuin stond prachtig, maar om de welkende rozen weg te plukken, daar had niemand tijd voor.

Zoodoende zagen de oude rozeboompjes er lang zoo goed niet meer uit als in Annekes tijd.

De middag verliep onder gezellig gebabbel. Heel Leersum trok weer aan Annekes oog voorbij; van Stientje moest Anneke hooren, Stientje, die pas een kindje had gekregen — en nu zou Anneke Stientje misschien ook wel binnenkort terug zien! O, wat dol toch, wat dol! Van juffrouw Mientje vertelde Frits — hoe die praats kreeg tegen Stientjes man, omdat de baas, oom Piet, zich hoe langer hoe minder met de zaken bemoeide, en Mientje niet geringeloord wou worden door een meesterknecht, toch maar een knecht, zooals ze zoo dikwijls laatdunkend zei. Stientjes man zag ’t oogenblik al komen, dat juffrouw Mientje weg zou gaan.

En Trientje had vaak ruzie met de kamenier. Dan moest oom Albert er tusschen komen, die arme oom Albert, die zijn leven tusschen de koeien had gezeten en nu op zijn ouden dag scheidsrechter moest zijn in kampen tusschen een tweede-meisje en een kamenier.

Mientje had Frits nog een boodschap meegegeven, juist voor Annekes moeder, en die zou Frits vanavond overbrengen: het werd hoog tijd, dat mevrouw Blommestein eens kwam kijken op de Krakelingen, had Mientje gezegd. Dàt was nog eens een verstandig mensch! En ze had er wat bijgevoegd, dat Frits veel te denken had gegeven, maar dat hij nu niet dorst te herhalen en ’t ook vanavond niet zou durven zeggen, omdat hij een bescheiden jongen was en best begreep, dat Mientje hem met haar vinnige woorden iets aan den neus had gehangen, dat hem eigenlijk geen sikkepit aanging.

Mevrouw Blommestein had ’t meeste met alles te maken op slot van zaken, want *zij* was dan toch maar, per slot van rekening, de erfgename van den heelen boel.

Op ’t nippertje van half zes gingen Frits en Anneke pas huiswaarts en traden de huiskamer binnen, toen allen daar al tegenwoordig waren, ofschoon er gelukkig nog niet opgedaan was.

Vader schudde Frits hartelijk de hand. Frits’ Vader was namelijk nog een oude kennis van meneer Blommestein; vandaar, dat Frits bij dezen laatste in blakende gunst stond, al had hij hem niet zoo heel vaak gezien.

’t Viel vader op, dat Anneke eenvoudigweg omgetooverd was. Ze kwam ànders binnen, ze zei de broers en zusters andèrs goedendag; ze nam ànders haar plaatsje in: vrijer, franker, onbevangener. Ze keek zelfbewuster, ze had verloren dien schuwen blik, alsof ze voortdurend om vergiffenis vroeg, dat ze oòk hier een kind des huizes dorst zijn. Onder de hoede van haar kameraad ontdooide ze, ontplooide. — En ook viel het vader op, dat de bolleboozen ànders waren. Ze praatten met Frits over alles, waar veertien en vijftien jarige kinderen met plezier over praten, en als dan Anneke ook meesprak — dat durfde ze nu! — dan werd ze aangehoord en kreeg ook een fatsoenlijk antwoord. Haar vriend had haar opeens in tel gebracht!

Na het eten ging vader in het hoekje van de kamer zijn sigaartje rooken, in een luien stoel. De kinderen kwamen om hem heen zitten en zetten hun levendig gesprek voort. Toen viel Frits ineens met de deur in huis:

„Meneer! Anneke màg immers Zaterdag over acht dagen wel met me mee?”

Vader was door moeder voorbereid op den aanval, dien Frits op hem wagen zou. En hij had zijn toestemming klaar — Anneke las die in zijn oogen en vloog hem onstuimig om den hals. Ze vòelde zelf, dat ze anders deed, dan ze nog gedaan had, al die weken, dat ze reeds in het ouderlijk huis vertoefd had. En ze wist ook meteen, dat de bolleboozen nu niet lachten, en niets op haar aan te merken hadden.

„Wanneer zien we ons Anneke dan weer terug?" vroeg vader, die Anneke nu liefst niet zoo heèl lang liet weggaan, vooral niet, nu er een brug scheen te worden gelegd over de klove, die hem zooveel zorg gebaard had.

„Nu — als ik ze dan den volgenden keer, dat ik naar huis ga, weer eens meebracht?" opperde Frits.

„Dat zou dan veertien dagen zijn! rekende vader na. „Nu, dat 's goed — dat mag."

„Waarom kom je dien tusschengelegen Zondag dan ook niet?" vroeg Anneke.

„Diè is goed!" zei Frits. „Omdat dat veèl te duur is!" verklaarde hij als een verstandig jongmensch, dat de waarde van 't geld kent, en een dubbeltje nogeens weet om te draaien.

Opeens kreeg hij een inval.

„Mevrouw! mevrouw!" riep hij, alsof zijn denkbeeld geen uitstel kon lijden — „luister u eens!" En hij sprong op en liep op mevrouw Blommestein toe, die juist met het theeblad binnenkwam.

„Wat zullen we nu hebben, Fritsje?" vroeg moeder nieuwsgierig.

Toen deed hij zijn boodschap van juffrouw Mientje, tenminste halverwege, en hij stelde haar voor, dat zij dan van Zaterdag tot Maandag zou komen, dien keer, dat hij moest overslaan. Moeder zou voor mevrouw dan ook wel een plaatsje hebben!

„Dat 's heelemaal niet noodig, al is het heèl vriendelijk!" zei moeder met een weemoedig lachje. „Thans zijn de Krakelingen meer dan ooit groot genoeg. — En ja, ik moest dat zoo maar zien in te pikken" — en peinzend keek ze vóór zich; eenige brieven van oom Piet, onsamenhangend, ware treurzangen, hadden haar ook al 't idee gegeven, dat er op de Krakelingen eens een koel hoofd met een leidende gedachte noodig was.

„En nu heeft Anneke nog een boodschap voor jullie allemaal!" zei Frits. Anneke bloosde van schrik — o, wat leuk, dat zij 't mocht zeggen! Die nieuwsgierigheid ineens van de bolleboozen!

Anneke wachtte eventjes, om die nieuwsgierigheid aan te laten wakkeren.

Toen zei ze, slim haar woorden kiezend:

„Frits vroeg me, of ik aanstaanden Zaterdagmiddag met hem en zijn neefje en nichtje ging zeilen." — O, dat *gezicht* nu der bolleboozen! Anneke pauseerde met opzet heel eventjes — Toen ging ze voort: „en hij zou 't leuk vinden, als jullie dan òok meegingen!"

„Alle goeie gunsten!" riep Bets en klapte in de handen. „Wat heerlijk! wat zalig!" De broers overstelpten Frits onderdehand met vragen, goede kenners als ze geworden waren van de zeilsport, in al de uren, dat ze hunkerend langs de Plasoevers hadden gezworven. Of het een boeier was, of een jachtje?

„Een jachtje," zei Frits.

„En centerboard?" kwam Albert deftig.

„Jô, zeg nou maar middenzwaards!" riep Bets, die ook haar weetje had opgedaan bij het hangen en verlangen, 't zij in de buurt van den Veerhaven, of ook al langs de Plassen.

„Om u te dienen!" antwoordde Frits.

„Veèl gemakkelijker dan met zijzwaarden; „oordeelde Dirk, die oòk een duit in 't zakje wou doen. „Eén ruk — en je hebt 't zwaard omhoog. Die zijzwaarden geven zoo'n last met de bediening."

„O zoo!" deed Frits, die schik had in de geestdrift van 't gezelschap.

„Laten we nu eens spreken over uur en tijd. Ik had gezegd, dat ik Anneke kwam hàlen, maar achteraf bekeken is dat eigenlijk tijdverlies en nergens voor noodig. Als we nu eens zóó deden — weten jullie den weg naar den Plas?"

Of ze dien wisten!

„Nu, maak dan, dat je om twee uur aan den Plas bent, bij café Zomerzorg. Daar ligt ooms jachtje."

„Kunnen we daar onze fietsen stallen?" vroeg Dirk

„Natuurlijk!" antwoordde Frits.

Doch Albert sprak, met ongekende welwillendheid:

„We kunnen niet op de fiets, want Anneke heeft er geen. Lijn 5, hè vader?”

„Vader, geef Anneke dan oòk een fiets!” ried Bets aan.

Anneke voelde haast geen grond meer van geluk. Kijk, nu praatten ze over haar, alsof ze er wezenlijk bijhoorde. —

„In ’t voorjaar zullen we zien!” zei vader, ook al in zijn schik.

HOOFDSTUK XIII.

Dien Zaterdagmiddag trokken de Blommesteins er met de vieren op uit. Zuinigheidshalve was besloten, dat de jongens toch maar met de fiets zouden gaan. Waarom voor ieder twee dubbeltjes tramgeld uit te geven? Doch ze gingen dan toch gelijk de deur uit, en de meisjes vergezelden hen naar de fietsenstalplaats. Bets zou dan met Anneke trammen.

Moeder had het aardige denkbeeld gehad, om gauw in die paar dagen voor Anneke een kleedij samen te stellen, die gelijk was aan die, welke Bets zich had uitgekozen voor den zeiltocht. Een witte wollen trui, een korte, donkerblauwe plooirok, een jekker met vergulde knoopen. En een lakhoed, net als Bets, zoodat Bets tevreden opmerkte:

„Nu zijn we *net* zusjes.”

„Jullie *zijn* zusjes!” zei moeder, zachtkens terechtwijzend. „*Toch*, of jullie nou eendere kleeren aan hebt of niet.”

„Dat wéet ik wel!” stelde Bets gerust. Ze had heelemaal geen onaardigheid bedoeld.

„Ik wou alleen maar, dat we ieder een jachtpet hadden, inplaats die lakhoeden!” ging ze toen voort, om gauw van ’t apropos af te stappen.

„We zullen je jachtpetten!” lachte moeder, hoewel ze in haar hart moest toegeven, dat een dergelijke sportieve dracht haar meisjes, en ook haar jongens, allerliefst zou staan. Maar in zoo’n groot huishouden mocht terwille van het „allerliefste” niet zooveel geld worden uitgegeven.

Rinkelend met hun fietsbellen reden de jongens weg, een vaartje nemend van louter plezier. De meisjes stapten in de tram, om dan op het Beursplein over te stappen in lijn 5. Daarna kwam Anneke in buurten, waar ze nog nooit geweest was. En ze zat trotsch rechtop in de tram: ze was met haar *zus* uit! *Zij* nam haar zus mee om te gaan zeilen!

Toen ze uit de tram waren gestapt, moesten ze nog een eindje loopen. Bets wist alles heèl precies. En daar lag opeens de Plas vóór de beide meisjes in zijn heerlijken luister van de schoone herfstdagen!

Wat een uitgestrektheid! Hoe blauw was het kabbelend water, hoe prachtig de blauwe lucht, waarin witte wolken dreven!

Bets wees naar den oever — daar lagen heele rijen booten, groot en klein, zeilen op, of zeilen neer. Doch allen sierlijk, als speelgoed, prachtig in de verf! 't zij witte of een enkele maal heel licht groene. Het koperwerk schitterde als goud in de zon en gaf tal van flonkerlichtjes, bij het op en neer deinen der boeiers en jachtjes.

Ze staken het stuk grasland over, dat hen nog van den waterkant scheidde en zochten onder de verschillende groepjes, die zich hier en daar bij de booten verzameld hadden, om zoo dadelijk zee te kiezen, het hunne. Dat behoefde al niet meer — een gejuich ging op uit een der verstverwijderde gezelschapjes — er werd met petten en hoeden gezwaaid — daar was hun plaats van bestemming. Ze snelden langs den oever voort, toch een beetje voorzichtig door al de touwen, die in het gras lagen, touwen der bootjes.

En weldra hadden ze het jeugdige gezelschap bereikt. Iets als een voorstelling vond haastig plaats tusschen de nieuwaangekomenen en den neef en nicht van Frits, een flinken, aardigen jongen en een vroolijk, hoogopgeschoten meisje van veertien en vijftien jaar.

Die twee namen dadelijk het meeste notitie van Anneke. „O, ben jij nou Anneke?” vroeg Fietje, de nicht.

„Frits heeft al heel wat van je verteld — allemaal kwaad, hoor. Ik begrijp niet, wat hij je nu nog naar Leersum mee doet te nemen.”

De jongens, Dirk en Albert, waren reeds aangekomen. Met een fiets en een beetje behendigheid schiet je harder op dan met een tram.

Thans was aller bewondering voor het jacht, dat door den schipper zeilree werd gemaakt.

Wat een beeldig, slank vaartuigje! Helder wit geschilderd was 't, met lichtgroene en gouden biezen afgezet. In goud droeg 't zijn naam: Favoriet IV. Frits lei heel deskundig uit, dat Favoriet een naam voor dat type boot was, en dat dan de verschillende booten van dienzelfden naam door hun nummers onderscheiden werden.

De zeilen der Favoriet waren van mooi, sterk linnen. Een der zeilen droeg een wedstrijdskenmerk, want de oom van Frits deed mee aan alle wedstrijden, die hij maar mee kon maken. Dat kenmerk bestond uit een halve maan, die in zijn buiging een ster droeg. Beide teekenen waren in zware zijde geborduurd op het witte linnen van 't zeil.

„Wat mooi!” zei Anneke, en keek omhoog naar 't handwerk. „Veel te mooi voor een boot!”

„O jou!” lachte Fietje. „Laat vader dat maar niet hooren! Voor een boot is nooit iets te mooi! Vader wou graag heelemaal nieuwe wedstrijdzeilen hebben, stel je voor, van beeldig wit glanzend goed, net satinet, maar dan wat steviger. En de naden zijn in den flanelsteek, met gele zij. En als vader met de Favoriet uitkomt op de wedstrijden, heeftie der nog een zeil bij, een groot, driehoekig. Dat noemt hij den *jager*. En dat is heelemaal van zware, witte zij.” —

Vol belangstelling luisterden de kinderen naar dié nieuwtjes omtrent een sport, die hun zóó lang het onbereikbare hoogtepunt van genot had geleken. Thans riep de schipper hen — alles was ree.

Fie, de neef, die Jan heette en Frits stapten 't eerst in. Over den witgeverfden voorsteven heen wandelden ze naar den diepen bak, die hun allen zitplaats bood. Maar Albert, Dirk, Bets en Anneke werden van den wal of door den schipper in den bak gedragen. Zij namelijk hadden gewone schoenen aan en werden daarmee niet toegelaten op den witten voorsteven. De anderen droegen op zeilersmanier witte schoenen met gummi-zolen.

Daar zaten ze. De vreempjes blikten vol genot om zich heen en stootten elkaar aan van plezier. De schipper ging aan het roer zitten en nam het touw van het grootzeil in handen; Frits bediende den fok en Jan het middenzwaard.

„Los!" commandeerde de schipper. Hij en Frits lieten de touwen schieten; daar vloog de wind in het zeil — daar gleed de Favoriet statig den Plas op.

Er stond een flinke bries. De schipper bracht zijn scheepje zooveel mogelijk voor den wind en de Favoriet kreeg een alleraardigste vaart. Ook een beetje schuin kwam ze te liggen, dat de eene helft van 't gezelschap zijn voeten schrap moest zetten tegen het omhulsel van 't middenzwaard.

„Nou leek 't pas *echt* op zeilen!" verklaarde Albert dolvergenoegd.

In de grootste lengte werd de Plas afgezeild. Men naderde den tegenovergelegen oever. —

„Opgepast!" kommandeerde de schipper, en vóór de nieuwelingen goed wisten, wat er aan de hand was, hadden Frits en hij ieder hun eigen zeil heelemaal laten schieten, zoodat 't precies den anderen kant uitstond: de giek van 't grootzeil was daarbij over de hoofden der inzittenden heengeslagen, de boot had zich op zijn anderen kant gelegd, zoodat nu de andere helft van de partij zich met de voeten schoor moest zetten en rrrrts — daar snelde de Favoriet terug op haar schreden.

Deze manoeuvre werd telkens herhaald, als men den oever naderde. Toen de nieuwelingen 't eens een paar maal goed gezien hadden, mocht, o heerlijkheid! Bets den fok regeeren en Albert 't grootzeil.

Wat zoo makkelijk leek, als een ander 't deed, viel hun niet mee; de touwen sneden in hun gevoel hun vingers haast af en 't leek wel, of ze onmogelijk de zeilen weer mannen konden, toen ze hun eersten draai volbracht hadden.

Na driemaal gedraaid te hebben, bood de schipper de karwei aan Dirk en Anneke. Doch Anneke was zelf zoo wijs te bedanken; voor haar tengere vingers leek dit al heel ongeschikt, ook al nam ze maar den fok. Liever bleef ze zoo heerlijk rustig zitten, luisterend naar het ruischen en plassen van 't water om den kiel, naar 't „zingen" der gespannen touwen en naar het windgerucht om haar ooren.

Midden in den middag werd halt gehouden in de luwte van een der Plas-eilanden. Toen presenteerde Fietje, wat haar reticule bevatte; wat drops en wat pruimen. En genoegelijk zaten ze daar te babbelen en te snoepen, de nieuwelingen alweer verlangend, dat de Favoriet uit zou zeilen.

Veel en veel te gauw was de middag om. Maar beloften werden gedaan van „gauw nog eris."

„Volgenden Zaterdag?" vroeg Albert begeerig.

„Welnee," zei Fie. „Dan gaan Anneke en Frits immers naar Leersum."

En Anneke was weer grootsch, omdat ze nu een persoontje bleek te zijn, met wie een partijtje, en dan nog wel een zeilpartijtje, stond of viel.

Hoe heel anders was Annekes leven nu geworden! Welk een ommekeer hadden twee, drie dagen teweeg gebracht! De verandering in den toon der bolleboozen tegen haar, bleef; ze hadden nu het bewijs gekregen, dan Anneke ook wel haar gezelschap waard was, al was ze dan een kleine, smalle pietepeuter.

Ze brachten haar zelfs, drie man sterk, naar het station, dien Zaterdag, waar ze Frits zou ontmoeten en kregen haast nog meer respect voor haar, toen ze zoo deftig en grootemensch-achtig vóór Frits heen de tweede-klasse coupé besteeg en Frits voor haar koffertjes liet zorgen,

„Wel!" — zei Albert, toen hij het station verliet. En er was een klank in zijn stem, of hij na dat „wel!" in zijn eigen een heele preek hield. Die preek zou dan een erkenning van zijn zusje inhouden, en zijn ingenomenheid met de nieuwe toestanden.

„Wel!" deden ook Bets en Dirk, en in hun stem was eenzelfde klank. Toen stapten ze op hun fietsen.

Den Zaterdag daaraanvolgend brachten ze moeder naar 't station en gaven haar de groeten voor Anneke mee.

„Ze mag dus terugkomen?" vroeg moeder, half plagend, half verwijtend herinnerend aan vroegere tijden.

„Ja hoor!" zei Bets hartelijk en was hiermee de tolk van het edele driemanschap.

Het was goed, dat moeder in Leersum kwam. Nieuwe twisten waren uitgebarsten op de Krakelingen en woedden rond de versufte hoofden der arme, oude menschen. Juffrouw Mientje was in die week op staanden voet vertrokken, zelfs zonder dat Anneke, die toevallig kennis had gekregen van haar besluit, er iets aan had kunnen veranderen. Trientje en de kamenier harrewarden vreeselijk en moeder vond 't het beste, Oom Albert er toe te brengen, dat hij de lastige, nuffige Trientje ontslaan zou.

Ze bleef die heele week op de Krakelingen, tegen haar oorspronkelijk plan in. Want voor Trientje, noch voor Mientje was er zoo gauw een plaatsvervangster. Bovendien wou moeder nu eens en voor al den boel regelen en op pooten hebben, en daartoe moest ze oom Piet tot eenige besluiten brengen, waar hij niet zoo makkelijk toe te krijgen scheen.

In die week, na volhardenden arbeid, kreeg ze hem er tòch toe. Hij moest de zaak, met bakkerij en al, overdoen aan Stientjes man. Die was dan voortaan baas en had recht van spreken in den winkel. Dan zou hij veel beter orde kunnen houden onder 't personeel.

Zuchtend gaf oom Piet toe — in zijn gedachten had hij nog steeds een jongen Blommestein gehad als mogelijken opvolger. Een der bolleboozen had 't eens moeten weten, dat, wat oom Piet betreft, de witte bakkersmuts dreigend boven zijn steilharigen krullebol had gezweefd! Maar noch moeder, noch de beide bedoelde jongelingen hadden ook maar in de verste verte ooit iets kunnen bevroeden van oom Piets hersenschimmen.

Moeder werkte haar plan uit. Als Stientjes man werkelijk *baas* wou zijn, moest hij bij de zaak wonen. Het gansche voorste deel van de Krakelingen moest men hem dan afstaan: den winkel, de twee kamers daarachter, de bakkerij en de twee voorkamers boven.

„Waar moeten we dan huizen?" vroeg oom Piet hulpeloos.

„Vaders kamers moeten weer geopend worden!" besliste mevrouw Blommestein. „Die liggen ook veel geschikter voor u! Ze zijn lichter en zonniger — en wat licht en zonneschijn kunt u nu best gebruiken, oom Piet! en oom Albert ook!"

„De tantes zullen weg moeten uit haar zitkamer!" steunde oom Albert, alsof hij daarmee een onoverkomelijk bezwaar aangaf.

„Lieve oompje, ze zitten er haast nooit meer! Ze zijn nu steeds in die sombere slaapkamer, waar nooit zon komt! En als Stientje met haar man eenmaal het voorste deel van 't huis heeft betrokken, dan wordt die kamer te onrustig voor hen! Daarom moet vaders slaapkamer ook weer geopend worden — die is zonnig, evenals de kamers beneden. En dat moet dan hun zitslaapkamer zijn!"

Aldus werd goedgevonden. Nog diezelfde week werden onder het toezicht van mevrouw Blommestein de veranderingen volvoerd en de kamers voor Stientje en haar man ontruimd. En moeder ging lang bij Stientje praten — zij moest maar eens een beetje op de oude menschen letten en het gauw naar Rotterdam schrijven als er weer hulp, van welken aard ook, noodig bleek.

Voor Trientje werd gelukkig een plaatsvervangster gevonden; een weesmeisje uit Amersfoort, dat haar vacanties in Leersum bij haar grootouders doorbracht en erg blij was, dat ze een betrekking vond in de buurt van de oudjes, die haar eenige familieleden op heel de wereld waren. Mevrouw Blommestein dorst hopen, dat dit meisje niet in ruzie en gekrakeel zou komen met de meid-huishoudster en de kamenier.

Terwijl moeder zoo zorgde en werkte, genoot Anneke twee heerlijke weken. Met de broers en zusjes van Frits kon ze heel goed opschieten, en die schenen vergeten, dat ze vroeger Fritsje zoo met zijn vriendschap voor 't krentje hadden geplaagd. Anneke was nu ook zoo heel anders, zooveel vrijer, zooveel opgewekter. En zij zelf waren ook zooveel wijzer geworden; het deed er voor hen lang niet meer zooveel toe, of iemand groot was of klein.

Elken middag na schooltijd zag ze Mies, en menig uur bracht ze op Beukendael door. Mevrouw Blommestein noodigde Mies met de Kerstvacantie in Rotterdam. Zoo midden in den winter, dan dorst ze 't wel aan, een buitenmeisje als Mies in de stad te vragen!

Als Frits alleen was, en onafhankelijk, reisde hij altijd pas Maandagmorgen naar Rotterdam terug, maar moest dan barbaars vroeg opstaan. Nu hij echter de eer zou hebben, de beide dames Blommestein te vergezellen, moest hij zich schikken in 's Zondagsavonds weggaan.

Hij deed dat echter met liefde — 't was best gezellig, zoo met zijn drietjes. En zoo arriveerden mevrouw met de twee kinderen op den Zondagavond negen uur aan het station Maas.

Frits droeg de bagage, op de kleine taschjes der dames na, en ze mengden zich in den stroom der reizigers, om naar het contrôlehek te komen.

Moeder had gemeend, dat alleen vader haar zou komen afhalen.

Daar ging echter een verwelkomend gejuich op uit een der vele groepjes wachtenden achter het hek. De bolleboozen stonden naast vader op een rij geschaard en joelden en wuifden, dat de drie reizigers hun vooral toch niet zouden voorbijloopen. Ze omringden thans moeder en de beide kinderen, zoenden, vroegen, namen taschjes aan, vertelden —

Toen gaf vader moeder een arm, de bolleboozen namen Frits en Anneke in hun midden.

En voort ging 't, huiswaarts, druk pratend en informeerend.

Vader en moeder zeiden niet veel. Ze keken maar en luisterden, naar het vijftal voor hen uit.

Zoo nu en dan stieten ze elkaar eens aan en zagen elkaar lachend in de oogen.

Een groote zorg was van hen afgenomen.

Want ze dorsten 't nu te gelooven, nadat ze er bijna aan gewanhoopt hadden:

Anneke van den Dokter was nu eindelijk Anneke Blommestein geworden!

GULDENS=BIBLIOTHEEK
VOOR KINDEREN.

De boeken, die in de „Guldens-Bibliotheek" zullen verschijnen, zijn voor verschillenden leeftijd. Dit wordt op het titelblad vermeld.

Ze kosten fraai gebonden
f 1.00.

Als No. 1 verscheen:
TRUDE BRUNS-G. W. ELBERTS, **TWEE KLEINE GETROUWEN,** met 4 penteekeningen versierd.

Mooie boeken voor Jongens en Meisjes.

Het Zeegat uit! door H. BERTRAND. . . . . **geb. f 1,90.**
De „Gron. Crt.' zegt: ... een zeeroman voor jongens.

Spartacus de Slavenaanvoerder, een verhaal uit het oude Rome.
Thankmar de Sicambriër, een verhaal uit den tijd van Julius Cesar.
De weg tot de waarheid, een verhaal uit den tijd van den Rom. Keizer Domitianus.
door ROBERT MüNCHGESANG.

De prijs dezer boeken is ingenaaid f 0,90 - geb. f 1.25.
„Het Vaderland" zegt: ... deze boeken hebben onze volle sympathie.

In het Zwaluwennest, door BERTHA CLEMENT . . . . **geb. f 1.50.**
De 2de druk van dit boek is bijna alweer uitverkocht!

Verdreven. Een boek voor jongens en meisjes van 13–15 jaar door CH. KRIENEN. Met bandteekening en 6 platen van J. H. ISINGS Jr. **Prijs f 1,50. - Geb. f 1,90.**

Vriend en Vijand. Vertellingen over de verschillende betrekkingen der dieren tot elkander door F. J. HOFFMAN. Geïllustreerd met 100 zwarte plaatjes en 9 gekleurde naar Aquarellen van M. A. KOEKKOEK. **Prijs in fraaien prachtband f 1,90.**
Over dit nieuwe boek zegt de heer LEIJS, Leeraar aan de Kweekschool te Doetinchem: ... het is een der mooiste boeken in den laatsten tijd verschenen ... een uitnemend degelijk geschenk met tevens leerzame ontspanningslectuur. De plaatjes zijn keurig ... succes er mee.

In iederen boekhandel voorhanden en verkrijgbaar bij den
:-: uitgever H. TEN BRINK te MEPPEL. :-:

IN DE

JULIANA-BIBLIOTHEEK

ZIJN VERSCHENEN:

KAREL GOUDRIAAN, Twee Haagsche Vrienden. Met platen.

Handelsblad. Dit is weer eens een boek, **dat de jongens wel bevallen zal.**
Arnhemsche Courant. Een **opwekkend, aardig boek,** dat de jongens zal boeien.
Commissie tot beoordeeling van kinderlectuur. .... is aan te bevelen voor 12–14 jaar.
De School. Een **mooi,** een **goed boek.**

CH. KRIENEN, Toch Gered. Met platen. 2e druk.

Het Vaderland. Is opvoedend in den goeden zin.
De Surinamer. Ook dit boek durven wij onze kinderen van 13–14 jaar gerust in handen geven.
De School. Ernstig en **boeiend** geschreven, zal de jeugdige lezers **pakken.**

NANNIE VAN WEHL, Do en Lo Verster.
Met 14 platen van LOUIS RAEMAEKERS.

De Hofstad. We kunnen dit boek met een gerust hart **aanbevelen.**
De Commissie tot beoordeeling van Kinderlectuur. Een mooi boek, dat warm kan aanbevolen worden (12–15 jr.)

A. C. C. DE VLETTER, De Roode Molen. Met 18 platen van NELLY SPOOR.

Zwolsche Crt. Dit is een **echt** gezellig jongensboek.
De Hofstad. Boeiend! De schrijver heeft hier zijn schitterende roem gehandhaafd.

FELICIE JEHU, Bultje. Met 18 platen van NELLY SPOOR.

Handelsblad. Verdient aangeprezen!
Telegraaf. Een **frisch** boek voor jongens en meisjes.
De Hofstad. Bijzonder mooi en een opmerkelijk goed verhaal.

J. W. VAN DER BURG-HORA ADEMA, Joke Gerritsma.
Met 18 platen van NELLY SPOOR.

N. Arnh. Crt. Dit is werkelijk een mooi, een frisch boek.
De Hofstad. Een lief boek.... Joke is een snoes.
Leeuwarder Crt. De hoofdpersoon in dit boek is van Friesche afkomst. Met vertrouwen kunnen wij het aanbevelen.

F. J. HOFFMAN, De Haciënda aan de Valdivia.
Met 18 platen van J. H. ISINGS Jr.

E. MOLT, Lamoraal van Egmond. Met 18 platen van J. H. ISINGS Jr.

Mevr. DONALD MACALISTER, Oom Harold.
Uit het Engelsch bewerkt door G. W. ELBERTS. — Met 5 platen.

NANNIE VAN WEHL, Anneke van den Dokter.
Met platen van Mevrouw N. ROVERS—MEILINK.

De prijs dezer boeken is ing. **f 1.—**, gec. **f 1.20,** in prachtband **f 1.35.**

In iederen boekhandel voorhanden en verkrijgbaar bij den

:-: uitgever H. TEN BRINK te MEPPEL. :-: